

Document 2

OPENBAAR MINISTERIE

Parket-Generaal

Datum 28 april 2025
Tijd 09.30 uur
Locatie Digitaal via webex
Onderwerp Vervolgoverleg 5b Lpw

Agenda

1 Opening en mededelingen

2 Lopende zaken 5b Lpw

Uit de inventarisatie (tot medio april 2025) bij het OM blijkt dat er nog een aantal zaken openstaan.

AP Noord Holland	10
AP Den Haag	0
AP Limburg	0
AP R'dam	6
AP Amsterdam	1
AP Zeeland-West-Brabant	17
AP Oost-Brabant	0
AP Noord-Nederland	Onbekend
AP Midden-Nederland	5
AP Oost-Nederland	6
Ressortsparket	21

- Over nog lopende zaken wordt beslist door de behandelend officieren en m.b.t. de zaken waar mogelijk niet is voldaan aan formele vereisten zal pas later door het OM worden beslist.
- We verzoeken de leerplichtambtenaren in lijn met het huidige geldend wettelijk kader terughoudend om te gaan met het opmaken van pv. Ouders komt immers een beroep op de vrijstelling toe en slechts in uitzonderlijke gevallen kan de lpa overgaan tot opmaken van pv.
- De aanvankelijk voorgelegde formele vereisten blijken bij gemeenten verschillend te worden toegepast. Dit heeft voor het OM nog vragen oproepen, die we willen beantwoorden in overleg met Ingrado.

3 Openstaande vragen formele vereisten

- Is er een korte beschrijving te geven (een goed voorbeeld) van de procedure 5b, zodat gemeenten die straks op de website kunnen publiceren waardoor er meer eenduidigheid en duidelijkheid komt?

Agenda

Datum 28 april 2025

Onderwerp Vervolgoverleg 5b Lpw

Pagina 2/4

- Wellicht is het mogelijk dit voorbeeld ook te checken met een aantal gemeenten? Bijvoorbeeld Tilburg waar men vaker overgaat tot pv, terwijl niet echt duidelijk is waarom.
- Bij de vragen naar de lijst met scholen is inmiddels ook duidelijk dat dit lang niet alle gemeenten wordt gevraagd. De vraag is dan of dit wel nodig is en waarom gemeenten/lpa zelf niet een overzicht met scholen (en bijbehorende richting?) kunnen publiceren?
- Hoe gaan we om met verhuizende kinderen?

4 Vragen aan OCW

- Wat is de stand van zaken van het wetsvoorstel thuisonderwijs?
- Wat is de reactie op de vragen rondom de procedure 5b Lpw vanuit zowel Ingrado als de Onderwijsraad? Wat is hierin het te verwachten vervolg?
- Hoe ziet OCW in dat verband de in het advies WBOM en de genoemde bezwaren vanuit het OM ten aanzien van de strafrechtelijke vervolging/toets?

5 Signaal (regio)burgemeester en externe communicatie

In verschillende driehoeksoverleggen is het besluit OM besproken en in verband daarmee is een kernboodschap gedeeld (bijlage ter info).

6 Vervolgstappen, planning breder overleg met J&V en bestuur Ingrado.

Agenda
Datum 28 april 2025
Onderwerp Vervolgoverleg 5b Lpw
Pagina 3/4

Bijlage 1 Boodschap OM t.b.v. driehoek i.v.m. het besluit OM niet langer te vervolgen op 5b Lpw

Door gemeenten zijn in verband met driehoek en landelijke overleggen vragen gesteld over het OM-besluit om leerplichtzaken niet meer voor de rechter te brengen. Onder meer door Tilburg. Onderstaande boodschap wordt via OM ingebracht.

Toelichting OM:

De problematiek van het toenemend aantal vrijstellingen voor 5b Lpw is al heel lang bekend. Inmiddels ruim 2100 vrijstellingen landelijk.

Hier wordt al langer over gesproken o.a. in het Beleidsoverleg Leerplicht met OCW/Ingrado en gemeenten. De aanleiding tot het besluit was het arrest van het Hof Amsterdam (oktober 2024) waarin werd geconstateerd dat een toetsingskader ontbreekt.

Dit is wederom besproken met Ingrado. Een fundament om tot een toetsingskader te komen ontbreekt, omdat de leerplichtfunctie bij gemeenten verschillend is ingericht en de procedure verschilt per gemeente, maar vooral het wettelijk kader onvoldoende aanknopingspunt biedt.

Het OM heeft vervolgens opnieuw advies gevraagd aan het WBOM. Dit advies laat zien dat er ook aan de jurisprudentie geen eenduidig toetsingskader is te ontleenen. Er is sprake van ongelijke behandeling van ouders en onvoorspelbaarheid. Toetsing van 'gemoedsbezwaren voortkomend uit geloof of overtuiging' in het strafrecht is in feite ook een onmogelijke opgave.

Het is een gering aantal strafzaken, zo'n ruim 60 maar lang en complex met veel zaken in hoger beroep en niet het effect dat kinderen weer naar school gaan.

We zijn nu wel in overleg over de vraag of we willen blijven handhaven op formele vereisten. Maar ook die zijn niet heel duidelijk, behalve als kinderen eerder stonden ingeschreven op een school.

Het strafrecht kan hier dus niet de oplossing bieden.

De gevolgen van het OM-besluit worden als volgt beschreven:

- 1) De verwachting is dat er een sterkere toename komt van het aantal ouders dat een beroep zal doen op een vrijstelling 5 onder b. Of de leerplichtambtenaar de vrijstelling laat ontstaan of niet heeft immers geen gevolgen meer voor de ouders die hun kind vervolgens niet inschrijven op een school. De praktijk leerde dat de inzet van het OM en uiteindelijk de Rechtbank werkte als een stok achter de deur voor ouders om toch wel over te gaan tot inschrijving.

Toelichting OM: dit wordt steeds aangevoerd, maar kan niet worden onderbouwd. Het is ook niet bekend hoeveel ouders dan alsnog inschrijven als de leerplichtambtenaar pv wil opmaken.

Het gaat hier toch om een zware beslissing van ouders, niet zo maar over door rood licht lopen. Bovendien is gezien het gebrek aan wettelijk kader ook nu al heel makkelijk om de vrijstelling te krijgen. Vandaar de toch al sterke stijging van de vrijstellingen en het zeer geringe aantal strafzaken.

- 2) Bij gebrek aan regulier toezicht gekoppeld aan de vrijstelling van de Leerplichtwet, ontstaat door het besluit van het OM minder zicht op de groeiende groep kwetsbare jongeren die geen regulier onderwijs volgt. Dit kan leiden tot meer jeugdzorgproblematiek.

Toelichting OM: deze zorg delen wij maar het strafrecht is hier zeker niet de oplossing voor.

Het aantal thuiszitters is elk jaar stijgend en inmiddels opgelopen tot meer dan 20.000 kinderen. Vrijstelling wegens ziekte (5a) is een veel grotere groep meer dan 5000 en deze groep (5b) dus 2100.

In deze wetgeving 5b Lpw staat juist het belang van de ouders voorop, niet dat van het recht op onderwijs van kinderen. De wet thuisonderwijs moet daar kennelijk op termijn in voorzien, maar deze wet roept ook vragen op tav de procedure (zie advies Onderwijsraad 2021). Het is onterecht om deze zorgen nu geheel toe te schrijven aan dit besluit van het OM dat slechts een zeer gering aantal strafzaken betreft en bovendien niet tot effect had dat kinderen weer naar school gaan.

- 3) Wijziging van wetgeving is een proces wat vaak meerdere jaren duurt om het te realiseren. Tot die tijd moet de leerplichtambtenaar de leerplichtwet uitvoeren zonder back-up van het OM.

Toelichting OM: er ligt al een wetsvoorstel (wet thuisonderwijs) om het onderwijs voor de kinderen met vrijstelling te reguleren. Dit is echter wederom gekoppeld aan 5b Lpw.

De leerplichtambtenaren hebben bij de consultatie zelf ook aangegeven behoefte te hebben aan een toetsingskader.

Als oplossing wordt genoemd de medewerking van het OM bij het volgende plan: De vrijstellingsaanvragen 'on hold' zetten en de nodige urgentie de komende tijd benutten om de consequenties in beeld te brengen en uit te werken wat ervoor nodig is om negatieve effecten tegen te gaan. Het is daarvoor nodig dat ministerie OCW, RvdK, OM, Kinderombudsman, VT, VNG, ministerie van JenV, burgemeesters van een aantal gemeenten uit het land, Ingrado, Infansius aan tafel zitten. Het uitgangspunt daarbij moet zijn kindgericht te denken. Het betreft een kwetsbare groep die niet mag lijden door een beslissing waarin tijd, werkdruk en efficiency leidend zijn.

Toelichting OM: We zijn het graag eens met een oplossing waarin het recht op onderwijs van het kind voorop staat, dat zou in overeenstemming zijn met het EVRM. Zo zit de Nederlandse wetgeving echter niet in elkaar en vrijstellingen 'on hold' zetten kan niet. De wetgever zal hierin keuzes moeten maken, maar strafrechtelijke vervolging is niet langer gewenst.

Document 4

191021

191021

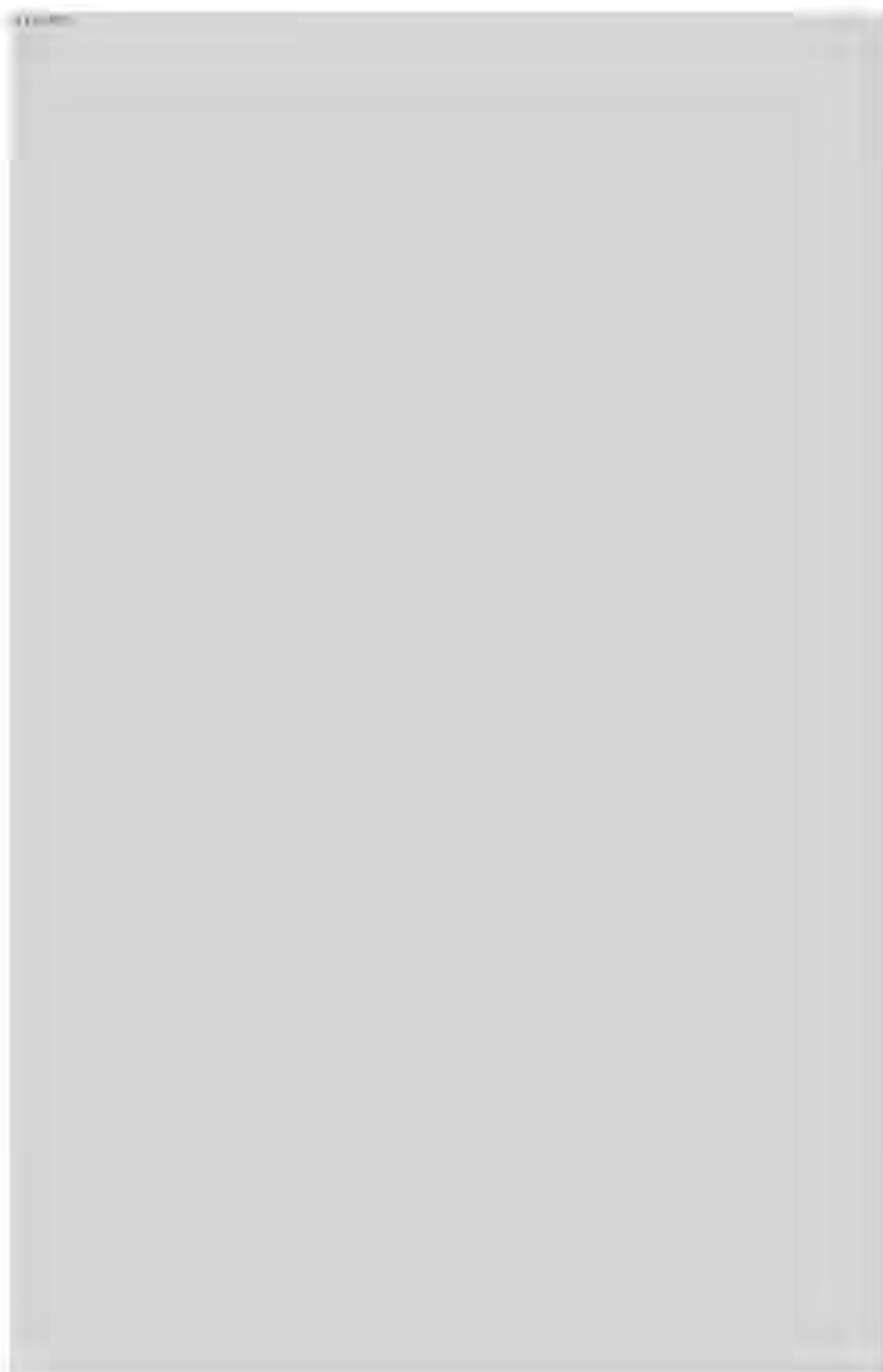
191021

191021

191021

191021

191021

A (5x10)

step

Document 5

013-0011

Document 6

OPENBAAR MINISTERIE

Interne handreiking OM leerplichtzaken artikel 5 onder b Leerplichtwet Intern OM document – versie 21 mei 2025

Het besluit om strafzaken op grond van artikel 5 onder b Leerplichtwet niet langer te vervolgen is gebaseerd op de adviezen van het WBOM¹. De conclusie is dat de uitkomst van de beoordeling van deze strafzaken onvoorspelbaar is. Er is onvoldoende juridisch houvast in het wettelijk kader en in de jurisprudentie, daarom is strafrechtelijke vervolging niet langer verantwoord.

Het gaat hierbij om de zaken waarbij door ouders een beroep is gedaan op de vrijstelling vanwege bedenkingen tegen de richting van scholen op basis van geloofsovertuiging of levensopvatting van de ouders. De achtergrond van dit besluit is terug te vinden in het bericht op intranet².

Wat te doen met de reeds ingezonden zaken?

- Zaken die al onder de rechter zijn, dus aangehouden, waarbij er geen sprake is van het niet voldoen aan de formele vereisten: aankondigen dat het OM zich op het standpunt stelt **niet ontvankelijk** te zijn.

Er kan verwezen worden naar het bericht op OM.nl ([Vervolgung leerplichtzaken \(artikel 5b\) | Nieuwsbericht | Openbaar Ministerie](#)) en het advies WBOM.

Zie voor een voorbeeld mail/bericht aan rechtbank/partijen (bijlage op pag.3).

- Zaken die van de zitting zijn ingetrokken of nog beoordeeld moeten worden: **seponeren**. Dit kan op basis van een:
 - technisch sepot 02: onvoldoende bewijs, als het pv onvoldoende aanknopingspunt biedt voor beoordeling
 - of op basis van een beleidssepot, sepot 44: maatschappelijk belangenconflict, omdat er sprake is van onvoldoende houvast voor de strafrechtelijke handhaving en vervolging van ouders.

Opmerking, het sepot 20, ander dan strafrechtelijk ingrijpen prevaleert (aangezien het strafrecht geen toegevoegde waarde biedt in deze zaken) is ook overwogen, maar er lijkt op dit moment nog geen toepasbaar alternatief zoals bijvoorbeeld bestuurlijke toetsing en handhaving.

- Zaken waarbij niet is voldaan aan de formele vereisten beoordelen om te bezien of er voldoende reden en aanknopingspunt is voor alsnog strafrechtelijk vervolgen. Dit is bedoeld om misbruik tegen te gaan. Deze zaken worden uiteraard door de officier van justitie eerst beoordeeld om te bezien of strafrechtelijke vervolging aangewezen is.
- Indien niet voldaan is aan de termijnen, overweeg dan een brief van de officier van justitie aan ouders om een termijn te stellen.

Zaken waarbij niet is voldaan aan formele vereisten.

Een **uitzondering** op dit besluit zijn de strafzaken, waarbij evident niet is voldaan aan formele vereisten. We willen immers voorkomen, dat ouders hun kinderen zomaar van school halen en evident misbruik maken van deze regeling voor vrijstelling.

¹ De adviezen zijn terug te vinden op de JKA leerplicht en schoolverzuim pagina:

<https://jka.org.om.local/kennis/leerplicht-en-schoolverzuim>

² [Vervolgung leerplichtzaken \(artikel 5b\)](#)

Daarom kan de leerplichtambtenaar in deze zaken nog proces verbaal opmaken en onderbouwen waarom niet is voldaan aan formele vereisten, Zie daarvoor ook de bijgevoegde handreiking formele vereisten van Ingrado en OM (**bijlage I**). Het OM zal in deze zaken alsnog overwegen of er voldoende grond is voor vervolging. Inmiddels is met Ingrado de procedure voor de beoordeling van de vrijstelling afgestemd. Gemeenten/leerplichtambtenaren wordt geadviseerd deze procedure over te nemen, zoals weergegeven in de genoemde handreiking.

Met name het formele vereiste dat het kind niet eerder op een school ingeschreven stond, is in de rechtspraak bevestigd als duidelijk formeel vereiste voor de vrijstelling. Voor de overige zaken is niet veel ruimte om alsnog tot vervolging over te gaan. Deze zaken zullen worden besproken in landelijk verband (LPjOM), graag aanmelden bij 5.1.2.e@om.nl en 5.1.2.e@om.nl.

Het OM is in gesprek met de betrokken organisaties (o.a. ministerie OCW, ministerie J&V, Ingrado, RvdK) om te onderzoeken of er alternatieven zijn om de schoolgang van kinderen alsnog te bevorderen. Het OM wil daarbij benadrukken dat we juist aandacht willen vragen voor het onderliggend probleem, het toenemend aantal vrijstellingen en thuiszitters. Zie ook de toelichting op het besluit voor gemeenten/driehoeken (**bijlage II**). De inzet van het OM is dan ook uitdrukkelijk, dat het recht op onderwijs voorop komt te staan, ook in de wettelijke kaders.

Tot slot

De omslag van leerplicht naar leerrecht ingezet vanuit gemeenten betreft het signaalverzuim van kinderen (en staat dus los van artikel 5 onder b Lpw). Hierbij onderschrijft het OM, de aanbeveling van het VN kinderrechten comité, dat een aanpak met sociale beschermingsmaatregelen gericht op ouders en kind de voorkeur heeft.

De strafrechtelijke aanpak van leerplicht wordt daarom geleidelijk maar wel binnen afzienbare termijn afgebouwd, om de omslag naar alternatieven in de zorg te realiseren. Hierover voeren we op landelijk niveau gesprekken met de ketenpartners, lokaal is deze beweging al in een aantal gemeenten in gang gezet. De hoofden B&S zijn hierover geïnformeerd.

Uiteraard zal de jeugdofficier bij de aanpak van strafbare feiten door minderjarigen, altijd via het onderzoek van de RvdK aandacht hebben voor het volgen van onderwijs en hier ook op zitting aandacht voor blijven vragen.

OPENBAAR MINISTERIE

Bijlage: mail standpunt OM (voorbeeld RP)

Geachte griffier, raadsman,

In opgemelde zaak is verdachte gedagvaard/veroordeeld terzake overtreding van artikel 2 lid 1 van de Leerplichtwet, kort gezegd: het niet voldoen aan de verplichting om ervoor te zorgen dat een leerplichtige jongere staat ingeschreven op een school. In deze zaak heeft de leerplichtambtenaar het beroep op vrijstelling vanwege bedenkingen van ouder(s) tegen scholen op basis van geloofsovertuiging of levensopvatting (artikel 5 onder b van de Leerplichtwet) afgewezen. Ik bericht uw Hof hierbij dat ik op zitting zal vragen het OM in deze zaak niet-ontvankelijk te verklaren in de vervolging om de volgende reden.

Het Openbaar Ministerie heeft recentelijk besloten dat zaken waarbij het in de kern gaat om de beoordeling van de aangevoerde bezwaren in het kader van artikel 5b LPW (voorlopig) niet meer zullen worden aangebracht en dat zaken die al op zitting staan ingepland, zullen worden ingetrokken. Dit gewijzigde standpunt is gebaseerd op een advies van het Wetenschappelijk bureau OM. De afgelopen jaren is gebleken dat het toetsingskader waarmee de leerplichtambtenaren de vrijstellingen beoordelen, onvoldoende duidelijk is en de procedures lang en complex zijn. Er zijn uiteenlopende uitspraken van de verschillende gerechtshoven te zien, er is geen eenduidige lijn. Het OM is van mening dat deze zaken daardoor – juridisch gezien – te weinig houvast bieden voor strafrechtelijke handhaving. Voor de zaken in hoger beroep is besloten dat deze lijn meebrengt dat de AG op zitting de niet-ontvankelijkheid van het Openbaar Ministerie zal vragen.

Het leek mij juist u op voorhand van dit voornemen op de hoogte te stellen.

Document 7

From: "5.12.e (Parket-Generaal)"
Sent: Tue, 18 Mar 2025 16:43:04 +0100
To: 5.12.e (AP Noord-Nederland)" <5.12.e@om.nl>; "5.12.e (AP Den Haag)" <5.12.e@om.nl>; 5.12.e (AP Limburg)" <5.12.e@om.nl>; "5.12.e (AP Limburg)" <5.12.e@om.nl>; "5.12.e (AP Limburg)" <5.12.e@om.nl>; 5.12.e (AP Midden-Nederland)" <5.12.e@om.nl>; "5.12.e (AP Noord-Holland)" <5.12.e@om.nl>; 5.12.e (AP Oost-Brabant)" <5.12.e@om.nl>; "5.12.e (AP Oost-Nederland)" <5.12.e@om.nl>; "5.12.e (Ressortsparket, Legal Office Executie)" <5.12.e@om.nl>; 5.12.e (AP Zeeland-West-Brabant)" <5.12.e@om.nl>; "5.12.e Ressortsparket, Amsterdam)" <5.12.e@om.nl>; "5.12.e (Ressortsparket, Amsterdam)" <5.12.e@om.nl>; "5.12.e (Ressortsparket, Arnhem-Leeuwarden)" <5.12.e@om.nl>; "5.12.e (Ressortsparket, 's-Hertogenbosch)" <5.12.e@om.nl>; "5.12.e (Ressortsparket 's-Hertogenbosch)" <5.12.e@om.nl>; "5.12.e" <5.12.e@om.nl>; "5.12.e (Ressortsparket, 's-Hertogenbosch)" <5.12.e@om.nl>; "5.12.e (AP Noord-Nederland)" <5.12.e@om.nl>; "5.12.e (Ressortsparket)" <5.12.e@om.nl>; 5.12.e (AP Noord-Holland)" <5.12.e@om.nl>; "5.12.e (AP Rotterdam)" <5.12.e@om.nl>; "5.12.e AP Noord-Nederland)" <5.12.e@om.nl>; "5.12.e (AP Rotterdam)" <5.12.e@om.nl>; 5.12.e (AP Zeeland-West-Brabant)" <5.12.e@om.nl>; 5.12.e (AP Midden Nederland)" <5.12.e@om.nl>; 5.12.e (AP Amsterdam)" <5.12.e@om.nl>; "Expertisecentrum Penitentiare Zaken (Ressortsparket, Arnhem-Leeuwarden)" <5.12.e@om.nl>; "5.12.e" <5.12.e@om.nl>; "5.12.e Midden-Nederland)" <5.12.e@om.nl>; "5.12.e (AP Midden Nederland)" <5.12.e@om.nl>; "5.12.e (AP Den Haag)" <5.12.e@om.nl>; 5.12.e (AP Oost-Nederland)" <5.12.e@om.nl>; "5.12.e (Parket-Generaal)" <5.12.e@om.nl>; "5.12.e (AP Midden-Nederland)" <5.12.e@om.nl>; 5.12.e (AP Den Haag)" <5.12.e@om.nl>; "5.12.e (AP Amsterdam)" <5.12.e@om.nl>
Cc: 5.12.e (AP Amsterdam)" <5.12.e@om.nl>; "5.12.e (Parket-Generaal)" <5.12.e@om.nl>
Subject: Landelijk Platform Jeugd OM - herbezinning rol OM aanpak schoolverzuim - intrekken zaken van zitting art. 5 onder b Leerplichtwet (richtingbezwaren) tot nadere besluitvorming
Attachments: Advies WBOM 6.2.2025 handhaving vrijstelling leerplichtwet.pdf

Beste allemaal,

Bijgaand treffen jullie ter informatie aan de mail van 5.12.e voor de Expertgroep Kinderrechters. Op 24 maart as is er zoals in het LPjOM is aangegeven een vervolgoverleg met Ingrado over de herbezinning rol OM schoolverzuim. Na dit overleg zal een breder communicatiebericht volgen.

Mochten jullie vragen krijgen vanuit rechtbank of hof waarom de 5b zaken ingetrokken worden of niet meer worden opgepakt kunnen jullie naar deze mail verwijzen. Laat ons weten als jullie nog vragen hebben.

Groet,

Mede namens 5.12.e en 5.12.e

5.12.e
 Beleidsadviseur

Openbaar Ministerie
 Parket Generaal
 Afdeling Beleid & Strategie
 06 – 5.12.e
 5.12.e@om.nl
www.om.nl

Van: 5.1.2.e (AP Amsterdam) <5.1.2.e@om.nl>

Verzonden: maandag 17 maart 2025 10:07

Aan: 5.1.2.e (LBVr 's-Gravenhage)' <5.1.2.e@rechtspraak.nl>; 5.1.2.e (Rechtbank Midden-Nederland)' <5.1.2.e@rechtspraak.nl>

CC: 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e@om.nl>

Onderwerp: Landelijk Platform Jeugd OM - herbezinning rol OM aanpak schoolverzuim - intrekken zaken van zitting art. 5 onder b Leerplichtwet (richtingbezwaren) tot nadere besluitvorming

Goedemorgen 5.1.2.e en 5.1.2.e

Hierbij een bericht voor jullie en de Expertgroep Kinderrechters.

Zoals jullie weten is het OM aan het onderzoeken of een strafrechtelijke aanpak van schoolverzuim nog wel past bij het kinderrechtenperspectief en de kerntaken van het OM. Dit is ook besproken bij het CB jeugd.

Bij de zaken die gaan om richtingbezwaren tegen onderwijs art. 5 onder b Leerplichtwet hebben wij al vast advies gevraagd bij ons Wetenschappelijk Bureau OM (WBOM). Voor het advies verwijs ik jullie graag naar de bijlage.

In lijn met dit advies en met instemming van onze PG, hebben wij afgelopen donderdag tijdens ons landelijk platform jeugd OM besproken dat wij - in afwachting van nadere besluitvorming – geen nieuwe zaken meer aanbrengen bij de kinderrechter.

Zaken die al op zitting staan ingepland, waarvan de inhoudelijke behandeling nog niet is aangevangen, zullen wij gaan intrekken.

Op 24 maart hebben wij op bestuurlijk niveau een gesprek over de brede aanpak schoolverzuim met Ingrado, Raad voor de Kinderbescherming en JenV.

Wij zullen jullie van het vervolg daarvan op de hoogte houden.

Mijn verzoek aan jullie is om de leden van de Expertgroep Kinderrechters al vast op de hoogte te brengen van het advies van het WBOM aangaande richtingsbezwaren en het feit dat wij geen nieuwe zaken op zitting zullen aanbrengen.

Mochten jullie hier vragen over hebben laat ons dat dan weten.

Groet,

5.1.2.e

mede namens 5.1.2.e en

5.1.2.e

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

Openbaar Ministerie
Arrondissementsparket Amsterdam
Beleid & Strategie

06 5.12.e

5.12.e @om.nl

www.om.nl

secretariaat: 5.12.e 06 5.12.e 5.12.e @om.nl

afwezig op vrijdag

Document 8

OPENBAAR MINISTERIE

Wetenschappelijk Bureau van het Openbaar Ministerie

Aan 5.1.2.e

Memo

Van 5.1.2.e

Datum 6 februari 2025

Onderdeel S&O

Onderwerp Advies handhaving Vrijstelling Leerplichtwet

Het WBOM werd januari 2025 door 5.1.2.e (PaG) 5.1.2.e (AP Amsterdam) gevraagd te adviseren met betrekking tot de handhaving van de vrijstelling van art. 5, onder b, Leerplichtwet 1969 (Lpw), mede in het licht van een arrest van het gerechtshof Amsterdam van 22 oktober 2024. Het advies is bedoeld om een bijdrage te leveren aan de voorbereiding door genoemde officieren van een gedachtewisseling met het College van procureurs-generaal over de vraag of de strafrechtelijke handhaving van de leerplichtwet nog wel passend is bij de kerntaak van het OM. Ten behoeve van het advies is een verkenning uitgevoerd van de meer recente jurisprudentie en literatuur over de richtingbezwaren.

In het bewuste arrest van het gerechtshof Amsterdam van 22 oktober 2024¹, geeft het hof in een overweging ten overvloede te kennen zich zorgen te maken over de praktijk met betrekking tot richtingbezwaren ex art. 5, onder b, Lpw. Het Hof signaleert allereerst dat:

[...] het aantal vrijstellingen wegens 'overwegende bedenkingen' de afgelopen jaren hand over hand is toegenomen. Er bestaan bij leerplichtambtenaren in dit verband zorgen over het lot van kinderen met een vrijstelling. Er blijkt weinig zicht te zijn op hoe het met die kinderen gaat en er bestaat onvoldoende structureel toezicht op thuisonderwijs, voor zover ouders daar al in (kunnen) voorzien. Dit terwijl goed functionerend thuisonderwijs – dat ook regelmatig wordt gecontroleerd – een belangrijke voorwaarde is voor een systeem waarin vrijstellingen van de leer- en schoolplicht kunnen bestaan.

Vervolgens merkt het Hof op dat de leerplichtambtenaren in de praktijk het beroep op richtingbezwaren marginaler lijken te toetsen dan uit de rechtspraak voortvloeit. Het vervolgt:

Een en ander maakt dat kan worden betwijfeld of het uit de jurisprudentie voortvloeiende kader leidt tot een juiste toetsing van vrijstellingen in de praktijk, terwijl evenmin is voorzien in een structurele vorm van kwalitatief goed thuisonderwijs. Deze twijfel heeft het hof ook overgehouden aan het horen van de leerplichtambtenaar ter terechtzitting in hoger beroep in de onderhavige zaak. Het resultaat van deze praktijk van kennelijk weinig indringende toetsing is dat een toenemend aantal kinderen als gevolg van de overtuigingen van hun ouders niet naar school gaat, terwijl er geen zicht bestaat op hoe het met hen gaat en of zij anderszins onderwijs volgen. Dit staat op gespannen voet met het uitgangspunt van de schoolplicht en de belangen van kinderen die daaraan ten grondslag liggen. Het hof roept daarom op om bij de handhaving van de Leerplichtwet in dit verband

¹ ECLI:NL:GHAMS:2024:2924.

Memo

Datum 6 februari 2025

Onderwerp Advies handhaving Vrijstelling Leerplichtwet

Pagina 2/10

indringender te toetsen aan de geldende eisen wanneer een beroep wordt gedaan op vrijstelling wegens richtingsbezwaren.

In een brief van de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van 19 december jl. wordt naar de overwegingen van het Hof verwezen. De Staatssecretaris schrijft:

Het recente arrest van het gerechtshof Amsterdam laat zien dat het toetsingskader voor het verlenen van een vrijstelling complex is. Mijn ministerie, het Ministerie van Justitie en Veiligheid en het Openbaar Ministerie zullen hierover met leerplichtambtenaren in gesprek gaan om te bekijken of er meer duidelijkheid gecreëerd kan worden over het toetsingskader voor het al dan niet verlenen van een vrijstelling. Over de uitkomsten hiervan zal ik de Kamer informeren.²

Dat de handhaving met betrekking tot de vrijstelling van de leerplicht wegens richtingbezwaren zowel in juridische als in praktisch-organisatorische zin complex en problematisch is, is genoegzaam bekend. In dat verband kan bijvoorbeeld worden gewezen op de noten van Mevis bij de rechtspraak van de Hoge Raad³ en op het recente overzichtsartikel van Philipsen in *School en Wet*.⁴

Reeds in 2012 bracht het WBOM ^{5.1.2.e} een advies uit over het begrip 'richting' in art. 5 Lpw, omdat bleek dat strafrechters dat begrip niet eenduidig uitlegden en het (jeugd)OM behoefte had aan een gemeenschappelijk referentiekader⁵. In aanvulling op het eigenlijke advies kreeg de adviesaanvraagster van het WBOM een 'opmerking ten overvloede'. In die meer beleidsmatig getoonzette beschouwing werd onder andere opgemerkt:

(...) [D]at de uitkomst van strafzaken ter zake van overtreding van de leerplichtwet waarin richtingbezwaren een rol spelen iets van een loterij heeft gekregen. Voor betrokkenen, en dat zijn in de eerste plaats de ouder en het leerplichtige kind, maar ook de leerplichtambtenaar en de officier van justitie die moet beslissen of het strafrechtelijke traject bewandeld moet worden, is onzekerheid dus troef. Die onzekerheid laat zich slecht rijmen met de inherente behoefte van het strafrecht dat de te handhaven norm van meet af aan duidelijk is.

(...)
Naast de hierboven geconstateerde rechtsonzekerheid als gevolg van het feit dat de toetsing ver in de keten bij de strafrechter is gelegd en als gevolg van onduidelijkheid met betrekking tot de uitleg van de wet, is bij de praktijk met betrekking tot de afhandeling van richtingverzoeken nog een probleem te zien. De procedure lijkt onvoldoende garantie te bieden dat de bokken van de schapen worden gescheiden, met andere woorden: dat degenen die uit oneigenlijke motieven (bijvoorbeeld een voorkeur voor thuisonderwijs) een beroep doen op vrijstelling, nul op het rekest krijgen. De jurisprudentie maakt het mogelijk dat iemand zijn kind van school mag

² Brief over 'Voortgang wetsvoorstel waarborgen thuisonderwijs', 19 december 2023, ref. 48343289.

³ M.n.. NJ 2020/280, NJ 2021/281, NJ 2021/282 & NJ 2021/283.

⁴ S. Philipsen, 'Vrijstelling van de leerplicht op grond van richtingsbezwaren; enkele ontwikkelingen in de jurisprudentie van de Hoge Raad'. *School en Wet*, 15 maart 2024, 2024/44.

⁵ WBOM, Het begrip 'richting' en artikel 5 van de Leerplichtwet 1969, april 2012.

Memo
 Datum 6 februari 2025
 Onderwerp Advies handhaving Vrijstelling Leerplichtwet
 Pagina 3/10

houden, die zich op een obscure geloof- en levensovertuiging beroept en de bijbehorende motivering minimaal houdt, maar wel op de richting van de scholen toegespitst.

Na 2012 hebben zich twee hier relevante ontwikkelingen voorgedaan. Allereerst heeft de toenmalige regering in 2020 een wetsvoorstel in internetconsultatie gebracht met de strekking dat aan vrijstelling wegens richtingbezwaren de voorwaarde verbonden zou worden dat de leerling aan bepaalde kwaliteitsnormen gebonden thuisonderwijs zou krijgen. Dit voorstel, dat overigens voor het overige niets aan de procedure voor vrijstelling veranderde, wordt momenteel – mede naar aanleiding van de binnengekomen commentaren herzien.⁶ Daarnaast – en voor de huidige praktijk relevanter – heeft de Hoge Raad in een arrest van 17 juni 2019⁷ de criteria voor het aanvaarden van richtingbezwaren preciezer geformuleerd en wel op een wijze die algemeen als strenger wordt beschouwd.⁸ Volgens de Hoge Raad is eerst sprake van overwegende bedenkingen die recht geven op vrijstelling van de inschrijvingsplicht, indien die

- verband houden met ernstige gemoedsbezwaren die berusten op een welbepaalde godsdienstige overtuiging of levensbeschouwing,
- betrekking hebben op de richting en derhalve de fundamentele oriëntatie, ontleend aan een welbepaalde godsdienstige overtuiging of levensbeschouwing, van het in art. 5, aanhef en onder b, Lpw bedoelde onderwijs en
- zij voldoende concrete en voldoende zwaarwegende bezwaren betreffen die verband houden met onderwijs zoals een school dat kan bieden.

Daarbij geldt dat aan elk van de genoemde voorwaarden moet zijn voldaan. Met name de voorwaarde onder de eerste en onder de derde gedachtestreep hebben nadien in de rechtspraak grond gevormd om beroepen op richtingbezwaren af te wijzen.

Mede naar aanleiding van het arrest van 17 juni 2019 heeft het WBOM het eerdere advies uit 2012 aangevuld met een jurisprudentieoverzicht, laatstelijk bijgewerkt op 10 januari 2024. In dat overzicht werd geconcludeerd:

Inmiddels kan men vaststellen dat de Hoge Raad strenger is geworden ten opzichte van de lagere rechter. Deze krijgt niet alleen de ruimte om “van de verdachte te verlangen dat hij zijn bedenkingen toelicht en concretiseert”, maar in voorkomende gevallen ook de plicht. Met een aantal recente arresten heeft de Hoge Raad de lat hoger gelegd voor degene die zich beroept op richtingbezwaren en daarmee de kans in het leven roept dat een kind verstoken blijft van onderwijs in schoolverband of zelfs in het geheel geen onderwijs krijgt. De Raad hecht duidelijk aan de gedachte dat schoolbezoek een wezenlijk element is in de ontwikkeling van een kind.
 [...]

⁶ Brief Staatssecretaris Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen over ‘Voortgang wetsvoorstel waarborgen thuisonderwijs’, 19 december 2023, ref. 48343289.

⁷ ECLI:NL:HR:2019:1925, NJ 2021/281 (m. nt. Mevis).

⁸ Aldus bijvoorbeeld Philipsen, a.w., ond. 7.

Memo

Datum 6 februari 2025

Onderwerp Advies handhaving Vrijstelling Leerplichtwet

Pagina 4/10

Tegelijkertijd biedt de wettelijke regeling ook binnen het strakker door de Hoge Raad geformuleerde toetsingskader nog altijd de mogelijkheid dat ouders zich met succes kunnen beroepen op vrijstelling van de inschrijvingsverplichting.

Dat geldt in de eerste plaats natuurlijk voor aanhangers van min of meer gevestigde godsdiensten en levensovertuigingen. De rechtspraak van de afgelopen jaren laat echter zien dat ook personen die zich laten inspireren door bijvoorbeeld het puritanisme, het objectivisme of het messianisme met succes hun zaak voor de strafrechter hebben bepleit. Wat wel duidelijk is, is dat, zeker nu de Hoge Raad strengere eisen aan de toelichting van het beroep op de vrijstelling stelt en aan de motivering van de rechter, het in belangrijke mate afhangt van de vaardigheid waarmee een ouder (of diens raadsman) zijn bezwaren concretiseert of dat beroep gehonoreerd wordt.

De overweging ten overvloede van het gerechtshof Amsterdam van 22 oktober 2024 is een signaal dat de toetsing van de vrijstellingen niet soepel en eenduidig verloopt. Het arrest van de Hoge Raad uit 2019 heeft wel enige juridische duidelijkheid verschaft, maar niet alle probleempunten weg kunnen nemen. Een blik op de gepubliceerde rechtspraak van na de laatste actualisering van het WBOM-jurisprudentieoverzicht kan dat illustreren.

Allereerst het 'welbepaaldheidscriterium'. In een procedure voor het gerechtshof Arnhem-Leeuwarden stond de vraag ter discussie of het zgn. Advaita Vadanta, een uit India stammende non-dualistische stroming binnen het Boeddhisme, voldoende welbepaald is.⁹

Het OM had betoogd dat dat niet het geval was.

De verdachte (een ouder van de leerplichtige) had onder meer aangevoerd:

Ik ken genoeg mensen die het non-dualisme aanhangen en hun leven vanuit deze visie leven. Over de wereld heen volg ik bepaalde mensen die hierin les geven en leiden. Die wonen niet in Nederland. In India is het een groter en bekender iets. Daar heb ik ook twee scholen gevonden die zijn opgericht door Krishna Murti, die hierin les gaf. Daar is het veel groter en bekender, niet zoals hier waar andere geloven meer bekend zijn. Er zijn daar zelfs basisscholen, die vanuit het non-dualisme les geven.

[...]

U vraagt mij of ik iets kan vertellen over de manifestatie van de overtuiging, of er onderricht is en of er gebruiken zijn die ik moet volgen. Belangrijk is dat niks moet en alles mag. Je hebt de vrije keus om te kiezen en hierin te leren en om open te staan voor dingen. Dat hangt ook samen met dat alles in verbinding staat en je kunt voelen. Een vorm van meditatie is alledaags gebruik. Er zijn bepaalde leefregels maar die zijn niet zo makkelijk te benoemen als bij bijvoorbeeld het christendom. Het gaat er vooral over om met elkaar te zijn en dat bewustzijn te oefenen. Op de achtergrond, tijdens dagelijkse bezigheden, is dat constant aanwezig. Ik ben me constant ervan bewust: wat voel ik, wat wil ik, wat kies ik en hoe is dat te beschouwen in mijn leven.

Het hof oordeelde dat "op grond van het voorgaande het non-dualisme kan worden aangemerkt als een voldoende serieuze en coherente levensbeschouwing en daarmee voldoet aan de eis dat deze welbepaald dient te zijn".

⁹Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, 26 maart 2024, ECLI:NL:GHARL:2024:2205.

Memo

Datum 6 februari 2025

Onderwerp Advies handhaving Vrijstelling Leerplichtwet

Pagina 5/10

Wat er ook zij van de juistheid van het oordeel van het gerechtshof, maakt dit arrest duidelijk dat de strafrechter gedwongen wordt een standpunt in te nemen over de bepaaldheid van voor niet-ingewijden tamelijk ongrijpbare religieuze en levensbeschouwelijke stromingen. Daarbij is het welbepaaldheidscriterium m.b.t art. 5, onder b, Lpw overigens aanmerkelijk losser dan de criteria m.b.t richting die elders in de onderwijswetgeving gehanteerd worden voor de financiering van scholen en de bekostiging van het leerlingenvervoer.¹⁰

De ongewisheid van het welbepaaldheidscriterium maakt dat de uitkomst van strafzaken onvoorspelbaar kan zijn en die onvoorspelbaarheid werkt door naar de voorkant van het traject van het beroep op richtingbezwaren, het moment dat de leerplichtambtenaar moet oordelen of een beroep op richtingbezwaren gerechtvaardigd is, of dat hij of zij de zaak moet insturen naar het OM.

Die onzekerheid over de uitkomst van een (mogelijk) rechterlijk oordeel werkt nog sterker waar het gaat om de vraag of bezwaren voldoende concreet zijn en **daadwerkelijk 'verband houden met onderwijs zoals een school dat kan bieden'** (het derde criterium uit het HR-arrest van 2019).

In bovengenoemde Advaita Vadanta-zaak (gerechtshof Arnhem-Leeuwarden 26 maart 2024) beantwoordde het hof die vraag positief. Twee van de aangevoerde bezwaren die het gerechtshof (in samenhang beschouwd met de andere) voldoende concreet en zwaarwegend vond waren:

"Het kind moet beschermd worden tegen invloeden die voortkomen uit de neiging tot autoritarisme en moet hier niet onnodig aan blootgesteld worden. Daarbij is begeleiding van mensen die wel weten wat non-dualisme inhoud essentieel. Als het kind op een niet non-dualistische school iets leert waar de ouder het niet mee eens is, dan moet het dat weer afleren en dat brengt het kind in verwarring. Ouder en leerkrachten kunnen elkaar gaan tegenspreken uit onbegrip, dit omdat non-dualisme geen grote bekendheid heeft binnen Nederland. Er wordt dan ook getornd aan het gezag en de deskundigheid van de leerkracht, een situatie die voor niemand wenselijk is."

"Het non-dualisme kan juist niet alleen worden aangeleerd buiten schooltijd. De non-dualistische levensbeschouwing is de hele dag aanwezig. Bij de ouder thuis is alles en zijn alle momenten van menselijke omgang doordrenkt van het non-dualisme. In praktische (realistische?) zin kan deze omgang en eerbiedigheid niet verwacht worden van het openbare onderwijs en het personeel van deze scholen."

In de Amsterdamse zaak waarin het gerechtshof de meergenoemde overweging ten overvloede gaf¹¹, ging het om een ouder die aanhanger is van de Tassawwuf (soefistische) stroming binnen de islam.

¹⁰ Zie hierover **WBOM, Het begrip 'richting' en artikel 5 van de Leerplichtwet 1969**, april 2012, p. 9 e.v.

¹¹ Gerechtshof Amsterdam 22 oktober 2024, ECLI:NL:GHAMS:2024:2924.

Memo

Datum 6 februari 2025

Onderwerp Advies handhaving Vrijstelling Leerplichtwet

Pagina 6/10

Met betrekking tot de concreetheid en zwaarwegendheid van de bezwaren tegen het openbaar onderwijs hadden de ouders het volgende gesteld:

Als eerste bezwaar tegen het openbaar onderwijs is namens de ouders aangevoerd dat dit type onderwijs de geloofsovertuiging van de ouders niet zal uitdragen of bevorderen, doordat de scholen neutraal zijn in hun levensbeschouwelijke opvattingen. Als tweede bezwaar is door de ouders aangevoerd dat openbare scholen alle religies zullen eerbiedigen, hetgeen de spirituele ontwikkeling van [dochter] zal schaden. Zo zal een openbare school volgens ouders geen afstand nemen van met de geloofsovertuiging van de ouders strijdige levensovertuigingen zoals het polytheïsme en het atheïsme en [dochter] zal bij gebrek aan onderwijs dat past bij haar **geloofsovertuiging mogelijk 'het paradijs niet binnengaan'**. [dochter] zou zich voorts steeds moeten verantwoorden voor namen, woorden, ideeën en opvattingen die zij van huis uit meekrijgt en zou daarvan in de war kunnen raken of kunnen gaan twijfelen. Als derde bezwaar is door de ouders aangevoerd dat op een openbare school de geestelijke, cognitieve en sociale ontwikkeling van [dochter] van elkaar worden gescheiden, hetgeen zij onwenselijk achten nu de levensovertuiging van ouders geen onderscheid maakt tussen de spirituele en wereldse kanten van het leven. De raadsman heeft in dit verband betoogd dat de verdachte wil dat [dochter] de Tasawwuf in het onderwijs meekrijgt, waarbij het onderwijs en de geloofsovertuiging als het ware in elkaar worden verweven.

De houding van het gerechtshof met betrekking tot deze argumenten is markant kritischer dan die van het gerechtshof Arnhem-Leeuwarden m.b.t tot de tot op zekere hoogte vergelijkbare argumenten van de aanhanger van Advaita Vadanta:

Op geen enkele wijze is gebleken dat hetgeen ouders vanuit geloofsovertuiging in de opvoeding aan [dochter] willen meegeven, wordt tegengesproken of afgekeurd op openbare scholen. De ouders hebben nagelaten concreet te maken op welke wijze de (geloofs)ontwikkeling van [dochter] wordt geschaad op het moment dat zij op een openbare school met andere geloofsovertuigingen bekend zou raken, hetgeen ook buiten school om zou kunnen gebeuren. De onderbouwing van de ouders dat [dochter] daarvan in de war raakt of zou kunnen gaan twijfelen, maakt naar het oordeel van het hof nog niet dat deze bedenking tegen het openbaar onderwijs voldoende concreet is gemaakt. Dat [dochter] zich steeds zou moeten verantwoorden voor namen, woorden, ideeën en opvattingen die zij van huis uit meekrijgt is niet concreet gemaakt. De enkele overtuiging dat [dochter] zonder het juiste onderwijs **'het paradijs niet zal binnengaan'**, is een zwaarwegende overtuiging, maar levert daarmee nog niet een voldoende concreet en zwaarwegend bezwaar op tegen het onderwijs dat een school kan bieden. Zonder verdere onderbouwing sluiten de ouders met hun – algemeen geformuleerde – bezwaren per definitie iedere vorm van onderwijs uit, behalve onderwijs in de eigen specifieke leer van de Tasawwuf.

Verskil in de beoordeling door de gerechtshoven is ook te zien bij de mate van eigen onderzoek die men mag verwachten van ouders die zich op richtingbezwaren willen beroepen.

In het arrest van 22 oktober 2024 overweegt het gerechtshof Amsterdam hierover:

Van ouders mag worden verlangd dat zij bij de scholen binnen redelijke afstand van hun woning onderzoek doen naar de ruimte die de scholen

Memo

Datum 6 februari 2025

Onderwerp Advies handhaving Vrijstelling Leerplichtwet

Pagina 7/10

kunnen bieden aan leerlingen met speciale wensen ten aanzien van het onderwijs. Niet is gebleken dat de ouders met de openbare scholen in de nabije omgeving in gesprek zijn gegaan om bijvoorbeeld te onderzoeken of – en zo ja, op welke wijze – overtuigingen die de ouders afwijzen aan bod zullen komen. Om de concrete en zwaarwegende aard van de bezwaren tegen het onderwijs op scholen duidelijk te maken, zal veelal een dergelijk onderzoek naar die scholen (en verslaglegging dan wel kenbaarheid daarvan) nodig zijn.

Een gelijksoortige overweging komt terug in een arrest van het gerechtshof Den Bosch over richtingbezwaren op grond van het seculier humanisme:

Net als de kantonrechter stelt het hof voorts vast dat de bezwaren vrijwel geheel gebaseerd zijn op aannames. Zo is door de verdediging aangevoerd dat [betrokkene 1], als zij naar school zou gaan, zij continu alles wat zij daar zou leren zou bevragen, dat de leerkracht daar onaardig op zou reageren en dat de persoonlijkheid van [betrokkene 1] zou veranderen door schoolgang.

Het hof merkt ten eerste op dat deze bezwaren niet zien op de richting van onderwijs, zodat zij in zoverre niet kunnen leiden tot een geslaagd beroep op de vrijstelling als bedoeld in artikel 5, aanhef en onder b van de Leerplichtwet 1969 (hierna: Lpw 1969). Ten tweede zijn deze bezwaren niet gebaseerd op een daadwerkelijke ervaring, maar slechts op een invulling van de ouders van [betrokkene 1] waarvan allerm minst zeker is dat deze zich bij daadwerkelijke schoolgang van [betrokkene 1], zou gaan voltrekken.¹²

In het eerder genoemde arrest over de aanhanger van Advaita Vadanta (gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, 26 maart 2024) gaf het gerechtshof er juist blijk van het speculatieve karakter van de bezwaren voor lief te nemen:

Het hof merkt in dit verband op dat verdachte niet kan worden tegengeworpen dat zij haar bezwaren slechts heeft geformuleerd op basis van verwachtingen ten aanzien van het (openbaar) onderwijs. Gelet op de **wettelijke regels kan zij haar dochter immers niet "op proef" naar school laten gaan en, indien dat (alsnog/inderdaad) tot (gewetens)bezwaren leidt, de inschrijving beëindigen en alsnog om een vrijstelling verzoeken.**

Hierboven is geciteerd uit drie arresten van drie gerechtshoven uit 2024. Dat is niet bedoeld als commentaar op het oordeel in die arresten, maar om aan te tonen dat ook na het arrest van de Hoge Raad uit 2019 de rechterlijke beoordeling van richtingbezwaren tamelijk onvoorspelbaar is gebleven. Die onvoorspelbaarheid is in hoge mate inherent aan de aard van het oordeel dat van de rechter gevraagd wordt. Philipsen schrijft: "Bij de beoordeling van het beroep op vrijstelling staat de strafrechter voor een bijna onmogelijke taak. Hij zal het 'oprechte' van het 'onoprechte' beroep op art. 5, onderdeel b, Leerplichtwet moeten onderscheiden".¹³ Ondertussen volgt uit de wetsgeschiedenis nog altijd ook dat de rechter niet het gewicht van de richtingbezwaren mag onderzoeken.¹⁴

¹² Gerechtshof Den Bosch 5 september 2024, ECLI:NL:GHSHE:2024:3264.

¹³ S. Philipsen, 'Vrijstelling van de leerplicht op grond van richtingsbezwaren; enkele ontwikkelingen in de jurisprudentie van de Hoge Raad'. *School en Wet*, 15 maart 2024, 2024/44.

¹⁴ Hoge Raad 19 februari 1980, ECLI:NL:HR:1980:AC6821, *NJ* 1980, 190.

Memo

Datum 6 februari 2025

Onderwerp Advies handhaving Vrijstelling Leerplichtwet

Pagina 8/10

In de gepubliceerde jurisprudentie van het afgelopen jaar valt ook op het feit dat ouders thuisonderwijs verzorgen mogelijk een rol speelt bij de door de rechter te maken beoordeling. In het arrest over Advaita Vadanta overweegt het gerechtshof Arnhem-Leeuwarden:

De heersende opvatting in Nederland is dat kinderen naar school behoren te gaan, omdat zij recht hebben op onderwijs en zich het beste kunnen ontwikkelen in een (school)gemeenschap waaraan ook andere kinderen deelnemen (zie bijvoorbeeld advocaat-generaal Spronken in ECLI:NL:PHR:2017:1334 onder 5.22). Het hof is er van overtuigd geraakt dat deze twee elementen door de verdachte goed geborgd zijn. Immers, verdachte is gecertificeerd in het geven van thuisonderwijs en het hof heeft uit de stukken en hetgeen de verdachte ter terechtzitting naar voren heeft gebracht, stellig de overtuiging gekregen dat zij goed in staat is om passend onderwijs te verzorgen. Verder heeft verdachte aangegeven voldoende oog te hebben voor de sociale ontwikkeling van haar dochter doordat zij een aantal keer in de week samen met een groep kinderen – bestaande uit leeftijdsgenoten en iets oudere kinderen – iets leerzaams ondernemen, zoals museumbezoek. Daarnaast zit haar dochter [naam] op paardrijden en circusles, activiteiten waar zij ook veel sociale contacten met leeftijdsgenoten heeft. Er zijn naar het oordeel van het hof dan ook geen aanwijzingen dat het [naam] aan iets ontbreekt in het licht van artikel 29 van het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind.

Het is tegen die achtergrond dat het hof overweegt – gelet op de feiten en omstandigheden, zoals hiervoor weergegeven – dat met een te restrictieve uitleg van artikel 5, aanhef en onder b Lpw in deze zaak de materiële gerechtigheid komt te ontvallen hetgeen een onnodig hard oordeel jegens de verdachte – en haar kind – oplevert.

Opvallend is dat het hof met deze overweging komt nádat het heeft vastgesteld dat verdachte een beroep op richtingbezwaren toekomt. Hier lijkt het thuisonderwijs (samen met de sociale activiteiten) de doorslag te hebben gegeven bij de afweging van het hof.¹⁵ Als dat zo is, wordt hier een factor geïntroduceerd die geen onderdeel vormt van het door de Hoge Raad geformuleerde toetsingskader en misschien zelfs als oneigenlijk kan worden bestempeld nu een voorkeur voor thuisonderwijs niet als richtingbezwaar kan worden erkend.¹⁶

¹⁵ In een vonnis van de Rechtbank Noord-Nederland 20 maart 2024, ECLI:NL:RBNNE:2024:977 wordt het feit dat thuisonderwijs wordt gegeven zelfs expliciet onderdeel gemaakt van de beoordeling van de richtingbezwaren. Opvallend aan dit vonnis is het volgende element: "Verdachte heeft aangevoerd dat haar wens is haar dochter in te schrijven op een humanistische basisschool, maar dat deze in de directe omgeving van verdachte niet bestaat. De inschrijving op een basisschool die de Socratesmethode hanteert, wat wellicht nog een optie zou zijn, is om financiële redenen niet haalbaar. Daarom hebben verdachte en medeverdachte ervoor gekozen om hun dochter thuisonderwijs te geven." **Strikt genomen zouden dergelijke praktische financiële bezwaren aanleiding moeten zijn om de richtingbezwaren niet gegrond te achten.**

¹⁶ Zie hierover het SDU-commentaar van Storimans op art. 5 Lpw, ond. 4.5.3.

Zoals gezegd, maken de aangehaalde voorbeelden uit de gepubliceerde rechtspraak duidelijk dat de uitkomst van de beoordeling van een richtingbezwaar onvoorspelbaar is. De normbevestigende functie van het strafrecht kan onder die condities niet goed tot haar recht komen. Bovendien leidt de onvoorspelbaarheid van de rechterlijke beoordeling tot rechtsonzekerheid. Daar komt bij dat slechts een gering deel van het aantal gevallen waarin op basis van richtingbezwaren een beroep op vrijstelling van de inschrijvingsplicht is gedaan in het strafrecht terechtkomt. Philipsen schrijft dat in het schooljaar 2020-2021 1771 kinderen niet naar school gingen vanwege richtingsbezwaren van hun ouders.¹⁷ Nu zou het kunnen zijn dat dat allemaal gevallen zijn waarin er geen twijfel mogelijk was dat de richtingbezwaren gerechtvaardigd waren, maar dat lijkt niet het geval te zijn, gelet ook op de overweging ten overvloede van het hof Amsterdam waarin dat hof **onder meer zegt dat** "Het resultaat van deze praktijk van kennelijk weinig indringende toetsing is dat een toenemend aantal kinderen als gevolg van de overtuigingen van hun ouders niet naar school gaat, terwijl er geen zicht bestaat op hoe het met hen gaat en of zij anderszins onderwijs volgen."

Indien het beeld van het gerechtshof Amsterdam juist is, is er niet alleen sprake van een zeer grote groep van kinderen die niet naar school gaat, of zelfs van ieder onderwijs verstoken blijft, maar ook van rechtsongelijkheid. De indruk bestaat immers dat er grote lokale/regionale verschillen zijn in de manier waarop de leerplichtambtenaren omgaan met beroep op richtingbezwaren. En ook bij het beperkte deel dat wél bij de strafrechter terechtkomt, is mogelijk van rechtsongelijkheid sprake. Reeds in 2010 waarschuwden Sterling en Storimans dat ouders 'claims op exotische godsdienstige richtingen en levensbeschouwingen' (...) de dekmantel zijn van hun eigenlijke bedenkingen tegen het schoolonderwijs als zodanig of tegen de pedagogisch-didactische invulling van het onderwijs op scholen.¹⁸

De toegevoegde waarde van het strafrecht in dit soort zaken is in die zin marginaal te noemen dat de opgelegde sancties vanuit generaal of speciaal preventief oogpunt nauwelijks of überhaupt geen gewicht in de schaal leggen. Indien het al tot strafoplegging komt, gaat het om geldboetes. In de meergenoemde Amsterdamse zaak (arrest van 22 oktober 2024) tegen de ouder die zich aanhanger van Tasawwuf-stroming betoonde, legde het gerechtshof (na vier zittingsdagen) een geheel voorwaardelijke geldboete van 300 euro op. Op het moment dat het arrest gewezen werd, was het leerplichtige kind al meer dan twee jaar niet ingeschreven geweest.

¹⁷ S. Philipsen, 'Vrijstelling van de leerplicht op grond van richtingsbezwaren; enkele ontwikkelingen in de jurisprudentie van de Hoge Raad'. *School en Wet*, 15 maart 2024, 2024/44. In het schooljaar 2013-2014 waren dat er nog 575, aldus Philipsen.

¹⁸ J. Sperling en Th. Storimans, *Recht op onderwijs, ouders en leerplicht*, Themakatern Regelingen Leerplicht, SdU Uitgevers bv, Den Haag 2010, p. 82.

Memo

Datum 6 februari 2025

Onderwerp Advies handhaving Vrijstelling Leerplichtwet

Pagina 10/10

In feite kan men zeggen dat de strafrechtelijke handhaving in art 5 onder b, Lpw-zaken eerder jurisprudentievormend dan normbevestigend is, waarbij ook die jurisprudentievormende functie maar ten dele tot bevredigende uitkomsten leidt.

Het huidige wettelijk systeem van de vrijstelling op basis van richtingbezwaren en de jurisprudentiële en handhavingstechnische praktijk die daaromheen ontstaan is, is voortgevloeid uit een complex van historische, politiek en sociale factoren. Wanneer men op basis van de realiteit en de idealen van nu een handhavingssysteem zou mogen/moeten bedenken zou dat waarschijnlijk geheel anders zijn opgezet dan het huidige systeem. In ieder geval leidt de huidige procedure tot onbevredigende resultaten en lijkt het strafrechtelijk instrumentarium m.b.t sancties en dwangmiddelen in dezen op zich geen toegevoegde waarde te hebben ten opzichte van wat andere handhavingsopties zouden kunnen bieden.

Document 9

OPENBAAR MINISTERIE

Parket-Generaal

Datum 13 maart 2025
Onderdeel LPjOM 13 maart 2025
Locatie Huis van de Strafrechtken te Utrecht

Notulen

Notulen LPjOM 13 maart 2025

Aanwezig: 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e
5.1.2e 5.1.2e
5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e
5.1.2e

BR

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e 5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

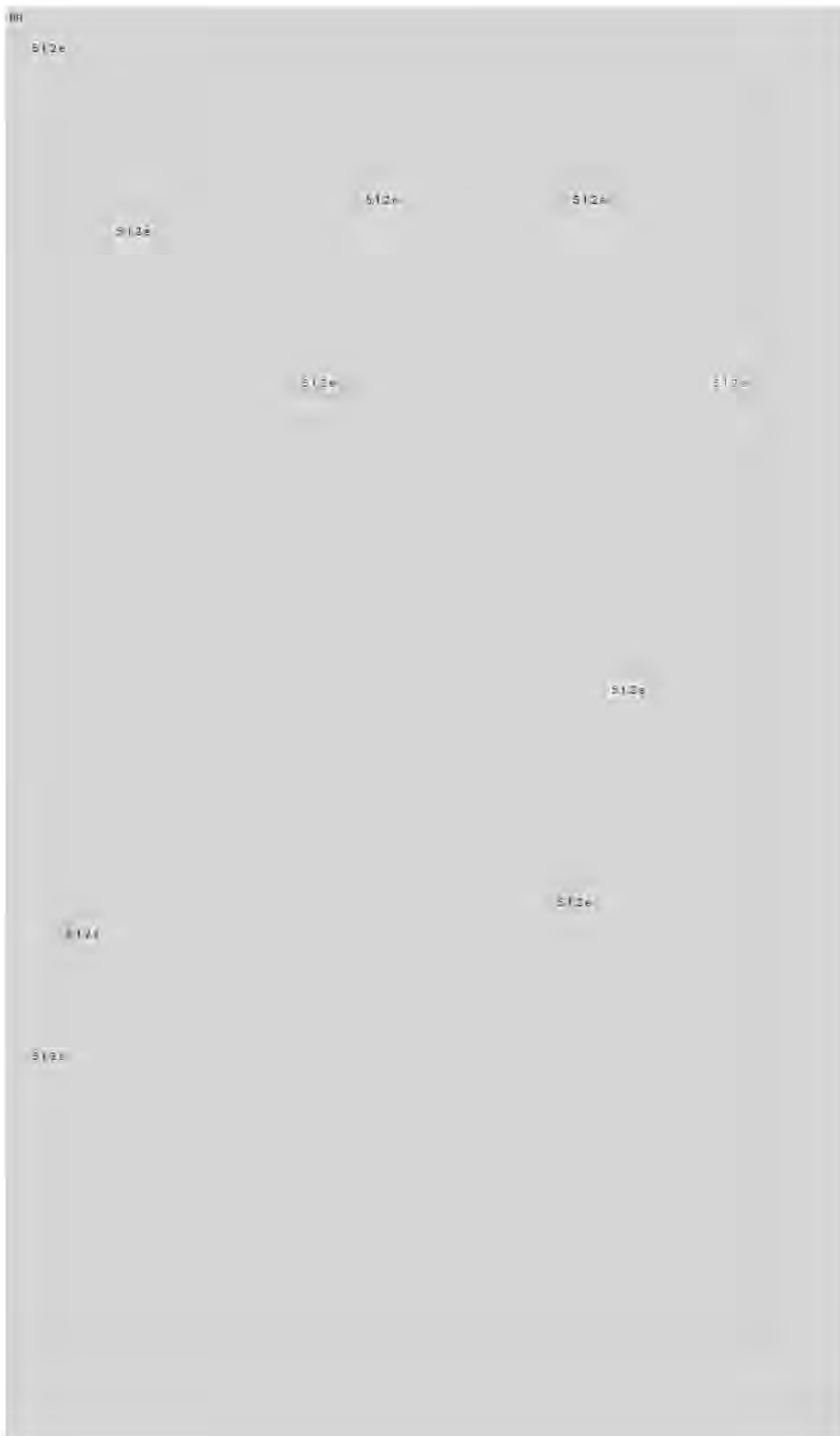
5.1.2e

5.1.2e

Notulen

Datum 13 maart 2025

Pagina 3/6

Notulen

Datum 13 maart 2025

Pagina 4/6

om

5.1.2.e

5. memo WBOM

5.1.2.e geeft aan dat de conclusie van het WBOM is dat het strafrechtelijk instrumentarium bij richtingsbezwaren niet de oplossing lijkt te zijn voor deze complexe problematiek. Ook nu er maar een klein percentage ter beoordeling van de rechter komt. Het overgrote deel heeft het OM helemaal geen zicht op.. 5.1.2.e geeft aan dat er behoefte is aan duidelijkheid, zijn er andere manieren/instrumenten om hiermee aan de slag te gaan. Grotere rol gemeenten hierin. Landelijk worden er grote verschillen gezien en dit kan leiden tot rechtsongelijkheid. Vrijstellingen worden vrij gemakkelijk verleend.

Lijn van PaG, problematisch verzuim, luxe verzuim en vrijstellingen niet meer strafrechtelijk vervolgen. Strafrechtelijke vervolging past ook niet meer bij het kinderrechtenperspectief. Tijdpad hiervoor is twee jaar. 24 maart as vervolgoverleg met Ingrado, RvdK, ministerie over de vervolgstappen en de te ontwikkelen alternatieven. Standpunt OM: niet meer via het strafrecht!

Met betrekking tot de 5b zaken is het standpunt om die te laten liggen en niet meer op te pakken en zaken die op zitting staan laten intrekken.

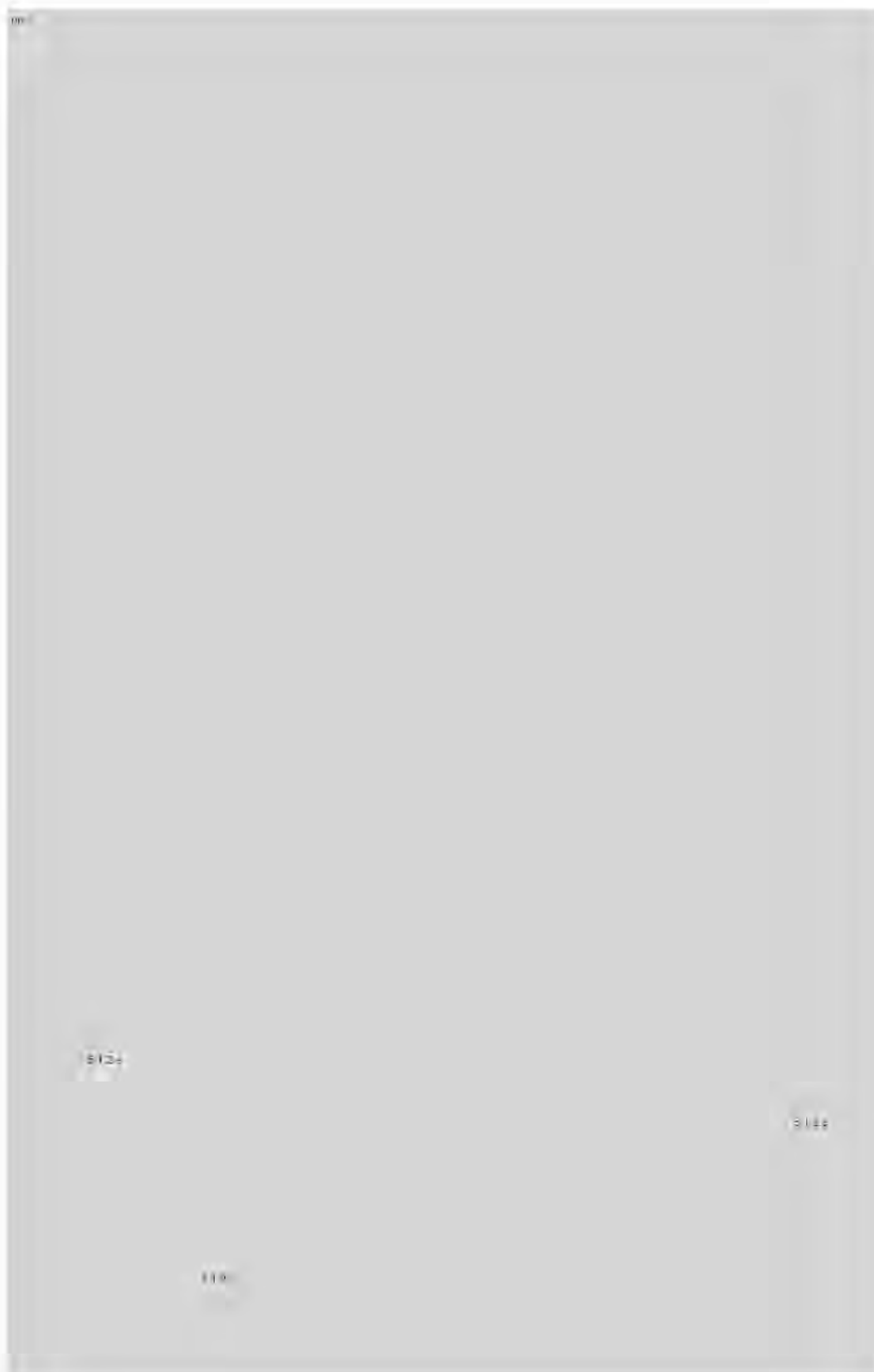
Memo herbezinning schoolverzuim wordt gedeeld met Platform, hoofden B&S en AG 's. Tevens bespreken met expertgroep kinderrechters (actie 5.1.2.e / 5.1.2.e, 5.1.2.e checkt bij 5.1.2.e (ZWB) de hoeveelheid 5b zaken. MNL heeft begin april een overleg met leerplichtambtenaren en vraagt naar de tijdlijn (actie 5.1.2.e / 5.1.2.e communicatiebericht) Bij luxe verzuim komt ter sprake of bestuurlijke handhaving mogelijk is.

om

Notulen

Datum 13 maart 2025

Pagina 5/6

Notulen

Datum 13 maart 2025

Pagina 6/6

Document 10

From: 5.1.2.e AP Noord-Nederland)"
Sent: Mon, 23 Jun 2025 14:39:52 +0200
To: 5.1.2.e (AP Amsterdam)" <5.1.2.e@om.nl>; "5.1.2.e (Parket-Generaal)" <5.1.2.e@om.nl>
Subject: 5b Leerplichtzaken formele vereisten (AP Noord-NL)

Dag 5.1.2.e en 5.1.2.e

In Noord-NL gaan we momenteel na welke 5b-leerplichtzaken nog bij ons op de plank liggen. Er resteren momenteel 2 zaken (met elk beide ouders) speelt de (enige) evidente uitzondering op het nieuwe beleid: een eerdere schoolinschrijving. In de meest recente interne handreiking met bijlagen lees ik:

Zaken waarbij niet is voldaan aan de formele vereisten beoordelen om te bezien of er voldoende reden en aanknoping is voor alsnog strafrechtelijk vervolgen. Dit is bedoeld om misbruik tegen te gaan. Deze zaken worden uiteraard door de officier van justitie eerst beoordeeld om te bezien of strafrechtelijke vervolging aangewezen is.

Bij mij komt op: wanneer is er voldoende reden en aanknoping om alsnog strafrechtelijke te vervolgen? Puur voor vergelding en sluiten we voor het bepalen van een straf(eis) dan nog steeds aan bij de bestaande OM-richtlijn voor schoolverzuim?

Met vriendelijke groet,

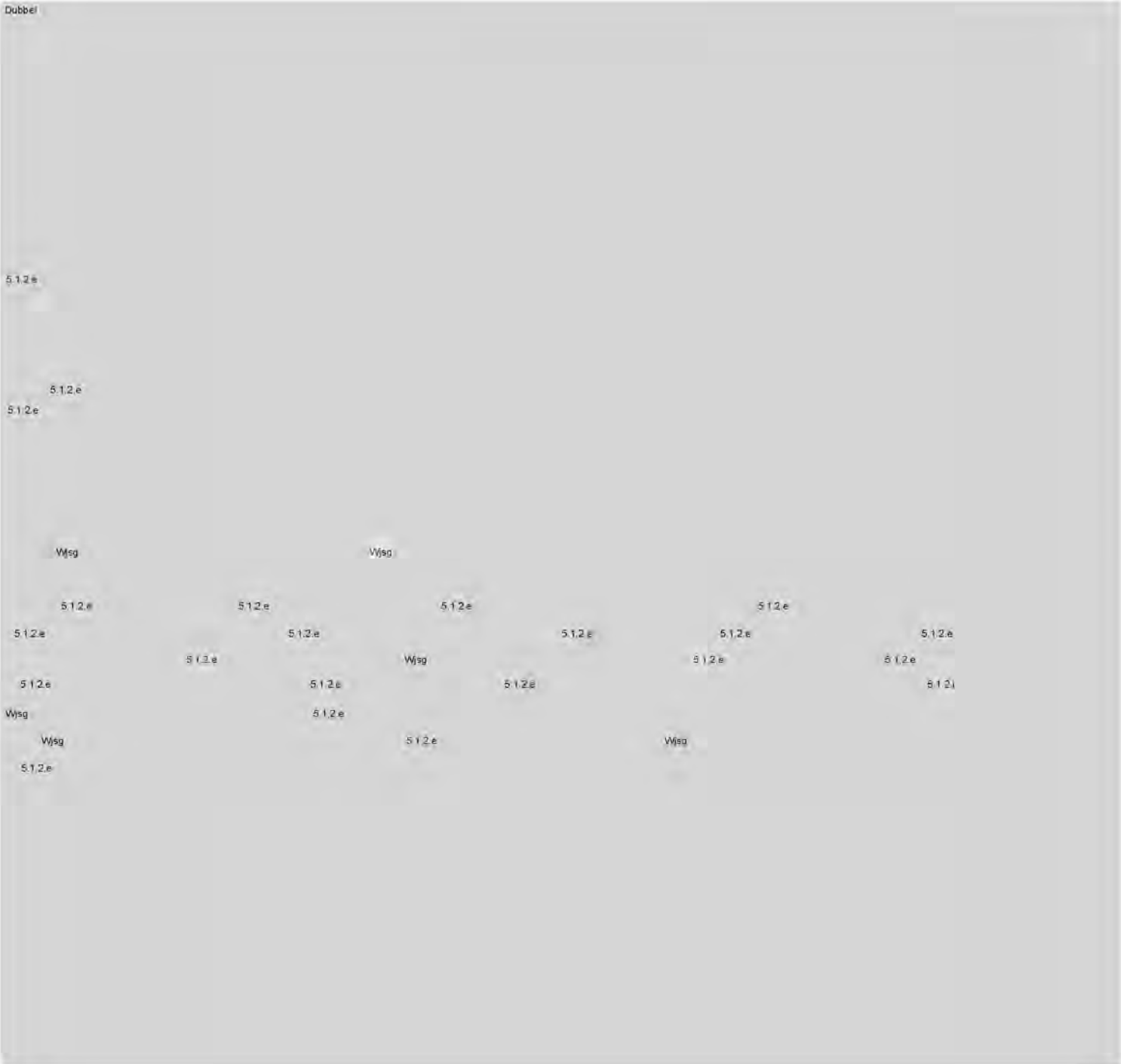
5.1.2.e
Officier van Justitie

Openbaar Ministerie
Arrondissementsparket Noord-Nederland
www.om.nl

afwezig op vrijdag

Document 11

From: 5.12.e Parket-Generaal)"
Sent: Tue, 25 Mar 2025 09:56:56 +0100
To: 5.12.e (Parket-Generaal)" <5.12.e @om.nl>; "'5.12.e '"
<5.12.e @rvdk.nl>; "5.12.e @rvdk.nl)" <5.12.e @rvdk.nl>; "'5.12.e @minjenv.nl'"
<5.12.e @minjenv.nl>; "5.12.e " <5.12.e @rvdk.nl>; 5.12.e Parket-Generaal)"
<5.12.e @om.nl>; "5.12.e AP Amsterdam)" <5.12.e @om.nl>; "5.12.e "
<5.12.e @ingrado.nl>; "5.12.e " <5.12.e @ingrado.nl>; " @ 5.12.e '5.12i 5.12i >
Cc: 5.12.e (Parket-Generaal)" <5.12.e @om.nl>; 5.12.e Parket-
Generaal)" <5.12.e n@om.nl>
Subject: Actie en besluitenlijst 24 maart as 14.00-16.00 herbezinning OM rol schoolverzuim met Ingrado
Attachments: 250324 actie en besluitenlijst overleg herbezinning schoolverzuim.pdf, Advies WBOM 6.2.2025
handhaving vrijstelling leerplichtwet.pdf

Docnr1

Document 12

OPENBAAR MINISTERIE

Parket-Generaal

Datum 24-03-2025

Locatie Parket-Generaal

Aanwezig 5.1.2.e (J&V), 5.1.2.e
5.1.2.e
(Ingrado), 5.1.2.e (externe
juriste verbonden aan Ingrado), 5.1.2.e
5.1.2.e (RvdK), 5.1.2.e
5.1.2.e
5.1.2.e (OM)

Opgemaakt door 5.1.2.e

Bijlage(n) Advies WBOM 6.2.2025 handhaving
vrijstelling leerplichtwet

Notulen

1 Actie- en besluiten overleg 'de rol van het OM in herbezinning schoolverzuim'

Actie	Wie?
De beslissing van het OM om per direct de vervolging van artikel 5B leerplichtwet stil te leggen, kwam als een verrassing voor Ingrado. Ingrado verwacht veel vragen vanuit de leerplichtambtenaren hoe dit eruit gaat zien in de praktijk. Vanuit het OM wordt een stukje geschreven waarin duidelijk het standpunt van het OM naar voren komt. Deze wordt gevoegd in de nieuwsbrief van Ingrado van dinsdag 25 maart.	5.1.2.e en 5.1.2.e
Het advies vanuit het WBOM mag verder gedeeld worden. Deze wordt meegestuurd met de tekst voor de nieuwsbrief van Ingrado.	5.1.2.e en 5.1.2.e

Notulen

Datum 24-03-2025

Pagina 2/2

Het ministerie van OC&W wordt aangehaakt in de brede herziening van leerplicht naar leerrecht. Er wordt een gezamenlijke notitie geschreven met het standpunt van de partijen. Belangrijk dat erin komt te staan wat er nodig is vanuit OC&W om tot een passende oplossing te komen.	§ 12e na bespreking intern beraden of Ingrado mee doet het de gezamenlijke notitie richting OC&W. § 12e de rol van de LPA genuanceerder beschrijven in het advies vanuit het WBOM. § 12e Position Paper RvdK rondsturen. § 12e contactpersonen OC&W doorsturen. § 12e notitie CBjeugd doorsturen. § 12e pakt regie op de notulen en verwerkt de position paper van de RvdK en wijzigingen van Ingrado/J&V. Laat de groep dan bij elkaar komen om het definitief te bespreken. § 12e afspraak maken met OC&W om begin juni bij elkaar te komen. Een concept notitie wordt besproken op 21 mei 2025 in de Landelijke Werkgroep MAS.
Op 25 en 26 september is het Nederlands Congres Schoolaanwezigheid in Ermelo. Bekeken wordt of § 12e en § 12e aan kunnen sluiten op het programma om de veranderde rol van het OM binnen schoolverzuim breder toe te lichten.	Ingrado

Document 13

Docnr1

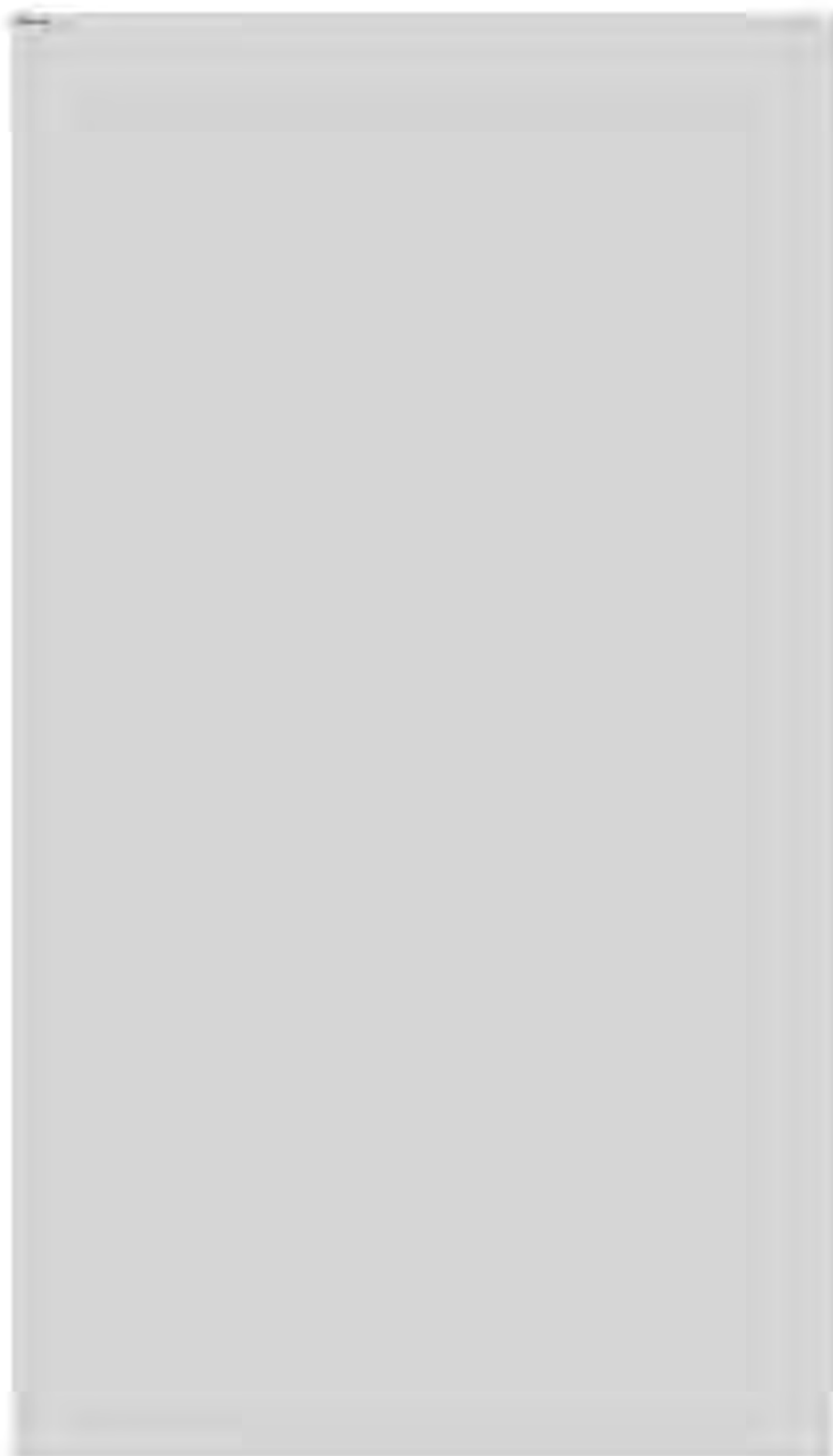
512

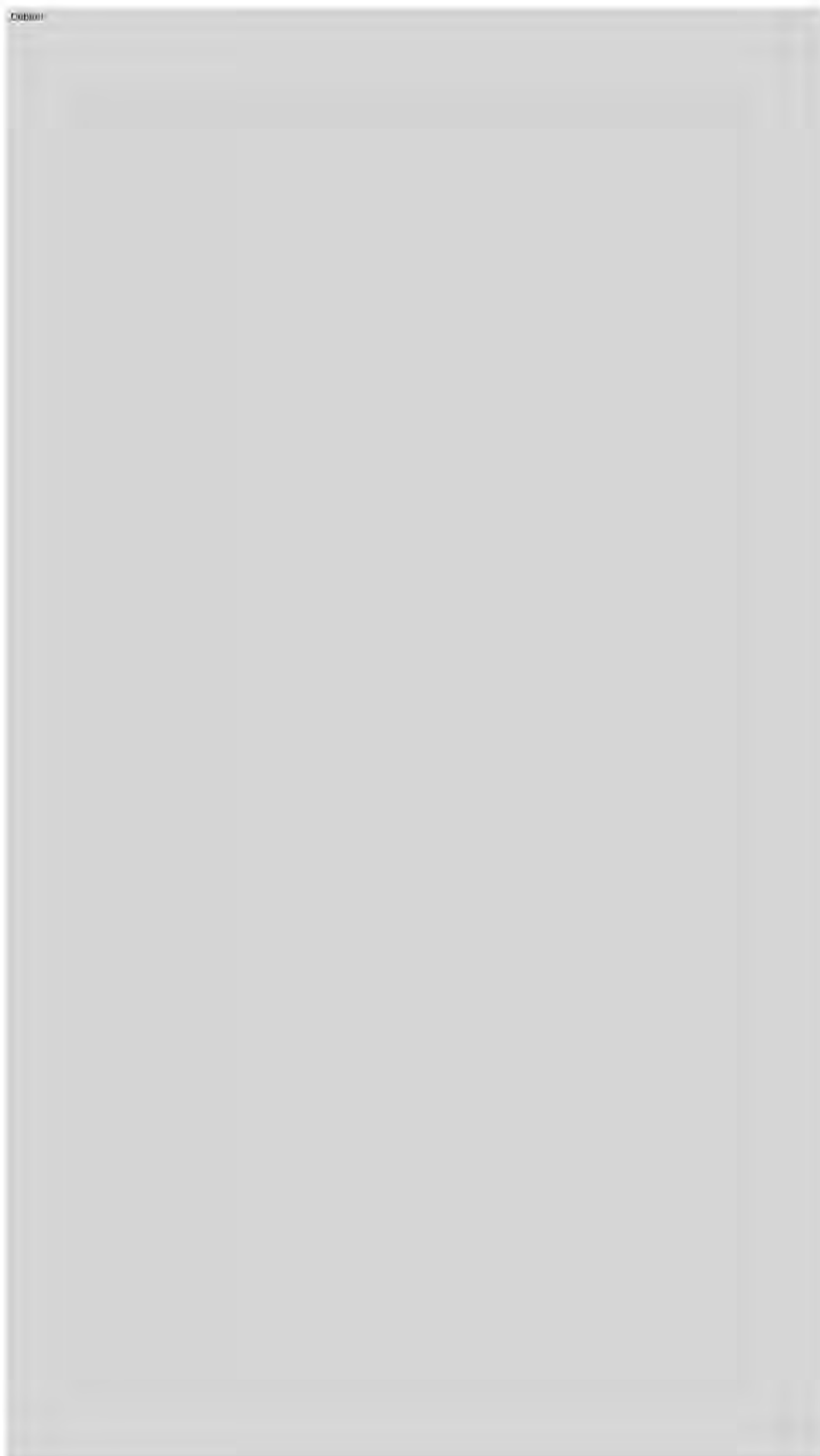
Dubbel

Dubbel

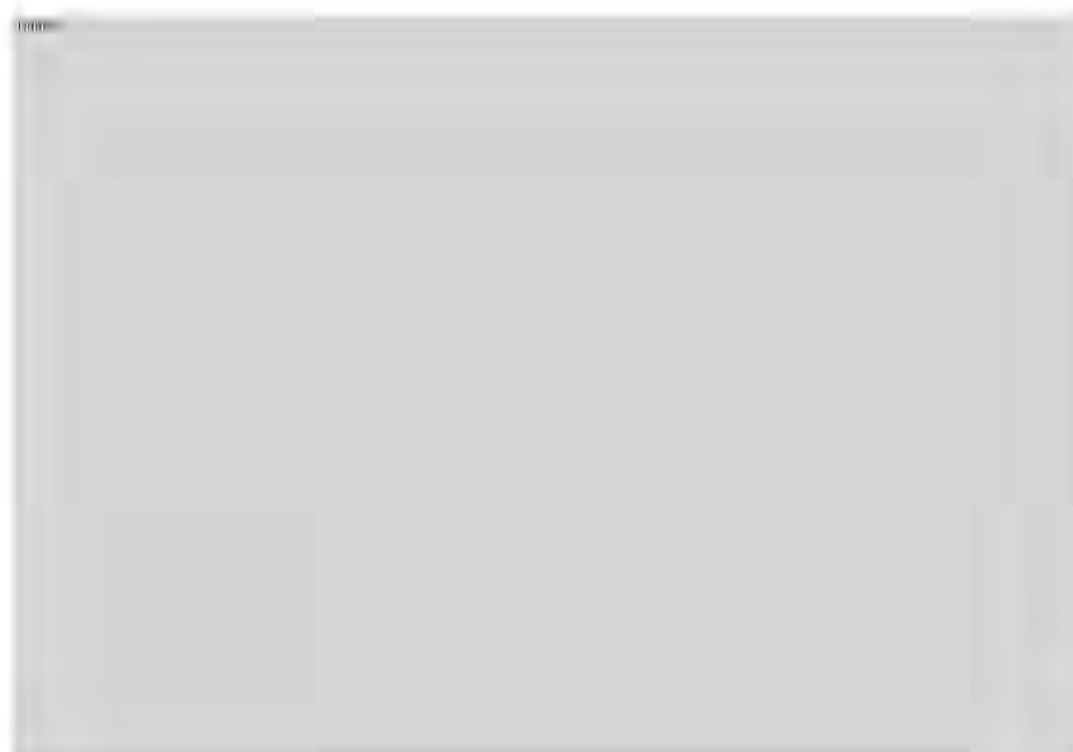
Dubbe

18/05/21

1

Document 14

From: [redacted] <[redacted]> @ingrado.nl>
Sent: Thu, 5 Jun 2025 17:37:58 +0200
To: [redacted] <[redacted]> @vng.nl; [redacted] <[redacted]> @nationaleombudsman.nl; [redacted] <[redacted]> @utrecht.nl; [redacted] <[redacted]> @utrecht.nl; [redacted] <[redacted]> @rvdk.nl; [redacted] <[redacted]> @minocw.nl; [redacted] <[redacted]> al) <[redacted]> @om.nl; [redacted] <[redacted]> @amsterdam.nl; [redacted] <[redacted]> @ingrado.nl; [redacted] <[redacted]> @Rotterdam.nl; [redacted] <[redacted]> @ingrado.nl; [redacted] <[redacted]> @halderberge.nl; [redacted] <[redacted]> @ groningen.nl; [redacted] <[redacted]> @ rotterdam.nl; [redacted] <[redacted]> @ rotterdam.nl; [redacted] <[redacted]> @owinsp.nl; [redacted] <[redacted]> @rvdk.nl; [redacted] <[redacted]> @owinsp.nl; [redacted] <[redacted]> @ haarlem.nl; [redacted] <[redacted]> @owinsp.nl; [redacted] <[redacted]> @owinsp.nl; [redacted] <[redacted]> @vng.nl; [redacted] <[redacted]> @minocw.nl; [redacted] <[redacted]> @minocw.nl; [redacted] <[redacted]> @denhaag.nl; [redacted] <[redacted]> (AP Amsterdam) <[redacted]> @om.nl; [redacted] <[redacted]> @denhaag.nl; [redacted] <[redacted]> @ rotterdam.nl; [redacted] <[redacted]> @ rotterdam.nl; [redacted] <[redacted]> @minocw.nl; [redacted] <[redacted]> @minocw.nl; [redacted] <[redacted]> @ groningen.nl; [redacted] <[redacted]> @owinsp.nl; [redacted] <[redacted]> [redacted] <[redacted]> @owinsp.nl; [redacted] <[redacted]> - BD/DGSB/DJFC/JC" <[redacted]> @minjenv.nl; [redacted] <[redacted]> @ haarlem.nl; [redacted] <[redacted]> (Parket-Generaal) <[redacted]> @om.nl
Cc: [redacted] <[redacted]> @ingrado.nl; [redacted] <[redacted]> @ rotterdam.nl>
Subject: Agenda en stukken Beleidsoverleg Leerplicht – donderdag 12 juni 2025
Attachments: 2. Handreiking formele vereisten artikel 5 onder b Lpw versie 23 mei.pdf, 3. Toelichting 5b Lpw - 28mei.pdf, Agenda Beleidsoverleg Leerplicht 12 juni 2025 concept.pdf

Beste deelnemers,

Graag stuur ik jullie hierbij de agenda en bijbehorende stukken voor het Beleidsoverleg Leerplicht op donderdag 12 juni 2025, van 14.00 tot 16.00 uur.

De bijeenkomst vindt plaats op locatie bij Ingrado, Hofplein 20 te Rotterdam, en is ook online te volgen.

Bijgevoegd vinden jullie bijlage 2 en 3. Bijlage 1 (de notulen van de bijeenkomst van 6 maart jl.) wordt separaat toegestuurd aan de deelnemers van die bijeenkomst, samen met de toegezegde presentatie.

De notulen worden tijdens de vergadering wel kort besproken en vastgesteld.

Voor een goede organisatie van de bijeenkomst ontvang ik graag een korte terugkoppeling indien er een wijziging is in je deelname:

â€ Online of fysiek, of
â€ Aan- of afwezigheid.

Heb je je deelname al bevestigd en zijn er geen wijzigingen, dan is verdere actie niet nodig.

Mocht je vragen hebben over de stukken of over de bijeenkomst, dan verneem ik dat graag.

Hartelijke groet,

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2a

5.1.2e @ingrado.nl | 06 5.1.2e

512e

Ingrado

5125

5.12e

512a

www.ingrado.nl

@ingrado1

Ingrado

Document 15

Agenda Beleidsoverleg Leerplicht (BOL) donderdag 12 juni 2025

Tijd: 14.00-16.00 uur | Ingrado, Hofplein 20, Rotterdam

Aanwezig op locatie: 5.1.2.e (Den Haag), 5.1.2.e (Ingrado), 5.1.2.e (OCW), 5.1.2.e (OCW), 5.1.2.e (OCW), 5.1.2.e (VNG), 5.1.2.e (Nationale ombudsman), 5.1.2.e (OM), 5.1.2.e (Ingrado), 5.1.2.e (Rotterdam), 5.1.2.e (Ingrado), 5.1.2.e (Halderberge), 5.1.2.e (Rotterdam), 5.1.2.e (OI)

Online: 5.1.2.e (Smallerland), 5.1.2.e (Groningen), 5.1.2.e (OI), 5.1.2.e de 5.1.2.e 5.1.2.e, 5.1.2.e (Utrecht), 5.1.2.e (Raad voor de Kinderbescherming), 5.1.2.e (OCW), 5.1.2.e (Amsterdam) 5.1.2.e (Groningen), 5.1.2.e (regio Zuid-Kennemerland en IJmond)

Niet aanwezig: 5.1.2.e (RvdK), 5.1.2.e (OI), 5.1.2.e (OI), 5.1.2.e (JenV), 5.1.2.e (regio Zuid-Kennemerland en IJmond) 5.1.2.e (OI), 5.1.2.e (VNG), 5.1.2.e (OCW), 5.1.2.e (Den Haag), 5.1.2.e (OM), 5.1.2.e (Den Haag), 5.1.2.e (Rotterdam), 5.1.2.e (OCW)

Verslag: 5.1.2.e (Ingrado)

1. Opening en vaststellen agenda**1^e uur****2. Mededelingen**

[Meld je nu aan! Webinar 'Thuiszittersproblematiek' | Nieuwsbericht | Nationaal Programma Onderwijs](#)
(5.1.2.e)

3. Vaststellen verslag overleg 6 maart 2025**Bijlage 1****4. Artikel 5 onder b Lpw**

Presentatie over artikel 5 onder b Lpw door vijf gemeenten (5.1.2.e) - Tilburg
Inleiding, consequenties, onzichtbare kinderen, verband thuiszitters, cijfers en aanbevelingen.

Handreiking formele vereisen artikel 5 onder b**Bijlage 2**

(5.1.2.e en 5.1.2.e).

Stavaza 5 onder b (5.1.2.e) - OCW)

- Pilot Thuisonderwijs vorderingen

Notitie met toelichting op het besluit art.5b Lpw.

Bijlage 3**2^e uur****5. Wetsvoorstel Terugdringen verzuim – stavaza (5.1.2.e)****6. Veranderende rol van Lpa – duiding telling (5.1.2.e)****7. Vaststellen planning 2026**

Donderdag 5 maart – Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, Den Haag
Donderdag 11 juni - Vereniging van Nederlandse Gemeenten, Den Haag
Donderdag 29 oktober - Ingrado, Rotterdam

8. Rondvraag

9. Sluiting

Planning overleg Beleidsoverleg Leerplicht 2025

Donderdag 30 oktober 2025

14.00 -16.00 uur

locatie VNG

Agendavoorraad

Document 16

Docnr1

From: "5.12.e (Parket-Generaal)"
Sent: Mon, 23 Jun 2025 20:23:18 +0200
To: "5.12.e (AP Amsterdam)" <5.12.e@om.nl>; "5.12.e 5.12.i 5.12.e.nl>;
"5.12.e (Parket-Generaal)" <5.12.e@om.nl>; "5.12.e" <5.12.e@ingrado.nl>
Subject: Antw: 5b

Ha 5.12.e

5.2.1 Bij het BOL op 12 juni begreep ik ook dat de groep actieve onderwijs juristen het de gemeenten op dit punt lastig maakt en zich beroept op de letter van de wet. Daaruit volgt inderdaad ook niet heel duidelijk dat ouders de overtuiging moeten melden. Het antwoord in het toetsingskader hebben wij opgenomen op basis van de strekking van de wet, dan moeten wel de bedenkingen tegen de richting gebaseerd zijn op geloof of overtuiging.

Het is echter geen duidelijk formeel vereiste en bovendien heeft het OM aangekondigd niet meer inhoudelijk te toetsen dus het is ook nog de vraag hoe zinvol het is om de aanvullende informatie op te vragen.

Het niet leveren van informatie kan dus niet zonder meer leiden tot een pv of overtreding. 5.2.1
5.2.1. Het opvragen van aanvullende info is dus een afweging voor de leerplichtambtenaar en enkel bedoeld voor eerste aanvragen (niet voor vervolg kennisgevingen)

5.2.1

5.2.1 5.2.1

5.2.1

Met vriendelijke groet,

5.12.e

5.12.e

Tel 06.5.12.e

Secretariaat: 5.12.e om;

Van: 5.12.e (AP Amsterdam) 5.12.e@om.nl>

Datum: 19 juni 2025 om 09:42:25 CEST

Aan: 5.12.e 5.12.i 5.12.e.nl>, 5.12.e (Parket-Generaal) 5.12.e@om.nl>, 5.12.e
(Parket-Generaal) <5.12.e@om.nl>, 5.12.e <5.12.e@ingrado.nl>

Onderwerp: Antw: 5b

Goedemorgen 5.12.e

Ik kan mij hierin vinden, maar vind het belangrijk dat 5.12.e ook nog meeleest. Zij is volgende week weer terug van verlof en zal dan reageren.

Je hoort zsm van ons.

Met vriendelijke groet,

5.12e

5.12e

Openbaar Ministerie
Arrondissementsparket Amsterdam
Beleid & Strategie
06 5.12e
5.12e@om.nl
www.om.nl

secretariaat: 5.12e 06 5.12e 5.12e@om.nl

5.12e

Van: 5.12e 5.12e@5.12e.nl>

Datum: 18 juni 2025 om 21:43:50 CEST

Aan: 5.12e (Parket-Generaal) 5.12e@om.nl>, 5.12e (AP Amsterdam) <5.12e@om.nl>, 5.12e
5.12e Parket-Generaal) <5.12e@om.nl>, 5.12e <5.12e@ingrado.nl>

Onderwerp: 5b

Zoals vanmiddag afgesproken hierbij het antwoord op een veel gestelde vraag

De afgelopen week hebben we heel veel vragen ontvangen van leerplichtambtenaren die aangeven dat ouders alleen maar aangeven dat er bedenkingen zijn en niet wat de bedenkingen zijn. Ze sturen daarbij het toetsingskader mee, van waaruit zij lezen dat ze niet meer hoeven aan te leveren. Afgelopen donderdag hebben 5.12e en ik het hierover gehad en constateerde dat het wel opgenomen staat. Desondanks blijft er onduidelijkheid, vandaar dat ik deze verduidelijking voorstel:

Het toetsingskader is een document wat opgesteld is met en door het Openbaar Ministerie en Ingrado om verduidelijking te geven en te komen tot een eenduidige aanpak. De formele vereisten op basis van de wettelijke regeling zijn, zoals aangegeven beperkt.

Nu blijkt dat ouders verklaren dat zij enkel hoeven aan te geven dat zij bedenkingen hebben en dat zou moeten volstaan. Er wordt niet verklaard wat de overwegende bedenkingen zijn.

De grondslag voor deze vrijstelling is echter volgens de strekking van de wet wel gebaseerd op een levensovertuiging. De vrijstelling is dus enkel bedoeld voor bezwaren die berusten op een bepaalde overtuiging en gericht zijn tegen de richting verband houdend met een overtuiging. Dit maakt dat als het een eerste aanvraag voor een vrijstelling betreft en enkel wordt aangegeven dat er bedenkingen zijn onvoldoende is en dat er wel een verklaring nodig is dat de bedenkingen berusten op een bepaalde overtuiging. Ouders dienen dan dus wel aan te geven wat hun bedenkingen zijn. Doen ouders dit niet in eerste instantie niet, dan vraagt de leerplichtambtenaar hier alsnog om.

Kunnen jullie je vinden in bovenstaand antwoord?
En zullen we die dan publiceren?

Hartelijke groet,

mr. 5.12e

5.12e

Document 17

From: 5.12.e (Parket-Generaal)"
Sent: Fri, 4 Apr 2025 11:00:09 +0200
To: 5.12.e (AP Amsterdam)" <5.12.e@om.nl>; 5.12.e (Parket-Generaal)"
 <5.12.e@om.nl>
Subject: Doorst: Contact over beslissing OM inzake leerplichtwet artikel 5 onder b

Ter info. Ik heb net gebeld met 5.12.e prettig gesprek. Deze vereniging is al langer met OCW in gesprek. Ook zij zien onduidelijkheid en grote verschillen bij gemeenten.

De smaken:

- bij enkele kennisgeving direct vrijstelling
- bij kennisgeving lijst met scholen
- extra vragen/eisen bij kennisgeving
- altijd pv.

Ook wel inzichtelijk. Ik heb enkel bevestigd dat OM zal vasthouden aan formele vereisten en dat we deze week in gesprek gaan met OCW. Hoe het verder moet is dus ook vooral aan OCW. Aan welke vereisten de kennisgeving moet voldoen volgens de formele vereisten mag wat mij betreft Ingrado weer een voorstel voor doen. Zo komen we nog eens ergens.

Met vriendelijke groet,

5.12.e
 5.12.e

Tel 06 5.12.e
 Secretariaat: 5.12.e (om)

Van: Nederlandse Vereniging voor Thuisonderwijs 5.12.e @nvvto.nl>

Datum: 2 april 2025 om 09:37:24 CEST

Aan: 5.12.e (Parket-Generaal) <5.12.e@om.nl>

CC: 5.12.e @nvvto.nl <5.12.e@nvvto.nl>

Onderwerp: Contact over beslissing OM inzake leerplichtwet artikel 5 onder b

Geachte mevrouw 5.12.e

Als Nederlandse Vereniging voor Thuisonderwijs (NVvTO) vertegenwoordigen wij ongeveer 1000 gezinnen die thuisonderwijs geven, waarvan het grootste deel dat doet op basis van een vrijstelling van de leerplichtwet op basis van richtingsbezwaren, artikel 5 onder b Leerplichtwet. We hebben kennis genomen van [het bericht](#) dat het Openbaar Ministerie besloten heeft geen nieuwe zaken rondom dit onderwerp op te pakken als ook de huidige lopende zaken in te trekken, waarbij we ook kennis hebben genomen van het advies van het Wetenschappelijk Bureau Openbaar Ministerie aan u gericht. We willen onze leden zo volledig mogelijk informeren over dit besluit, maar we hebben slechts het bericht dat verstuurd is aan Ingrado en dit roept nog een aantal vragen op. Zou het mogelijk zijn eens over het besluit van het OM te bellen en, indien u antwoorden kunt geven, daarover te spreken? Onze contactgegevens vindt u onderaan dit bericht.

Enkele concrete vragen die we hebben:

- We gaan er vanuit dat wanneer ouders een kennisgeving op basis van artikel 5 sub b doen die niet voldoet aan artikel 8 lid 2, er nog altijd wel zaak opgemaakt zal worden. Met andere woorden: ouders kunnen hun kinderen nu niet zomaar van school halen en beroep doen op richtingsbezwaren zonder gevolgen.
- Het is ons duidelijk dat huidige zaken worden ingetrokken. Heeft dit ook invloed op de rol die het OM zal nemen in zaken waarin reeds een veroordeling is geweest en ouders hoger beroep hebben aangetekend?

We zijn daarnaast benieuwd naar het nadere standpunt van het OM. Zelf zijn wij namens de NVvTO in gesprek met OCW, over een eventuele pilot, welke ziet op eventueel toekomstig toezicht en over de huidige procedure rondom de vrijstellingen 5 onder b. Als vereniging herkennen we veel van de conclusies uit het advies van het WBOM, waaronder de constatering dat er sprake is

van rechtsongelijkheid. Ook hierover zijn we in gesprek met het ministerie. Mocht het (VB)OM een concrete zienswijze of gedachten hebben over wijzigingen aan deze procedure of de wetgeving die hierover gaat, dan zijn wij hier erg benieuwd naar.

Alvast hartelijk dank voor uw reactie!

Met vriendelijke groeten,

5.12= [redacted]
5.12= [redacted]
5.12= [redacted]

5.12= [redacted]
5.12= [redacted]
5.12= [redacted]

Document 18

From: "5.12.e (Parket-Generaal)"
Sent: Mon, 16 Jun 2025 09:57:45 +0200
To: "5.12.e (AP Zeeland-West-Brabant)" <5.12.e@om.nl>; "5.12.e (AP Zeeland-West-Brabant)" 5.12.e@om.nl>
Cc: 5.12.e (Parket-Generaal)" <5.12.e@om.nl>; 5.12.e (AP Amsterdam)" <5.12.e@om.nl>
Subject: Doorst: Terugkoppeling Beleidsoverleg Leerplicht 12 juni 2025 (Tilburg)

Ha 5.12.e en 5.12.e

Ter info voor jullie ook de terugkoppeling van het beleidsoverleg leerplicht van afgelopen week waar artikel 5b Lpw centraal stond. Vooral vanwege rol gemeente Tilburg.

5.2.1

5.2.1

5.2.1

Dat ging vooral over de zorgen mbt het recht op onderwijs en zicht op kinderen en de aanbeveling om te komen tot een landelijke aanpak met een expertise team. 5.2.1 en werd overgenomen.

5.2.1 die namens gemeente Tilburg vragen bleef stellen over het nu voorliggende toetsingskader en dit ook bleef 'aanvechten'.

Hij verwees daarbij vooral naar het arrest HR van 2019, het advies WBOM had hij minder scherp. Hij bleef herhalen, dat je elk beroep op vrijstelling prima kon toetsen en vooral pv moest blijven opmaken. 5.2.1

5.2.1

Gelukkig waren er ook gemeenten, zoals Rotterdam ea die duidelijk onderschreven dat er nu echt wat anders moet gebeuren in wetgeving, omdat ze al jaren zien dat de vrijstellingen niet te toetsen zijn.

5.2.1

5.2.1

Het zal wel zijn dat ze doorgaan met pv opmaken en hopen dat dit lokaal wel wordt opgepakt....

Met vriendelijke groet,

5.12.e

5.12.e

Tel 06.5.12.e

Secretariaat: 5.12.e@om;

Van: 5.12.e (Parket-Generaal) <5.12.e@om.nl>

Datum: 13 juni 2025 om 09:46:38 CEST

Aan: 5.12.e (AP Amsterdam) <5.12.e@om.nl>, 5.12.e (Parket-Generaal) <5.12.e@om.nl>, 5.12.e

(PaG Den Haag) <5.12.e@om.nl>, 5.12.e (PaG 'sGravenhage) <5.12.e@om.nl>

CC: 5.12e (Parket-Generaal) <5.12e@om.nl>

Onderwerp: Terugkoppeling Beleidsoverleg Leerplicht 12 juni 2025

Hierbij terugkoppeling van het overleg gister over art 5b Lpw. Bij het overleg een grote opkomst met OCW, Insp, RvdK, VNG en vele gemeenten.

5.2.1 OCW geeft aan dat het besluit van het OM onverwacht was, maar dat zij inmiddels wel erkennen dat de wettelijke regeling niet of nauwelijks te handhaven is.

Er zal een voorstel komen met 2 opties voor wijziging van de wet: de vrijstelling laten vervallen met het argument dat het scholen aanbod voldoende divers is of thuisonderwijs reguleren. Het is dan aan het nieuwe kabinet om te beslissen.

5.2.1

Daarom wel veel vragen en zorgen hoe het nu op korte termijn verder moet met name vanwege zorgen rondom gezinnen waar geen enkel zicht op is.

Daar zal een expertgroep/taskforce voor komen waarbij OCW het voortouw neemt samen met VNG. 5.2.1

Partijen zoals Kinderombudsman en Inspectie hadden beperkte inbreng. Kinderombudsman enkel voor suggesties mbt nieuwe wet en Inspectie neemt geen inhoudelijk standpunt in.

Verder nog wel veel discussie met leerplichtambtenaren over toetsingskader.

In de tussentijd ontstaat er nu een lastige situatie waarbij 2 partijen problemen hebben met het nu voorliggende toetsingskader.

Aan de ene kant gemeente Tilburg c.s., die aanwezig waren met eigen advocaat (!) en vol bleven houden dat je prima kunt toetsen aan de hand van arrest HR en dat deze bevoegdheid bij gemeenten ligt.

Zij hadden ook een uitgebreide presentatie over zorgen rond thuiszitters (vrij algemeen). Ze willen pv gebruiken voor de melding.

RvdK had hier nog wel goede inbreng dat dit niet gebruikelijk is en zeer uitzonderlijk.

5.2.1

Overigens stopte de advocaat pas met argumenteren toen ik aangaf dat zijn wijze van toetsing een bestuursrechtelijk kader vergt. Daar was hij het mee eens.

De andere partij, die moeilijk doet over het toetsingskader is de zgn. 'raad van 11'. 5.2.1 die veel ouders bijstaan vanuit de vereniging thuis onderwijs. Zij waren niet aanwezig maar bestoken gemeenten met klachten en brieven omdat zij menen dat voor de kennisgeving vrijstelling, de enkele zin 'dat er bezwaren zijn' moet volstaan en dat gemeenten geheel niet bevoegd zijn hier een vraag over te stellen.

5.2.1

5.2.1 Volgens de letter van de wet hebben deze juristen een punt. Volgens de strekking van de wet en jurisprudentie is er wel meer onderbouwing nodig, maar gezien ons standpunt dat we niet langer willen handhaven is het de vraag hoe zinvol het is de vragen te blijven stellen. 5.2.1

Met vriendelijke groet,

5.12e

5.12e

Tel 06 5.12e

Secretariaat: 5.12e @om;

Document 19

From: "5.1.2.e (AP Amsterdam)"
Sent: Thu, 10 Jul 2025 15:55:55 +0200
To: "5.1.2.e (AP Amsterdam)" <5.1.2.e@om.nl>; "5.1.2.e (AP Amsterdam)"
<5.1.2.e@om.nl>; "5.1.2.e (AP Amsterdam)" <5.1.2.e@om.nl>
Cc: "5.1.2.e (Parket-Generaal)" <5.1.2.e@om.nl>; "5.1.2.e (AP Amsterdam)"
<5.1.2.e@om.nl>
Subject: FW: Antw: vragen mbt de Handreiking ivm formele vereisten voor artikel 5 onder b Lpw - Amsterdam

Ha 5.1.2.e en 5.1.2.e

Ik heb samen met 5.1.2.e naar jullie vragen gekeken.

Het antwoord op deze vragen is dat zowel Ingrado als wij nooit helder hebben gekregen waar de kennisgeving nu werkelijk aan moet voldoen.

Volgens de letter van de wet volstaat de enkele verklaring 'dat er bezwaar is'.
Volgens de strekking van de wet en jurisprudentie gaat het juist om de onderbouwing van de overwegende bezwaren van de ouders.

Gelet op het standpunt van het OM dat wij niet meer vervolgen, omdat die overwegende bezwaren van ouders ook bij de rechter moeilijk te toetsen zijn en de uitkomst onvoorspelbaar is, volstaat nu de verklaring dat er bezwaren zijn.

De scholenlijst komt wel voort uit de wet: het moet gaan om bezwaar tegen scholen in de nabije omgeving. Maar dit speelt alleen bij de 1e kennisgeving. Er is geen duidelijkheid waar de lijst aan moet voldoen, dus een summier of gekopieerd lijstje volstaat.

Groet,

5.1.2.e

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

Openbaar Ministerie
Arrondissementsparket Amsterdam
Beleid & Strategie
06 5.1.2.e
5.1.2.e@om.nl
www.om.nl

secretariaat: 5.1.2.e 06 5.1.2.e 5.1.2.e@om.nl

afwezig op vrijdag

Van: 5.1.2.e (AP Amsterdam) 5.1.2.e @om.nl>

Verzonden: zondag 29 juni 2025 16:37

Aan: 5.1.2.e (AP Amsterdam) <5.1.2.e @om.nl>

CC: 5.1.2.e (AP Amsterdam) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Amsterdam) <5.1.2.e @om.nl>

Onderwerp: vragen mbt de Handreiking ivm formele vereisten voor artikel 5 onder b Lpw

Hi 5.1.2.e

Zoals afgesproken tijdens ons telefonische overleg op 10 juni j.l. mail ik je het volgende.

N.a.v. de Handreiking heb ik nog een aantal vragen (in rood). Van belang daarbij zijn de vragen 3, 6 en 9 onder 3. FAQ op pagina 5 die in samenhang moeten worden gelezen (de tekst heb ik hieronder schuin opgenomen).

3. Indien ouders niet verklaren wat hun overwegende bedenkingen zijn tegen de richting van alle binnen redelijke afstand gelegen scholen, en daartoe geen lijst overleggen van de onderzochte scholen, hebben zij dan recht op een vrijstelling?

Antwoord:

Als alle richtingen van de scholen binnen redelijke afstand van de woning zijn onderzocht, ouders hebben verklaard daartegen overwegende bedenkingen te hebben, en ouders dit aantoonbaar hebben gemaakt, dan volgt een vrijstelling. Het is aan ouders op welke wijze zij dit aantoonbaar maken, dit kan met een lijst van alle scholen of op een andere wijze. Het aanleveren van een lijst is geen formeel vereiste.

Wordt hier nu eigenlijk bedoeld dat de enkele mededeling dat er overwegende bedenkingen zijn voldoende is voor het verkrijgen van een vrijstelling? Dit gebeurde eigenlijk altijd door een zgn scholenlijst aan te leveren maar dat is geen formeel vereiste (meer). Hoe ziet de 'andere wijze' er dan uit? En als het wel de bedoeling is dat de overwegende bedenkingen worden gemeld, wat kunnen wij er dan mee als niet bekend is welke levensovertuiging hieraan ten grondslag ligt? Zie nl het antwoord onder vraag 6: ouders zijn niet verplicht om hun levensovertuiging expliciet aan te geven. Maar er staat ook in het antwoord dat de verklaring waaruit blijkt dat de ouders overwegende bedenkingen hebben moeten berusten op een bepaalde overtuiging.

6. Wat als ouders weigeren hun levensovertuiging te benoemen?

Antwoord: Ouders zijn niet verplicht om hun levensovertuiging expliciet aan te geven of te laten registreren bij de gemeente.

De kennisgeving moet wel een verklaring bevatten waaruit blijkt dat ouders overwegende bedenkingen hebben die berusten op een bepaalde overtuiging waardoor zij bezwaar hebben tegen alle richtingen van het onderwijs binnen redelijke afstand van de woning gelegen (artikel 8 Lpw).

Nota bene: de Autoriteit Persoonsgegevens⁴ wijst in dit verband op artikel 9 eerste lid AVG5. Gegevens waaruit religieuze of levensbeschouwelijke overtuigingen blijken, zijn bijzondere persoonsgegevens waarvan verwerking verboden is, tenzij er een wettelijke uitzonderingsgrond is.

9. Wat te doen als ouders een standaard gekopieerd lijstje aanleveren wat dient als verklaring van de overwegende bedenkingen?

Antwoord:

Er zijn geen vormvereisten voor de kennisgeving, dus dit voldoet niet als formeel vereiste.

Wat is dan wel voldoende nu er bijna altijd juist een standaard gekopieerd lijstje werd aangeleverd?

Ik ben met verlof en vanaf 11-08-25 ben ik weer aanwezig. 5.1.2.e en 5.1.2.e nemen mij waar.

Alvast een fijne vakantie!

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

Officier van Justitie

5.1.2.e

Openbaar Ministerie

Arrondissementsparket Amsterdam

Afdeling: Team Interventies

5.1.2.e

Bezoekadres: IJdok 163, 1013 MM Amsterdam

Postadres: Postbusnummer 115, 1000 AC Amsterdam

Tel.nr. secretariaat team Interventies: 5.1.2.e

E-mailadres: 5.1.2.e@om.nl

www.om.nl

Document 20

From: 5.1.2.e (AP Amsterdam)"
Sent: Wed, 28 May 2025 16:59:12 +0200
To: 5.1.2.e "Parket-Generaal)" 5.1.2.e @om.nl>
Cc: '5.1.2.e (Parket-Generaal)" 5.1.2.e @om.nl>
Subject: FW: Documenten m.b.t. 5b Lpw zaken - Nieuwsbrief en JKA
Attachments: Bijlage I Handreiking formele vereisten artikel 5 onder b Lpw versie 23 mei.pdf, Interne OM handreiking Hoe om te gaan met de 5b Lpw zaken versie 21 mei.pdf, Deelversie advies handhaving leerplichtwet 6 februari 2025.pdf, Bijlage II Toelichting 5b Lpw - 28mei.pdf

Ha 5.1.2.e

Wil jij deze stukken ook op JKA zetten en er naar verwijzen in de Nieuwsbrief?

Dank al vast.

Groet,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e (Parket-Generaal) 5.1.2.e @om.nl>

Verzonden: woensdag 28 mei 2025 11:45

Aan: 5.1.2.e (AP Den Haag) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Limburg)
 <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Limburg) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Limburg)
 <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Midden-Nederland) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Noord-Holland)
 5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Noord-Nederland) 5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Oost-Brabant)
 <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Oost-Nederland) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e
 (Ressortsparket, Legal Office Executie) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Zeeland-West-Brabant)
 <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (Ressortsparket, Amsterdam) 5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e
 (Ressortsparket, Amsterdam) 5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (Ressortsparket, Arnhem-Leeuwarden)
 5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e Ressortsparket, 's-Hertogenbosch) 5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e
 (Ressortsparket '5.1.2.e) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (LBOM) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e
 5.1.2.e E.M.C. (Ressortsparket, 's-Hertogenbosch) 5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Noord-Nederland)
 <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (Ressortsparket) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Noord-Holland)
 <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Noord-Holland) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Rotterdam)
 <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Noord-Nederland) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Rotterdam)
 <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Zeeland-West-Brabant) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP
 Oost-Brabant) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Midden Nederland) <5.1.2.e @om.nl>; Expertisecentrum
 Penitentiare Zaken (Ressortsparket, Arnhem-Leeuwarden) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Midden-
 Nederland) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Midden Nederland) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e
 (AP Den Haag) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Oost-Nederland) 5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (Parket-
 Generaal) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e M.M. (AP Midden-Nederland) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Den
 Haag) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Amsterdam) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Oost-Brabant)
 <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Amsterdam) 5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (Ressortsparket) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e
 noordnederland (AP Noord-Nederland) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (Ressortsparket) <5.1.2.e @om.nl>
CC: 5.1.2.e (AP Amsterdam) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e
 5.1.2.e (PaG Den Haag) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (PaG 'sGravenhage) <5.1.2.e @om.nl>

Onderwerp: Documenten m.b.t. 5b Lpw zaken

Beste collega's,

Zoals eerder aangekondigd nog een aantal documenten m.b.t. het besluit om de artikel 5b Lpw zaken niet meer te vervolgen. Het gaat om:

- Intern document 'Hoe om te gaan met de 5b Lpw zaken?'
Dit document ziet op de interne werkwijze voor het OM. S.v.p. niet met externen delen
- De handreiking formele vereisten artikel 5 onder b Lpw (Bijlage I)

Dit document is samen met Ingrado opgesteld en ook beschikbaar voor LPA's. Ook te raadplegen op de site van Ingrado: <https://ingrado.nl/actueel/items/handreiking-hoe-om-te-gaan-met-beroep-op-vrijstelling-art-5-onder-b-na-besluit-om>

- Toelichting 5b Lpw (Bijlage II)

Dit document hebben we opgesteld om meer achtergrond informatie te geven over ons besluit. Ook dit document is enkel voor intern gebruik. Deel dit document ook met bijvoorbeeld gebiedsofficieren of andere collega's die vragen krijgen.

- Het recente advies van het WBOM, de deelbare versie.

Hopelijk helpen deze documenten in de afhandeling van zaken en het beantwoorden van vragen.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

Beleidsadviseur

Openbaar Ministerie

Parket-Generaal

06 - 5.1.2.e

5.1.2.e@om.nl

www.om.nl

Document 21

OPENBAAR MINISTERIE

Parket-Generaal

Datum 28 mei 2025
Onderwerp Toelichting besluit OM artikel 5b Leerplichtwet

Het besluit van het Openbaar Ministerie om een klein deel van de leerplichtzaken – de zaken op grond van artikel 5b Leerplichtwet (hierna: ‘Lpw’), het ‘bezwaar tegen de richting van scholen’ – niet meer voor de rechter te brengen, heeft verschillende reacties opgeroepen.

In de reacties klinkt bezorgdheid over een toename van het aantal vrijstellingen en de vrees dat kinderen mogelijk geheel geen onderwijs krijgen en er geen zicht is op hun ontwikkeling. Het OM deelt de zorgen over het stijgend aantal thuiszitters maar moet tegelijkertijd concluderen dat het strafrecht niet de oplossing biedt. De regeling (5b Lpw) blijkt in de praktijk niet op verantwoorde wijze te handhaven. De strafrechtelijke reactie heeft bovendien niet het effect dat kinderen weer naar school gaan. Dit wordt hieronder toegelicht.

De wettelijke regeling voor de vrijstelling 5b Lpw

In de huidige wetgeving staat het recht van ouders om een beroep te doen op de vrijstelling van leerplicht voorop. Niet het recht op onderwijs van het kind; die verantwoordelijkheid ligt dan geheel bij de ouders.

Zie ook <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/leerplicht/vraag-en-antwoord/leerplicht-kind-niet-naar-school>:

Kinderen van 5 tot 16 jaar zijn leerplichtig. Soms kan uw kind vrijstelling krijgen van de leerplicht. Uw kind hoeft dan niet naar school.

Er zijn 3 soorten vrijstelling mogelijk (waaronder):

De school heeft niet uw geloof

Past de school bij u in de buurt niet bij uw manier van leven of uw geloof? Dan kunt u vrijstelling aanvragen ‘vanwege richtingsbedenking.’ Voor deze vrijstelling moet u een verklaring afleggen bij uw gemeente. Uw gemeente heeft hiervoor een speciaal formulier.

De vrijstelling op de leerplicht op grond van artikel 5b Lpw. komt door middel van kennisgeving en verklaring van de ouders van rechtswege tot stand. Alleen wanneer niet is voldaan aan de wettelijke vereisten, kan de leerplichtambtenaar proces-verbaal opmaken en wordt door de officier van justitie strafrechtelijke vervolging ingesteld. Dit betreft slechts een zeer beperkt aantal zaken per jaar.

Het besluit van het OM niet langer te vervolgen voor art 5b Lpw.

Het OM heeft hier een aantal redenen voor:

- De wettelijke bepalingen en de daarbij behorende jurisprudentie bieden al geruime tijd juridisch gezien onvoldoende houvast. De wetgever heeft destijds de regeling grotendeels oningevuld gelaten, omdat een inhoudelijke toets of weging van de oprechtheid van geloof of overtuiging niet is gewenst. De interpretatie van de wettelijke bepalingen met betrekking tot richting bezwaren is daardoor niet eenduidig, wat leidt tot

een onvoorspelbare uitkomst van strafrechtelijke procedures en ongelijke behandeling van de beroepen op vrijstelling.

- Het OM worstelt net als het veld al jaren met deze problematiek. In een eerder advies van het Wetenschappelijk Bureau OM (WBOM) uit 2012 werd al gesignaleerd, dat er in Nederland een steeds grotere diversiteit is te zien aan geloofsovertuigingen en levensbeschouwingen waarop ouders zich beroepen. De strafrechtelijke procedure is daarmee steeds ingewikkelder, waarmee de uitkomst onvoorspelbaar is. Er is ook een verschil in benadering tussen de in Nederland van oudsher erkende richtingen en nog minder bekende religies of overtuigingen. Zo wordt van een rooms-katholieke ouder niet verwacht dat hij uitvoerig uit de doeken doet waarom zijn kind wat hem betreft niet op een gereformeerde school thuis hoort, terwijl ouders met een minder bekende geloofsovertuiging soms indringend worden bevraagd.
- Het recente advies van het WBOM uit februari 2025 concludeert dat deze problematiek onveranderd is. Er is daarom nog altijd geen sprake van een normstelling. Bovendien blijkt uit de analyse dat strafrechtelijke procedures niet direct tot effect hebben dat kinderen alsnog naar school gaan.

Onder die omstandigheden is het voor het OM niet langer verantwoord strafrechtelijke vervolging voort te zetten.

Aantal vrijstellingen per jaar en het aantal strafzaken.

Rapportage leerplichtwet - Meerjarig overzicht ontwikkeling verzuim tot en met het schooljaar 2023-2024, Definitieve eindstand

Tabel 11: Aantal vrijstellingen o.g.v. artikel 5 onder a, b, c en artikel 15 van de Leerplichtwet

Schooljaar	Vrijstelling Art. 5 onder a	Vrijstelling Art. 5 onder b	Vrijstelling Art. 5 onder c	Vrijstelling Art. 15
2015-2017	5736	813	8928	1159
2017-2018	5576	931	8850	1182
2018-2019	5022	1097	8830	1193
2019-2020	6361	1280	8199	1027
2020-2021	7083	1556	7916	1025
2021-2022	7389	1771	8235	1143
2022-2023	8422	2124	8891	1327
2023-2024	9726	2475	9080	1542

Grafiek 11a: Vrijstellingen artikel 5 onder a, b, c en artikel 15

Datum 28 mei 2025
 Onderwerp Toelichting besluit OM artikel 5b Leerplichtwet
 Pagina 3/5

Te zien is dat het aantal vrijstellingen jaarlijks toeneemt. Het OM behandelt slechts een gering aantal processen-verbaal/strafzaken per jaar. Gemiddeld zo'n 75 zaken op jaarbasis, met grote regionale verschillen.

Inventarisatie 5b Lpw zaken per april 2025:

AP Noord Holland	10
AP Den Haag	0
AP Limburg	0
AP R'dam	6
AP Amsterdam	1
AP Zeeland-West-Brabant	17
AP Oost-Brabant	0
AP Noord-Nederland	9
AP Midden-Nederland	5
AP Oost-Nederland	6
Ressortsparket (hoger beroep)	21

Een landelijk toetsingskader voor 5b Lpw ontbreekt

In de uitspraak van het Hof Amsterdam d.d. 22 oktober 2024 is een overweging opgenomen over een toetsingskader. Bij deze strafzaak speelde een rol dat voor een tweede kind in hetzelfde gezin wel een vrijstelling werd verkregen, terwijl de procedure voor het eerste kind nog liep.

In de brief van de staatssecretaris van 19 december 2024 wordt aangegeven dat wordt bekeken of er meer duidelijkheid gecreëerd kan worden over een toetsingskader. Hier wordt al langer over gesproken o.a. in het Beleidsoverleg Leerplicht met Ingrado en gemeenten.

Het ontbreekt echter aan duidelijkheid hoe gemoedsbezwaren voortkomend uit geloof of overtuiging eenduidig kunnen worden beoordeeld. Ook in de meest recente jurisprudentie zijn hiervoor onvoldoende aanknopingspunten gevonden. Dit betekent dus dat een fundament om tot een toetsingskader te komen ontbreekt.

Daarnaast is de leerplichtfunctie bij gemeenten verschillend ingericht en verschilt de procedure per gemeente. Door Ingrado en het OM is nu wel een gezamenlijk handelingskader opgesteld ten behoeve van gemeenten voor een eenduidige procedure in verband met de formele vereisten voor het beroep op vrijstelling. We willen immers voorkomen dat ouders hun kinderen zomaar van school halen en daarmee evident misbruik maken van deze regeling.

Voor een verdergaand toetsingskader bieden het wettelijk kader of jurisprudentie – zoals eerder naar voren gekomen – dus onvoldoende aanknopingspunten. Toetsing van 'gemoedsbezwaren voortkomend uit geloof of overtuiging' in het strafrecht is in feite een onmogelijke opgave. Het strafrecht kan hier niet de oplossing bieden.

Datum 28 mei 2025
Onderwerp Toelichting besluit OM artikel 5b Leerplichtwet
Pagina 4/5

Positie OM ten aanzien van vervolging in strafzaken

Het OM heeft het besluit zelfstandig genomen om de hiervoor aangegeven redenen. Deze problematiek speelt al lange tijd. Wet en jurisprudentie bieden nog steeds onvoldoende houvast. De huidige regeling is daardoor niet goed strafrechtelijk handhaafbaar. Het is verder maar zeer de vraag in hoeverre de eventuele dreiging van een strafrechtelijke aanpak heeft gewerkt als 'stok achter de deur' of 'stop op de fles'. Daarvoor is in ieder geval geen onderbouwing gevonden. Onder deze omstandigheden vindt het OM voorzetting van de huidige praktijk niet langer verantwoord. Het moet immers voor ouders duidelijk zijn wanneer zij de wet overtreden en wel of niet strafbaar zijn.

Doelgroep vrijstelling/thuisonderwijs

Volgens de Onderwijsraad¹ krijgen veruit de meeste jongeren, die onder de vrijstelling 5b Lpw vallen, wel thuisonderwijs. Tegelijkertijd zijn er zorgen over het aantal leerplichtigen dat niet naar school gaat. Het aantal thuiszitters stijgt elk jaar en is inmiddels opgelopen tot meer dan 20.000 kinderen. Het strafrecht kan echter het tij niet keren.

Volgens de aanbevelingen van het VN kinderrechten comité heeft een aanpak met sociale beschermingsmaatregelen voor deze kinderen de voorkeur, waarbij wordt voorzien in ondersteuning van ouders en kinderen. Het voorop stellen van het recht op onderwijs van het kind zou in overeenstemming zijn met het EVRM en het IVRK.

Het wetsvoorstel 'Wet waarborgen thuisonderwijs'

Het OM is bekend met het conceptwetsvoorstel, dat voorziet in vervangend thuisonderwijs bij erkenning van richting bezwaren. In het voorstel blijft de procedure 5b Lpw echter in stand. Deze wordt gekoppeld aan een toets op de kwaliteit van het onderwijs, waar de Inspectie voor het onderwijs dan toezicht op houdt. De procedure wordt daarmee nog ingewikkelder.

De Onderwijsraad stelt in haar advies van 29 januari 2021 dat het wetsvoorstel nog principiële en praktische bezwaren oproept en doet de aanbeveling om tot keuzes te komen. De beoordeling of daadwerkelijk sprake is van een bezwaar vanuit een welbepaalde godsdienstige overtuiging of andere levensbeschouwing, hoort volgens dit advies van de Onderwijsraad te liggen bij een onafhankelijke landelijke instantie, die beschikt over kennis en ervaring om richtingsbezwaren te toetsen en consistentie in beoordeling te bewaken. De Onderwijsraad meent dat inhoudelijke beoordeling van het richting bezwaar door de leerplichtambtenaar zich slecht verdraagt met de levensbeschouwelijke neutraliteit die overheidsinstanties in acht hebben te nemen. Overheidsinstanties behoren zeer terughoudend te zijn inzake de vraag of iets een godsdienst of levensbeschouwing is.

Tot slot.

Al met al heeft het OM niet de verwachting dat het concept-wetsvoorstel voorziet in een oplossing. Voortzetting van de huidige praktijk is niet verantwoord.

¹ Onderwijsraad, advies 29 januari 2021, conceptwetsvoorstel onderwijs bij vrijstelling inschrijfplicht vanwege richting bezwaren.

Datum 28 mei 2025
Onderwerp Toelichting besluit OM artikel 5b Leerplichtwet
Pagina 5/5

Het OM ziet graag een oplossing waarin het recht op onderwijs van het kind voorop staat, dat zou in overeenstemming zijn met het EVRM en het IVRK, dit vraagt echter een andere wettelijke regeling.

Document 22

From: "5.12.e" <5.12.e@om.nl>
Sent: Wed, 21 May 2025 08:22:15 +0200
To: "5.12.e" <5.12.e@om.nl>
Subject: FW: overleg landelijke werkgroep MAS
Attachments: concept agenda 21 mei 2025.docx, MAS brochure 2025 maart def (2).pdf

Hi,
Puur ter info.
Jouw input op de agenda heb ik doorgegeven.
Groet,

Van: 5.12.e <5.12.e@ingrado.nl>
Verzonden: dinsdag 20 mei 2025 18:07
Aan: 5.12.e @halt.nl; 5.12.e @rvdk.nl; 5.12.e <5.12.e@om.nl>; 5.12.e
5.12.e @5.12.e >; 5.12.e <5.12.e@ingrado.nl>; 5.12.e @jeugdzorgnederland.nl; 5.12.e
<5.12.e@rvdk.nl>; 5.12.e <5.12.e@ingrado.nl>
Onderwerp: overleg landelijke werkgroep MAS

Beste allen,

We zien elkaar morgen.
Er zijn geen aanvullingen op de conceptagenda gekomen.
Ons laatste overleg op 5 februari hebben we gebruikt om de voorgestelde aanpassingen in MAS met elkaar vast te stellen. Dit heeft geleid tot de MAS versie van maart, zie bijlage. Deze versie is nog niet verder verspreid. Hij staat op de agenda, punt 5. Dringend verzoek om deze versie nog niet verder te delen.

Tot morgen.

Met een vriendelijke groet,

5.12.e
Projectleider
5.12.e @ingrado.nl | 5.12.e
Werkdagen: niet op vrijdag

Ingrado
085 -
5.12.e

5.12.e
www.ingrado.nl

Document 23

Concept Agenda landelijke werkgroep MAS 21 mei 2025

Aanwezig:

5.1.2.a (OM, Parket Generaal), 5.1.2.e (jeugdzorg Nederland beleid JR en jeugdstrafrecht),
5.1.2.e (RvdK, landelijke staforganisatie), 5.1.2.e (Halt) 5.1.2.e
5.1.2.e (Ingrado)
Agenda-lid: 5.1.2.e (J en V)

Agendapunten	wie	doel	duur
1. Vaststellen agenda			
2. Mededelingen -Deelname J en V landelijke werkgroep	-Via 5.1.2.a	informereren	5 m
3. Rapport Leerplichttelling 2023-2024: De veranderde rol van de leerplichtambtenaar	5.1.2.e	informereren	10 m
4. Stand van zaken 5 onder b	5.1.2.e / 5.1.2.e / 5.1.2.e	informereren	10 m
5. MAS irt laatste ontwikkelingen 5 onder b LPW	5.1.2.e 5.1.2.e / 5.1.2.e	vaststellen	10 m
6. Ontwikkelingen leerplicht uit het strafrecht: a. Voornemen OM leerplicht uit strafrecht b. Terugkoppeling stand van zaken notitie CBJ c. Rol landelijke werkgroep MAS	a. 5.1.2.e b. via 5.1.2.e c. allen	a. informeren b. informeren c. bespreken en vaststellen)	30 m
7. Actielijst			5 m

Actielijst landelijke werkgroep MAS

wat	wie	datum afspraak	opvolging
Implementatie -> rvdK wil voorlichting MAS. Kan Ingrado bieden	5.1.2.e / 5.1.2.e	17 april	-> oktober ivm afwezigheid 5.1.2.e
Documentaire de lpa in sociaal domein is beschikbaar -> ketenpartners willen deze zien	5.1.2.e	17 april	Vraag is uitgezet Zijn er ketenpartners die al een afspraak willen maken?
Contact artikel 20 besluit Wpg	(5.1.2.e / 5.1.2.e)	17 april	

Document 25

From: "5.12.e" (Parket-Generaal)"
Sent: Thu, 17 Apr 2025 12:56:54 +0200
To: "5.12.e" (Parket-Generaal)" <5.12.e@om.nl>; "5.12.s" (Parket-Generaal)" <5.12.s@om.nl>
Subject: Handreiking hoe om te gaan met de 5b LPW zaken versie 17 april.lin.
Attachments: Handreiking hoe om te gaan met de 5b LPW zaken versie 17 april.lin..docx.docx

Hoi 5.12.e

Hierbij, ik heb nog een keer naar de formele eisen/vragen antwoorden gekeken.

Stuur jij m rond met verzoek op korte termijn te reageren als er nog vragen of onduidelijkheden zijn?

Nb daarna nog ook de Faq bijlage 1 een keer delen met 5.12.e Ik moet nog kijken naar de aanvullende vragen, maar dat komt later wel.

Dank weer, groet 5.12.s

Document 26

OPENBAAR MINISTERIE

Vervolging leerplichtzaken artikel 5 onder b Leerplichtwet

Intern document – versie 17 april 2025

Het OM stopt met het vervolgen van de 5 artikel onder b Leerplichtwet zaken, mits niet aan de formele vereisten in die zaken is voldaan. De achtergrond van dit besluit is terug te vinden in het bericht op intranet¹ en is o.a. ingegeven door de adviezen van het WBOM hierover².

We willen voorkomen dat ouders hun kinderen zomaar van school halen en evident misbruik maken van deze regeling voor vrijstelling. Daarom kan de leerplichtambtenaar in deze zaken nog proces verbaal opmaken, onderbouwen waarom niet is voldaan aan formele vereisten en zal het OM in deze zaken overwegen of er voldoende grond is voor het vervolging

Wat te doen met de reeds ingezonden zaken?

- Zaken die al onder de rechter zijn, dus aangehouden, en geen sprake van het niet voldoen aan de formele vereisten: aankondigen dat het OM zich op het standpunt stelt **niet ontvankelijk** te zijn vanwege de visie van het OM. Er kan verwezen worden naar het bericht op OM.nl ([Vervolging leerplichtzaken \(artikel 5b\) | Nieuwsbericht | Openbaar Ministerie](#)).
Zie voor een voorbeeld mail/bericht aan rechtbank/partijen **bijlage 2**.
- Zaken die van de zitting zijn ingetrokken of nog beoordeeld moeten worden: **seponeren**. Dit kan op basis van een:
 - technisch sepot 02: onvoldoende bewijs, als het pv onvoldoende aanknopingspunt biedt voor beoordeling
 - of op basis van een beleidssepot, sepot 44: maatschappelijk belangenconflict, omdat er sprake is van onvoldoende houvast voor de strafrechtelijke handhaving en vervolging van ouders.

Opmerking, het sepot 20 ander dan strafrechtelijk ingrijpen prevaleert (aangezien het strafrecht geen toegevoegde waarde biedt in deze zaken) is ook overwogen, maar er lijkt op dit moment nog geen toepasbaar alternatief zoals bijvoorbeeld bestuurlijke toetsing en handhaving.
- Zaken waarbij niet voldaan is aan de formele vereisten beoordelen om te bezien of er voldoende reden en aanknopingspunt is voor alsnog **strafrechtelijk vervolgen**. Dit is bedoeld om misbruik tegen te gaan en deze zaken worden uiteraard door de officier van justitie eerst beoordeeld om te bezien of strafrechtelijke vervolging aangewezen is.
- Overweeg daarbij eventueel alsnog een brief van de officier van justitie om ouders termijn te stellen om nog te voldoen aan formele vereisten of overweeg de OMSB.

Wat verstaan we onder de 'formele vereisten'?

Zaken waarbij niet voldaan is aan de formele vereisten zullen we dus wel oppakken en beoordelen. Opgemerkt wordt, dat ook over de vraag wat de formele vereisten zijn volgens het wettelijk kader niet eenvoudig te beantwoorden is. Zie daarvoor ook de FAQ m.b.t. formele vereisten (**bijlage 1**).

¹ [Vervolging leerplichtzaken \(artikel 5b\)](#)

² De adviezen zijn terug te vinden op de JKA leerplicht en schoolverzuim pagina:
<https://jka.org.om.local/kennis/leerplicht-en-schoolverzuim>

Met name het formele vereiste dat het kind niet eerder op een school ingeschreven stond, is in de rechtspraak bevestigd als duidelijk formeel vereiste waarbij niet alsnog een vrijstelling tot stand komt.

Verder is het van belang, dat om misbruik te voorkomen het OM beziet of we strafrechtelijk kunnen vervolgen, indien er sprake is van een evidente 'flauwekul' overtuiging (kabouters, platte aarde) en of we dan alsnog kunnen overgaan tot vervolging.

Let wel, hier is niet veel ruimte in, bij enige twijfel maakt het gebrek aan een toetsingskader dat een strafrechtelijke vervolging niet opportuun is. Bespreek eventueel de casus in landelijk verband.

Het OM is in gesprek met de betrokken organisaties (o.a. ministerie OCW, ministerie J&V, Ingrado, RvdK) om te onderzoeken of er alternatieven zijn om de schoolgang van kinderen alsnog te bevorderen. Het OM wil daarbij benadrukken dat we juist aandacht willen vragen voor het onderliggend probleem, het toenemend aantal vrijstellingen en thuiszitters.

De inzet van het OM is dan ook uitdrukkelijk dat het recht op onderwijs voorop komt te staan ook in de wettelijke kaders.

Tot slot

De omslag van leerplicht naar leerrecht ingezet vanuit gemeenten betreft het signaalverzuim van kinderen (en staat dus los van 5b Lpw).

Hierbij onderschrijft het OM, dat een aanpak vanuit zorg hard nodig is en ook vanuit de aanbevelingen van het IVRK de voorkeur heeft.

De strafrechtelijke aanpak van leerplicht wordt daarom geleidelijk maar wel binnen afzienbare termijn afgebouwd, om de omslag naar alternatieven in de zorg te realiseren.

Hierover voeren we op landelijk niveau nog gesprekken met de ketenpartners, lokaal is deze beweging al in een aantal gemeenten in gang gezet. De hoofden B&S zijn hierover geïnformeerd.

Uiteraard zal de jeugdofficier bij de aanpak van strafbare feiten door minderjarigen altijd via het onderzoek van de RvdK aandacht hebben voor het volgen van onderwijs en zo nodig daar op inzetten in de strafzaak.

OPENBAAR MINISTERIE

Bijlage 1: FAQ/vraag antwoord m.b.t. formele vereisten artikel 5 onder b Lpw. Versie 17 april2025. .

Toelichting: het besluit van het Openbaar Ministerie om strafzaken op grond van artikel 5 onder b Lpw niet langer te vervolgen is gebaseerd op het advies van het Wetenschappelijk bureau OM, waaruit volgt dat een toetsingskader ontbreekt en het wettelijk kader en de jurisprudentie onvoldoende houvast bieden. Het is uiteraard niet de bedoeling, dat misbruik van de regeling tot vrijstelling op grond van artikel 5b Leerplichtwet helemaal niet meer kan worden tegen gegaan, daarom wordt hieronder een toelichting gegeven op welke gronden eventueel nog pv kan worden opgemaakt ter beoordeling van het OM.

Vraag	Antwoord
1. Indien het kind een jaar voorafgaand aan het beroep op vrijstelling was ingeschreven op een school van een bepaalde richting was ingeschreven, welke nog steeds binnen redelijke afstand van de woning ligt (zijnde 6 kilometer voor het primair onderwijs, en 20 kilometer voor het voortgezet onderwijs), hebben ouders dan recht op een vrijstelling?	Nee, dit is een duidelijk formeel criterium in artikel 8 lid 2 Lpw. Schrijven ouders hun kind niet in op een school, dan kan de leerplichtambtenaar een proces-verbaal opmaken voor absoluut verzuim en kan het OM wel vervolgen.
2. Indien ouders de verklaring of kennisgeving niet tijdig hebben ingediend, dat wil zeggen: niet vóór 1 juli voorafgaand aan het nieuwe schooljaar of – bij het bereiken van de leerplichtige leeftijd – niet uiterlijk één maand voor de betreffende datum, hebben ouders dan recht op een vrijstelling?	Deze termijn wordt genoemd in de wet, in artikel 6 lid 2 Lpw, maar het is de vraag of dit een duidelijk formeel criterium is dat direct leidt tot de vaststelling van een overtreding. In de toelichting op websites van de overheid en gemeenten voor de aanvraag van de vrijstelling wordt de termijn, dat de aanvraag moet worden ingediend voor 1 juli veelal niet genoemd en voorheen werd hier niet op gehandhaafd. Het is de vraag of aan een enkele overschrijding van de termijn direct de conclusie verbonden kan worden dat de vrijstelling niet tot stand kan komen. Indien er sprake is van een aanzienlijke overschrijding van de termijn kan de leerplichtambtenaar een onderzoek instellen en mede onderzoeken wat de redenen voor termijn overschrijding zijn alsmede wat de bedenkingen zijn. Indien pv volgt kan de ovj beoordelen of een strafrechtelijke reactie passend en geboden is.
3. Indien ouders niet verklaren wat hun overwegende bedenkingen zijn tegen de richting van alle binnen redelijke afstand gelegen scholen, en daartoe geen lijst overleggen van de onderzochte scholen, hebben zij dan recht op een vrijstelling?	Ouders dienen er op gewezen te worden dat de lijst van scholen niet compleet is en dat zij moeten verklaren wat hun overwegende bedenkingen zijn tegen alle scholen binnen redelijke afstand van de woning, zoals opgenomen in artikel 8 Lpw. Daarbij dient een termijn gegeven te worden waarop zij alsnog de gegevens moeten aanleveren. Leveren ouders niets aan dan ontstaat er geen vrijstelling. Schrijven ouders hun kind niet in op een school, dan kan de leerplichtambtenaar een proces-verbaal opmaken voor absoluut verzuim en kan het OM wel vervolgen.

4. Indien er geen sprake is van een duidelijk te herleiden (fundamentele) levensovertuiging die ten grondslag ligt aan de bedenkingen tegen de richtingen van het onderwijs in de regio, hebben ouders dan recht op een vrijstelling?	Het OM zal de zaken in overweging nemen waarbij overduidelijk sprake is van volstrekte flauwekul of niet serieus te nemen overtuigingen, zoals het geloof in kabouters of 'de aarde is plat' bewegingen.
5. Wat als het de bedenkingen de inrichting van het onderwijs betreffen?	Het verschil tussen richting en inrichting komt aan de orde in het WBOM advies van 2023, de jurisprudentie bij dit criterium is echter niet heel eenduidig. Zie in dit verband ook het artikel van Philipsen (paragraaf 5) waarbij hij opmerkt dat zeker gezien de Wet ruimte voor scholen (2020) het onderscheid tussen richting en inrichting kunstmatig aandoet. Dit criterium voldoet dus niet als formeel vereiste.
6. Wat als ouders weigeren hun levensovertuiging te benoemen?	De weigering om de levensovertuiging te benoemen is discutabel, omdat de wet in artikel 8 Leerplichtwet enkel noemt een 'verklaring van overwegende bedenkingen tegen de richting van scholen'. In het arrest van de Hoge Raad uit 2019 is hier echter wel uitdrukkelijk aan toegevoegd, dat de overwegende bedenkingen moeten zijn ontleend aan een welbepaalde godsdienst of levensovertuiging. Dat vergt dus van ouders enige duidelijkheid. Dat betekent dus dat de levensovertuiging niet benoemd hoeft te worden, maar dat er een omschrijving gegeven moet worden wat deze levensovertuiging het voor de ouders betekent en waarom er geen onderwijs is, dat daarbij aansluit.
7. De werkgroep Vrijstellingberoep 5b (bestaande uit verschillende advocaten en juristen) stelt dat de gemeente bestuursrechtelijk niet bevoegd is om zaken omtrent artikel 5 onder b Lpw of absoluut verzuim te onderzoeken en dat de leerplichtambtenaar gemandateerd hiervoor dient te zijn? Ingrado heeft samen met OCW een antwoord geformuleerd waaruit blijkt dat de gemeente wel bevoegd is. Wat te doen in dit soort zaken waarbij ouders dus volharden dat de gemeente niet bevoegd zou zijn?	In de Leerplichtwet is de bevoegdheid om pv op te maken toegekend aan de leerplichtambtenaar. Voor zover ons bekend is op dit punt in de rechtspraak nooit met enig succes verweer gevoerd. De leerplichtambtenaar is dus bevoegd pv op te maken. Indien ouders weigeren vereiste informatie aan de leerplichtambtenaar te verschaffen kan de leerplichtambtenaar pv opmaken. De officier van justitie kan overwegen de ouders nog een termijn te stellen om de gevraagde informatie te verschaffen of de bezwaren te onderbouwen.
8. Kunnen we een lijst opstellen van levensovertuigingen die voldoende zijn om een beroep te doen op artikel 5 onder b Lpw? (dit om de niet bestaande religies en levensovertuigingen te ondervangen?)	Het OM heeft in de loop der tijd vele verschillende religies en levensovertuigingen voorbij zien komen. Het kan ook gaan om stromingen binnen een religie of relatief nieuwe levensovertuigingen. Dit is dus niet werkbaar en zo'n lijst heeft geen status.
9. Hoe gaan we om met ouders die een beroep doen op een vrijstelling als zij terugkomen na een	Het OM is niet bekend met het beleid hoe hier nu mee wordt omgegaan.

jaar te zijn geweest in het buitenland of een jaar een vrijstelling hebben gehad op grond van artikel 5 onder a Lpw, dus waar het kind niet het jaar voorafgaand aan het beroep ingeschreven heeft gestaan?	Volgens het wettelijk kader lijkt het uitgangspunt dat indien er eerder andere vrijstellingen zijn geweest en dus het kind niet eerder leerplichtig was is een beroep op vrijstelling alsnog mogelijk is.
10. Wat te doen als ouders een standaard gekopieerd lijstje aanleveren wat dient als verklaring van de overwegende bedenkingen?	Er zijn geen vormvereisten voor de kennisgeving, dus dit voldoet niet als formeel vereiste.
11. Wat te doen nu we in afwachting zijn van de behandeling van een aantal processen verbaal, waarover we nog steeds geen terugkoppeling hebben ontvangen en waarbij nieuwe beroepen van ouders nog niet in behandeling zijn genomen.	Het OM zal komende tijd zo spoedig mogelijk beslissingen nemen in de nu nog lopende zaken. Enkel voor de zaken waarin niet is voldaan aan de formele vereisten zal eventueel nog een strafrechtelijke reactie zal volgen, zoals de OM Strafbeschikking (OMSB)B. De nieuwe beroepen van ouders kunnen dan ook worden getoetst op formele vereisten.
12. Wat als ouders niet zeggen dat zij een beroep op artikel 5 onder b Lpw doen om thuisonderwijs te willen geven, maar wanneer dit wel blijkt uit andere signalen? Dus zij hebben geen overwegende bedenkingen tegen de richting maar willen alleen thuisonderwijs bieden.	Indien ouders dit expliciet melden is niet voldaan aan formele vereisten. Indien zij echter toch bezwaren aanvoeren vanuit overtuiging of religie is dit onderscheid niet goed te maken en voldoet dit niet als formeel vereiste.
13. Als een gescheiden ouder alleen een beroep doet op artikel 5 onder b Lpw en de andere ouder met gezag is het hier niet mee eens. Het beroep voldoet wel aan de formele vereisten. Kan de vrijstelling dan wel ontstaan, of kan de zaak middels een proces-verbaal worden aangebracht bij het Openbaar Ministerie?	Hierbij is het de vraag of de andere ouder met gezag het kind wel inschrijft op een school. Dan ontstaat de vrijstelling niet. Inschrijving op een school kan alleen met handtekening van beide ouders met gezag. Een ouder met gezag kan vervangende toestemming bij de rechter verzoeken als een andere ouder niet wil mee tekenen.

Bijlage 2: mail standpunt OM (voorbeeld RP)

Geachte griffier, raadsman,

In opgemelde zaak is verdachte veroordeeld terzake overtreding van artikel 2 lid 1 van de Leerplichtwet, kort gezegd: het niet voldoen aan de verplichting om ervoor te zorgen dat een leerplichtige jongere staat ingeschreven op een school. In deze zaak heeft de leerplichtambtenaar het beroep op vrijstelling vanwege bedenkingen van ouder(s) tegen scholen op basis van geloofsovertuiging of levensopvatting (artikel 5 onder b van de Leerplichtwet) afgewezen. Ik bericht uw Hof hierbij dat ik op zitting zal vragen het OM in deze zaak niet-ontvankelijk te verklaren in de vervolging om de volgende reden.

Het Openbaar Ministerie heeft recentelijk besloten dat zaken waarbij het in de kern gaat om de beoordeling van de aangevoerde bezwaren in het kader van artikel 5b LPW (voorlopig) niet meer zullen worden aangebracht en dat zaken die al op zitting staan ingepland, zullen worden ingetrokken. Dit gewijzigde standpunt is gebaseerd op een advies van het Wetenschappelijk bureau OM. De afgelopen jaren is gebleken dat het toetsingskader waarmee de leerplichtambtenaren de vrijstellingen beoordelen, onvoldoende duidelijk is en de procedures lang en complex zijn. Er zijn uiteenlopende uitspraken van de verschillende gerechtshoven te zien, er is geen eenduidige lijn. Het OM is van mening dat deze zaken daardoor –juridisch gezien- te weinig houvast bieden voor strafrechtelijke handhaving. Voor de zaken in hoger beroep is besloten dat deze lijn meebrengt dat de AG op zitting de niet-ontvankelijkheid van het Openbaar Ministerie zal vragen.

Het leek mij juist u op voorhand van dit voornemen op de hoogte te stellen.

Document 27

From: "5.1.2.e" "
Sent: Wed, 9 Apr 2025 14:35:45 +0200
To: "5.1.2.e al)" <5.1.2.e@om.nl>; "5.1.2.e
Generaal)" <5.1.2.e@om.nl>
Cc: "5.1.2.e al)" <5.1.2.e@om.nl>; "5.1.2.e (Parket-Generaal)"
<5.1.2.e l@om.nl>; "5.1.2.e al)" <5.1.2.e@om.nl>; "5.1.2.e (Parket-Generaal)"
<5.1.2.e@om.nl>; "5.1.2.e (Parket-Generaal)" <5.1.2.e@om.nl>; "5.1.2.e"
<5.1.2.e@om.nl>
Subject: kamervragen vvd over leerplicht
Attachments: Het bericht 'Ouders die kind van school houden vanwege geloofsovertuiging worden niet meer
vervolgd'.docx

Dag allen,

Ter info de kamervragen die vandaag zijn gesteld door VVD.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e
Adviseur Public Affairs

Openbaar Ministerie
Parket-generaal
Stafbureau College

Prins Clauslaan 16, 2595 AJ Den Haag
Postbus 20305 2500 EH Den Haag

5.1.2.e@om.nl

5.1.2.e

Document 29

From: "5.1.2.e" (AP Amsterdam)"
Sent: Sun, 6 Apr 2025 16:26:18 +0200
To: "5.1.2.e" (Parket-Generaal)" <5.1.2.e@om.nl>; "5.1.2.e" (Parket-Generaal)" <5.1.2.e@om.nl>
Cc: 5.1.2.e (Parket-Generaal)" <5.1.2.e@om.nl>
Subject: Position paper Ingrado rol schoolverzuim - communicatiebericht OM
Attachments: Postion Paper Herziening wetgeving schoolverzuim en vrijstellingen van Ingrado.pdf

Ha 5.1.2.e en 5.1.2.e

Als ik dit lees is het dus van groot belang dat het OM zsm met het communicatiebericht naar buiten komt. Zie alinea over zorgen toename aantal vrijstellingen. De nuancering dat nog wel vervolgd wordt: bij niet voldoen aan formele voorwaarde zoals eerder ingeschreven op school of te laat indienen, is dus belangrijk.

Wanneer kan het communicatiebericht gepubliceerd worden? Na 9 april?

Ik wil het platform daar ook over inlichten omdat ik een aantal mailtjes heb ontvangen met een vraag daarover.

Groet,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@ingrado.nl>

Datum: 4 april 2025 om 09:35:19 CEST

Aan: 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e@om.nl>, 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e@om.nl>, 5.1.2.e <5.1.2.e@rjdk.nl>, 5.1.2.e <5.1.2.e@rjdk.nl>, 5.1.2.e <5.1.2.e@minjenv.nl>, 5.1.2.e <5.1.2.e@minjenv.nl>, 5.1.2.e <5.1.2.e@rjdk.nl>, 5.1.2.e <5.1.2.e@om.nl>, 5.1.2.e (AP Amsterdam) <5.1.2.e@om.nl>, 5.1.2.e <5.1.2.e@ingrado.nl>, 5.1.2.e <5.1.2.e@ingrado.nl>

CC: 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e@om.nl>, 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e@om.nl>, 5.1.2.e <5.1.2.e@ingrado.nl>

Onderwerp: RE: Actie en besluitenlijst 24 maart as 14.00-16.00 herbezinning OM rol schoolverzuim met Ingrado

Beste allemaal

In de bijlage vinden jullie het position paper van Ingrado.

Daarnaast heb ik tijdens het overleg op 24 maart jl. aangegeven dat Ingrado zich nog beraadt op deelname aan het meeschrijven van een gezamenlijke notitie richting OCW. Na interne afweging heb ik besloten om die keuze gaandeweg het proces te maken.

Ingrado grote waarde aan het gesprek over de toekomst van het leerrecht en het ontwikkelen van een nieuwe Leerplichtwet. Vanuit onze expertise en betrokkenheid bij het recht op onderwijs en ontwikkeling van jongeren blijft Ingrado graag aangesloten bij de verdere inhoudelijke wisseling en vervolggesprekken.

Ik hoor graag op welke manier die betrokkenheid vorm kan krijgen.

Met een vriendelijke groet,

5.1.2.e

Bestuurder

5.1.2.e @ingrado.nl | 5.1.2.e

Ingrado

5.1.2.e

Hofplein 20

3032 AC Rotterdam

www.ingrado.nl

Van: 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e> @om.nl>

Verzonden: dinsdag 25 maart 2025 09:57

Aan: 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e> @om.nl>; '5.1.2.e' <5.1.2.e> @rvdk.nl>; 5.1.2.e

5.1.2.e @rvdk.nl) <5.1.2.e> @rvdk.nl>; '5.1.2.e' @minjenv.nl' <5.1.2.e> @minjenv.nl>; 5.1.2.e

<5.1.2.e> @rvdk.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e> @om.nl>; 5.1.2.e

<5.1.2.e> @om.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e> @ingrado.nl>; 5.1.2.e

<5.1.2.e> @ingrado.nl>; 5.1.2.e 5.1.2.i 5.1.2.e >

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e> @om.nl>; 5.1.2.e

<5.1.2.e> @om.nl>

Onderwerp: Actie en besluitenlijst 24 maart as 14.00-16.00 herbezinning OM rol schoolverzuim met Ingrado

Sommige mensen die dit bericht hebben ontvangen, ontvangen niet vaak e-mail van 5.1.2.e @om.nl. [Ontdek waarom dit belangrijk is](#)

Beste allemaal,

In de bijlagen de actie- en besluitenlijst van het overleg van maandag 24 maart. Mochten er onjuistheden in staan, laat het mij weten dan zorg ik dat het aangepast wordt.

Het advies van het WBOM ook nog een keer in de bijlage, deze versie mag verspreid worden.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

Beleidsadviseur

Openbaar Ministerie
Parket-Generaal

5.1.2.e

5.1.2.e @om.nl

www.om.nl

Van: 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e> @om.nl>

Verzonden: maandag 17 maart 2025 15:11

Aan: '5.1.2.e' <5.1.2.e> @rvdk.nl>; 5.1.2.e @rvdk.nl) <5.1.2.e> @rvdk.nl>;

'5.1.2.e' @minjenv.nl' <5.1.2.e> @minjenv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e> @rvdk.nl>; 5.1.2.e

(Parket-Generaal) <5.1.2.e> @om.nl>; 5.1.2.e (AP Amsterdam) <5.1.2.e> @om.nl>; 5.1.2.e

<5.1.2.e> @ingrado.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e> @ingrado.nl>; 5.1.2.i 5.1.2.e '5.1.2.i' @ 5.1.2.e >;

5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e@om.nl>

CC: 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (Parket-Generaal)
<5.1.2.e@om.nl>

Onderwerp: Overleg+ bijlagen 24 maart as 14.00-16.00 herbezinning OM rol schoolverzuim met Ingrado

Beste allemaal,

Op 24 maart as spreken we elkaar over de herbezinning OM rol schoolverzuim.

Bijgaand treffen jullie de agenda en twee bijlagen aan over Herbezinning OM rol schoolverzuim en een Advies handhaving leerplichtwet.

Het overleg is gepland van 14.00-16.00.

Locatie Parket-Generaal, Prins Clauslaan 16, Den Haag.

Tot dan!

Met vriendelijke groet,

Mede namens 5.1.2.e en 5.1.2.e

5.1.2.e
Beleidsadviseur

Openbaar Ministerie
Parket Generaal
Afdeling Beleid & Strategie

5.1.2.e
5.1.2.e@om.nl
www.om.nl

Document 30

From: "5.1.2.e (Parket-Generaal)"
Sent: Mon, 15 Sep 2025 07:51:00 +0200
To: ""5.1.2.e" <5.1.2.i@5.1.2.e>; "5.1.2.e (Parket-Generaal)" <5.1.2.e@om.nl>;
"5.1.2.e (AP Amsterdam)" <5.1.2.e@om.nl>; "5.1.2.e" <5.1.2.e@ingrado.nl>
Subject: RE: 5b

Goedemorgen 5.1.2.e

Deze vraag heeft ons inderdaad niet eerder bereikt. Het is niet direct een vraag voor het OM maar eerder voor juristen van de gemeente, want het is dan de vraag welke gegevens een gemeente mag registreren en bewaren.

Gezien dat eerdere advies van de Autoriteit persoonsgegevens dat we ook hebben opgenomen in het kader zouden ouders wel een punt kunnen hebben.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e
5.1.2.e

Tel 5.1.2.e

Van: 5.1.2.e 5.1.2.i 5.1.2.e
Verzonden: donderdag 11 september 2025 16:52
Aan: 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e@om.nl>;
5.1.2.e (AP Amsterdam) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@ingrado.nl>
Onderwerp: Re: 5b

Onderstaande mail staat nog bij mij open, maar ik vrees dat deze nooit eerder is aangekomen.
Zouden jullie hierop willen reageren?

Hartelijke groet,

5.1.2.e
5.1.2.e

Van: 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e >

Verzonden: vrijdag 4 juli 2025 21:01

Aan: 5.1.2e (Parket-Generaal) <5.1.2e @om.nl>; 5.1.2e (Parket-Generaal) <5.1.2e @om.nl>;
5.1.2e (AP Amsterdam) <5.1.2e @om.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @ingrado.nl>

Onderwerp: 5b

Inmiddels is er weer een nieuwe ontwikkeling gaande.

Ouders dienen een verklaring in waaruit hun bedenkingen blijken, ze geven niet hun levensovertuiging aan, maar vinden wel dat deze herleidbaar is vanuit hun verklaring. Op basis daarvan zou de vrijstelling kunnen ontstaan. Nu eisen ouders of vervolgens alle documenten daarna vernietigd kunnen worden en verzoeken zij ook om dat voor alle voorgaande jaren te doen.

Hoe kijken jullie hiertegen aan?

Hartelijke groet,

Document 31

From: 5.1.2.e Parket-Generaal)"
Sent: Thu, 3 Apr 2025 11:01:39 +0200
To: "5.1.2.e (Parket-Generaal)" <5.1.2.e@om.nl>; "5.1.2.e (AP Amsterdam)" <5.1.2.e@om.nl>; "5.1.2.e (Parket-Generaal)" <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (Parket-Generaal)" <5.1.2.e@om.nl>
Cc: "5.1.2.e (PaG Den Haag)" <5.1.2.e@om.nl>
Subject: RE: Antw: 03.28.25 INTRANET Vervolg van pv geen vrijstelling bij richtingsbezwaren.lin

Ha 5.1.2.e

Excuus voor mijn late reactie. Ik was helaas 1 van de 1.300 'getroffenen' waardoor ik niet meer kon inloggen of bij mijn mail kon.
Gelukkig werkt nu alles weer.

Veel dank voor je snelle actie! Heb begrepen dat het advies er inderdaad af is nu.

Zijn er inmiddels al nieuwe (pers) vragen binnen gekomen bij iemand van jullie?

Groet en fijne dag!

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e
Senior Communicatieadviseur

Openbaar Ministerie
Parket-Generaal
Prins Clauslaan 16, 2595 AJ Den Haag
06 – 5.1.2.e
5.1.2.e@om.nl
www.om.nl

Afwezig op woensdagmiddag en vrijdagmiddag

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@om.nl>

Verzonden: dinsdag 1 april 2025 19:21

Aan: 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e@om.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@om.nl>

Onderwerp: RE: Antw: 03.28.25 INTRANET Vervolg van pv geen vrijstelling bij richtingsbezwaren.lin

Ha 5.1.2.e

Ik heb Ingrado inmiddels gebeld en laten weten dat het advies van de site af moet.

voor publicatie verwachten wij overigens wel al deze week (Pers?) vragen

Vanmiddag is een webinar met ruim 200 leerplichtambtenaren

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

Tel 06 5.1.2.e

Secretariaat: 5.1.2.e om;

Van: 5.1.2.e Parket-Generaal) <5.1.2.e @om.nl>

Datum: 1 april 2025 om 13:59:57 GMT+1

Aan: 5.1.2.e Amsterdam) <5.1.2.e @om.nl>, 5.1.2.e (Parket-Generaal)
<5.1.2.e @om.nl>, 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e @om.nl>, 5.1.2.e (Parket-Generaal)
<5.1.2.e @om.nl>

CC: 5.1.2.e (PaG Den Haag) <5.1.2.e @om.nl>, 5.1.2.e (Parket-Generaal)
<5.1.2.e @om.nl>

Onderwerp: RE: Antw: 03.28.25 INTRANET Vervolging van pv geen vrijstelling bij richtingsbezwaren.lin

Ha allen,

Vandaag sprak ik met Sue over het bericht voor om.nl en intranet.

Ze is akkoord met de inhoud van het bericht, alleen de kop van het artikel graag iets korter. Samen hebben we deze nu aangepast. Ook hebben we over de timing van het plaatsen van het bericht gesproken. Omdat er deze week nog berichten over de OMSB komen en bovendien op 8 april nog een kamerdebat is over de OMSB, wil Sue graag dat we het bericht op om.nl pas na 8 april plaatsen.

Daarnaast het verzoek van Sue aan Ingrado, om het WBOM advies van hun site af te halen (aangezien het een intern OM-stuk is). Hierover heb ik al even gesproken met 5.1.2.e zij neemt contact met hen op.

5.1.2.e stemt deze versie ook nog af met het Collegesecretariaat en met 5.1.2.e Dan kunnen we na 8 april publiceren.

Groet

5.1.2.e

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

Senior Communicatieadviseur

Openbaar Ministerie
Parket-Generaal
Prins Clauslaan 16, 2595 AJ Den Haag
06 – 5.1.2.e

5.1.2.e @om.nl

www.om.nl

Afwezig op woensdagmiddag en vrijdagmiddag

Van: 5.1.2.e (Parket-Generaal)

Verzonden: maandag 31 maart 2025 15:32

Aan: 5.1.2.e (AP Amsterdam) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e@om.nl>;

5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e@om.nl>

CC: 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (PaG Den Haag) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e

5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e@om.nl>

Onderwerp: RE: Antw: 03.28.25 INTRANET Vervolg van pv geen vrijstelling bij richtingsbezwaren.lin

Ha allen,

Veel dank voor alle aanvullingen! Ik heb deze verwerkt in bijgaande 'schone' versie, zie bijlage.

Deze tekst moet nog wel akkoord worden bevonden door het College. Deze zal ik aan Sue voorleggen. En kan daarna – na behandeling van de notitie in de silent procedure (SP) - zowel op *intranet* als op *om.nl* geplaatst worden. Ons advies is om dit ook op om.nl te plaatsen, we hebben namelijk al een vraag binnen gekregen (zie ook in de bijlage). Voor nieuwe of overige externe vragen, kunnen we dan naar om.nl verwijzen.

@ 5.1.2.e wil jij het ons laten weten wanneer de behandeling in de SP is geweest?

Groet

5.1.2.e

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

Senior Communicatieadviseur

Openbaar Ministerie

Parket-Generaal

Prins Clauslaan 16, 2595 AJ Den Haag

06 – 5.1.2.e

5.1.2.e@om.nl

www.om.nl

Afwezig op woensdagmiddag en vrijdagmiddag

Van: 5.1.2.e (AP Amsterdam) <5.1.2.e@om.nl>

Verzonden: zondag 30 maart 2025 16:18

Aan: 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e@om.nl>;

5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e@om.nl>

CC: 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (PaG Den Haag) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e

5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e@om.nl>

Onderwerp: Antw: 03.28.25 INTRANET Vervolg van pv geen vrijstelling bij richtingsbezwaren.lin

Ik kan mij vinden in de tekst en heb ook liever een verwijzing naar advies WBOM dan een citaat.

Groet,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e@om.nl>

Datum: 30 maart 2025 om 15:15:14 CEST

Aan: 5.1.2.e Parket-Generaal <5.1.2.e@om.nl>, 5.1.2.e (AP Amsterdam) <5.1.2.e@om.nl>, 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e@om.nl>

CC: 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e@om.nl>, 5.1.2.e (PaG Den Haag) <5.1.2.e@om.nl>, 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e@om.nl>

Onderwerp: 03.28.25 INTRANET Vervolg van pv geen vrijstelling bij richtingsbezwaren.lin

Ha 5.1.2.e

Het inloggen lukt weer, hierbij nog mijn opmerkingen met wijzigingen bijhouden.

5.1.2.e stuurt maandag de notitie naar het college. Als er een akkoord is kan dit op OMtranet (intern), ik denk dat we hier met 1 versie kunnen volstaan. Ik heb liever een verwijzing naar het advies WBOM dan citaat, dan is helder dat de aanleiding echt is een analyse van de rechtspraak.

Groet 5.1.2.e

Document 32

From: "5.12.e" (AP Amsterdam)"
Sent: Wed, 4 Jun 2025 12:25:09 +0200
To: "5.12.e" (AP Zeeland-West-Brabant)" <5.12.e@om.nl>; "5.12.e" (Parket-Generaal)" <5.12.e@om.nl>; "5.12.e" (Parket-Generaal)" <5.12.e@om.nl>
Cc: "5.12.e" (AP Zeeland-West-Brabant)" <5.12.e@om.nl>
Subject: RE: Documenten m.b.t. 5b Lpw zaken - vragen vanuit Breda

Ha 5.12.e

Dank voor jouw mail.

Ik deel het meteen met 5.12.e die zeer goed in de materie zit, zodat zij als zij tijd heeft al even kan meelezen.

We gaan het morgen bespreken.

Tot dan!

Groet,

5.12.e

Van: 5.12.e (AP Zeeland-West-Brabant) <5.12.e@om.nl>
Verzonden: woensdag 4 juni 2025 11:05
Aan: 5.12.e (AP Amsterdam) <5.12.e@om.nl>; 5.12.e (Parket-Generaal) <5.12.e@om.nl>
CC: 5.12.e (AP Zeeland-West-Brabant) <5.12.e@om.nl>
Onderwerp: RE: Documenten m.b.t. 5b Lpw zaken

Hoi 5.12.e en 5.12.e

Allereerst dank voor de stukken. En fijn dat het morgen ook op de agenda staat.

Wij hebben er 'vanuit Breda' naar gekeken en er popten nog enkele vragen op. Het leek ons goed om deze alvast op voorhand met jullie te delen.

- Wat gaan we doen met beroepen op vrijstellingen voor het komende schooljaar die niet tijdig worden ingediend? Het is een duidelijk formeel vereiste maar daar staat tegenover dat het OM nu de beslissingen even on hold heeft gezet voor het lopende schooljaar. Als we ze houden aan het formele vereiste (dus te laat ingediend = PV en mogelijk dagvaarden), wil je dan al die zaken voorgelegd krijgen, 5.12.e (zie ook onze vraag 3)?
- sepot 02 of sepot 44: we blijven een beetje stoeien met de keuze voor sepotcode. Immers: je moet daarvoor toch overwegende bezwaren enigszins toetsen en daarvan zeggen we nu juist dat er geen duidelijk kader is en dat er dus sprake is van rechtsongelijkheid. Als we vinden dat de bezwaren voldoende zijn kom je immers tot een sepot 02 (niet strafbaar), en anders sepot 44 (wel strafbaar).
- hebben wij goed gelezen dat wij alleen zaken die we toch aan de rechter willen voorleggen wegens een formeel vereiste waar niet aan voldaan is eerst aan jullie moeten voorleggen? Alleen de zaken van eerdere inschrijvingen mogen wel meteen gedagvaard worden. Sepots hoeven ook niet te worden voorgelegd.

Goed als we als parketten allemaal hetzelfde doen en uitdragen, dus we hopen dat we dit morgen even aan de orde kunnen laten komen.

Groeten, ook namens 5.12.e

5.12.e

Van: 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e @om.nl>

Verzonden: woensdag 28 mei 2025 11:45

Aan: 5.1.2.e (AP Den Haag) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e AP Limburg)
 <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Limburg) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Limburg)
 <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Midden-Nederland) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Noord-Holland)
 <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Noord-Nederland) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Oost-Brabant)
 <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Oost-Nederland) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e
 (Ressortsparket, Legal Office Executie) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Zeeland-West-Brabant)
 <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (Ressortsparket, Amsterdam) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e
 (Ressortsparket, Amsterdam) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e Ressortsparket, Arnhem-Leeuwarden)
 5.1.2.e >; 5.1.2.e (Ressortsparket, 's-Hertogenbosch) 5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e
 (Ressortsparket 's-Hertogenbosch) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e LBOM <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e
 5.1.2.e (Ressortsparket, 's-Hertogenbosch) 5.1.2.e om.nl>; 5.1.2.e (AP Noord-Nederland)
 <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (5.1.2.e) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Noord-Holland)
 <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Noord-Holland) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Rotterdam)
 <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Noord-Nederland) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Rotterdam)
 5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Zeeland-West-Brabant) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP
 Oost-Brabant) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Midden Nederland) <5.1.2.e @om.nl>; Expertisecentrum
 Penitentiare Zaken (Ressortsparket, Arnhem-Leeuwarden) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Midden-
 Nederland) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Midden Nederland) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e
 (AP Den Haag) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Oost-Nederland) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (Parket-
 Generaal) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Midden-Nederland) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Den
 Haag) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Amsterdam) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Oost-Brabant)
 <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Amsterdam) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (Ressortsparket) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e
 5.1.2.e (AP Noord-Nederland) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (Ressortsparket) <5.1.2.e @om.nl>
CC: 5.1.2.e (AP Amsterdam) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e
 5.1.2.e (PaG Den Haag) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (PaG 'sGravenhage) <5.1.2.e @om.nl>

Onderwerp: Documenten m.b.t. 5b Lpw zaken

Beste collega's,

Zoals eerder aangekondigd nog een aantal documenten m.b.t het besluit om de artikel 5b Lpw zaken niet meer te vervolgen. Het gaat om:

- Intern document 'Hoe om te gaan met de 5b Lpw zaken'?
Dit document ziet op de interne werkwijze voor het OM. S.v.p. niet met externen delen
- De handreiking formele vereisten artikel 5 onder b Lpw (Bijlage I)
Dit document is samen met Ingrado opgesteld en ook beschikbaar voor LPA's. Ook te raadplegen op de site van Ingrado: <https://ingrado.nl/actueel/items/handreiking-hoe-om-te-gaan-met-beroep-op-vrijstelling-art-5-onder-b-na-besluit-om>
- Toelichting 5b Lpw (Bijlage II)
Dit document hebben we opgesteld om meer achtergrond informatie te geven over ons besluit. Ook dit document is enkel voor intern gebruik. Deel dit document ook met bijvoorbeeld gebiedsofficieren of andere collega's die vragen krijgen.
- Het recente advies van het WBOM, de deelbare versie.

Hopelijk helpen deze documenten in de afhandeling van zaken en het beantwoorden van vragen.

Met vriendelijke groet,

5.12e

Beleidsadviseur

Openbaar Ministerie
Parket-Generaal

06 – 5.12e

5.12e@om.nl

www.om.nl

Document 33

Docnr1

From: "5.1.2.e (Parket-Generaal)"
Sent: Tue, 17 Jun 2025 15:28:23 +0200
To: "5.1.2.e @minjenv.nl" <5.1.2.e @minjenv.nl>
Cc: "5.1.2.e @minjenv.nl" <5.1.2.e @minjenv.nl>; "5.1.2.e (PaG Den Haag)" <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (Parket-Generaal)" 5.1.2.e @om.nl>
Subject: RE: Doorst: Toelichting OM 5b Lpw bij kamerbrief OCW

Ha 5.1.2.e

Dank je wel voor de tussenkomst en eens met de uitkomst. Heel fijn als je de brief ook naar ons doorstuurt.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e
5.1.2.e
5.1.2.e
Tel 06 5.1.2.e
Secretariaat: 5.1.2.e @om;

Van: 5.1.2.e @minjenv.nl <5.1.2.e @minjenv.nl>
Datum: 17 juni 2025 om 10:25:12 CEST
Aan: 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e @om.nl>
CC: 5.1.2.e @minjenv.nl <5.1.2.e @minjenv.nl>
Onderwerp: RE: Doorst: Toelichting OM 5b Lpw bij kamerbrief OCW

Ha 5.1.2.e

Dank voor het delen.

Ik heb zojuist met 5.1.2.e gebeld en aangegeven het niet wenselijk te vinden dat de toelichting van het OM wordt gevoegd bij de Kamerbrief. De toelichting is immers niet bedoeld om verantwoording richting de Kamer af te leggen. OCW gaat hier als het goed is in mee. Ik heb verder gevraagd om JenV mee te laten lezen op de brief. Als we de brief binnenkrijgen, zal ik deze ook naar jullie doorsturen.

Groet,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e @om.nl>
Verzonden: maandag 16 juni 2025 19:47
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e @minjenv.nl>
CC: 5.1.2.e <5.1.2.e @minjenv.nl>
Onderwerp: Doorst: Toelichting OM 5b Lpw bij kamerbrief OCW

Ha 5.1.2.e hierbij. Ik had de voorletters verkeerd.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

Docnr1

5.1.2.e
5.1.2.e
Tel 06 5.1.2.e
Secretariaat: 5.1.2.e @om;

Van: 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e@om.nl>
Datum: 16 juni 2025 om 17:48:33 CEST
Aan: 5.1.2.e@minjenv.nl; <5.1.2.e@minjenv.nl>, 5.1.2.e@minjenv.nl
<5.1.2.e@minjenv.nl>
CC: 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e@om.nl>
Onderwerp: Toelichting OM 5b Lpw bij kamerbrief OCW

Beste 5.1.2.e en 5.1.2.e

Vanuit OCW liet 5.1.2.e mij dat zij voornemens zijn een kamerbrief op te stellen ivm het vervolg na het besluit van het OM ivm art 5 b Lpw

De vraag was of zij hierbij de toelichting van het OM op dit besluit kunnen voegen?
Wij hadden deze toelichting ingebracht bij het brede overleg met partners vorige week.

Nu is dit vrij ongebruikelijk. Vanuit het parket generaal hebben wij dit bij brieven J&V niet eerder gezien. Inhoudelijk is er trouwens geen bezwaar, het is meer de vraag of het ook gewenst is.

Daarom vroegen wij ons af of jullie hier een advies of mening in hebben?
Daarbij geldt ook dat wij tot nu toe de brief zelf niet kennen.
Mogelijk moeten we hier dan ook wel een afspraak in maken?

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e
5.1.2.e
Tel 06 5.1.2.e
Secretariaat: 5.1.2.e @om;

Van: 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e@om.nl>
Datum: 28 mei 2025 om 12:25:06 CEST
Aan: 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e@om.nl>, 5.1.2.e@minjenv.nl
<5.1.2.e@minjenv.nl>, 5.1.2.e <5.1.2.e@ingrado.nl>
CC: 5.1.2.e Parket-Generaal) <5.1.2.e@om.nl>, 5.1.2.e <5.1.2.e@ingrado.nl>, 5.1.2.e <5.1.2.e@gmail.com>
Onderwerp: Toelichting en stukken ivm artikel 5b Lpw

Beste 5.1.2.e 5.1.2.e en 5.1.2.e

Hierbij stuur ik jullie nog een notitie met toelichting op het besluit mbt art 5b Lpw. Deze notitie kan worden ingebracht bij het geplande bredere overleg op 12 juni as .

De handreiking formele vereisten is inmiddels gepubliceerd door Ingrado en het advies WBOM was al eerder gedeeld.

Indien er nog vragen zijn aan ons, hoor ik dat heel graag.

Vriendelijke groet,

512*

512*

Tel 06 512*

Secretariaat: 512* wcmj

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

Ministerie van Justitie en Veiligheid

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Ministry of Justice and Security

Document 34

Groet. 5.12e

de laatste zin: komende tijd zullen gesprekken worden gevoerd! Volgens mij worden die gesprekken al langer gevoerd? Dus klopt als we zeggen dat de gesprekken worden voortgezet? Verder akkoord!

Van: [redacted] (Parket-Generaal) <[redacted]@om.nl>
Verzonden: maandag 7 april 2025 13:09
Aan: Preenen, mr. S.J.S. (Parket-Generaal) <[redacted]@om.nl>
CC: [redacted] <[redacted]@om.nl>; [redacted] <[redacted]@om.nl>;
[redacted] <[redacted]@om.nl>; [redacted] (Parket-Generaal) <[redacted]@om.nl>
Onderwerp: leerplicht artikel 5 b

Hierbij het aangepaste bericht voor op intranet en OM.nl. 5.1.2.e en 5.1.2.e zijn akkoord.

In de bijgevoegde link is het aantal van 2100 jongeren te vinden: <https://tpo.nl/2024/10/23/aantal-vrijstellingen-van-leerplicht-verdubbeld-zorgen-over-onderwijs-en-toezicht/>
Komt dus uit hun eigen koker.

Ben jij akkoord?

Groet,

5.1.2e

Document 35

From: "5.1.2.e (Parket-Generaal)"
Sent: Mon, 28 Apr 2025 14:00:46 +0200
To: "5.1.2.e (AP Amsterdam)" <5.1.2.e@om.nl>
Cc: "5.1.2.e (Parket-Generaal)" <5.1.2.e@om.nl>; "5.1.2.e (Parket-Generaal)" <5.1.2.e@om.nl>
Subject: RE: Memo 5b Lpw zaken - reacties vanuit LPJOM?
Attachments: CONCEPT Handreiking hoe om te gaan met de 5b LPW zaken versie 17 april.docx, RE: Verzoek zsm inventariseren aantal art 5b Leerplichtwet zaken per arrondissementsparket / ressortsparket, RE: Verzoek zsm inventariseren aantal art 5b Leerplichtwet zaken per arrondissementsparket / ressortsparket

Hoi 5.1.2.e

In de bijlage de versie die naar de jeugdcollega's verzonden is.

Tot nu toe niet heel veel reacties, zie bijlagen, ik verwacht morgen nog een reactie vanuit Zeeland-West-Brabant.

Vanmorgen in het overleg met OCW en Ingrado afgesproken dat we het formeel toetsingskader (opgesteld door 5.1.2.e) samenvoegen met de FAQ. Dan komen we op twee versies, eentje voor Ingrado en eentje voor OM intern.

Groeten,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e (AP Amsterdam) <5.1.2.e@om.nl>
Verzonden: maandag 28 april 2025 13:55
Aan: 5.1.2.e (Parket-Generaal) 5.1.2.e@om.nl>
CC: 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (Parket-Generaal) 5.1.2.e@om.nl>
Onderwerp: Memo 5b Lpw zaken - reacties vanuit LPJOM?

Ha 5.1.2.e

Heb jij nog reacties gekregen op de versie memo 5b die je hebt gedeeld met het LPJOM?
Zou je mij de laatste versie willen sturen, dan lees ik ook nog een keer mee.

Groet,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e (AP Noord-Nederland) <5.1.2.e@om.nl>
Verzonden: maandag 28 april 2025 12:50
Aan: 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (AP Amsterdam) <5.1.2.e@om.nl>
CC: 5.1.2.e (AP Noord-Nederland) <5.1.2.e@om.nl>
Onderwerp: RE: Verzoek zsm inventariseren aantal art 5b Leerplichtwet zaken per arrondissementsparket / ressortsparket

Dag 5.1.2.e en 5.1.2.e

Excuses, het lukte niet eerder te reageren, maar hierbij alsnog.

5.2.1 Dit gelet op de aankondiging die het OM zelf heeft gedaan t.a.v. de vervolging van dit soort zaken.

En het is inderdaad lastig te bepalen wanneer sprake is van een evident formele afwijzing, maar vervolgens is nog lastiger: 5.2.1 Immers, zoals is gecommuniceerd, de 5b strafzaken hebben niet of nauwelijks bijgedragen aan een schoolgang. 5.2.1

5.1.2.e

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

Officier van Justitie

Openbaar Ministerie
Arrondissementsparket Noord-Nederland
www.om.nl

afwezig op vrijdag

Van: 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e@om.nl>

Verzonden: donderdag 17 april 2025 18:09

Aan: 5.1.2.e (AP Limburg) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (AP Limburg) <5.1.2.e@om.nl>;
5.1.2.e (AP Noord-Holland) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (AP Noord-Nederland) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e
5.1.2.e (AP Oost-Brabant) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (AP Oost-Nederland) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e
5.1.2.e (Ressortsparket, Legal Office Executie) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (AP Zeeland-West-
Brabant) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (Ressortsparket, Amsterdam) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e
5.1.2.e (Ressortsparket, 's-Hertogenbosch) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (Ressortsparket 's-Hertogenbosch)
<5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (AP Noord-Nederland) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (AP Noord-Holland)
<5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e Rotterdam <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (AP Noord-Nederland)
<5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (AP Rotterdam) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (AP Zeeland-West-
Brabant) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (AP Midden Nederland) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e
Amsterdam <5.1.2.e@om.nl>; Expertisecentrum Penitentiaire Zaken (Ressortsparket, Arnhem-Leeuwarden)
<5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (AP Midden-Nederland) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (AP
Midden Nederland) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (AP Den Haag) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e
(AP Oost-Nederland) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (AP Midden-
Nederland) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (AP Den Haag) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (AP
Amsterdam) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (AP Oost-Brabant) <5.1.2.e@om.nl>
CC: 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e@om.nl>

Onderwerp: RE: Verzoek zsm inventariseren aantal art 5b Leerplichtwet zaken per arrondissementsparket / ressortsparket

Beste collega's,

Zoals aangekondigd in de mail van 5.1.2.e hieronder hebben we een CONCEPT memo gemaakt met wat te doen met de artikel 5b Lpw zaken.

In de bijlage is deze CONCEPT memo ingevoegd. Zouden jullie mee kunnen kijken? Mochten er opmerkingen zijn of vragen, laat dat s.v.p. op korte termijn (voor vrijdag 25 april) aan 5.1.2.e en mij weten. Dan kunnen wij kijken of de memo verder aangepast kan worden.

Daarnaast heb ik ook de geanonimiseerde versie van het WBOM in de bijlage toegevoegd.

Goed paasweekend!

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

Beleidsadviseur

Openbaar Ministerie
Parket-Generaal
06 – 5.1.2.e
5.1.2.e@om.nl

Van: 5.1.2.e (AP Amsterdam) <5.1.2.e@om.nl>

Verzonden: vrijdag 11 april 2025 09:50

Aan: 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e AP Limburg) <5.1.2.e@om.nl>;

5.1.2.e (AP Limburg) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (AP Noord-Holland) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e

(AP Noord-Nederland) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (AP Oost-Brabant) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (AP

Oost-Nederland) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e Ressortsparket, Legal Office Executie)

5.1.2.e >; 5.1.2.e (AP Zeeland-West-Brabant) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e

(Ressortsparket, Amsterdam) 5.1.2.e om.nl>; 5.1.2.e (Ressortsparket, 's-Hertogenbosch)

5.1.2.e >; 5.1.2.e (Ressortsparket 's-Hertogenbosch) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (AP Noord-

Nederland) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (AP Noord-Holland) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (AP

Rotterdam) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (AP Noord-Nederland) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (AP Rotterdam)

<5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (AP Zeeland-West-Brabant) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (AP

Midden Nederland) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (AP Amsterdam) <5.1.2.e@om.nl>; Expertisecentrum Penitentiaire

Zaken (Ressortsparket, Arnhem-Leeuwarden) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (AP Midden-Nederland)

<5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e AP Midden Nederland) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (AP Den

Haag) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (AP Oost-Nederland) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (Parket-Generaal)

<5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (AP Midden-Nederland) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (AP Den Haag)

<5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (AP Amsterdam) <5.1.2.e@om.nl>

CC: 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e@om.nl>;

5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e@om.nl>

Onderwerp: Verzoek zsm inventariseren aantal art 5b Leerplichtwet zaken per arrondissementsparket / ressortsparket

Urgentie: Hoog

Beste allen,

Zoals via de app aangekondigd wordt op dit moment nog gewerkt aan een interne memo hoe om te gaan met de 5b zaken die niet verder vervolgd zullen worden (tenzij de overtreding eenvoudig is vast te stellen vanwege niet voldaan aan formele vereisten).

De memo volgt zo snel mogelijk.

Voor de zaken die al onder de rechter zijn kan worden verwezen naar het OM bericht met ons gewijzigde beleid <https://www.om.nl/actueel/nieuws/2025/04/07/vervolging-leerplichtzaken-artikel-5b>

Dit heeft tot gevolg dat op basis daarvan het OM het standpunt kan innemen niet meer ontvankelijk te zijn in de vervolging van deze zaken.

➔ Voor nu willen wij jullie vragen om te inventariseren hoeveel 5b zaken er per parket / ressortsparket er nog zijn (pv's en ingetrokken zaken).

Het verzoek is om dit zo snel mogelijk te doen, zodat we een beeld hebben van de totale omvang van deze zaken.

Zouden jullie dat willen doorgeven aan 5.1.2.e en 5.1.2.e (zie CC)?

Ik ben zelf de komende twee weken afwezig ivm vakantie.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

Openbaar Ministerie
Arrondissementsparket Amsterdam
Beleid & Strategie

5.1.2.e

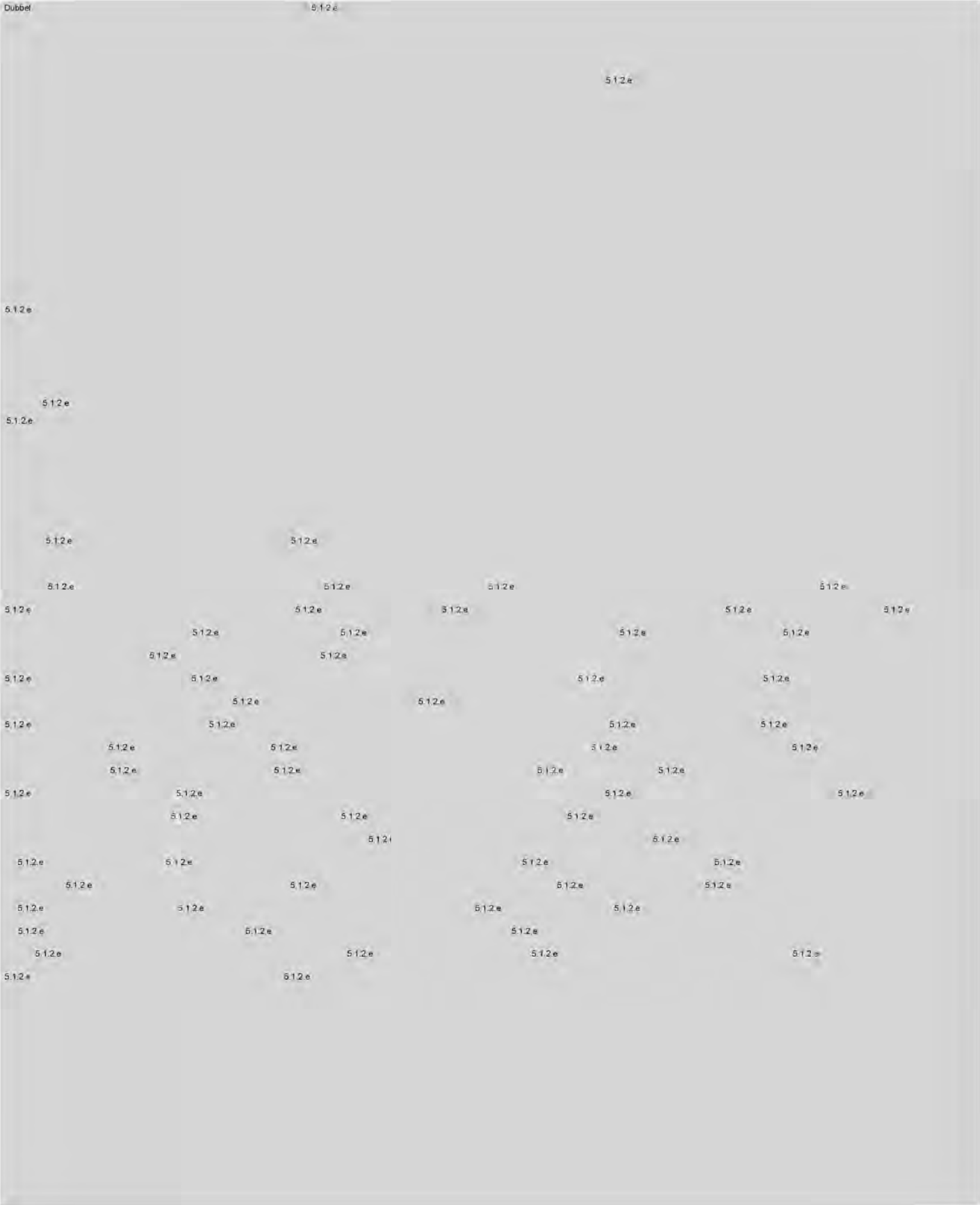
5.1.2.e @om.nl

www.om.nl

secretariaat: 5.1.2.e 5.1.2.e 5.1.2.e @om.nl

5.1.2.e

Document 36

Dubbel

5.12e

5.12e

5.12e

5.12e

5.12e

5.12e

5.12e

5.12e

5.12e

5.12e

5.12e

5.12e

5.12e

5.12e

5.12e

5.12e

5.12e

5.12e

5.12e

5.12e

5.12e

5.12e

5.12e

5.12e

5.12e

5.12e

5.12e

5.12e

5.12e

5.12e

5.12e

5.12e

5.12e

5.12e

5.12e

5.12e

5.12e

5.12e

5.12e

5.12e

5.12e

5.12e

5.12e

5.12e

5.12e

5.12e

5.12e

5.12e

5.12e

5.12e

5.12e

5.12e

5.12e

5.12e

5.12e

5.12e

5.12e

5.12e

5.12e

5.12e

5.12e

5.12e

5.12e

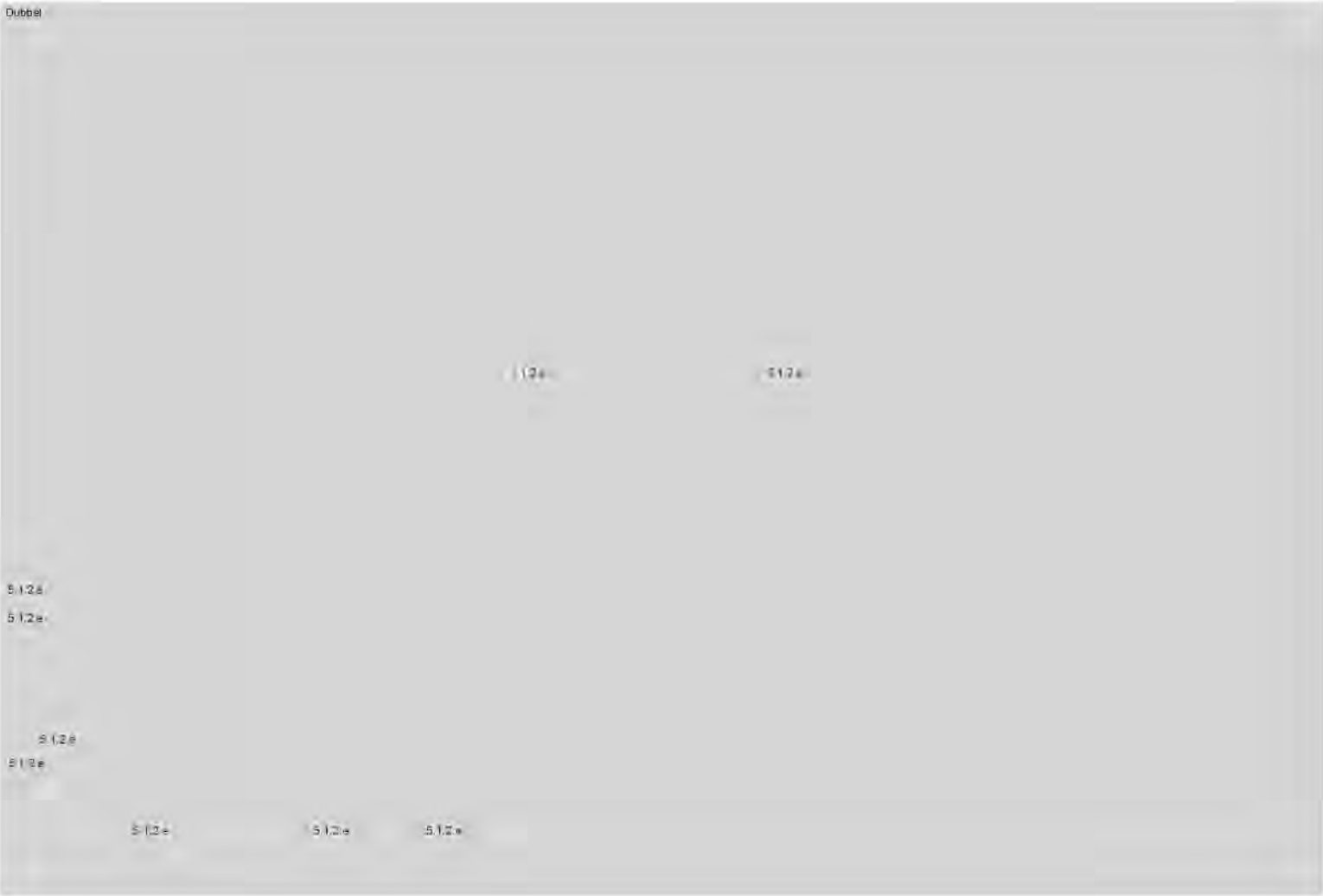
5.12e

5.12e

5.12e

5.12e

5.12e

Document 37

From: "5.12.e (AP Rotterdam)"
Sent: Thu, 24 Apr 2025 14:12:30 +0200
To: "5.12.e (Parket-Generaal)" <5.12.e@om.nl>; "5.12.e (Parket-Generaal)"
 5.12.e@om.nl>; "5.12.e (AP Amsterdam)" 5.12.e@om.nl>
Cc: 5.12.e (AP Rotterdam)" <5.12.e@om.nl>; 5.12.e (AP Rotterdam)"
 <5.12.e@om.nl>
Subject: RE: Verzoek zsm inventariseren aantal art 5b Leerplichtwet zaken per arrondissementsparket /
 ressortsparket

Beste 5.12.e

Hartelijk dank voor de toelichting. We nemen het mee.

Met vriendelijke groet,

5.12.e
 Beleidsadviseur

Openbaar Ministerie
 Arrondissementsparket Rotterdam
 Afdeling Beleid & Strategie
 M 5.12.e
 5.12.e@om.nl
www.om.nl

Van: 5.12.e (Parket-Generaal) 5.12.e@om.nl>

Verzonden: woensdag 23 april 2025 18:37

Aan: 5.12.e Rotterdam) <5.12.e@om.nl>; 5.12.e (Parket-Generaal) 5.12.e@om.nl>; 5.12.e
 (AP Amsterdam) <5.12.e@om.nl>

CC: 5.12.e (AP Rotterdam) <5.12.e@om.nl>; 5.12.e (AP Rotterdam) 5.12.e@om.nl>

Onderwerp: RE: Verzoek zsm inventariseren aantal art 5b Leerplichtwet zaken per arrondissementsparket / ressortsparket

Beste 5.12.e

Dank voor de terugkoppeling.

Er volgt nog overleg volgt met Ingrado en OCW over het uiteindelijke kader, de bedoeling is ook de procedure meer eenduidig uit te werken.

Voor de procedure wordt het huidig wettelijk kader (art 6 en 8 Lpw) het uitgangspunt. Zeker niet een indringender toets. Ook voor ouders moet er duidelijkheid komen wanneer zij wel of niet in overtreding zijn.

5.2.1
 5.2.1 daaroover willen we als OM gezamenlijk
 nog beslissen met de parketten die nog zaken (die ze niet direct seponeren) onder zich hebben.

5.2.1
 5.2.1 Ze hebben immers zelf de problemen met 5b Lpw
 eerder ingebracht bij de consultatie op het wetsvoorstel thuisonderwijs.

5.2.1

Met vriendelijke groet,

5.12.e

5.12.e

5.12.e

Tel 06 5.12.e

Secretariaat: 5.12.e om;

Van: 5.12.e (AP Rotterdam) <5.12.e@om.nl>

Datum: 23 april 2025 om 17:54:30 CEST

Aan: 5.12.e (Parket-Generaal) <5.12.e@om.nl>, 5.12.e (AP Amsterdam) <5.12.e@om.nl>, 5.12.e (Parket-Generaal) <5.12.e@om.nl>

CC: 5.12.e 5.12.e (AP Rotterdam) <5.12.e@om.nl>, 5.12.e (AP Rotterdam) <5.12.e@om.nl>

Onderwerp: RE: Verzoek zsm inventariseren aantal art 5b Leerplichtwet zaken per arrondissementsparket / ressortsparket

Hi 5.12.e en 5.12.e

Dank voor het document.

Vanuit Rotterdam hebben wij geen opmerkingen. Wel zijn wij benieuwd naar de uitvoering van de mogelijkheden om wel tot vervolging over te gaan. De LPA gaan die mogelijkheden opzoeken en proberen te benutten. Wij kunnen daarin meegaan, maar feitelijk wordt het gesprek op zitting een inhoudelijk gesprek over de bezwaren 5b en niet over de "formele vereisten". Dat zal ook iets betekenen voor de wijze waarop de rechter de zaak op zitting behandelt. Is dit nog iets wat meegenomen kan worden?

Dank en fijne avond!

Met vriendelijke groet,

5.12.e

Beleidsadviseur

Openbaar Ministerie
Arrondissementsparket Rotterdam
Afdeling Beleid & Strategie

M 5.12.e

5.12.e@om.nl

www.om.nl

Dubbel 5.12.e

5.12.e

5.12.e

5.12.e

5.12.e

5.12.e

5.12.e

5.12.e

5.12.e

5.12.e

5.12.e

5.12.e

5.12.e

5.12.e

5.12.e

5.12.e

5.12.e

5.12.e

5.12.e

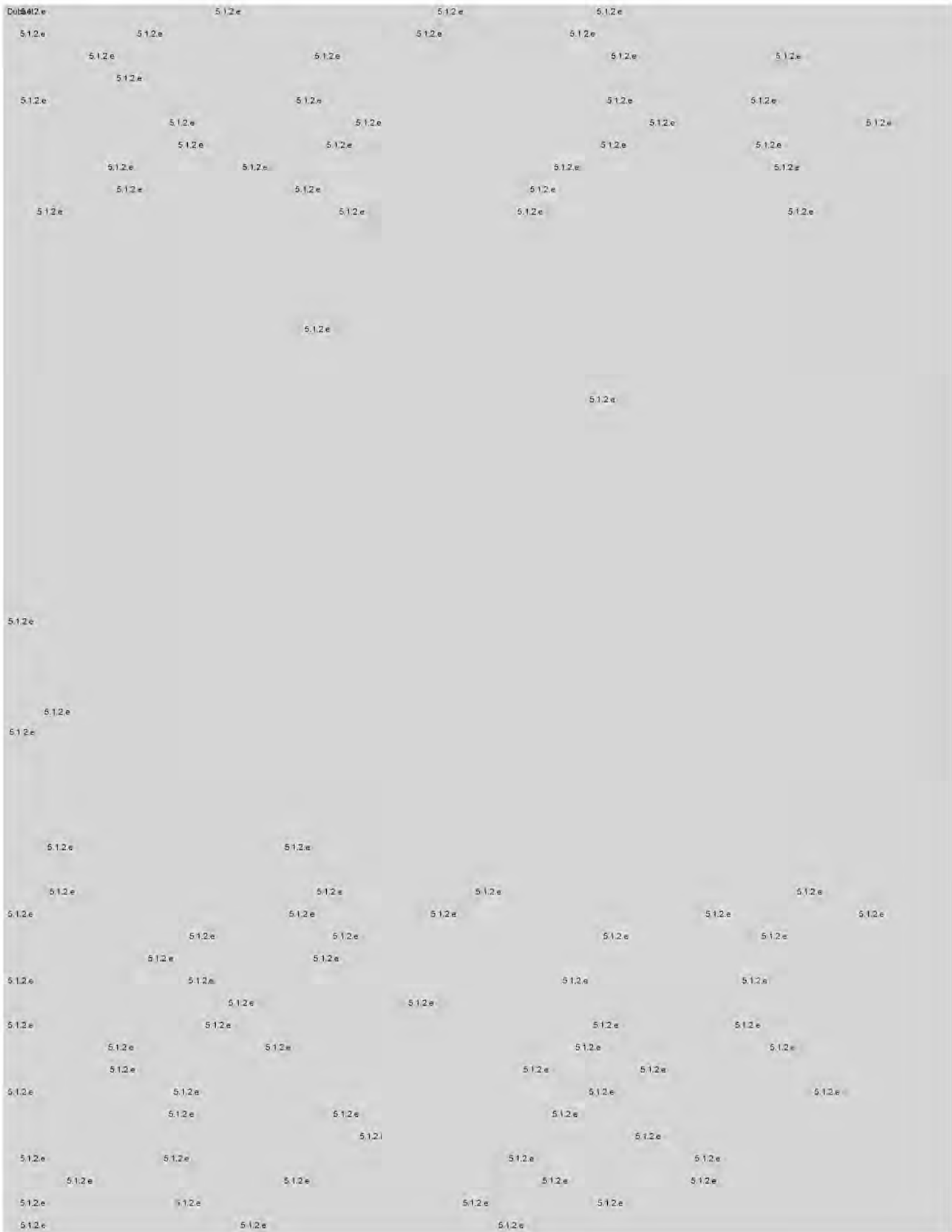
5.12.e

5.12.e

5.12.e

5.12.e

5.12.e

Document 38

From: "5.1.2.e" (PAG)"
Sent: Thu, 3 Apr 2025 11:41:53 +0200
To: "5.1.2.e" (Parket-Generaal)" <5.1.2.e@om.nl>
Subject: RE: Oplegnota standpunt 5 onder b Lpw - tbv silent procedure

Beste 5.1.2.e

De schriftelijke procedure is inmiddels gestart en bijna afgerond.
Verwacht dat dit deze week wordt afgerond. Zal je er z.s.m. over informeren.

Vriendelijke groet,

5.1.2.e

Stafmedewerker

Van: 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e@om.nl>
Verzonden: donderdag 3 april 2025 09:10
Aan: 5.1.2.e (PAG) <5.1.2.e@om.nl>
Onderwerp: RE: Oplegnota standpunt 5 onder b Lpw - tbv silent procedure

Beste collega's,

Hebben jullie toevallig enig idee op welke termijn er een reactie komt op onderstaande?
Dit i.v.m. een aantal zaken die volgende week bij het RP op zitting staan m.b.t. 5 onder b Lpw (mogelijk heeft Linda Dubbelman jullie daar ook over gebeld).

Groeten,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e (Parket-Generaal)
Verzonden: maandag 31 maart 2025 13:39
Aan: 5.1.2.e (PAG) <5.1.2.e@om.nl>
CC: 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e PaG Den Haag) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (AP Amsterdam) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e Parket-Generaal) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (PaG 'sGravenhage) <5.1.2.e@om.nl>
Onderwerp: Oplegnota standpunt 5 onder b Lpw - tbv silent procedure

Beste collega's,

In de bijlage een oplegnota over het standpunt artikel 5 onder b Leerplichtwet. Dit onderwerp is eerder door PG Sue Preenen tijdens de Collegevergadering van 11 maart besproken. Afgelopen vrijdag heb ik hier ook telefonisch contact over gehad met 5.1.2.e

Ik stuur jullie nu op verzoek van 5.1.2.e en 5.1.2.e de achtergrond van dit standpunt toe met het verzoek om dit aan het College voor te leggen via de silent procedure voor een besluit. Dit met akkoord van 5.1.2.e

In de oplegnota wordt als bijlage het 'WBOM Advies handhaving leerplichtwet' genoemd. Dit advies is in de bijlagen terug te vinden.

Indien er nadere toelichting gewenst is ben ik per mail/telefonisch bereikbaar.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

Beleidsadviseur

Openbaar Ministerie

Parket-Generaal

06 - 5.1.2.e

5.1.2.e@om.nl

www.om.nl

Document 39

From: "5.1.2.e" <5.1.2.e@yahoo.com>
Sent: Thu, 15 May 2025 14:16:48 +0200
To: "5.1.2.e" <5.1.2.e@om.nl>
Cc: "5.1.2.e" (Parket-Generaal) <5.1.2.e@om.nl>; "5.1.2.e" (Parket-Generaal) <5.1.2.e@om.nl>; "5.1.2.e" <5.1.2.e@ingrado.nl>; "5.1.2.e" <5.1.2.e@nvvtto.nl>
Subject: Re: Overleg art. 5 onder b
Attachments: Het recht op onderwijs en de vrijstelling wegens richtingsbedenkingen.pdf

Hallo 5.1.2.e

Leuk om je weer eens tegen te komen. Ik heb ter voorbereiding van het gesprek een notitie geschreven over art. 5b Lpw en het recht op onderwijs. Ik hang het aan.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

Op donderdag 15 mei 2025 om 14:07:38 CEST schreef 5.1.2.e <5.1.2.e@ingrado.nl>:

Dag mensen

Graag wil ik 5.1.2.e ook uitnodigen voor deze vergadering.

Ik stuur haar de link door.

Tot straks,

Groet

5.1.2.e

Microsoft Teams [Heeft u hulp nodig?](#)

[Nu deelnemen aan de vergadering](#)

Vergadering-id: 5.1.2.e

Wachtwoordcode: 5.1.2.e

Voor organisatoren: [Vergaderopties](#)

[Hulp voor de organisatie](#) [Privacy en beveiliging](#)

Document 40

Het recht op onderwijs en de vrijstelling wegens richtingsbedenkingen

Hieronder wordt beschreven wat de juridische relatie is tussen het recht op onderwijs en de vrijstelling van artikel 5b Leerplichtwet 1969 (Lpw). Daarnaast wordt een globaal overzicht gegeven van de huidige wijze van toetsing van deze vrijstelling en aangeduid waarom die toetsing problematisch is.

1. De juridische relatie tussen het recht op onderwijs en artikel 5b Lpw

In artikel 2 van het Eerste Protocol bij het EVRM staat: ‘Niemand mag het recht op onderwijs worden ontnomen. Bij de uitoefening van alle functies die de Staat in verband met de opvoeding en het onderwijs op zich neemt, eerbiedigt de Staat het recht van ouders om zich van die opvoeding en van dat onderwijs te verzekeren, die overeenstemmen met hun eigen godsdienstige en filosofische overtuigingen.’ In dit artikel staan twee rechten: 1. het recht op onderwijs en 2. (als het om minderjarigen gaat) het recht van ouders dat de overheid hun overtuigingen respecteert bij overheidsmaatregelen m.b.t. opvoeding en onderwijs. De ‘Staat’ is niet beperkt tot overheidsscholen, maar betreft alle taken van de overheid m.b.t. onderwijs en opvoeding, dus bijvoorbeeld ook Jeugdzorg of toezichthouders van leerplicht.

In verschillende uitspraken heeft het Europese Hof voor de rechten van de mens (EHRM) overwogen dat het recht van ouders niet absoluut is en ondergeschikt is aan het recht op onderwijs in de eerste zin. Het respecteren van het recht van ouders mag dus niet tot gevolg hebben dat het recht op onderwijs van kinderen wordt ontnomen. In de rechtspraak van het EHRM is bepaald dat de overheid maatregelen mag nemen om te waarborgen dat ouders hun kinderen dat recht niet ontnemen. Een belangrijke maatregel daartoe is leerplichtwetgeving. De overheid heeft volgens het EHRM veel beleidsruimte om inhoud te geven aan leerplicht, waaronder de bevoegdheid om ouders te verplichten hun kind onderwijs te laten volgen op school.

Datzelfde geldt in Nederland. Artikel 2 lid 1 Leerplichtwet verplicht ouders en verzorgers van een kind tussen de vijf en 19 jaar er voor te zorgen dat deze als leerling van een school staat ingeschreven en deze school na inschrijving geregeld bezoekt. Tot 1969 stond er een bepaling in de leerplichtwet dat ouders hun kinderen ook ‘huisonderwijs’ konden geven, maar die bepaling is in de huidige Leerplichtwet 1969 niet meer teruggekomen.

Wel heeft de Nederlandse wetgever er met artikel 5b Lpw voor gekozen om uitvoering te geven aan het recht van ouders in het EVRM ‘om zich van die opvoeding en van dat onderwijs te verzekeren, die overeenstemmen met hun eigen godsdienstige en filosofische overtuigingen’. Dit artikel geeft immers ouders die geen school van hun ‘richting’ kunnen vinden, een recht op vrijstelling van de verplichting hun kind op een school in te schrijven. Onder ‘richting’ wordt in ieder geval verstaan: godsdienst of levensovertuiging. Het ouderlijk recht in het EVRM is overigens ruimer want daarin staat dat de Staat ook de ‘filosofische overtuigingen’ van ouders moet respecteren. Het EHRM heeft bepaald dat daar ook pedagogisch-didactische overtuigingen onder vallen. Die uitleg is in overeenstemming met het keuzerecht van ouders in Nederland, dat eveneens pedagogisch-didactische overtuigingen omvat.¹ Dit blijkt tevens uit de omstandigheid dat scholen sinds 2021 niet langer verplicht zijn om een ‘richting’ te hebben om voor overheidsbekostiging in aanmerking te komen.

¹ Zie bijvoorbeeld de toelichting bij het wetsvoorstel Meer ruimte voor nieuwe scholen: ‘De keuze voor een school wordt, naast de geloofs- of levensovertuiging van ouders en leerlingen, [...] ook bepaald door andere

Het bestaan van de vrijstelling van artikel 5b Lpw heeft echter niet tot gevolg dat ouders hun kinderen het recht op onderwijs mogen onzeggen; het geeft ouders uitsluitend het recht om hun kind niet op een school in te schrijven. Deze ouders zijn nog steeds verplicht ervoor te zorgen dat hun kinderen onderwijs krijgen. Die verplichting volgt niet alleen uit het recht op onderwijs in het EVRM, maar ook uit artikel 1:247 Burgerlijk Wetboek (BW). Hierin staat: Het ouderlijk gezag omvat de plicht en het recht van de ouder zijn minderjarig kind te verzorgen en op te voeden. Onder verzorging en opvoeding worden mede verstaan de zorg en de verantwoordelijkheid voor het geestelijk en lichamelijk welzijn en de veiligheid van het kind alsmede het bevorderen van de ontwikkeling van zijn persoonlijkheid. Dit laatste is ook onderwijs. De overheid heeft de bevoegdheid om er op na te zien dat ouders die verplichting ook nakomen, ook als het kind niet naar school gaat.

De vrijstelling van artikel 5b Lpw is in de praktijk controversieel, met name omdat er op dit moment geen overheidstoezicht is op het onderwijs aan kinderen van vrijgestelde ouders. Sommige leerplichtambtenaren kiezen er daarom voor om ouders die een beroep op de vrijstelling doen meteen door te verwijzen naar het OM voor strafrechtelijk vervolging. En in de strafrechtspraak worden steeds meer aanvullende voorwaarden gesteld voor een rechtsgeldig beroep op vrijstelling. Deze voorwaarden lijken voornamelijk bedoeld als hindernissen om het aantal beroepen op de vrijstelling zo veel mogelijk te beperken, en niet om het recht op onderwijs te verzekeren.

Ik heb begrepen dat er over gesproken wordt ouders te verplichten om bij een beroep op vrijstelling een schriftelijke lijst over te leggen van de scholen in de omgeving van hun woning, waarbij ouders per school moeten aangeven waarom zij bedenkingen tegen de richting of het ontbreken daarvan hebben. Mijns inziens is dat geen oplossing voor het ‘probleem’ van het gebrek aan toezicht op het onderwijs. Zo’n lijst houdt immers geen enkel verband met het onderwijs dat kinderen van vrijgestelde ouders krijgen. Deze voorwaarde is in feite dan ook een extra hindernis. Bovendien zal het in de praktijk niet moeilijk zijn om aan deze papieren voorwaarde te voldoen.

Beter lijkt mij om de voorwaarde te stellen dat ouders bij een beroep op vrijstelling aan B&W een overzicht overleggen van het onderwijs dat zij aan hun kind zullen (laten) geven. De Leerplichtwet bevat daar geen wettelijke grondslag voor, maar die voorwaarde kan wel worden gebaseerd op de bepaling in het EVRM dat niemand het recht op onderwijs mag worden onzegd en artikel 1:247 BW. Omdat er op dit moment geen concrete criteria zijn hoe aan deze artikelen moet worden voldaan, zullen ouders de vrijheid hebben om te bepalen wat zij in zo’n overzicht schrijven. Enkele voorbeelden zijn: een overzicht van de onderwijsactiviteiten, al dan niet aan de hand van de kerndoelen of het toetsingskader van de Stichting Keurmerk Thuisonderwijs of een certificaat van deze stichting, aangevuld met gegevens over de sociale activiteiten van het kind. Mijns inziens is voor die voorwaarde geen wetswijziging nodig. Al zou het vanuit het oogpunt van rechtszekerheid wel wenselijk zijn dat er wettelijke criteria komen. Daar zou dan ook een wettelijke grondslag voor repressief toezicht bij kunnen worden geformuleerd.

2. Het huidige toetsingskader van artikel 5b Lpw

kenmerken, zoals nabijheid, kwaliteit, onderwijsconcept en specifieke kenmerken.’ *Kamerstukken II* 2018/19, 35050, nr. 3, p. 3-4.

Bij de invoering van de vrijstelling in de Leerplichtwet 1900 kregen ouders het recht om een beroep op vrijstelling van de inschrijvingsplicht te doen als zij overwegende bedenkingen hadden tegen het onderwijs van de scholen in hun omgeving. De toenmalige minister gaf daarbij aan dat de toetsing van de vrijstelling uitsluitend bestond uit een procedurele toetsing. Dat wil zeggen, de schoolopziener beoordeelde uitsluitend of een beroep op de vrijstelling voldeed aan de procedurevoorwaarden van de leerplichtwet (aanwezigheid correcte kennisgeving, termijn van indiening en gegevens over het kind). Voldeed de kennisgeving aan deze voorwaarden, dan bestond de vrijstelling van rechtswege. Het was dus geen aanvraag en de schoolopziener gaf geen toestemming.

In 1969 werd de leerplichtwet gewijzigd, onder andere om de leerplicht uit te breiden tot het volgen van voortgezet onderwijs. Tot dan gold de leerplicht alleen voor lager onderwijs. Bij de invoering van deze wet (Leerplichtwet 1969) werd de vrijstelling gehandhaafd, zij het met de volgende wijzigingen. Ten eerste moesten de bedenkingen tegen 'de richting' van het onderwijs op de scholen zijn gericht, en niet 'het onderwijs op de scholen' zoals stond in de Leerplichtwet 1900. Deze toevoeging was met name bedoeld om te voorkomen dat ouders die het niet eens waren met de leerplichtwet of de verplichting tot het volgen van voortgezet onderwijs, een beroep op vrijstelling konden doen. Sommige ouders wilden namelijk dat hun kind na de lagere school ging werken om financieel bij te dragen aan het gezin. Ten tweede werd bepaald dat de verklaring van ouders ongeldig was als het kind in het voorafgaande jaar was ingeschreven op een school waartegen de ouders bedenkingen hebben.

Tijdens de parlementaire behandeling van de Leerplichtwet 1969 schreef de toenmalige staatssecretaris dat de leerplichtambtenaar, net als in de Leerplichtwet 1900, het bezwaar tegen de richting niet mag beoordelen. Wel zei hij dat de leerplichtambtenaar moest controleren of het bezwaar de richting van het onderwijs op scholen betreft en niet de leerplichtwet als zodanig of de soort van onderwijs, waarmee met name het voortgezet onderwijs werd bedoeld. De toetsing was verder procedureel: de leerplichtambtenaar moet beoordelen of voldaan was aan de voorwaarden over de persoonsgegevens van het kind (artikel 6), de verklaring van de ouders (artikel 8 lid 1) en of het kind in het voorafgaande jaar op een school stond ingeschreven (artikel 8 lid 2). Betreffen de bedenkingen de richting en voldoen ze aan artikelen 6 en 8, dan bestaat de vrijstelling automatisch. Pas als het beroep niet aan die voorwaarden voldoet, stelt zij of hij een onderzoek in op grond van artikel 22 lid 1 Lpw en hoort hij de ouders of verzorgers en probeert hen ertoe te bewegen hun inschrijvingsverplichting na te komen. Doen ze dat niet, dan stelt zij of hij een proces-verbaal op wegens overtreding van artikel 2 lid 1 Leerplichtwet en stuurt dat naar het OM, aldus de staatssecretaris.²

Maar de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State heeft deze toetsing verworpen. De afdeling heeft overwogen dat uit de woorden 'zolang...zijn vrijgesteld' van artikel 5 Lpw volgt dat 'het *niet* aan burgemeester en wethouders is om de kennisgeving en de verklaring *op enigerlei wijze te toetsen*'.³ Dit geldt ook ten aanzien van het vereiste van artikel 8 lid 2 Lpw.⁴ De leerplichtambtenaar mag volgens de afdeling dus niet toetsen of de ouders daadwerkelijk bedenkingen hebben tegen de richting van het onderwijs en of het kind in het afgelopen jaar ingeschreven heeft gestaan op een school met een richting waartegen de

² Kamerstukken II, 1967/68, 9039, nr. 3, p. 8 en p. 14.

³ ABRvS 4 januari 2000, ECLI:NL:RVS:2000:AA4634 (arcering toegevoegd js); ABRvS 12 september 2001, ECLI:NL:RVS:2001:AD7672; Rb Midden-Nederland 12 januari 2017, ECLI:NL:RBMNE:2017:1004.

⁴ ABRvS 4 januari 2000, ECLI:NL:RVS:2000:AA4634.

ouders bedenkingen hebben. De enkele verklaring van artikel 6 Leerplichtwet is voldoende voor het bestaan van de vrijstelling, aldus de bestuursrechter.

Daarentegen acht de strafrechter zich wél bevoegd om het beroep op de vrijstelling inhoudelijk te toetsen, en op een wijze die veel ruimer is dan voorgeschreven door de wetgever en de bestuursrechter. Strafrechters geven daarbij soms onder nauwelijks bedekte termen aan dat zij tegen het bestaan van de vrijstelling zijn. Dat is waarschijnlijk ingegeven door de toename van het aantal beroepen op de vrijstelling in de afgelopen jaren en het gebrek aan toezicht op het onderwijs aan kinderen van vrijgestelde ouders.⁵

De Hoge Raad heeft in een strafrechtelijke uitspraak van 2022 de cumulatieve voorwaarden op een rij gezet waaraan de rechter in een strafrechtelijke procedure een beroep op artikel 5b Lpw moet toetsen:⁶

1. De overwegende bedenkingen moeten de richting van het onderwijs betreffen. Onder ‘richting’ wordt verstaan: ‘een fundamentele oriëntatie, ontleend aan een welbepaalde godsdienstige overtuiging of levensbeschouwing van het onderwijs’. Daaronder vallen niet bedenkingen tegen de soort van het onderwijs, tegen de leerplicht als zodanig of tegen de wettelijke inrichting van het onderwijs.
2. De bedenkingen moeten berusten op een ‘welbepaalde godsdienstige overtuiging of levensbeschouwing’.
3. De ‘overwegende bedenkingen’ moeten voldoende concreet en voldoende zwaarwegend zijn. Daarvan is onder meer sprake indien het betreffende samenstel van opvattingen zich voldoende nauwkeurig laat bepalen en een voldoende mate van ernst of samenhang heeft.
4. De overwegende bedenkingen moeten verband houden met onderwijs.

Mijns inziens is er geen wettelijke grondslag voor deze vergaande toetsing, is deze in strijd met de bedoeling van de wetgever en is moeilijk toepasbaar in de praktijk en daardoor vaak subjectief, wat tot veel rechtsonzekerheid leidt. Bovendien gaat deze wijze van toetsing voorbij aan de omstandigheid dat de toetsing door B&W bestuursrechtelijk van aard is tot het moment waarop artikel 22 Lpw van toepassing wordt. Pas op dat moment verandert het toezicht van een bestuursrechtelijk toezicht in een strafrechtelijk toezicht. Anders gezegd, pas in de situatie van artikel 22 Lpw zet de leerplichtambtenaar zijn bestuursrechtelijke pet af en zijn strafrechtelijke pet op. Tot dat moment dient ook het toetsingskader van de bestuursrechter te gelden, en (nog) niet dat van de strafrechter. In de praktijk lijken veel leerplichtambtenaren te worstelen met het onderscheid tussen deze twee rollen en de verschillende wijzen van toetsing. Dat heeft geleid tot veel verschillen tussen gemeenten bij de toepassing van artikel 5b Lpw. Die vergaande toetsing heeft bovendien niet geleid tot een waarborg van het recht op onderwijs.

5.1.2a

8 mei 2025

⁵ Zie bijv. Hof Amsterdam 22 oktober 2024, ECLI:NL:GHAMS:2024:2924.

⁶ HR 5 juli 2022, ECLI:NL:HR:2022:1004.

Document 41

Docnr1

From: 5.1.2.e (Parket-Generaal)"
Sent: Thu, 12 Jun 2025 22:02:30 +0200
To: "5.1.2.e (Parket-Generaal)" <5.1.2.e@om.nl>
Subject: RE: Overleg schoolverzuim - position paper

Dank 5.1.2.e !

Van: 5.1.2.e (Parket-Generaal) 5.1.2.e @om.nl>
Verzonden: donderdag 12 juni 2025 12:43
Aan: 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (PaG Den Haag) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (AP Amsterdam) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (Parket-Generaal) 5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e Parket-Generaal) <5.1.2.e@om.nl>
Onderwerp: RE: Overleg schoolverzuim - position paper

Beste allemaal,

Bedankt voor alle input. Ik heb de reactie van Sue ook verwerkt en daarmee zijn we tot bijgaande position paper gekomen.

Ik verwacht morgenochtend nog een paper/notitie van J&V te krijgen, dan kan ik alle stukken naar de betrokken organisaties sturen.

Ik hou jullie op de hoogte over het vervolg.

Groeten,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e@om.nl>
Verzonden: woensdag 11 juni 2025 16:44
Aan: 5.1.2.e (PaG Den Haag) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (AP Amsterdam) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e@om.nl>
CC: 5.1.2.e Parket-Generaal) <5.1.2.e@om.nl>
Onderwerp: RE: Overleg schoolverzuim - position paper

Ha allen

Ik heb net de laatste versie meegelezen. 5.2.1

5.2.1

5.2.1

Daar hebben we al duidelijk besluit over genomen en de discussie gaat nu over signaal verzuim.

5.2.1

Volgens opmerking 5.1.2.e staat dat er dubbel, maar dat zag ik zo gauw niet. 5.2.1

5.2.1

Heeft iemand nog zicht op alle opmerkingen/versies, dan inderdaad maar voorleggen aan Sue.

Met vriendelijke groet,

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

Tel 06 5.1.2e

Secretariaat: 5.1.2e om;

Van: 5.1.2e (PaG Den Haag) <5.1.2e @om.nl>

Datum: 11 juni 2025 om 15:51:31 CEST

Aan: 5.1.2e (AP Amsterdam) <5.1.2e @om.nl>, 5.1.2e (Parket-Generaal) <5.1.2e @om.nl>, 5.1.2e Parket-Generaal) <5.1.2e @om.nl>

CC: 5.1.2e (Parket-Generaal) <5.1.2e @om.nl>, 5.1.2e Parket-Generaal) <5.1.2e @om.nl>

Onderwerp: RE: Overleg schoolverzuim - position paper

Goede aanpassingen wat mij betreft, 1 suggestie gedaan op pagina 2.

5.1.2e

Van: 5.1.2e (AP Amsterdam) <5.1.2e @om.nl>

Verzonden: woensdag 11 juni 2025 15:43

Aan: 5.1.2e (Parket-Generaal) <5.1.2e @om.nl>, 5.1.2e (Parket-Generaal) <5.1.2e @om.nl>, 5.1.2e (PaG Den Haag) <5.1.2e @om.nl>

CC: 5.1.2e (Parket-Generaal) <5.1.2e @om.nl>, 5.1.2e Parket-Generaal) <5.1.2e @om.nl>

Onderwerp: RE: Overleg schoolverzuim - position paper

Beste allen,

Hierbij een nieuwe versie, zoals besproken met 5.1.2e en met input van 5.1.2e

Groet,

5.1.2e

Met vriendelijke groet,

5.1.2e

5.1.2e

Openbaar Ministerie
Arrondissementsparket Amsterdam
Beleid & Strategie
06 5.1.2e

5.1.2e @om.nl

www.om.nl

secretariaat: 5.1.2e 06 5.1.2e 5.1.2e @om.nl

5.1.2e

Van: 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e @om.nl>
Verzonden: woensdag 11 juni 2025 15:04
Aan: 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Amsterdam) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (PaG Den Haag) <5.1.2.e @om.nl>
CC: 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e Parket-Generaal <5.1.2.e @om.nl>
Onderwerp: RE: Overleg schoolverzuim - position paper

Dag allen,

Beetje mosterd na de maaltijd: 5.2.1 5.1.2.e 5.2.1
5.2.1
5.2.1 5.1.2.e
5.2.1
5.2.1 5.2.1
5.2.1

Groeten,

5.1.2.e
5.1.2.e

Openbaar Ministerie
Parket-generaal
Stafbureau College

Prins Clauslaan 16, 2595 AJ Den Haag
Postbus 20305 2500 EH Den Haag
5.1.2.e @om.nl
5.1.2.e

Van: 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e @om.nl>
Verzonden: woensdag 11 juni 2025 14:19
Aan: 5.1.2.e (AP Amsterdam) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (PaG Den Haag) <5.1.2.e @om.nl>
CC: 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e @om.nl>
Onderwerp: RE: Overleg schoolverzuim - position paper

Hallo allemaal,

5.2.1

5.1.2.e + 5.2.1

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

Beleidsadviseur

Openbaar Ministerie
Parket-Generaal

06 – 5.1.2.e

5.1.2.e @om.nl

www.om.nl

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e @om.nl>

Verzonden: woensdag 11 juni 2025 13:45

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e @om.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e

5.1.2.e <5.1.2.e @om.nl>

Onderwerp: RE: Overleg schoolverzuim - position paper

Ha allen,

Zojuist 5.1.2.e gesproken en ik begrijp dat het goed is om een positionpaper op te stellen.
Dat geeft 5.1.2.e ook goed aan in de mail hieronder, zeker als we dat van andere organisaties vragen.

5.2.1

5.2.1

Hoor graag van jullie hoe jullie dit zien.
Ben bereikbaar, bellen kan dus ook.

Groet,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e (PaG Den Haag) <5.1.2.e @om.nl>

Verzonden: woensdag 11 juni 2025 13:35

Aan: 5.1.2.e (AP Amsterdam) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e @om.nl>

CC: 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e

5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e @om.nl>

Onderwerp: RE: Overleg schoolverzuim - position paper

Goedemiddag,

Ten eerste neem ik 5.1.2.e mee omdat zij veel ervaring heeft met het opstellen van position papers en gisteren aanwezig was bij een overleg dat 5.1.2.e had ingepland met de 3 betrokken afdelingen: B&S, Public affairs en communicatie.

5.2.1

5.2.1

5.2.1

5.2.1

5.2.1

5.2.1 Er is blijkbaar gekozen om alle betrokken partijen om een position paper te vragen; dan kan het OM niet achterblijven. 5.2.1

5.2.1 De afdeling communicatie (5.1.2.e de 5.1.2.e) heeft dit vanmorgen ook afgestemd met Sue.

5.1.2.e schrijft in haar mail: 5.2.1

5.2.1

5.2.1

5.1.2.e

5.1.2.e

5.2.1

Groet,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e (AP Amsterdam) <5.1.2.e@om.nl>

Verzonden: woensdag 11 juni 2025 13:03

Aan: 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (PaG Den Haag) <5.1.2.e@om.nl>

CC: 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e@om.nl>

Onderwerp: RE: Overleg schoolverzuim - position paper

Ha 5.1.2.e en 5.1.2.e

Goed dat jullie gisteren het inhoudelijk overleg hebben gehad over de strategie bij herbezinning aanpak schoolverzuim.

Ik heb de position paper gelezen en die is volstrekt duidelijk. Ook nog even besproken met 5.1.2.e

5.2.1

5.2.1

Dat stuk kent een ieder.

Waarom?

- (1) Aankomende donderdag sluit 5.1.2.e aan bij het BOL (Ingrado en ketenpartners) over art. 5b Lpw (ik kan dan zelf niet). Tijdens dat overleg staat art. 5b Lpw centraal.
- (2) Volgende week woensdag staat in het teken van de herbezinning aanpak schoolverzuim in brede zin met ketenpartners. Dit is een eerste overleg dat over dit onderwerp ketenbreed wordt gehouden, inclusief OCW. 5.2.1 5.1.2.e

5.2.1

Het doel van de bijeenkomst van volgende woensdag is om centraal te stellen of alle organisaties het uitgangspunt dat schoolverzuim niet langer strafrechtelijk zou moeten worden aangepakt ondersteunen.

En zo ja, de vraag aan alle organisaties welke alternatieven zij zien in het kader van preventie en bij eerste signalen van schoolverzuim (route Halt zonder weg terug het strafrecht in, inrichten

beschermingstafels bij aanwijzingen voor bedreigde ontwikkeling (civiele route met de RvdK). 5.2.1

5.2.1

5.2.1

5.2.1 Door te stoppen met leerplicht, scheelt dat op jaarbasis 4000 zaken.

5.2.1

In de position paper heb ik wat opmerkingen gemaakt, kijk maar of jullie je daarin kunnen vinden.

5.2.1

5.2.1

5.2.1

5.2.1

5.2.1

5.2.1

5.2.1

Ik spreek 5.1.2.e zometeen.

Eventueel moment inplannen om dit samen te bespreken als we toch een verschillende visie hebben?

Groet,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e@om.nl>

Verzonden: woensdag 11 juni 2025 11:12

Aan: 5.1.2.e (AP Amsterdam) <5.1.2.e@om.nl>

Onderwerp: Overleg schoolverzuim - position paper

Hoi 5.1.2.e

Voor ons overleg van vanmiddag alvast een document.

Gisteren heb ik met communicatie, Public Affairs en mijn teamleider 5.1.2.e de strategie m.b.t. schoolverzuim besproken. 5.2.1

5.2.1

5.2.1 Dit heb ik gedaan, zij hebben meegekeken, en we zijn tot het document in de bijlage gekomen. Betreft de eerdere notitie over herbezinning schoolverzuim plus wat cijfers en een stukje over de collegeprioriteiten.

Dit stuk kunnen we gebruiken voor het overleg volgende week, maar ook richting de verkiezingen en de daarop volgende formatieperiode. Daarom zal ik het na ons overleg ook nog even langs Sue sturen (die weet er al vanaf).

We spreken elkaar straks!

Met vriendelijke groet,

5.12e

Beleidsadviseur

Openbaar Ministerie
Parket-Generaal

06 – 5.12e

5.12e@om.nl

www.om.nl

Document 42

From: "Preenen, mr. S.J.S. (Parket-Generaal)"
Sent: Thu, 12 Jun 2025 10:43:56 +0200
To: "5.1.2.e (Parket-Generaal)" <5.1.2.e@om.nl>
Cc: "5.1.2.e (Parket-Generaal)" <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (PaG Den Haag)" <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (AP Amsterdam)" <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e Parket-Generaal)" <5.1.2.e@om.nl>; "5.1.2.e (Parket-Generaal)" <5.1.2.e@om.nl>
Subject: RE: Position Paper OM - herbezinning schoolverzuim
Attachments: 20250611 Position Paper OM - herbezinning schoolverzuim.docx

Ha 5.1.2.e dank voor position paper. De voorgestelde lijn ben ik het zeer mee eens!

Ik heb een paar tekstuele wijzigingen in paper voorgesteld. 5.2.1

5.2.1
5.2.1. En nog een suggestie om iets over de straffen op te nemen.

Verder graag akkoord en ook om hiermee de boer op te gaan! Groet, Sue

Van: 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e@om.nl>
Verzonden: woensdag 11 juni 2025 16:59
Aan: Preenen, mr. S.J.S. (Parket-Generaal) <5.1.2.e@om.nl>
CC: 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (PaG Den Haag) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (AP Amsterdam) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e Parket-Generaal) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e@om.nl>
Onderwerp: Position Paper OM - herbezinning schoolverzuim

Beste Sue,

Zoals vanmorgen al aangekondigd door 5.1.2.e hebben we een position paper opgesteld over de rol van het OM in de aanpak van schoolverzuim.

Deze position paper geeft onze visie op de aanpak van schoolverzuim in het strafrecht weer. Het is de bedoeling om met de betrokken stakeholders in gesprek te gaan om te kijken of het recht op onderwijs van alle jongeren wettelijk beter te borgen is en of er nog wel een rol voor het strafrecht weggelegd is.

Graag hoor ik of je akkoord bent met de inhoud van deze position paper en of we deze extern kunnen verspreiden.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e
Beleidsadviseur

Openbaar Ministerie
Parket-Generaal
06 – 5.1.2.e
5.1.2.e@om.nl
www.om.nl

Document 43

5104521

46

Docnr1

9357881

512+521

Document 44

From: "5.1.2.e (PARKET-GENERAAL)"
Sent: Thu, 14 Aug 2025 15:28:37 +0200
To: "5.1.2.e (Parket-Generaal)" <5.1.2.e@om.nl>
Cc: "5.1.2.e (Parket-Generaal)" <5.1.2.e@om.nl>
Subject: RE: Toelichting besluit OM artikel 5b Leerplichtwet

Dank 5.1.2.e zal deze meenemen 😊 !

Groet,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e@om.nl>
Verzonden: donderdag 14 augustus 2025 13:45
Aan: 5.1.2.e (PARKET-GENERAAL) <5.1.2.e@om.nl>
CC: 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e@om.nl>
Onderwerp: RE: Toelichting besluit OM artikel 5b Leerplichtwet

Hoi 5.1.2.e

5.2.1

Groeten,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e (PARKET-GENERAAL) <5.1.2.e@om.nl>
Verzonden: woensdag 13 augustus 2025 15:58
Aan: 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e@om.nl>
CC: 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e@om.nl>
Onderwerp: RE: Toelichting besluit OM artikel 5b Leerplichtwet

Hi 5.1.2.e

Dank voor je berichtje. Haha ik denk het ook! Wel bijzonder want ik kom nooit zo veel andere 5.1.2.e tegen 😊.

Zou een van jullie willen meelezen met mijn brief en willen checken of jullie het eens zijn met de inhoud ervan?

Alvast veel dank!

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e@om.nl>

Verzonden: dinsdag 5 augustus 2025 11:43

Aan: 5.1.2.e (PARKET-GENERAAL) <5.1.2.e@om.nl>

CC: 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e@om.nl>

Onderwerp: RE: Toelichting besluit OM artikel 5b Leerplichtwet

Hoi 5.1.2.e

Volgens mij heeft 5.1.2.e je hieronder even verward met 5.1.2.e onze nieuwe beleidsadviseur jeugd (cc).
Indien nodig kan ik je verder helpen/meekijken met onderstaande. Laat maar weten!

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e
Beleidsadviseur

Openbaar Ministerie
Parket-Generaal
06 – 5.1.2.e
5.1.2.e@om.nl
www.om.nl

Van: 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e@om.nl>

Verzonden: dinsdag 5 augustus 2025 10:55

Aan: 5.1.2.e (PARKET-GENERAAL) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e@om.nl>

Onderwerp: RE: Toelichting besluit OM artikel 5b Leerplichtwet

Hoi 5.1.2.e

Deze was er bij mij even doorheen geschoten. 5.2.1

5.2.1

5.2.1

5.2.1

5.2.1 We verwijzen graag naar de inmiddels beantwoorde
kamervragen zie

Zoiets, bak er svp in overleg met 5.1.2.e iets moois van . 5.1.2.e heeft alle stukken

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e
5.1.2.e

Tel 06 5.1.2.e

Van: 5.1.2.e (PARKET-GENERAAL) 5.1.2.e <@om.nl>

Verzonden: woensdag 30 juli 2025 17:02

Aan: 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e @om.nl>

Onderwerp: RE: Toelichting besluit OM artikel 5b Leerplichtwet

Hi 5.1.2.e

Ik heb een burgerbrief binnengekregen over dit besluit van het OM. Kan ik ter info naar deze notitie verwijzen? Zo ja, heb jij wellicht voor mij de finale pdf versie 😊?

Alvast veel dank.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e Parket-Generaal) <5.1.2.e @om.nl>

Verzonden: vrijdag 2 mei 2025 08:07

Aan: 5.1.2.e (AP Amsterdam) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e @om.nl>;

5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (PARKET-GENERAAL) <5.1.2.e @om.nl>;

'5.1.2.e @minjenv.nl' <5.1.2.e @minjenv.nl>

Onderwerp: Toelichting besluit OM artikel 5b Leerplichtwet

Ha allen

Hierbij de uiteindelijke versie van de toelichting bij het besluit 5b Lpw.

Ik deel deze versie vandaag met Ingrado voor evt opmerkingen. We zijn voornemens volgende week deze notitie samen met het handelingskader handhaving naar buiten te brengen via de website van Ingrado.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

Tel 06 5.1.2.e

Document 45

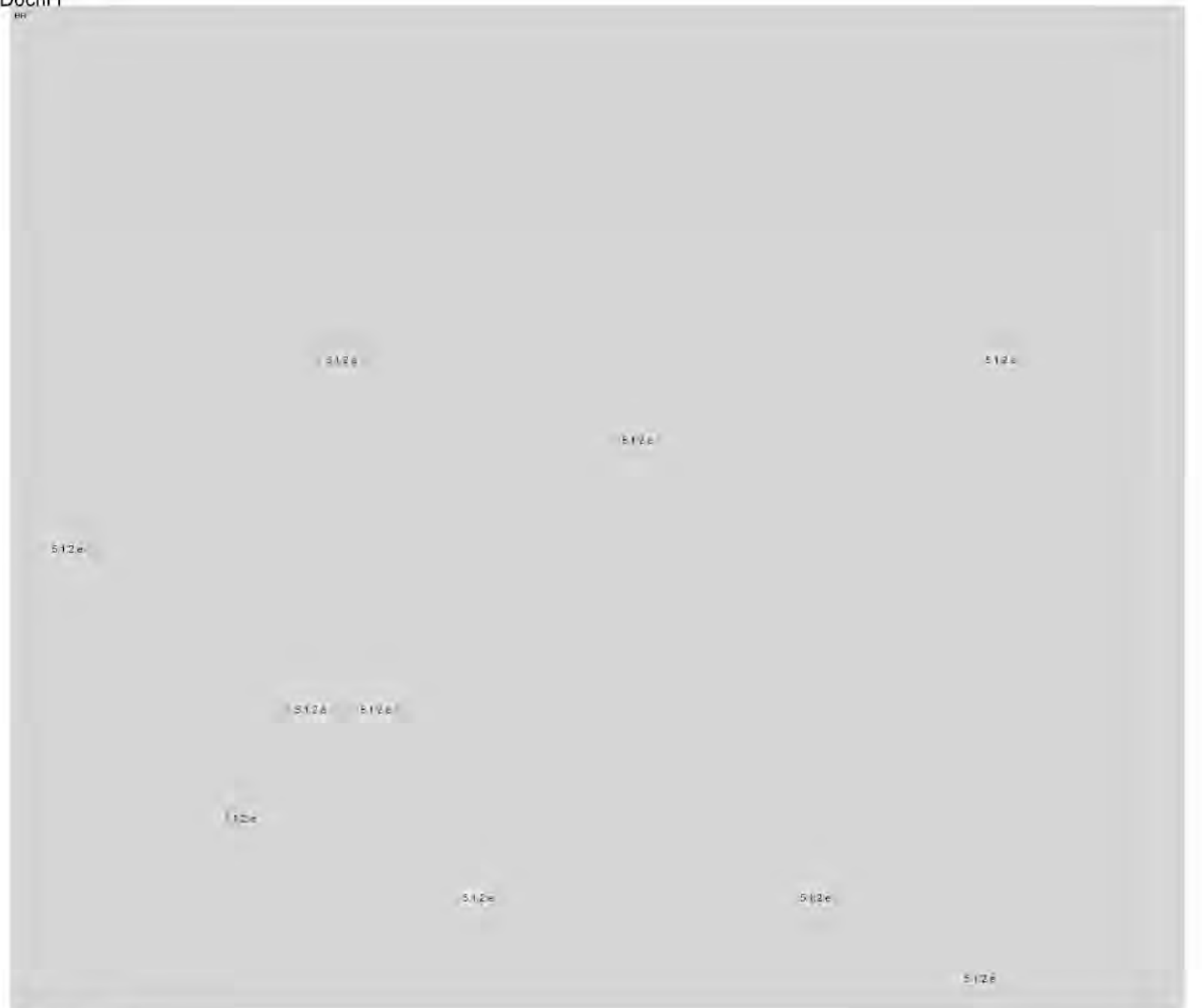
From: "512e (PaG Den Haag)"
Sent: Tue, 15 Jul 2025 11:38:47 +0200
To: "512e (Parket-Generaal)" <512e@om.nl>; 512e (Parket-Generaal)"
<512e@om.nl>; "512e (PaG 'sGravenhage)" <512e@om.nl>; "512e (Parket-Generaal)"
<512e@om.nl>; "512e (Parket-Generaal)" <512e@om.nl>; "512e (Parket-Generaal)" <512e@om.nl>;
"512e (Parket-Generaal)" 512e@om.nl>; 512e (Parket-Generaal)" <512e@om.nl>;
"512e (Parket-Generaal)" <512e@om.nl>; "512e (Parket-Generaal)" 512e@om.nl>; "512e
(Parket-Generaal)" 512e@om.nl>
Cc: "512e (PAG)" <512e@om.nl>
Subject: terugkoppeling po B&S 14 juli

Goedemorgen collega's,

Hierbij ontvangen jullie een terugkoppeling van het po B&S van 14 juli jl.

1. Stand van zaken leerplicht/schoolverzuim

N.a.v. laatste ontwikkelingen op art. 5b Lpw heeft Sue aangegeven dat het van belang is dat we gaan monitoren of er sprake is van een toename van dit soort pv's. In de loop van 2026 zullen we hierin de balans opmaken (september is genoemd als maand waarin jaarlijkse rapportage uitkomt). Indien er sprake is van explosieve stijging zullen we moeten kijken naar mogelijke vervolgacties. Dit zou een proefproces kunnen zijn, waarbij het van belang is om in dat geval eerst advies van WBOM te vragen gezien de voorgeschiedenis. De oplossing zou wat het OM betreft gezocht moeten worden in wetswijziging. Kamerbrief gaat er voor zomer reces niet meer uit. Wetswijziging zal ook langer gaan duren voor 5b Lpw.

Gr. Size

Document 46

From: "5.12.e (Parket-Generaal)"
Sent: Wed, 28 May 2025 12:25:05 +0200
To: "5.12.e (Parket-Generaal)" <5.12.e@om.nl>; "5.12.e@minjenv.nl"
5.12.e@minjenv.nl>; "5.12.e" <5.12.e@ingrado.nl>
Cc: "5.12.e (Parket-Generaal)" <5.12.e@om.nl>; "5.12.e"
5.12.e@ingrado.nl>; "5.12.e" <5.12.e@gmail.com>
Subject: Toelichting en stukken ivm artikel 5b Lpw
Attachments: Toelichting 5b Lpw -28mei.pdf

Beste 5.12.e 5.12.e en 5.12.e

Hierbij stuur ik jullie nog een notitie met toelichting op het besluit mbt art 5b Lpw. Deze notitie kan worden ingebracht bij het geplande bredere overleg op 12 juni as .

De handreiking formele vereisten is inmiddels gepubliceerd door Ingrado en het advies WBOM was al eerder gedeeld.

Indien er nog vragen zijn aan ons, hoor ik dat heel graag.

Vriendelijke groet,

5.12.e
5.12.e
5.12.e
Tel 06.5.12.e
Secretariaat: 5.12.e om)

Document 47

From: "5.12.e (Parket-Generaal)"
Sent: Tue, 8 Apr 2025 10:04:39 +0200
To: "'5.12.e @minocw.nl'" <5.12.e @minocw.nl>; "5.12.e @5.12.e @5.12.e)" <5.12.e @5.12.e>
Cc: "5.12.e AP Amsterdam)" <5.12.e @om.nl>; "5.12.e (Parket-Generaal)" <5.12.e @om.nl>; "5.12.e (Parket-Generaal)" <5.12.e @om.nl>; "5.12.e (Parket-Generaal)" <5.12.e @om.nl>; "5.12.e (Parket-Generaal)" <5.12.e x@om.nl>
Subject: vraag en antwoord mbt formele vereisten
Attachments: RE: 5 onder b Lpw, RE: 5 onder b Lpw

Beste 5.12.e

Zoals toegezegd de vragen en antwoorden ivm de formele vereisten. Ik kreeg 5.12.e zo net niet te pakken, dus nog niet heel precies geformuleerd, maar ik hoop wel voldoende duidelijk.

Met vriendelijke groet,

5.12.e

5.12.e

5.12.i

Tel 06 5.12.e

Document 48

From: "5.12.e" (Parket-Generaal)"
Sent: Tue, 8 Apr 2025 09:57:53 +0200
To: "5.12.e" "5.12.e" 5.12.e@om.nl>
Cc: "5.12.e" "5.12.e" <5.12.e@ingrado.nl>; "5.12.e" (AP Amsterdam)" 5.12.e@om.nl>; "5.12.e" (Parket-Generaal)" 5.12.e@om.nl>
Subject: RE: 5 onder b Lpw

Beste 5.12.e

We spraken eerder over de vragen en antwoorden. Ik zet onze antwoorden nog op de mail. 5.2.1

5.2.1
5.2.1 Het ministerie OCW vraagt er met spoed om ivm kamervragen vanmiddag.

1. Indien het kind eerder op een school van een bepaalde richting was ingeschreven, welke nog steeds binnen redelijke afstand van de woning ligt (zijnde 6 kilometer voor het primair onderwijs, en 20 kilometer voor het voortgezet onderwijs).

Ja dit is een duidelijk formeel criterium

2. Indien ouders de verklaring of kennisgeving niet tijdig hebben ingediend, dat wil zeggen: niet vÃ³Ã³r 1 juli voorafgaand aan het nieuwe schooljaar of – bij het bereiken van de leerplichtige leeftijd – niet uiterlijk Ã©Ã©n maand voor de betreffende datum.

Ja dit is ook een duidelijk formeel criterium

3. Indien ouders niet verklaren wat hun overwegende bedenkingen zijn tegen de richting van *alle* binnen redelijke afstand gelegen scholen, en daartoe geen lijst overleggen van de onderzochte scholen met bijbehorende motieven.

Hierbij dienen de ouders er op gewezen te worden dat de lijst van scholen niet compleet is met een termijn waarop zij de gegevens moeten aanleveren. 5.2.1

4. Indien er geen sprake is van een duidelijk te herleiden (fundamentele) levensovertuiging die ten grondslag ligt aan de bedenkingen tegen de richtingen van het onderwijs in de regio.

5.2.1
5.2.1

Met vriendelijke groet,

5.12.e
5.12.e
5.12.e
Tel 06 5.12.e

Van: 5.12.e (Parket-Generaal) <5.12.e@om.nl>
Verzonden: maandag 7 april 2025 08:02
Aan: '5.12.e' '5.12.e' 5.12.e@om.nl>
CC: 5.12.e <5.12.e@ingrado.nl>; 5.12.e (Parket-Generaal) <5.12.e@om.nl>; 5.12.e (AP Amsterdam) <5.12.e@om.nl>
Onderwerp: RE: 5 onder b Lpw

Beste 5.12.e

Inmiddels kan ik je laten weten dat het bericht vanuit het OM waarin wordt bevestigd dat nog wel moet zijn voldaan aan de formele vereisten naar verwachting morgen wordt gepubliceerd.

5.2.1

Houvast

bieden vooral de bepalingen i.v.m. de termijnen voor de tijdige kennisgeving. Voor onderstaande vragen willen wij het volgende opmerken:

1. Het verschil tussen richting en inrichting komt aan de orde in het WBOM advies van 2023, de jurisprudentie bij dit criterium is echter niet heel eenduidig. Zie in dit verband ook het artikel van Philipsen (paragraaf 5) waarbij hij opmerkt dat zeker gezien de Wet ruimte voor scholen (2020) het onderscheid tussen richting en inrichting kunstmatig aandoet. 5.2.1

5.2.1

2. De weigering om de levensovertuiging te benoemen is ook nog stof voor discussie, omdat de wet in artikel 8 Leerplichtwet enkel noemt een 'verklaring van overwegende bedenkingen tegen de richting van scholen'.

In het arrest van de Hoge Raad uit 2019 is hier echter wel uitdrukkelijk aan toegevoegd, dat de overwegende bedenkingen moeten zijn ontleend aan een welbepaalde godsdienst of levensovertuiging. Dat vergt dus van ouders enige duidelijkheid. Ook ten aanzien van dit punt zijn verschillen tussen gemeenten geconstateerd, waarbij kennelijk soms wordt volstaan met de enkele verklaring, meestal wel lijsten van scholen worden gevraagd, soms uitgebreider vragen worden gesteld aan de ouders en er ook nog gemeenten lijken te zijn die bijna altijd overgaan tot pv. 5.2.1

5.2.1

3. In het genoemde schrijven over de uitleg van de leerplichtwet wordt gewezen op bepalingen waarin het college van B&W wordt genoemd en gesteld dat er voor het toekennen van bevoegdheden aan de leerplichtambtenaar een expliciet mandaat besluit nodig zou zijn. In het antwoord van Ingrado wordt verwezen naar de Leerplichtwet zelf op grond waarvan de leerplichtambtenaar de bevoegdheid heeft om onderzoek te doen en pv op te maken, 5.2.1

5.2.1

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

Tel 06 5.1.2.e

Van: 5.1.2.e 5.1.2.1 5.1.2.e >

Verzonden: woensdag 2 april 2025 10:29

Aan: 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e@om.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@ingrado.nl>

Onderwerp: 5 onder b Lpw

Hoi 5.1.2.e

Gisteren in het webinar met de leden omtrent 5 onder b Lpw, ontstonden toch nog een paar vragen.

- Wat als het de bedenkingen de inrichting van het onderwijs betreffen?
- Wat als ouders weigeren hun levensovertuiging te benoemen?

- Er circuleert een schrijven door Nederland (zie bijlage) waaruit een aantal advocaten/juristen vinden dat de gemeente bestuursrechtelijk niet bevoegd is om iets te mogen vinden van dit soort zaken.

Ingrado heeft samen met OCW, op een eerdere versie een antwoord op geformuleerd. 5.21

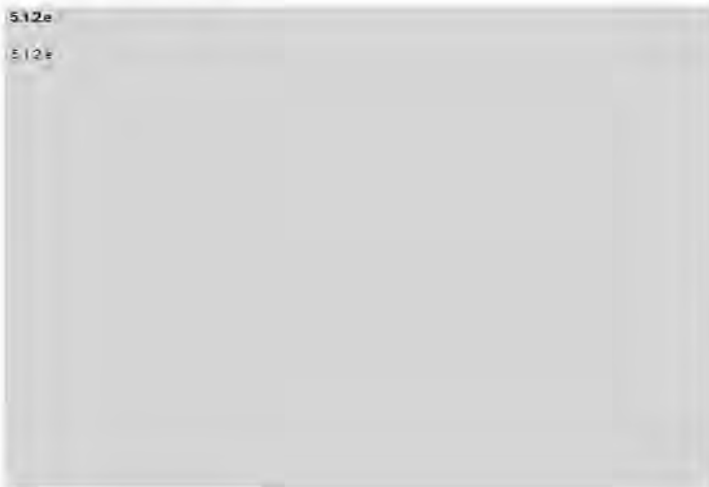
5.21

Hoor of lees graag je reactie!

Hartelijke groet,

5.12e

5.12e

Document 49

Dubbel 5.12 e

5.12 e

5.12 e

5.12 e

Document 50

Docnr1

From: "5.1.2.e (AP Amsterdam)"
Sent: Thu, 2 Oct 2025 18:10:12 +0200
To: "5.1.2.e (Parket-Generaal)" <5.1.2.e@om.nl>
Subject: Woo - verzoek 5b Leerplicht - Vrijstelling ex art. 5 sub b Leerplichtwet WBOM advies

Ha 5.1.2.e

In deze mailgeschiedenis van 2021 lees je de vragen over het wettelijk kader en de jurisprudentie en het verzoek om een nieuw WBOM advies.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

Openbaar Ministerie
Arrondissementsparket Amsterdam
Beleid & Strategie
06 5.1.2.e
5.1.2.e@om.nl
www.om.nl

secretariaat: 5.1.2.e 06 5.1.2.e 5.1.2.e@om.nl

afwezig op vrijdag

Van: 5.1.2.e (AP Oost-Brabant) <5.1.2.e@om.nl>

Verzonden: maandag 7 juni 2021 11:46

Aan: 5.1.2.e (AP Amsterdam) <5.1.2.e@om.nl>

CC: 5.1.2.e (AP Amsterdam) <5.1.2.e@om.nl>

Onderwerp: RE: Antw: Vrijstelling ex art. 5 sub b Leerplichtwet WBOM advies

Ha 5.1.2.e

Het WBOM gaat naar de leerplichtkwestie kijken omtrent artikel 5 sub b.
Het eerder geschreven advies zal niet helemaal herzien worden, specifiek gaat men naar de nieuwe jurisprudentie kijken. Verwachting is dat het ergens in augustus klaar is.

Groeten,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e (AP Amsterdam)

Verzonden: woensdag 26 mei 2021 10:37

Aan: 5.1.2.e (AP Oost-Brabant)

CC: 5.1.2.e (AP Amsterdam)

Onderwerp: Antw: Vrijstelling ex art. 5 sub b Leerplichtwet WBOM advies

Dank 5.1.2.e fijn dat je ons op de hoogte houdt!

Groet,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e (AP Oost-Brabant) <5.1.2.e@om.nl>

Datum: 26 mei 2021 om 10:24:53 CEST

Aan: 5.1.2.e (AP Amsterdam) <5.1.2.e@om.nl>

CC: 5.1.2.e (AP Amsterdam) <5.1.2.e@om.nl>

Onderwerp: FW: Vrijstelling ex art. 5 sub b Leerplichtwet WBOM advies

Beste 5.1.2.e

Nog voor jou ter info, 5.1.2.e heeft mij gevraagd om de kwestie rondom artikel 5 sub b van de Leerplichtwet op te pakken (wel/niet handhaven). Inmiddels heb ik contact gelegd met het WBOM met de vraag of het mogelijk is om het laatste advies de actualiseren, in het licht van een aantal nieuwe uitspraken.

Ik ben nog in afwachting van een reactie. Mocht ik meer horen dan laat ik dit weten.

Groeten,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e (AP Oost-Brabant)

Verzonden: vrijdag 21 mei 2021 14:18

Aan: 5.1.2.e (WB-OM Den Haag) <5.1.2.e@om.nl>

Onderwerp: RE: Vrijstelling ex art. 5 sub b Leerplichtwet WBOM advies

Beste 5.1.2.e

Dank voor je snelle reactie.

5.2.1

5.2.1

5.2.1

5.2.1 We merken dat er veel verschillen in het land zijn hoe met dergelijke leerplichtzaken omgegaan wordt. 5.2.1

5.2.1

5.2.1

5.2.1

Groeten,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e (WB-OM Den Haag) <5.1.2.e@om.nl>

Verzonden: donderdag 20 mei 2021 17:50

Aan: 5.1.2.e (AP Oost-Brabant) <5.1.2.e@om.nl>

CC: Helpdesk WBOM <5.1.2.e@om.nl>

Onderwerp: RE: Vrijstelling ex art. 5 sub b Leerplichtwet WBOM advies

Beste 5.1.2.e

Zie ik het goed dat je eigenlijk vraagt om een (min of meer volledige) actualisering van het advies uit 2012?

Dat zal op zichzelf zeker tot de mogelijkheden behoren. De vraag is echter wel of er haast bij is. Want het is op dit moment bij ons zeer druk.

Dus een indicatie van het tijdpad dat je in gedachten had zou op prijs worden gesteld. Dan kunnen we kijken of we daaraan kunnen beantwoorden.

Hartelijke groet,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e (AP Oost-Brabant) <5.1.2.e@om.nl>

Verzonden: donderdag 20 mei 2021 15:23

Aan: 5.1.2.e (WB-OM Den Haag) <5.1.2.e@om.nl>

Onderwerp: Vrijstelling ex art. 5 sub b Leerplichtwet WBOM advies

Goedemiddag 5.1.2.e

Van mijn collega 5.1.2.e van het PaG heb ik jouw contactgegevens ontvangen. 5.2.1

5.2.1

Mijn leerplicht collega's van het AP Oost-Brabant lopen al enige tijd tegen kwesties rondom absoluut schoolverzuim aan. Specifiek gaat het om artikel 5, sub b van de leerplichtwet. 5.2.1

5.2.1

5.2.1 Mijn collega heeft hierover notitie geschreven waarin zij het juridisch kader (met jurisprudentie die relevant is en na de notitie van het WBOM is verschenen), het MAS en een aantal overwegingen/conclusies uiteenzet.

De notitie heeft 5.1.2.e eerder voorgelegd aan verschillende andere parketten. Daaruit bleek dat er verschillen zitten in handelwijzen en opvattingen (wel/niet handhaven, rol OM). De reacties heb ik in de bijlage van deze mail gezet.

5.2.1

5.2.1 Inhoudelijk verwijs ik naar de bijgevoegde notitie 'vrijstelling levensovertuiging'.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

Openbaar Ministerie
Arrondissementsparket Oost-Brabant

088 - 5.1.2.e

06 - 5.1.2.e

5.1.2.e@om.nl

www.om.nl

Van: 5.1.2.e (Parket Oost Brabant) <5.1.2.e@om.nl>

Verzonden: dinsdag 11 mei 2021 14:38

Aan: 5.1.2.e (AP Oost-Brabant) <5.1.2.e@om.nl>

Onderwerp: FW: Overleg vrijstelling ex art. 5 sub b Leerplichtwet 5.1.2.e / 5.1.2.e / 5.1.2.e / 5.1.2.e / 5.1.2.e / 5.1.2.e / 5.1.2.e

Hoi 5.1.2.e

Helaas is de zitting van 19 april over het absoluut schoolverzuim niet doorgegaan. Deze stond enkelvoudig gepland maar is verwezen naar de MK, wat ik begrijp, maar helaas is er nu nog geen nieuwe zittingsdatum.

5.2.1

5.2.1 5.2.1

5.2.1 5.1.2.e

5.2.1

5.2.1

Ik heb gevraagd aan het Hof om deze zaak zo spoedig mogelijk te plannen maar mogelijk duurt dat nog wel een tijdje en tot die tijd lopen wij een beetje vast.

5.2.1

Ik hoor het graag van je!

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

Officier van Justitie

Openbaar Ministerie

Arrondissementsparket Oost-Brabant

06 – 5.1.2.e

www.om.nl

Van: 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e@om.nl>

Verzonden: vrijdag 9 april 2021 09:39

Aan: 5.1.2.e (Parket Oost Brabant) <5.1.2.e@om.nl>

Onderwerp: RE: Overleg vrijstelling ex art. 5 sub b Leerplichtwet 5.1.2.e / 5.1.2.e / 5.1.2.e / 5.1.2.e / 5.1.2.e / 5.1.2.e (5.1.2.e

Dag Milia,

BR

5.1.2.e

5.1.2.e

Vanuit dat overleg moet dan even gekeken worden (in samenspraak met de 5.1.2.e

5.1.2.e) of er nog landelijk een beslissing genomen moet worden. Ook goed om de uitspraak van het Hof mee te nemen denk ik.

Ik heb 5.1.2.e ook gevraagd om eventueel nog een uitvraag bij het WBOM te doen, of zij vinden dat het WBOM advies dat zij eerder over artikel 5 sub b lpw hebben gegeven (niet te handhaven), veranderd n.a.v. de uitspraak van de HR.

Wordt dus vervolgd.

Fijn weekend alvast.

Groetjes,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e (Parket Oost Brabant) <5.1.2.e@om.nl>

Verzonden: donderdag 8 april 2021 08:48

Aan: 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e@om.nl>

Onderwerp: FW: Overleg vrijstelling ex art. 5 sub b Leerplichtwet 5.1.2.e 5.1.2.e / 5.1.2.e / 5.1.2.e / 5.1.2.e / 5.1.2.e

Hoi 5.1.2.e

Weet jij of hierover al een afspraak is gemaakt met wat mensen uit de verschillende arrondissementen?

En is er dan iemand van het PAG die daar uiteindelijk een beslissing over neemt?

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

Officier van Justitie

Openbaar Ministerie

Arrondissementsparket Oost-Brabant

06 – 5.1.2.e

www.om.nl

Van: 5.1.2.e (AP Oost-Brabant)

Verzonden: maandag 29 maart 2021 09:41

Aan: 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (Parket Oost Brabant) <5.1.2.e@om.nl>

CC: 5.1.2.e (AP Oost-Brabant). 5.1.2.e@om.nl

Onderwerp: RE: Overleg vrijstelling ex art. 5 sub b Leerplichtwet 5.1.2.e 5.1.2.e / 5.1.2.e / 5.1.2.e / 5.1.2.e (5.1.2.e)

Goedemorgen!

Als ik de reacties zo lees, zijn ze het inhoudelijk (juridisch) eens met het standpunt dat we moeten vervolgen, gelet op de jurisprudentie van de HR.

Vragen worden alleen gesteld bij de vraag of wij als OM de instantie moeten zijn die de aanvragen moeten toetsen, of dat dat via de juristen van de gemeente of Ingrado kan lopen. (vooral met het oog op belasting van het OM en de vraag waar de bevoegdheid moet liggen)

5.2.1

Het bemoeilijkt/vertroebelt de vervolging ook als we het overal anders doen: ik heb via de LPA al over de eerste boze ouders gehoord die menen dat dit alleen in ons arrondissement wordt opgepakt.

5.2.1

5.1.2.e en ik kunnen bij Ingrado, zoals werd verzocht, inhoudelijk een webinar geven. 5.2.1

5.2.1

5.1.2.e

5.2.1

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

Openbaar Ministerie
Parket Oost-Brabant
Afdeling interventies

088 – 5.1.2.i

06- 5.1.2.e

5.1.2.e @om.nl

www.om.nl

Van: 5.1.2.e Parket-Generaal) <5.1.2.e @om.nl>

Verzonden: maandag 22 maart 2021 13:18

Aan: 5.1.2.e (Parket Oost Brabant) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Oost-Brabant) <5.1.2.e @om.nl>

CC: 5.1.2.e (AP Oost-Brabant) <5.1.2.e @om.nl>

Onderwerp: RE: Overleg vrijstelling ex art. 5 sub b Leerplichtwet 5.1.2.e 5.1.2.e / 5.1.2.e / 5.1.2.e / 5.1.2.e / 5.1.2.e

Hoi dames,

Inmiddels wat reacties vanuit het land ontvangen op de notitie zoals die er nu ligt.

Ik voeg ze even toe in de bijlage (reactie tot nu toe van Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Oost-NL).

5.2.1

5.2.1

5.2.1

5.1.2.e

5.2.1

OR

Hopelijk kunnen jullie al weer wat verder met deze input. ☺

Groetjes,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e (Parket Oost Brabant) <5.1.2.e@om.nl>

Verzonden: maandag 15 maart 2021 11:11

Aan: '5.1.2.e' '5.1.2.i @ 5.1.2.e' >

CC: 5.1.2.e Parket-Generaal) <5.1.2.e@om.nl>

Onderwerp: FW: Overleg vrijstelling ex art. 5 sub b Leerplichtwet 5.1.2.e 5.1.2.e / 5.1.2.e / 5.1.2.e / 5.1.2.e / 5.1.2.e / 5.1.2.e)

Dag 5.1.2.e

Nog even naar aanleiding van jouw opmerkingen het volgende:

5.2.1

- Er ligt een toekomstig wetsvoorstel over het recht op thuisonderwijs, volgens mij ligt dat er al vrij lang. 5.2.1 5.2.1

5.2.1 We interpreteren nu de huidige wet en de interpretatie die de HR daaraan geeft.

5.2.1

5.2.1

@ 5.1.2.e ; succes donderdag en hopelijk is er wat tijd om dit onderwerp te bespreken. Ik hoor graag de terugkoppeling.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

Officier van Justitie

Openbaar Ministerie

Arrondissementsparket Oost-Brabant

06 – 5.1.2.e

www.om.nl

Document 51

From: "5.1.2.e (AP Amsterdam)"
Sent: Thu, 2 Oct 2025 18:17:24 +0200
To: 5.1.2.e Parket-Generaal)" <5.1.2.e @om.nl>
Subject: Woo - verzoek Leerplicht 5b - vraag voor korte lezing over vrijstelling 5 onder b in Utrecht 13 juni

Van: 5.1.2.e (Parket-Generaal) 5.1.2.e @om.nl>
Verzonden: maandag 3 juni 2024 16:50
Aan: '5.1.2.e' <5.1.2.e @ingrado.nl>
CC: 5.1.2.e (AP Amsterdam) <5.1.2.e @om.nl>
Onderwerp: RE: vraag voor korte lezing over vrijstelling 5 onder b in Utrecht 13 juni

Hoi 5.1.2.e

Excuus voor mijn late reactie.

Vanuit het OM is echt behoefte aan inzicht in het beoordelingskader dat lpa/gemeenten gebruiken rondom de artikel 5b LpW zaken en ook hebben wij grote behoefte aan inzicht in de cijfers.

5.1.2.e zal dit punt ook meenemen in het Beleidsoverleg Leerplicht (BOL) aanstaande donderdag.

We merken in de praktijk een enorme willekeur en rechtsongelijkheid rondom deze zaken.

Het beoordelingskader dat ik je eerder toe heb gezonden zou je kunnen delen met de leden op 13 juni. Dat is ook het kader waarmee de collega's die de zaken in het land behandelen werken.

Binnen het OM worstelen de collega's ook met dit thema. En wij hebben echt behoefte aan meer inzicht vanuit gemeenten/lpa (zoals ik ook al eerder aangaf).

Groetjes,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e @ingrado.nl>
Verzonden: woensdag 1 mei 2024 10:09
Aan: 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e @om.nl>
CC: 5.1.2.e (AP Amsterdam) <5.1.2.e @om.nl>
Onderwerp: RE: vraag voor korte lezing over vrijstelling 5 onder b in Utrecht 13 juni

Dag 5.1.2.e

Allereerst hartelijk dank voor de snelle reactie. Ik was niet op de hoogte om van het gebruik om verzoeken aan OM collega's landelijk af te stemmen. Fijn dat dit nu duidelijk is.

Ik vermoed dat het juridisch beoordelingskader niet bij iedere leerplichtambtenaar bekend zal zijn. Wij merken dat per gemeente/regio verschillend omgegaan wordt met vrijstellingen en dan met name die van 5 onder b. Dat maakt het ook lastig voor Ingrado om een eenduidig landelijk handelingskader op te stellen. We proberen in ieder geval onze leden zo goed als mogelijk te informeren. De vraag die je stelt over wanneer er ½berhaupt een proces verbaal opgemaakt moet worden is ook een vraag die Ingrado en onze leden bezighoudt. In de praktijk blijkt dit niet zo eenvoudig te beantwoorden.

Ik begrijp dat je 13 juni niet kan en dat is eigenlijk heel jammer. Een uitleg van alleen al jullie beoordelingskader is ontzettend interessant voor onze leden. Is er een mogelijkheid bij een van jullie collega's die bereid is om deze middag te komen om iets hierover te vertellen? Ik denk dat effectiever is dan onze leden vragen.

Met een vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e @ingrado.nl | 5.1.2.e

Werkdagen: maandag t/m vrijdag

Ingrado

085 -

Hofplein 20

3032 AC Rotterdam

www.ingrado.nl

Van: 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e@om.nl>

Verzonden: dinsdag 30 april 2024 15:46

Aan: 5.1.2.e 5.1.2.e @ingrado.nl

CC: 5.1.2.e (AP Amsterdam) <5.1.2.e@om.nl>

Onderwerp: FW: vraag voor korte lezing over vrijstelling 5 onder b in Utrecht 13 juni

Dag 5.1.2.e

Via een collega ontvang ik jouw onderstaand verzoek.

Het is gebruikelijk om verzoeken aan OM collega's om te spreken op bijeenkomsten/congressen landelijk af te stemmen.

Landelijk gezien zijn 5.1.2.e (5.1.2.e in cc) en ik het aanspreekpunt op het gebied van de portefeuille Jeugd, waar ook leerplicht onder valt.

Je stelt een interessante vraag aan collega 5.1.2.e Wij zijn vanuit het OM ook erg benieuwd naar de visie en het landelijk beleid van Ingrado op dit onderwerp.

Hoe gaan jullie om met al de vrijstellingen, wanneer wordt er Æberhaupt proces-verbaal opgemaakt, welke zaken brengen jullie aan? Ook zijn wij erg benieuwd naar cijfers over het aantal vrijstellingen.

Wij hebben een juridisch beoordelingskader opgesteld (wellicht is dit al bekend, zie bijlage) aangezien het juridisch buitengewoon ingewikkelde materie is.

Op 13 juni vindt ons landelijk platform Jeugd plaats, dus vanuit de (landelijke) portefeuille Jeugd kunnen wij die dag niet aansluiten.

Wellicht zijn er nog mogelijkheden vanuit de leerplicht collega's bij de parketten, maar dan zouden wij graag eerst ook antwoorden krijgen op onze vragen m.b.t. dit onderwerp.

Dank!

Groetjes,

5.1.2.e

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

Beleidsadviseur

Openbaar Ministerie, Parket Generaal
Afdeling Beleid en Strategie

Prins Clauslaan 16
Postbus 20305
2500 EH Den Haag

tel: 512.e
512.e@om.nl
www.om.nl

Afwezig op vrijdag

Van: 512.e <512.e@ingrado.nl>

Verzonden: vrijdag 26 april 2024 10:31

Aan: 512.e (AP Oost-Nederland) <512.e@om.nl>

CC: 512.e <512.e@ingrado.nl>; 512.e <512.e@ingrado.nl>

Onderwerp: vraag voor korte lezing over vrijstelling 5 onder b in 512.e juni

Dag mevrouw 512.e beste 512.e

Op 13 juni besteedt Ingrado aandacht vrijstellingen en dan met name vrijstelling 5 onder b van de Leerplichtwet. Onder onze leden (gemeenten, leerplichtambtenaren) maar in de (lokale) politiek speelt dit een behoorlijke dominante rol. Het aantal aanvragen voor deze vrijstelling neemt toe en gemeenten gaan hier verschillend mee om. Vanuit het openbaar ministerie heeft u waarschijnlijk ook te maken met deze vrijstelling. We willen u vragen of u deze middag bereid bent om iets te vertellen over deze vrijstelling vanuit uw perspectief. Hoe gaat het Openbaar Ministerie hiermee om en welke ontwikkelingen ziet u? Zou u daarover iets kunnen vertellen in ongeveer 40 minuten voor ongeveer 100 leden (leerplichtambtenaren) in Utrecht (ongeveer tussen 13.15 en 14.15)? Natuurlijk zijn we bereid om hier een vergoeding voor te geven. Ik hoor heel graag van u.

Met een vriendelijke groet,

512.e
512.e
512.e @ingrado.nl | 512.e
Werkdagen: maandag t/m vrijdag

Ingrado

Ingrado
085 -
Hofplein 20
3032 AC Rotterdam
www.ingrado.nl

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u bestemd is. Als u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. Het Openbaar Ministerie aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

Openbaar Ministerie

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The Netherlands Public Prosecution Service accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Document 52

From: 5.1.2.e (AP Amsterdam)"
Sent: Thu, 2 Oct 2025 18:32:58 +0200
To: 5.1.2.e (Parket-Generaal)" 5.1.2.e @om.nl>
Subject: Woo verzoek Leerplicht Agendapunten afstemming artikel 5b LPW

BR

Van: 5.1.2.e (AP Oost-Brabant) 5.1.2.e @om.nl>

Verzonden: donderdag 23 maart 2023 07:57

Aan: 5.1.2.e (AP Rotterdam) 5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Amsterdam) 5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Oost-Nederland) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Oost-Brabant) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Rotterdam) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Rotterdam) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Rotterdam) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Midden Nederland) <5.1.2.e @om.nl>; Jeugdopvang (AP Noord-Holland) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Den Haag) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (Oost-Nederland) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Oost-Nederland) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Amsterdam) <5.1.2.e @om.nl>

Onderwerp: RE: Agendapunten afstemming artikel 5b LPW

Goedemorgen,

Ik sluit mij daar helemaal bij aan.

Dat is ook de reden waarom ik 5.1.2.e heb gevraagd of het niet mogelijk is een "expertise clubje 5 onder b lpw" te starten.

Om kennis te delen, rechtsgelijkheid te creëren en om te sparren over aanvragen die binnen komen. Tot vanmiddag!

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

Adjunct-officier/Plv. officier enkelvoudige zittingen

Openbaar Ministerie
Arrondissementsparket Oost-Brabant
Magistratenlaan 222, 5223 MA 's-Hertogenbosch
Postbus 70581, 5201 CZ 's-Hertogenbosch

5.1.2.e @om.nl

5.1.2.i

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e (AP Rotterdam) 5.1.2.e @om.nl>

Verzonden: woensdag 22 maart 2023 19:32

Aan: 5.1.2.e (AP Amsterdam) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Oost-Nederland) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Oost-Brabant) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Oost-Brabant) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Rotterdam) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e AP Rotterdam <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Rotterdam) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Midden Nederland) <5.1.2.e @om.nl>; Jeugdopvang (AP Noord-Holland) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e AP Den Haag <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (Oost-Nederland) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Oost-Nederland) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e Amsterdam <5.1.2.e @om.nl>

CC: 5.1.2.e (AP Noord-Holland) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Midden-Nederland) <5.1.2.e @om.nl>;

5.1.2.e (AP Noord-Holland) 5.1.2.e @om.nl>

Onderwerp: RE: Agendapunten afstemming artikel 5b LPW

Dag allemaal,

5.2.1

5.2.1

5.2.1

tot zover,
hoop jullie morgenmiddag te zien

Met vriendelijke groet

5.1.2.e

officier van justitie

Arrondissementsparket Rotterdam
Team Opleidingen

06 5.1.2.e

5.1.2.e om.nl

-

-

Arrondissementsparket Rotterdam
Postbus 50956
3007 BT Rotterdam
Wilhelminaplein 100-125
3072 AK Rotterdam

5.1.2.e

Op woensdag niet op kantoor aanwezig

Van: 5.1.2.e (AP Amsterdam) <5.1.2.e @om.nl>

Verzonden: woensdag 22 maart 2023 12:20

Aan: 5.1.2.e AP Oost-Nederland) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Oost-Brabant) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Oost-Brabant) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Rotterdam) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Rotterdam) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Rotterdam) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Rotterdam) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Midden Nederland) <5.1.2.e @om.nl>; Jeugdopvang (AP Noord-Holland) <5.1.2.i @om.nl>; 5.1.2.e (AP Den Haag) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (Oost-Nederland) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Oost-Nederland) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Amsterdam) <5.1.2.e @om.nl>

CC: 5.1.2.e (AP Noord-Holland) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Midden-Nederland) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Noord-Holland) <5.1.2.e @om.nl>

Onderwerp: RE: Agendapunten afstemming artikel 5b LPW

Ha allen,

Allereerst 5.1.2.e veel dank voor het initiatief dat jij hebt genomen om dit overleg in te plannen! Voor mij lukt het helaas niet om aan te sluiten. 5.1.2.e kijkt of zij wel kan aansluiten namens de landelijke jeugdportefeuille aan.

Ik zal uiteraard wel betrokken blijven en meedenken en meelezen.

Volgens mij heb ik nog info over 5.1.2.e Als dat het geval is deel ik dat met jullie.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

Openbaar Ministerie
Arrondissementsparket Amsterdam
Beleid & Strategie
06 – 5.1.2.e
5.1.2.e @om.nl
www.om.nl

Afwezig op vrijdag

Van: 5.1.2.e AP Oost-Nederland) <5.1.2.e @om.nl>

Verzonden: woensdag 22 maart 2023 12:04

Aan: 5.1.2.e (AP Oost-Brabant) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Oost-Brabant) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Rotterdam) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Rotterdam) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Rotterdam) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Rotterdam) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Rotterdam) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Midden Nederland) <5.1.2.e @om.nl>; Jeugdopvang (AP Noord-Holland) <5.1.2.i @om.nl>; 5.1.2.e (AP Den Haag) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (Oost-Nederland) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Oost-Nederland) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Amsterdam) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Noord-Holland) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Midden-Nederland) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Noord-Holland) <5.1.2.e @om.nl>

Onderwerp: RE: Agendapunten afstemming artikel 5b LPW

Dag,

Ik heb eigenlijk nog een punt "Hoe om te gaan met de Oekraïense leerlingen die niet naar school gaan, en waar school ze allerlei handreikingen geeft en nu blijkt dat de gezinnen voorlopig nog niet terug gaan. Ik begreep van de LPA dat Ingrado daar nog geen standpunt over heeft ingenomen.

Mogelijk dat we het hier ook nog even over kunnen hebben als er tijd over is?

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e
Parketsecretaris

Openbaar Ministerie Oost-Nederland
themateam

088 – 5.1.2.i

06 – 5.1.2.e

5.1.2.e @om.nl

www.om.nl

vrijdag geen werkdag

Van: 5.1.2.e (AP Oost-Brabant) <5.1.2.e@om.nl>

Verzonden: dinsdag 21 maart 2023 18:45

Aan: 5.1.2.e (AP Oost-Brabant) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e AP Rotterdam
<5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (AP Rotterdam) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (AP Rotterdam)
<5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (AP Rotterdam) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (AP Midden Nederland)
<5.1.2.e@om.nl>; Jeugdopvang (AP Noord-Holland) <5.1.2.i@om.nl>; 5.1.2.e (AP Den Haag) <5.1.2.e@om.nl>;
5.1.2.e 5.1.2.e Oost-Nederland) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (AP Oost-Nederland) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (AP
Oost-Nederland) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (AP Amsterdam) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (Parket-
Generaal) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e@om.nl>
5.1.2.e (AP Noord-Holland) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e 5.1.2.e AP Midden-Nederland) <5.1.2.e@om.nl>;
5.1.2.e (AP Noord-Holland) <5.1.2.e@om.nl>

Onderwerp: RE: Agendapunten afstemming artikel 5b LPW

Beste allemaal,

Voor het overleg aanstaande donderdag heb ik een aantal onderwerpen binnen gekregen om te bespreken. Daar heb ik de volgende agenda voor gemaakt:

1. Voorstelronde
2. Wat te doen met alle vragen van leerplichtambtenaren / rol Ingrado?
3. Wat te doen met de zaken waarin al eerder vrijstelling is verleend?
4. Hoe gaan we om met vragen over Free Spirit School Wonderland Vrijstaat?
5. Is er behoefte om dit overleg een vervolg te geven of is bijvoorbeeld een mailgroep handig?

Tot donderdag!

Webex inlog:

Vergaderingsnummer (toegangscode): 5.1.2.i

Wachtwoord voor vergadering: 5.1.2.i

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

Beleidsadviseur

Openbaar Ministerie
Arrondissementsparket Oost-Brabant

088 – 5.1.2.i

06 – 5.1.2.e

5.1.2.e @om.nl

www.om.nl

Van: 5.1.2.e (AP Oost-Brabant)

Verzonden: maandag 13 maart 2023 15:34

Aan: 5.1.2.e 5.1.2.e (AP Oost-Brabant) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Rotterdam)
<5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Rotterdam) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Rotterdam)
<5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Rotterdam) 5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Midden Nederland)
<5.1.2.e @om.nl>; Jeugdopvang (AP Noord-Holland) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Den Haag) <5.1.2.e @om.nl>;
5.1.2.e (Oost-Nederland) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e S (AP Oost-Nederland) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e C. (AP
Oost-Nederland) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Amsterdam) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (Parket-
Generaal) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e @om.nl>
CC: 5.1.2.e (AP Noord-Holland) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Midden-Nederland) <5.1.2.e @om.nl>;
5.1.2.e (AP Noord-Holland) 5.1.2.e @om.nl>

Onderwerp: Agendapunten afstemming artikel 5b LPW

Beste allemaal,

Volgende week donderdag 23 maart vindt het overleg over artikel 5b LPW plaats waarvoor ik jullie heb uitgenodigd.

Ik zal dinsdag 21 maart een agenda versturen. Als er nog punten zijn die jullie graag willen bespreken hoor ik het graag!

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

Beleidsadviseur

Openbaar Ministerie
Arrondissementsparket Oost-Brabant

088 – 5.1.2.i

06 – 5.1.2.e

5.1.2.e @om.nl

www.om.nl

Document 53

From: "5.1.2.e (AP Amsterdam)"
Sent: Thu, 2 Oct 2025 18:39:09 +0200
To: "5.1.2.e (Parket-Generaal)" <5.1.2.e@om.nl>
Subject: Woo verzoek Leerplicht 5b
Attachments: OM Parket-Generaal Art. 5 Lpw 18 feb 2022.docx

WBOM advies 2022

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e
5.1.2.e

Openbaar Ministerie
Arrondissementsparket Amsterdam
Beleid & Strategie
06 5.1.2.e
5.1.2.e@om.nl
www.om.nl

secretariaat: 5.1.2.e 06 5.1.2.e 5.1.2.e@om.nl

afwezig op vrijdag

Document 54

Vrijstelling op grond van art. 5, aanhef en onder b, Lpw

Een geactualiseerd jurisprudentieoverzicht

OPENBAAR MINISTERIE

Parket-Generaal

OPENBAAR MINISTERIE

Parket-Generaal

Vrijstelling op grond van art. 5, aanhef
en onder b, Lpw

Datu 18 februari 2022

Aute 5.1.2e

Versi 3

Inhoud

1	Inleiding	4
2	Relevante wetsbepalingen	6
3	Voorvragen: art. 8, tweede lid, Lpw	9
3.1	Art. 8, tweede lid, Lpw en het EVRM/EU-Handvest	10
3.2	Art. 8, tweede lid, Lpw en 'veranderde omstandigheden van prangende aard'	11
4	Het toetsingskader	14
4.1	Het HR-arrest van 17 december 2019	14
4.2	Criterium 1: welbepaaldheid	17
4.3	Criterium 2: Betrekking hebbend op de richting van de school	22
4.4	Criterium 3: "Onderwijs zoals een school dat kan bieden"	28
5	Enkele slotopmerkingen	33

1 Inleiding

In 2012 bracht het WBOM een advies¹ uit aan de landelijk jeugdofficier over de uitleg van het begrip 'richting' in art. 5 van de Leerplichtwet 1969 (Hierna: Lpw). De wet biedt ouders van leerplichtige kinderen de mogelijkheid vrijstelling te krijgen van de plicht hun kinderen bij een school in te schrijven wanneer zij een beroep doen op zogenoemde richtingbezwaren. Dat zijn bedenkingen tegen de godsdienstige of levensbeschouwelijke grondslag van de scholen in de buurt. In de jaren voor 2012 was het aantal beroepen op de vrijstellingsregeling flink gestegen en het kernbegrip 'richting' werd door de rechtspraak verschillend geïnterpreteerd. Bovendien was het palet aan godsdiensten en levensbeschouwelijke stromingen waar de ouders die om vrijstelling vroegen zich op beriepen veel diverser geworden. Het OM had daarom behoefte aan een gemeenschappelijk referentiekader voor de beoordeling van beroepen op richtingbezwaren. Ten behoeve van dat kader heeft het WBOM – met name aan de hand van de wetsgeschiedenis en de jurisprudentie – een analyse gemaakt van het begrip 'richting' in art. 5 Lpw.

Dat was 2012. Het heeft er enige tijd naar uitgezien dat de wettelijke regeling zoals die destijds gold gewijzigd zou worden door de ouders die vrijstelling verkrijgen te verplichten ervoor zorg te dragen dat hun kinderen via thuisonderwijs of op een andere wijze onderwijs krijgen dat aan bepaalde kwaliteitseisen voldoet. Het wetsvoorstel met die strekking² is echter na afronding van een internetconsultatiefase nog niet ingediend en de politieke ontwikkelingen nadien maken de toekomst van het wetsvoorstel ongewis. Dat betekent dat de wetgeving zoals die gold ten tijde van het uitbrengen van het advies in 2012 tot nader order ongewijzigd³ van kracht blijft.

De jurisprudentievorming met betrekking het richtingsbegrip is sinds 2012 doorgegaan. De Hoge Raad heeft in een aantal arresten tussen 2018 en 2020 het relevante toetsingskader anders geformuleerd en op onderdelen aangescherpt.

Het gevolg is dat het WBOM-advies uit 2012 thans niet meer actueel is. In deze nieuwe tekst wordt een overzicht gegeven van de jurisprudentie met betrekking tot de vrijstelling van art. 5 Lpw anno 2021. Dit product is in die zin beperkter dan het advies uit 2012, dat de focus uitsluitend ligt op de recente rechtspraak en niet ook op de wetshistorische achtergrond van de regeling.

¹ WBOM, 'Het begrip "richting" en artikel 5 van de Leerplichtwet 1969', 2 april 2012.

² Wet voorschriften vrijstelling leerplicht bij richtingbezwaren. De consultatie is op 16 juli 2020 gesloten: <https://www.internetconsultatie.nl/richtingbezwaren>.

³ Met uitzondering van enkele hier niet relevante kleine wijzigingen.

De kern van deze tekst wordt gevormd door een bespreking van de drie criteria die de Hoge Raad sinds 2019 hanteert (hoofdstuk 4). Daarvoor wordt een overzicht gegeven van de relevante wetsbepalingen (hoofdstuk 2) en wordt aandacht geschonken aan een aantal rechterlijke uitspraken met betrekking tot de n de beoordeling van een beroep op vrijstelling voorafgaande vraag of het kind in kwestie al eerder op een school ingeschreven is geweest (hoofdstuk 3). Omdat de rechtspraak over richtingbezwaren in hoge mate casusgebonden is, is het niet goed mogelijk om deze samen te vatten. Niettemin wordt in het afsluitende hoofdstuk 5 een poging gewaagd om tot een vorm van synthese te komen.

2 Relevante wetsbepalingen

Art. 2 Lpw (Verantwoordelijke personen)

1. Degene die het gezag over een jongere uitoefent, en degene die zich met de feitelijke verzorging van een jongere heeft belast, zijn verplicht overeenkomstig de bepalingen van deze wet te zorgen, dat de jongere als leerling van een school staat ingeschreven en deze school na inschrijving geregeld bezoekt. (...)

Art. 3 Lpw (Begin en einde van de verplichting tot inschrijving)

1. De verplichting om te zorgen, dat een jongere als leerling van een school staat ingeschreven, begint op de eerste schooldag van de maand volgende op die waarin de jongere de leeftijd van vijf jaar bereikt, en eindigt:

a. aan het einde van het schooljaar na afloop waarvan de jongere ten minste twaalf volledige schooljaren een of meer scholen heeft bezocht;

b. aan het einde van het schooljaar waarin de jongere de leeftijd van zestien jaar heeft bereikt.

(...)

Art. 4 Lpw (Begin en einde van de verplichting tot geregeld schoolbezoek)

1. De verplichting om te zorgen, dat een jongere de school waar hij als leerling staat ingeschreven, geregeld bezoekt, begint op de dag waarop hij na inschrijving op die school kan plaats nemen, en eindigt tegelijk met de verplichting om te zorgen, dat hij als leerling van een school staat ingeschreven.

2. Het schoolbezoek vindt geregeld plaats, zolang geen les of praktijktijd wordt verzuimd.

Art. 5 Lpw (Gronden voor vrijstelling van inschrijving)

De in artikel 2, eerste lid, bedoelde personen zijn vrijgesteld van de verplichting om te zorgen, dat een jongere als leerling van een school onderscheidenlijk als vavo-student of mbo-student van een instelling staat ingeschreven, zolang

(...)

- b. zij tegen de richting van het onderwijs op alle binnen redelijke afstand van de woning – of, indien zij geen vaste verblijfplaats hebben, op alle binnen Nederland – gelegen scholen onderscheidenlijk instellingen waarop de jongere geplaatst zou kunnen worden, overwegende bedenkingen hebben;
- c. de jongere als leerling van een inrichting van onderwijs buiten Nederland staat ingeschreven en deze inrichting geregeld bezoekt.

Art. 6 Lpw (Kennisgeving vrijstelling leerplicht)

1. De in artikel 2, eerste lid, bedoelde personen kunnen zich slechts beroepen op vrijstelling, indien zij aan het college van burgemeester en wethouders van de gemeente waar de jongere als ingezetene met een adres in de basisregistratie personen is ingeschreven, hebben kennis gegeven van:

a. de gegevens van de jongere betreffende:

1°. het persoonsgebonden nummer;

2°. de naam, de geboortedatum, het geslacht, het adres en de woonplaats, de postcode van de woonplaats; en

3°. of eerder een beroep op vrijstelling van de leerplicht is gedaan.

b. op welke grond zij een beroep op vrijstelling menen te mogen maken.

2. Deze kennisgeving moet worden ingediend:

a. ten minste een maand voordat de jongere leerplichtig wordt, indien zij betrekking heeft op de aanvang van de leerplicht, en

b. zolang nadien aanspraak op vrijstelling wordt gemaakt, elk jaar opnieuw voor 1 juli.

(...)

Art. 8 Lpw (Bedenkingen tegen richting van school)

1. Een beroep op vrijstelling op grond van artikel 5 onder b kan slechts worden gedaan, indien de kennisgeving de verklaring bevat, dat tegen de richting van het onderwijs op alle binnen redelijke afstand van de woning – of, bij het ontbreken van een vaste verblijfplaats, op alle binnen Nederland – gelegen scholen onderscheidenlijk instellingen waarop de jongere geplaatst zou kunnen worden, overwegende bedenkingen bestaan.

2. Deze verklaring is niet geldig, indien de jongere in het jaar, voorafgaande aan de dagtekening van de kennisgeving, geplaatst is geweest op een school onderscheidenlijk een instelling van de richting waartegen bedenkingen worden geuit.

Art. 22 Lpw (Onderzoek door leerplichtambtenaar)

(...)

2. Blijkt aan de ambtenaar dat de in artikel 2, eerste lid, bedoelde personen weigeren de jongere als leerling van een school onderscheidenlijk als deelnemer bij een instelling te laten inschrijven, zonder dat zij op grond van artikel 5, 5a of 15 van deze verplichting zijn vrijgesteld, of dat zij niet zorgen, dat de leerplichtige jongere de school of de jongere die kwalificatieplichtig is de school of instelling geregeld bezoekt, zonder dat zij op grond van artikel 11 van deze verplichting zijn vrijgesteld, dan zendt hij proces-verbaal van zijn bevindingen aan de officier van justitie.

Art. 26 Lpw (Strafbedreiging verantwoordelijke personen)

1. De in artikel 2, eerste lid, bedoelde personen die de in artikel 2, eerste lid, of artikel 4a opgelegde verplichtingen niet nakomen, worden gestraft met hechtenis van ten hoogste een maand of geldboete van de tweede categorie.

(...)

3 Voorvragen: art. 8, tweede lid, Lpw

De belangrijkste jurisprudentievorming met betrekking tot de richtingbezwaren had de afgelopen jaren betrekking op onderdeel b van artikel 5 Lpw; kort gezegd op de vraag of de door een verdachte aangevoerde bezwaren tegen de op redelijke afstand van de woning van het gezin gelegen scholen kunnen gelden als “overwegende bedenkingen” in de zin van dat artikelonderdeel.

Degene die een beroep doet op richtingbezwaren heeft echter een aantal formele voorschriften in acht te nemen. Volgens art. 6 Lpw moet degene die vrijstelling vraagt binnen een bepaalde termijn een kennisgeving bij de gemeente hebben ingediend. Die kennisgeving moet volgens art. 8, eerste lid, Lpw een verklaring bevatten dat men zich op richtingbezwaren beroept. Gebruikelijk (en ook verstandig in het licht van de jurisprudentie) is dat de indiener in de verklaring de bezwaren concretiseert. Volgens het tweede lid is de verklaring niet geldig “indien de jongere in het jaar, voorafgaande aan de dagtekening van de kennisgeving, geplaatst is geweest op een school onderscheidenlijk een instelling van de richting waartegen bedenkingen worden geuit.” Het is met name die laatste voorwaarde (geen eerdere inschrijving) die in het verleden voor veel discussie in de rechtszaal heeft gezorgd.

Al richt dit overzicht zich in het bijzonder op het begrip ‘richting’, toch kan het geen kwaad hier kort stil te staan bij de belangrijkste ontwikkelingen in de jurisprudentie met betrekking tot de artikelen 6 en 8 Lpw. Immers, indien de rechter van oordeel is dat niet aan de formele vereisten voor een kennisgeving is voldaan, komt hij niet meer toe aan een oordeel of de naar voren gebrachte richtingbezwaren als “overwegende bedenkingen” in de zin van art. 5, onder b, Lpw kunnen gelden.

Een illustratie daarvan biedt HR 18 juni 2019, ECLI:NL:HR:2019:960 waarin de Hoge Raad zich kon vinden in het oordeel van het gerechtshof Amsterdam dat art. 8, tweede lid, Lpw ook van toepassing is als de leerplichtige in het jaar voorafgaand aan het bereiken van de leerplichtige leeftijd ingeschreven heeft gestaan bij een school waartegen richtingbezwaren zijn geuit. Daarom was de verklaring niet geldig en kon er geen beroep op vrijstelling worden gedaan. De veroordeling van verdachte bleef dus in cassatie in stand, zonder de inhoudelijke toetsing van de aangevoerde bezwaren.

3.1 Art. 8, tweede lid, Lpw en het EVRM/EU-Handvest

In twee arresten uit 2015 heeft de Hoge Raad geoordeeld dat toepassing van de regeling van art. 8, tweede lid, Lpw niet in strijd is met het EVRM of met het Handvest van de Grondrechten van de EU.

In HR 26 mei 2015, ECLI:HR:2015:1338 ging het met name om het feit dat art. 8, tweede lid, Lpw toelaat dat voor eerder ingeschreven kinderen geen beroep op vrijstelling kan worden gedaan, terwijl dat voor niet eerder ingeschreven kinderen uit hetzelfde gezin wel mogelijk is. De Raad oordeelde dat er geen strijd was met art. 8 EVRM (persoonlijke levenssfeer), art. 9 EVRM (vrijheid van godsdienst), art. 14 EVRM (discriminatie) of art. 2 Eerste Protocol (vrijheid van onderwijs). Het Handvest van de Grondrechten van de EU was volgens de Raad niet van toepassing omdat de handhaving van de Leerplichtwet volgens de Hoge Raad niet binnen het toepassingsgebied van het Unierecht viel.

Op 15 september 2015 kwam de Hoge Raad tot een vergelijkbaar oordeel in een zaak waarin in cassatie werd aangevoerd dat het in strijd met het EVRM was dat ouders die eerst na inschrijving van hun kind richtingbezwaren kregen op grond vanwege art. 8, tweede lid, Lpw niet meer in staat waren alsnog een beroep op de vrijstelling van art. 5, onder b, Lpw te doen.⁴ De Hoge Raad overwoog onder meer:

4.5. Het middel berust blijkens de toelichting onder meer op de opvatting dat art. 8, tweede lid, Lpw in strijd is met "art. 14 EVRM in samenhang met de artikelen 8, en 9 EVRM en 2 Eerste protocol EVRM, alsmede met art. 1 Twaalfde Protocol EVRM, voor zover het ouders betreft die nadat hun kind reeds was ingeschreven bij een school tot een verdieping of verandering van hun overtuiging zijn gekomen waardoor de bezwaren tegen de school zijn ontstaan of overwegend zijn geworden".

De omstandigheid evenwel dat:

- ouders op grond van art. 9 EVRM de vrijheid hebben om hun godsdienst of levensbeschouwing te wijzigen of aan te scherpen en die gewijzigde/aangescherpte godsdienst of levensbeschouwing in het onderwijs aan hun kinderen tot uitdrukking te (laten) brengen, en
 - de overheid volgens art. 2 Eerste Protocol EVRM het recht van ouders om zich van dat onderwijs dat overeenstemt met hun eigen godsdienstige of levensbeschouwelijke overtuiging te verzekeren, dient te eerbiedigen, en
 - het genot van elk in de wet neergelegd recht volgens art. 1 Twaalfde Protocol EVRM moet worden verzekerd zonder enig onderscheid naar godsdienst en de overheid niemand op die grond mag discrimineren,
- heeft niet tot gevolg dat de mogelijkheid een beroep te doen op vrijstelling van de verplichting om te zorgen dat een jongere als leerling van een school onderscheidenlijk een instelling staat ingeschreven, zoals voorzien in

⁴ ECLI:NL:HR:2015:2577.

art. 5 in verbinding met art. 8, eerste lid, Lpw, niet aan een beperking kan zijn onderworpen, zoals die neergelegd in art. 8, tweede lid, Lpw.⁵

3.2 Art. 8, tweede lid, Lpw en 'veranderde omstandigheden van prangende aard'

Volgens art. 8, tweede lid, Lpw is in beginsel een eerdere inschrijving bij een school waartegen later bezwaren worden geuit fataal voor een beroep op vrijstelling. De wetgever heeft echter in de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel voor de Leerplichtwet 1969 een uitzondering gemaakt voor de situaties dat "het kind verhuist of er geen school voor voortgezet onderwijs is binnen redelijke afstand van de woning van dezelfde richting als de school voor gewoon lager onderwijs".⁶ In 2012 had het gerechtshof Leeuwarden aanvaard dat als een zodanige situatie ook kon gelden een geval waarin door praktische veranderingen binnen het gezin in kwestie (in casu gezinsuitbreiding) de school waar het kind ingeschreven was geweest niet meer op een redelijke afstand van de woonplaats lag. Omdat bovendien aannemelijk was gemaakt dat binnen redelijke afstand van de woning zich geen scholen bevonden waartegen geen overwegende bedenkingen tegen de richting bestonden, werd het beroep op vrijstelling aanvaard.⁷

Het OM ging in cassatie. Volgens de Hoge Raad faalde het ingediende cassatiemiddel:

Blijkens de vaststelling van het Hof doet zich hier kennelijk een uitzonderlijk geval voor dat op één lijn kan worden gesteld met de in de memorie van antwoord genoemde gevallen zodat alsnog met vrucht een beroep op vrijstelling op grond van art. 5, aanhef en onder b, Lpw kon worden gedaan omdat het voor de verdachte wegens veranderde omstandigheden van prangende aard niet meer mogelijk is de jongere in te schrijven op een school met een richting van het aldaar gegeven onderwijs waartegen geen overwegende bedenkingen bestaan.⁸

De Hoge Raad erkende dus dat "veranderde omstandigheden van prangende aard" konden maken dat art. 8, tweede lid, Lpw niet in de weg stond van erkenning van een beroep op richtingbezwaren.

Tegelijkertijd nam de Raad als het ware met de andere hand terug wat hij met de ene hand had gegeven. De Raad voegde namelijk toe:

⁵ R.o. 4.5.

⁶ Kamerstukken II 1967/68, 9039, nr. 5, p. 14.

⁷ Zie voor de overwegingen van het gerechtshof Hoge Raad 9 juni 2015 ECLI:NL:HR:2015:1491, r.o. 2.3.2.

⁸ R.o. 2.7.

's Hofs oordeel steunt naar de kern bezien op de – door het Hof niet nader onderzochte – omstandigheid dat de reisafstand tussen de woning en de school in Meppel waar de in de tenlastelegging genoemde jongere was ingeschreven, door veranderde omstandigheden "te bezwaarlijk" is geworden. Dat te dezen sprake is van veranderde omstandigheden van prangende aard, in de zin als hiervoor onder 2.7 bedoeld, is, mede in aanmerking genomen dat de verdachte in dat verband niet meer heeft aangevoerd dan hiervoor onder 2.4 is weergegeven, zonder nadere motivering die ontbreekt, niet begrijpelijk.

Omdat het middel (het betrof hier een OM-cassatie) niet over dit motiveringsgebrek klaagde, kon dit niet tot cassatie leiden. In zijn noot bij het arrest schrijft Mevis:

De Hoge Raad meent dat het oordeel van het hof op dit punt zonder nadere motivering niet zonder meer begrijpelijk is. Dat is een voorzichtige formulering om te zeggen dat een (inmiddels) bezwaarlijke afstand tot de school nog niet meteen ook een prangend bezwaar oplevert. Misschien mag daarbij meetellen dat de gewijzigde omstandigheden (gezinsuitbreiding) van de wil van betrokkenen afhankelijk zijn en de gevolgen voor het schoolbezoek voorspelbaar. En misschien mag en moet het antwoord op de vraag of de bezwaren voldoende prangend zijn, ook worden afgewogen tegen het belang van de jongere op onderwijs op een school. Zodanige beoordeling betreft (immers) niet de inhoud van de bezwaren. Met de beslissing van de Hoge Raad is niet gezegd dat scholen buiten redelijke afstand waartegen geen bezwaar bestaat nu ook mee moeten tellen, maar wel dat een eenmaal gemaakte keuze van betekenis is, juist ook in het belang van de jongere bij onderwijs samen met anderen als een fundamenteel recht.⁹

In een recenter arrest van het gerechtshof Amsterdam¹⁰ stelt dat hof zich kritisch op met betrekking tot de vraag of er sprake is van 'veranderde omstandigheden van prangende aard'. Het kind van de verdachte was ingeschreven geweest op een reformatorische basisschool, maar kort voor de beëindiging van de inschrijving hadden de ouders een beroep op richtingbezwaren gedaan. Daarbij voerde verdachte aan dat het vervoer naar de bewuste reformatorische school te bezwaarlijk was geworden. In dat verband noemde zij onder meer de geboorte van een derde kind in het gezin, haar bekkeninstabiliteit en de lange afstand vanaf de woning naar de school van een ander kind uit het gezin. Het gerechtshof overweegt als volgt:

Het hof komt anders dan de kantonrechter tot het oordeel dat in dit geval geen sprake is geweest van veranderde omstandigheden van prangende aard omdat er mogelijkheden waren voor vervangend vervoer voor [naam

⁹ NJ 2015/348, ond. 4.

¹⁰ Hof Amsterdam 9 juli 2020, ECLI:NL:GHAMS:2020:1932.

1] en die ook zijn aangeboden. Het hof is van oordeel dat er door de verdachte en de medeverdachte in de zomer van 2018 onvoldoende onderzoek is gedaan naar alternatieven in de zin van vervangend vervoer. Ook hebben de verdachte en de medeverdachte zich volgens het hof in dat verband weigerachtig of in elk geval onvoldoende meewerkend opgesteld. Indien er alternatieven worden aangeboden zodat [naam 1] dagelijks naar school had kunnen gaan, dienen deze te worden onderzocht en dienen ouders hierover het gesprek aan te gaan. De verdachte en de medeverdachte waren naar het oordeel van het hof redelijkerwijs gehouden in dit verband mee te werken aan het zoeken van een oplossing voor de bezwaren die de verdachte en de medeverdachte ondervonden.

4 Het toetsingskader

4.1 Het HR-arrest van 17 december 2019

In een op 17 december 2019 gewezen arrest¹¹ overweegt de Hoge Raad het volgende

2.4.1

Vooropgesteld moet worden dat indien een beroep is gedaan op de vrijstellingsgrond als bedoeld in art. 5, aanhef en onder b, Lpw, de rechter dient te onderzoeken of het bezwaar de richting van het onderwijs betreft (vgl. HR 19 februari 1980, ECLI:NL:HR:1980:AC6812 en HR 30 oktober 2001, ECLI:NL:HR:2001:AB2946). Onder overwegend bezwaar tegen de richting van het onderwijs als bedoeld in art. 5, aanhef en onder b, LPW is niet begrepen bezwaar tegen de soort van het onderwijs, tegen de leerplicht als zodanig of tegen de wettelijke inrichting van het onderwijs (vgl. HR 3 oktober 2000, ECLI:NL:HR:2000:ZD1985).

2.4.2

Onder het begrip richting als bedoeld in art. 5, aanhef en onder b, Lpw wordt verstaan: een fundamentele oriëntatie, ontleend aan een welbepaalde godsdienstige overtuiging of levensbeschouwing (vgl. HR 6 juli 2010, ECLI:NL:HR:2010:BL6719). Van overwegende bedenkingen in de zin van art. 5, aanhef en onder b, Lpw is derhalve eerst sprake in geval van ernstige gemoedsbezwaren die berusten op een welbepaalde godsdienstige overtuiging of levensbeschouwing (HR 3 juli 2018, ECLI:NL:HR:2018:1071). Van zodanige ernstige gemoedsbezwaren die berusten op een welbepaalde godsdienstige overtuiging of levensbeschouwing is onder meer geen sprake indien het betreffende samenstel van opvattingen zich onvoldoende nauwkeurig laat bepalen of het daarin ontbreekt aan een voldoende mate van ernst of samenhang.

2.4.3

Van overwegende bedenkingen in de zin van art. 5, aanhef en onder b, Lpw is voorts geen sprake indien weliswaar vanuit een godsdienstige overtuiging of levensbeschouwing bezwaren worden aangevoerd, maar die bezwaren in onvoldoende mate verband houden met onderwijs aan kinderen zoals een school dat kan bieden. Voor het aannemen van overwegende bedenkingen moet sprake zijn van voldoende concrete en voldoende zwaarwegende bezwaren die verband houden met onderwijs zoals hiervoor bedoeld.

2.4.4

¹¹ ECLI:NL:HR:2019:1925; NJ 2021/281 (m.nt. Mevis)

Van overwegende bedenkingen in de zin van art. 5, aanhef en onder b, Lpw kan derhalve alleen sprake zijn indien de overwegende bedenkingen die worden aangevoerd, i) verband houden met ernstige gemoedsbezwaren van de in art. 2, eerste lid, Lpw bedoelde persoon die berusten op een welbepaalde godsdienstige overtuiging of levensbeschouwing, ii) betrekking hebben op de richting en derhalve de fundamentele oriëntatie, ontleend aan een welbepaalde godsdienstige overtuiging of levensbeschouwing, van – kort gezegd – het in art. 5, aanhef en onder b, LPW bedoelde onderwijs en iii) voldoende concrete en voldoende zwaarwegende bezwaren betreffen die verband houden met onderwijs zoals een school dat kan bieden.

2.4.5

Indien de rechter oordeelt dat niet aan één van de hiervoor genoemde vereisten wordt voldaan, kan hij reeds op die grond het beroep op de vrijstellingsgrond als bedoeld in art. 5, aanhef en onder b, Lpw afwijzen, zonder dat hij hoeft te onderzoeken of voldaan is aan de overige vereisten.

In zijn noot bij het arrest bestempelt Mevis deze overwegingen als “een strikte opsomming van alle in recente jurisprudentie ontwikkelde, beperkende eisen waaraan moet zijn voldaan wil een beroep op de betreffende vrijstelling aan de orde zijn.”¹²

Tot en met de eerste volzin in r.o. 2.4.2 bevestigt de Hoge Raad het tot dan toe geldende toetsingskader en de in het arrest van 6 juli 2010 omarmde definitie van ‘richting’. Vervolgens herhaalt Raad de in een arrest van 3 juli 2018 voor het eerst geformuleerde eis dat de godsdienstige overtuiging of levensovertuiging ‘welbepaald’ moet zijn.¹³ In r.o. 2.4.3 introduceert de Hoge Raad een nieuw criterium, namelijk dat de bezwaren verband moeten houden met ‘onderwijs zoals een school dat kan bieden’.

Met r.o. 2.4.4. maakt de Raad duidelijk dat de toetsing of de aangevoerde bedenkingen overwegend zijn, plaats dient te vinden aan de drie aldaar genoemde criteria. Die criteria zullen hier onder besproken worden in de paragrafen 4.2-4.4.

De in r.o. 2.4.5. gemaakte opmerking dat het niet-voldoen aan een van de criteria volstaat om een beroep op vrijstelling af te wijzen wordt in dit overzicht verder niet behandeld. Wel kan er op gewezen worden dat gerechten deze mogelijkheid inmiddels verschillende malen toegepast hebben.¹⁴

Nadien heeft de Hoge Raad het beoordelingskader uit het arrest van 17 december 2019 bevestigd in arresten van 30 juni 2020¹⁵ en 29 juni 2021.¹⁶

¹² Onderdeel 3.

¹³ HR 3 juli 2018, ECLI:NL:HR:1071.

¹⁴ Een voorbeeld is Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden 28 december 2020, ECLI:NL:GHARL:2020:10830.

¹⁵ ECLI:NL:HR:2020:1157, *NJ* 2021/282, m. nt. Mevis.

¹⁶ ECLI:NL:HR:2021:843, *NJ* 2021/283, m. nt. Mevis.

In een zaak die in 2021 voor het gerechtshof Den Bosch diende stelde de raadsman dat het toetsingskader van de Hoge Raad in strijd zou zijn art. 6 en art. 9 EVRM/art. 2 Eerste Protocol EVRM. Het hof vatte dit verweer als volgt samen:

Het toetsingskader zoals blijkt uit het arrest van de Hoge Raad van 17 december 2019 (ECLI:NL:HR:2019:1925) is in strijd met artikel 6 en artikel 9 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (en artikel 2 van het Eerste Protocol bij het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens) en dit toetsingskader, zoals uiteengezet in rechtsoverweging 2.4.4 en 2.4.5, dient dan ook buiten toepassing te worden gelaten;

o De strijdigheid met artikel 6 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens is gelegen in de omstandigheid dat de bewijslast dat het zou gaan om richtingsbezwaren volledig bij de verdachte wordt neergelegd en op geen enkele wijze bij het Openbaar Ministerie. Hierdoor wordt de onschuldpresumptie, zoals bedoeld in artikel 6 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens, geschonden, nu de schuld van de verdachte hierdoor direct vast zou staan.

o De strijdigheid met artikel 9 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en artikel 2 van het Eerste Protocol bij het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens is gelegen in de omstandigheid dat een te vergaande beoordeling van de naar voren gebrachte richtingsbezwaren leidt tot een te beperkte uitleg van de vrijstellingsbepaling van artikel 5, aanhef en onder b, van de Leerplichtwet 1969 en aldus tot inbreuk op het recht op vrijheid van godsdienst, zoals bedoeld in artikel 9 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en artikel 2 van het Eerste Protocol bij het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens.¹⁷

Met betrekking tot de vermeende schending van art. 6 EVRM oordeelde het gerechtshof als volgt:

“Het Openbaar Ministerie is degene die bewijsmiddelen moet aandragen die de conclusie rechtvaardigen dat sprake is van overtreding van artikel 2, eerste lid, Leerplichtwet 1969. Indien degene die zich schuldig heeft gemaakt aan overtreding van deze bepaling een beroep wenst te doen op een vrijstelling zoals bedoeld in artikel 5, aanhef en onder b, van de Leerplichtwet 1969, ligt het (vervolgens) op de weg van deze persoon feiten en omstandigheden aan te dragen die – mits aannemelijk geworden – een beroep op deze vrijstelling rechtvaardigen. Gelet op het voorgaande ligt de bewijslast van het strafbare feit, artikel 2, eerste lid, van de Leerplichtwet 1969, niet bij de verdachte, maar bij het Openbaar Ministerie.”

¹⁷ Gerechtshof Den Bosch 15 juni 2021, ECLI:NL:GHSHE:2021:1804.

Deze overweging biedt een geschikt aanknopingspunt voor een kleine uitweiding over het karakter van de wettelijke vrijstelling uit artikel 5. Uit artikel 5 en de daarop volgende artikelen blijkt dat een formeel correcte kennisgeving van een deugdelijk richtingbezwaar ertoe leidt dat de in artikel 2, eerste lid, bedoelde personen van de daar genoemde verplichting zijn vrijgesteld. Aan degene die van een verplichting is vrijgesteld, kan onmogelijk het verwijt worden gemaakt dat hij die verplichting niet naleeft. Dit betekent dat de vrijgestelde het delict niet kán plegen. En dat betekent weer dat een (inhoudelijk deugende en ook formeel correcte) vrijstelling moet leiden tot een vrijspraak, en niet tot een ontslag van rechtsvervolging wegens niet-strafbaarheid van de dader. Toch heeft de vrijstelling wel degelijk alle trekken van een strafuitsluitingsgrond. En zo behandelt het hof de vrijstelling ook. Het zegt zelfs dat degene die een beroep doet op de vrijstelling "degene [is] die zich schuldig heeft gemaakt aan overtreding van artikel 2, eerste lid, Lpw". Oftewel: de strafuitsluitingsgrond komt pas aan de orde als bewezen is wat aan de verdachte is tenlastegelegd ("zich schuldig heeft gemaakt"). Vanuit louter dogmatisch oogpunt zijn deze woorden ("zich schuldig heeft gemaakt") niet correct, maar dat doet er niet aan af dat wij het, in elk geval op het terrein van de bewijslastverdeling, eens zijn met de benaderingswijze van het hof. Het hof legt bij de vrijstelling, net als bij een strafuitsluitingsgrond, de stelplicht en de bewijslast bij de verdachte. En voor dat 'bewijs' geldt dan niet de strafrechtelijke bewijsnorm (wettig en overtuigend bewezen), maar is 'aannemelijk worden' voldoende. Het hof merkt dit terecht op ("mits aannemelijk geworden").¹⁸

Ook het op schending van art. 9 EVRM en artikel 2 van het Eerste Protocol EVRM toegespitste deel van het verweer werd verworpen. Het hof wees in dat verband onder andere op de overweging van de Hoge Raad dat vrijstelling als bedoeld in artikel 5, aanhef en onder b, van de Lpw verder gaat dan de genoemde verdragsbepalingen vereisen.

4.2 Criterium 1: welbepaaldheid

In het arrest van 6 juli 2010 aanvaardde de Hoge Raad de door het gerechtshof Amsterdam geformuleerde definitie van 'richting' als 'een fundamentele oriëntatie, ontleend aan een welbepaalde godsdienstige overtuiging of levensbeschouwing'.¹⁹

¹⁸ Vergelijk G.E. Langemeijer, "Bewijslast" bij strafuitsluitingsgronden', NJB 1937, p. 614:

"Verschil op het stuk van bewijs bestaat er dan tusschen de delictsbestandeelen en het ontbreken van strafuitsluitingsgronden alleen in zoover dat voor het laatste de regels van wettig bewijs niet gelden en dat verder het onderzoek niet op strafuitsluitingsgronden gericht hoeft te zijn, zoolang zich geen aanleiding opdoet om te vermoeden, dat er zich een zou kunnen voordoen." Zie ook W.H.B. Dreissen, Het bewijs van excepties, Bsb 2020, nr. 4, p. 232-238 (zie i.h.b. paragraaf 6).

In die omschrijving ligt besloten dat de godsdienst of levensbeschouwing waarop een ouder de richtingbezwaren fundeert 'welbepaald' moet zijn.

Eerst in 2018 hanteert de Hoge Raad de welbepaaldheid als onderscheidend criterium bij de beoordeling of van richtingbezwaren sprake is.²⁰

Het bewuste arrest had betrekking op het cassatieberoep tegen een veroordeling door het gerechtshof Arnhem-Leeuwarden. Het hof had geoordeeld dat de verdachte, die zijn richtingbezwaren gebaseerd had op zijn holistische levensovertuiging, onvoldoende duidelijk had gemaakt welke wezenlijke bedenkingen hij tegen de richting van het onderwijs koesterde.

De Hoge Raad verwierp het cassatieberoep van de vader en overwoog in dat verband:

2.4 (...)

Van overwegende bedenkingen in de zin van art. 5, aanhef en onder b, LPW is derhalve eerst sprake in geval van ernstige gemoedsbezwaren die 2.4 berusten op een welbepaalde godsdienstige overtuiging of levensbeschouwing.

2.5.

Hetgeen door de verdachte in de onderhavige zaak in appel is aangevoerd en hiervoor onder 2.2.2 en 2.2.3 is weergegeven, kan bezwaarlijk worden aangemerkt als aan een welbepaalde godsdienstige overtuiging of levensbeschouwing ontleende, overwegende bedenkingen als bedoeld in art. 5, aanhef en onder b, LPW. De omstandigheid dat de verdachte zijn bezwaren zelf aanmerkt als een uitvloeisel van zijn holistische levensovertuiging, brengt niet mee dat die bezwaren reeds daarom overwegende bedenkingen opleveren tegen de richting van het onderwijs in zin van de wet.

In zijn noot bij het arrest stelt Mevis vast dat hier sprake is van een nieuw inhoudelijk element ten opzichte van de jurisprudentie van de voorgaande jaren²¹ en toont zich vervolgens kritisch ten opzichte van de door de Hoge Raad ingeslagen weg. Hij is van oordeel dat de eis van welbepaaldheid niet uit de wetsgeschiedenis volgt. Mevis vindt dit problematisch, omdat de wetgever nooit over een dergelijke eis heeft gesproken en de Hoge Raad op deze manier via interpretatie de via art. 5, onder b, Lpw gewaarborgde godsdienstvrijheid zou inperken.²²

Niettemin gaat de Hoge Raad voort op de in dit arrest ingeslagen weg, zoals blijkt uit het feit dat de eis van welbepaaldheid in het hiervoor behandelde

¹⁹ ECLI:NL:HR:2010:BL6719.

²⁰ ECLI:NL:HR:2018:1071.

²¹ NJ 2018/415, onderdeel 1.

²² Idem, onderdelen 8 en 9.

ECLI:NL:HR:2019:1925 genoemd wordt als tweede criterium voor de beoordeling of aangevoerde richtingbezwaren neerkomen op 'overwegende bedenkingen'.²³ In dat arrest werkt de Hoge Raad het criterium verder uit met de overweging dat:

Van zodanige ernstige gemoedsbezwaren die berusten op een welbepaalde godsdienstige overtuiging of levensbeschouwing (...) onder meer geen sprake [is] indien het betreffende samenstel van opvattingen zich onvoldoende nauwkeurig laat bepalen of het daarin ontbreekt aan een voldoende mate van ernst of samenhang.²⁴

Het bewuste arrest had betrekking op iemand met een objectivistische levensbeschouwing. Het gerechtshof Den Haag had zijn richtingbezwaren erkend en hem daarom vrijgesproken. Het OM was in cassatie gegaan. De Hoge Raad casseerde het arrest van het gerechtshof: niet op grond van het criterium van de welbepaaldheid, maar omdat de Raad vond dat "de door het Hof in aanmerking genomen feiten en omstandigheden in elk geval ontoereikend [waren] om te kunnen aannemen dat sprake is van voldoende concrete en voldoende zwaarwegende bezwaren die verband houden met onderwijs zoals een school dat kan bieden" (het hieronder in par. 4.4 behandelde criterium). Wel gaf de Hoge Raad een vingerwijzing niet zonder meer overtuigd te zijn van de welbepaaldheid van het objectivisme door in het midden te laten "of het Hof op grond van één en ander heeft kunnen oordelen dat deze objectivistische benadering een welbepaalde godsdienstige overtuiging of levensbeschouwing betreft".²⁵

In zijn *NJ*-noot schrijft Mevis dat het bij het welbepaaldheidscriterium gaat om "een toets van de aard van de bezwaren, niet of die voor de ouders zwaarwegend genoeg zijn om het kind van school te houden".²⁶ Volgens hem toetst de Hoge Raad zo strikt of de oorsprong van de richtingbezwaren voldoende welbepaald is, omdat de wetgever de rechter verboden heeft het gewicht van de bezwaren te beoordelen.

Na terugwijzing door de Hoge Raad heeft het gerechtshof Den Haag verdachte opnieuw vrijgesproken.²⁷ Het Hof paste deze keer het welbepaaldheidscriterium toe. Daarbij betrok het, behalve de maatstaf die de Hoge Raad in het arrest van 17 december 2019 formuleerde, ook jurisprudentie van het EHRM. Meer in het bijzonder de onder meer in *Campbell en Cosans* geformuleerde regel dat een samenstel van opvattingen eerst als een godsdienstige overtuiging of levensbeschouwing in de zin van artikel 9 van EVRM kan worden aangemerkt als die opvattingen een zeker niveau aan overtuigingskracht, ernst, samenhang en

²³ R.o. 2.4.4.

²⁴ R.o. 2.4.2.

²⁵ R.o. 2.5.1. Volgens Mevis zijn "[d]ie bewoordingen maar voor één uitleg vatbaar", *NJ* 2021/281, ond. 8.

²⁶ *NJ* 2021/281, ond.12.

²⁷ Gerechtshof Den Haag 23 maart 2021, ECLI:NL:GHDHA:2021:505.

belang bereikt hebben.²⁸ Ook leidt het gerechtshof uit de EHRM-uitspraak *Pretty* af dat meningen of overtuigingen “een zekere vorm van manifestatie moeten bevatten in de zin van erediensten, onderricht, praktische toepassing of het onderhouden van geboden en voorschriften, willen zij kwalificeren als mening of levensovertuiging (...) [ex] artikel 9 lid 2 EVRM”.²⁹

Het hof merkt dan op dat verdachte onder meer naar voren heeft gebracht dat het objectivisme wereldwijd wordt aangehangen, dat dat wordt uitgedragen door middel van diverse publicaties, dat er in verschillende landen instituten zijn die het objectivisme onderwijzen en verspreiden en dat er een YouTube-kanaal is met 65.000 volgers. Dit alles brengt het gerechtshof tot de conclusie dat het objectivisme kan worden aangemerkt “als een voldoende serieuze en coherente levensbeschouwing en daarmee voldoet aan de eis dat deze welbepaald dient te zijn”.

Opvallend aan de voorgaande zin is dat het gerechtshof het welbepaaldheidscriterium van de Hoge Raad in feite gelijk stelt aan de maatstaf uit *Campbell en Cosans*.³⁰

Een andere zaak die na een succesvol cassatieberoep van het OM was teruggewezen naar een gerechtshof (in casu Arnhem-Leeuwarden) had betrekking op een ouder met een holistische levensovertuiging.³¹ De Hoge Raad had het eerdere vrijsprekende arrest van het gerechtshof gecasseerd, omdat “[de] door het hof in aanmerking genomen feiten en omstandigheden (...), gelet op de hiervoor onder 2.4.4 genoemde voorwaarden, ontoereikend [waren] om te kunnen aannemen dat sprake is van overwegende bedenkingen in de zin van artikel 5 aanhef en onder b Lpw.”³² Het gebrek in de motivering van het gerechtshof was in feite dat het het verkeerde beoordelingskader had toegepast – namelijk niet dat uit ECLI:NL:HR:2019:1925. In de woorden van Mevis: “[De] feitenrechter heeft zijn beslissing over een beroep op de bedoelde vrijstelling in de afzonderlijke onderdelen, criteria en bewoordingen van dat door de Hoge Raad aangereikte beslissingsschema te monteren. Anders gaat het in cassatie (reeds) deswege mis”.³³

²⁸ “A certain level of cogency, seriousness, cohesion and importance”, EHRM, 22 maart 1983, *Campbell en Cosans* tegen het Verenigd Koninkrijk, app. no. 7511/77 en 7743/76, r.o. 36.

²⁹ EHRM 29 april 2002, *Pretty* tegen het Verenigd Koninkrijk, app. no. 14307/88.

³⁰ In zijn conclusie ECLI:NL:PHR:2019:694 bij het arrest ECLI:NL:HR:2019:1925 vroeg AG Hofstee zich af “of de Hoge Raad met het vereiste van “welbepaaldheid” (ten behoeve van de schoolgang van kinderen) eisen stelt aan de ingeroepen godsdienst of levensovertuiging die de door het EHRM voorgeschreven minimale “cogency, seriousness, cohesion and importance” overstijgen” (ond 15).

³¹ Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden 28 december 2020, ECLI:NL:GHARL:2020:10830.

³² HR 30 juni 2020, ECLI:NL:HR:2020:1157.

³³ *NJ* 2021/282, ond. 2.

Bij de herkansing na terugwijzing paste het gerechtshof Arnhem-Leeuwarden het bewuste beslissingsschema wel toe.³⁴ Over de welbepaaldheid van het holisme als levensovertuiging liet het hof zich niet uit, althans niet expliciet ("Nog daargelaten de vraag of op grond van de door de verdediging aangevoerde feiten en omstandigheden het – door verdachte aangehangen – spiritueel holisme als een welbepaalde godsdienstige overtuiging of levensbeschouwing zou kunnen worden aangemerkt als bedoeld in de jurisprudentie van de Hoge Raad op dit punt van de Leerplichtwet 1969"), maar oordeelde dat het beroep op vrijstelling reeds spaak liep "omdat de door de verdediging aangevoerde feiten en omstandigheden ontoereikend [waren] om aan te nemen dat sprake is van voldoende concrete en voldoende zwaarwegende bezwaren die verband houden met onderwijs zoals een school dat kan bieden, de richting van het onderwijs".

De rechtbank Rotterdam vond met toepassing van de criteria uit ECLI:NL:HR:2019:1925 dat een aanhanger van het puritanisme, een christelijke stroming, had aangetoond dat hij overwegende bedenkingen had en daarom was vrijgesteld van de inschrijvingsplicht.³⁵ In dat verband overwoog de rechter onder meer dat de welbepaaldheid van het puritanisme bleek uit diverse algemeen toegankelijke schriftelijke en digitale bronnen. Daarbij had ter zitting niet ter discussie gestaan dat er scholen zijn waarin het puritanisme wordt uitgedragen, maar waren die scholen niet op redelijke afstand van de woning van het gezin waren gelegen.

In oktober 2021 oordeelde het gerechtshof Den Bosch over een casus waarin de verdachte ouder zijn richtingbezwaren baseerde op het spiritueel holisme.³⁶ Bij de bespreking van het juridisch kader citeerde het hof het toetsingskader uit het Hoge Raad-arrest van 17 december 2019. Over de vraag of voldaan was aan het criterium van welbepaaldheid was het hof betrekkelijk kort:

Het hof stelt allereerst vast dat de overwegende bedenkingen die door de verdachte zijn aangevoerd verband houden met ernstige gemoedsbezwaren van de verdachte die berusten op een welbepaalde levensbeschouwing, te weten het spiritueel holisme.

Het is zeer de vraag of het Hof hiermee voldoende gemotiveerd heeft naar de maatstaven van de Hoge Raad. In het arrest wordt niet nader onderbouwd waarom het spiritueel holisme een voldoende welbepaalde levensovertuiging zou zijn. Voor de onderhavige strafzaak was dat overigens minder van belang, omdat het gerechtshof op andere gronden oordeelde dat de bedenkingen onvoldoende concreet en daarmee eveneens onvoldoende zwaarwegend waren.

³⁴ Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden 28 december 2020, ECLI:NL:GHARL:2020:10830.

³⁵ Rechtbank Rotterdam 9 september 2020, ECLI:NL:RBROT:2020:8082.

³⁶ Gerechtshof Den Bosch 13 oktober 2021, ECLI:NL:GHSHE:2021:3102.

4.3 Criterium 2: Betrekking hebbend op de richting van de school

Het tweede in r.o. 2.4.4. van het arrest van 17 december 2019 HR

ECLI:NL:HR:2019:1925 genoemde criterium of de aangevoerde bedenkingen overwegend zijn is of deze "betrekking hebben op de richting en derhalve de fundamentele oriëntatie, ontleend aan een welbepaalde godsdienstige overtuiging of levensbeschouwing van – kort gezegd – het in art. 5, aanhef en onder b, LPW bedoelde onderwijs".

Dit criterium is niet nieuw en volgt vanzelfsprekend ook uit de tekst van de wet. De HR merkt onder verwijzing naar oudere jurisprudentie op "dat indien een beroep is gedaan op de vrijstellingsgrond als bedoeld in art. 5, aanhef en onder b, Lpw, de rechter dient te onderzoeken of het bezwaar de richting van het onderwijs betreft".³⁷

In 2012 heeft de Hoge Raad bevestigd dat ook openbare scholen een richting hebben:

Bedenkingen tegen de richting van het onderwijs als bedoeld in art. 5, aanhef en onder b (oud), van de Leerplichtwet 1969 kunnen ook hierin bestaan dat bedenkingen bestaan tegen het ontbreken van enige levensbeschouwelijke of godsdienstige richting van het onderwijs, zodat art. 8, tweede lid, van de Leerplichtwet 1969 ook van toepassing is wanneer de jongere op een openbare school geplaatst is geweest.^{38/39}

Ondertussen is het niet eenvoudig algemene conclusies te trekken over de voorwaarden waaronder de rechter bereid is te aanvaarden dat de aangevoerde bezwaren betrekking hebben op de richting van de school. Daarvoor is de context en dan met name de mate van detail van de onderbouwing van de bezwaren te divers. Niettemin zijn er wel enkele contouren te ontwaren welke hierna onder a-c besproken worden.

a. Verschil met de richting van de ouders volstaat niet

Duidelijk is in ieder geval, dat het feit dat een school een andere richting heeft dan de ouders nog niet betekent dat daarmee vaststaat dat die richting aanleiding geeft tot overwegende bedenkingen.

Zie in dat verband bijvoorbeeld de volgende overweging van het gerechtshof Amsterdam:

Met betrekking tot de ten laste gelegde periode is niet gebleken van concrete bedenkingen vanuit de levensovertuiging van de verdachte tegen de richting van het onderwijs op alle binnen redelijke afstand

³⁷ HR 17 december 2019, ECLI:NL:HR:2019:1925, r.o. 2.4.1.

³⁸ HR 17 april 2012, ECLI:NL:HR:2012:BV9201, r.o. 4.3.

³⁹ Dat dit nog steeds geldend recht is blijkt bijvoorbeeld uit Hof Amsterdam 8 mei 2018 ECLI:NL:GHAMS:2018:1564.

van zijn woning gelegen scholen. Dat die scholen de kinderen niet onderwijzen "op de grondslag van het Boeddhisme" en vanuit Boeddhistisch perspectief, kan immers niet zonder meer het oordeel dragen dat daarmee overwegende bezwaren bestaan tegen de richting van het onderwijs in alle binnen redelijke afstand van de woning gelegen scholen.⁴⁰

b. Een zekere mate van concreetheid is vereist

De onderbouwing moet een zekere mate van concreetheid bevatten. Te abstract was bijvoorbeeld de toelichting van de puritanistische verdachte in Hof Den Bosch 15 juni 2021 ECLI:GHSHE:2021:1804

Met de advocaat-generaal is het hof van oordeel dat de verdachte in algemeenheden is blijven steken door te stellen dat sprake zou zijn van geestelijke passiviteit bij de reformatorische scholen die zich bevinden op redelijke afstand van zijn woning zonder concreet te maken waaruit die geestelijke passiviteit bestaat. Door de verdachte is ter terechtzitting van 22 februari 2021 een stuk overgelegd met de titel "Puritanisme verschilt van Reformatorische richtingen". Ook dat stuk maakt niet duidelijk waaruit de reformatorische houding van geestelijke passiviteit bestaat. De stelling dat kinderen op reformatorische scholen een passieve geloofshouding krijgen aangeleerd, is naar het oordeel van het hof in het licht van het verhandelde ter terechtzitting van 22 februari 2021 (proces-verbaal pagina 4-6) onvoldoende onderbouwd en daarmee onvoldoende concreet. Ook de opvatting van de verdachte dat de leer en het leven in overeenstemming met de Bijbel en de Drie Formulieren van Enigheid moeten zijn, en dat dit niet is terug te zien bij deze scholen, blijft steken in algemeenheden. Hierbij heeft de verdachte verklaard dat de reformatorische scholen in de omgeving, welke scholen op de grondslag van de Bijbel en de Drie Formulieren van Enigheid zijn gevestigd, niet een volle weerspiegeling betreffen van de overtuigingen van hem en zijn vrouw. Naar het oordeel van het hof impliceert deze verklaring van de verdachte dat derhalve wel degelijk een overlap bestaat tussen zijn overtuigingen en die van reformatorische scholen. Dat maakt dat de opvatting van de verdachte niet alleen onvoldoende concreet maar eveneens onvoldoende zwaarwegend is.

Daar staat tegenover dat de Hoge Raad zich in een arrest uit 2017 betrekkelijk welwillend toonde tegenover de onderbouwing van een lid van de Joods-Liberale gemeenschap.⁴¹ In die zaak had het gerechtshof Amsterdam geoordeeld dat de aangevoerde bedenkingen geen betrekking hadden op de richting van het onderwijs. Het overwoog onder meer:

Evenmin is gebleken van concrete bedenkingen vanuit de levensovertuiging van de verdachte tegen de richting van het openbaar onderwijs op alle binnen redelijke afstand van haar woning

⁴⁰ Gerechtshof Amsterdam 28 juli 2016, ECLI:NL:GHAMS:2016:3479. Een vergelijkbare overweging vindt men in het op ouders met een orthodox-salafistische overtuiging betrekking hebbende arrest van het zelfde hof van 23 oktober 2014 ECLI:NL:GHAMS:2016:3479.

⁴¹ Hoge Raad 12 december 2017, ECLI:NL:HR:2017:3111.

gelegen scholen. Dat de joodse religie 24/7 aanwezig is en openbare scholen niet volgens de liberaal joodse levensovertuiging onderwijzen, kan echter niet zonder meer het oordeel dragen dat daarmee de richting van het onderwijs in alle binnen redelijke afstand van de woning gelegen scholen indruist tegen de liberaal joodse levensbeschouwing zoals door de verdachte wordt aangehangen.

De bedenkingen van de verdachte omtrent leermiddelen, de gehanteerde kalender, kerst, sinterklaas, andere feestdagen en het hanteren van de joodse spijswetten, zijn gestoeld op tekortkomingen in de praktische organisatie van de school, waarvoor in overleg met de openbare school, die in een pluralistische samenleving als de onze openstaat voor kinderen, ongeacht hun nationaliteit, hun sociale, culturele of levensbeschouwelijke achtergrond, een oplossing moet zijn te vinden. Deze bedenkingen hebben in elk geval geen betrekking op de richting van het onderwijs. Deze zijn dan ook niet aan te merken als overwegende bedenkingen tegen de richting van het onderwijs in de zin van de Lpw 1969.

De Hoge Raad kon zich echter niet vinden in deze conclusie:

2.4.1.

Blijkens het proces-verbaal van de terechtzitting in hoger beroep is door of namens de verdachte onder meer aangevoerd dat haar zoon [betrokkene 1] wordt opgevoed in een liberaal joodse traditie, dat de joodse identiteit de hele dag aanwezig is, dat de joodse identiteit op openbare scholen niet of niet voldoende wordt ontwikkeld en soms zelfs wordt belemmerd en dat de levensbeschouwelijke neutraliteit van de openbare scholen strijdig is met de joodse opvoeding van het kind.

2.4.2.

Gelet hierop en in aanmerking genomen dat, zoals hiervoor onder 2.3 is overwogen, de bedenkingen tegen de richting van het onderwijs als bedoeld in art. 5, aanhef en onder b, Leerplichtwet 1969 ook gericht kunnen zijn tegen de richting van het openbaar onderwijs, is het oordeel van het Hof dat de bedenkingen van verdachte tegen de openbare scholen niet zijn aan te merken als (overwegende) bezwaren tegen de richting van het onderwijs, niet zonder meer begrijpelijk. In zoverre is het middel terecht voorgesteld.

Hier valt op dat de Hoge Raad, anders dan het gerechtshof, in het betoog van verdachte had gelezen dat "de joodse identiteit op openbare scholen niet of niet voldoende wordt ontwikkeld en soms zelfs wordt belemmerd en dat de levensbeschouwelijke neutraliteit van de openbare scholen strijdig is met de joodse opvoeding van het kind". Waar het gerechtshof de door verdachte aangehaalde voorbeelden, zoals de gebruikte leermiddelen en de sinterklaasviering als praktische kwesties bestempelt en daarin kennelijk eerder een contra-indicatie ziet voor het erkennen van de bedenkingen als op de richting betrekking hebbende, betreft de Hoge Raad deze voorbeelden niet in zijn

overwegingen en heeft ze kennelijk beschouwd als illustratie van de joodse identiteit.⁴²

De door de Hoge Raad in de onderbouwing van de joods-liberale ouder gelezen gedachte dat de neutraliteit van openbare scholen als zodanig problematisch kan zijn, komt terug in de uitvoerige argumentatie van een objectivistische ouder voor het gerechtshof Den Haag.⁴³ Het betreft de zaak die teruggewezen was door de Hoge Raad in het arrest van 17 december 2019 waarin de Raad het nieuwe toetsingskader voor richtingbezwaren formuleerde.⁴⁴

Het Hof merkt op dat het geen nadere bespreking behoeft dat de richting van confessionele scholen "welbepaald anders is dan de levensbeschouwing van verdachte, te weten het objectivisme" en concentreert zich vervolgens op de tegen de richting van openbare scholen ingebrachte bedenkingen.⁴⁵

Die bedenkingen vat het gerechtshof als volgt samen:

In dit verband heeft de verdachte onder meer betoogd dat bij onderwijs op objectivistische grondslag de ontwikkeling van het kind op sociaal, cognitief, geestelijk, moreel, emotioneel en creatief vlak onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn. Daarmee dient de overdracht van deze visie door volwassenen als één geheel vanuit deze levensovertuiging plaats te vinden en niet separaat buiten schooltijd om.

Voorts geldt, naar inzicht van de verdachte, dat de neutrale richting van de openbare scholen een fundamentele strijdigheid oplevert met een kernwaarde van het objectivisme, te weten de zoektocht naar de objectieveerbare waarheid. Door het welbewust uitdragen van neutraliteit laten deze scholen het bekritisieren en verifiëren van godsdiensten en levensovertuigingen feitelijk niet toe. Van diepgaande bevraging en bespreking van bijvoorbeeld het christendom of de islam is geen sprake. In volle omvang geldt dat het steeds en consequent kritisch bevragen met als basis de waarneembare externe rationaliteit en het daarbij afwijzen van irrationaliteit bij geen enkel onderdeel van het onderwijs of anderszins aan de orde is op deze neutrale scholen. Bijkomende omstandigheid is dat op deze scholen de leerkrachten ieder vanuit hun eigen niet verifieerbare levensvisie of godsdienst doceren en

⁴² Mogelijk is deze uitspraak een bevestiging voor de stelling van Storimans "dat ouders die zich erop beroepen ernstige gemoedsbezwaren te hebben tegen de richting van het onderwijs op de scholen in de woonomgeving waarbij de gemoedsbezwaren steunen op godsdienst gemakkelijker de rechterlijke toetsing doorstaan dan ouders die zich beroepen op een niet godsdienstige levensovertuiging." SDU Commentaar Leerplichtwet, art. 5. Storimans maakt de opmerking naar aanleiding van de hierboven aangehaalde uitspraak van de Rotterdamse rechtbank over puritanistische ouders, 9 september 2020, ECLI:NL:RBROT:2020:8082.

⁴³ ECLI:NL:GHDHA:2021:505.

⁴⁴ ECLI:NL:HR:2019:1925; NJ 2021/281 (m.nt. Mevis).

⁴⁵ Strikt genomen miskent het hof daarmee dat het enkele feit dat er verschil bestaat tussen de richting van de ouders en die van de school nog niet betekent dat er sprake is van overwegende bedenkingen in de zijn van art. 5 Lpw (zie hierboven onder a.).

daarmee ieder hun eigen richting aan het neutrale onderwijs geven. Van daadwerkelijke neutraliteit zal dan ook geen sprake zijn.

Het hof aanvaardt vervolgens zonder nadere toelichting, dat de bedenkingen de richting van het onderwijs betreffen en spreekt de verdachte vrij.

Ook in de op het puritanisme betrekking hebbende uitspraak van de rechtbank Rotterdam van 9 september 2020 erkent de rechtbank dat de bezwaren van verdachte tegen openbaar onderwijs de richting van de school betreffen.⁴⁶ De rechtbank overweegt onder meer:

De verdachte wil dat het geloof van het gezin volkomen verweven is in alle aspecten van het onderwijs, waarbij de geestelijke vorming van het kind voorop staat in het onderwijs en de basis vormt van de sociale en maatschappelijke vorming. De verdachte wil zijn kinderen een opvoeding meegeven die gebaseerd is op zijn gerichte levensovertuiging. Dit alles is niet aan de orde bij zulk neutraal onderwijs, aldus de verdachte. Hij heeft ook bezwaar tegen het beginsel in deze richtingen van eerbiediging van alle godsdiensten, religies en levensovertuigingen in het onderwijs, en met name van eerbiediging van godsdiensten, religies en levensovertuigingen die in strijd zijn met zijn godsdienst en wetten. Daar wil hij zijn kinderen tegen beschermen, omdat dat volgens hem schadelijk is voor hun spirituele vorming.

Wat het protestants-christelijk onderwijs betreft had de verdachte, in de bewoordingen van de rechtbank, het volgende naar voren gebracht:

Hij wil, zoals hiervoor ook vermeld, dat zijn geloof volkomen verweven is in alle aspecten van het onderwijs, waarbij de geestelijke vorming van het kind voorop staat en de basis vormt van zijn sociale en maatschappelijke vorming. Deze grondslag ontbreekt volgens hem in het Protestants-christelijk onderwijs. Ook ontbreekt daar, aldus de verdachte, het beginsel dat een christelijk leven zich kenmerkt door de directe relatie met God, die alle terreinen van het leven doorspekt, en de aandacht voor algemene en persoonlijke roeping. Ook is het geloof in deze richting niet volkomen verweven in alle facetten van het onderwijs. Daarnaast ontbreekt volgens de verdachte in deze richting de kritische grondhouding naar alle niet Bijbelgetrouwe godsdiensten en levensovertuigingen, die mensen slechts naar het verderf kunnen voeren.

In een arrest van het hof Arnhem-Leeuwarden van 14 juli 2021⁴⁷ kwam de vraag aan de orde of de (messianistische) verdachte haar bezwaren tegen de richting van protestants-christelijke scholen voldoende geconcretiseerd had. Zij had verklaard:

⁴⁶ ECLI:NL:RBROT:2020:8082.

⁴⁷ Dit arrest met parketnummer 21-002147-19 is niet-gepubliceerd op rechtspraak.nl, maar is wel te vinden in *SDU SchoolManagement Totaal* van 22 september 2021 in een bespreking met de titel "Uitspraken gerechtshoven Den Bosch en Arnhem-Leeuwarden over richtingbezwaren vanuit orthodox-christelijke overtuigingen (art. 5.b Lpw)".

Andere protestants-christelijke stromingen [dan het messianisme, WBOM] staan verder af van de bijbel en zijn daardoor 'verwaterd' en gaan 'op zijn best uit van het Evangelie van Jezus Christus', aldus verdachte. De bijbel heeft op deze scholen geen of onvoldoende beslissende zeggingskracht. Dit geldt eveneens voor de protestants-christelijke basisscholen in (de omgeving van) Nijmegen, waardoor er – naar het standpunt van verdachte – geen onderwijs wordt aangeboden dat voldoende aansluit bij hun geloofsovertuiging. Op deze scholen staat de bijbel onvoldoende centraal in het onderwijs.

Het gerechtshof vond "de term 'verwaterd' wat abstract en algemeen", maar achtte het niettemin voldoende aannemelijk geworden dat de bezwaren van verdachte zich richten tegen de richting van het onderwijs op alle binnen redelijke afstand van de woning gelegen scholen. Bijzonder aan deze zaak is overigens, dat betrokkenen geen richtingbezwaren zeiden te hebben tegen reformatorische, gereformeerde of evangelische scholen, maar dat die zich niet op redelijke afstand van de woning van het gezin bevonden.

c. Bezwaren van praktische aard

In het onder b. behandelde HR-arrest met betrekking tot het joods-liberalisme uit 2017⁴⁸ was de cassatieklacht gericht op een arrest van het hof Amsterdam⁴⁹ waarin het had geoordeeld dat een deel van de bedenkingen eerder van praktisch van aard was. Het overwoog:

De bedenkingen van de verdachte omtrent leermiddelen, de gehanteerde kalender, kerst, sinterklaas, andere feestdagen en het hanteren van de joodse spijswetten, zijn gestoeld op tekortkomingen in de praktische organisatie van de school, waarvoor in overleg met de openbare school, die in een pluralistische samenleving als de onze openstaat voor kinderen, ongeacht hun nationaliteit, hun sociale, culturele of levensbeschouwelijke achtergrond, een oplossing moet zijn te vinden. Deze bedenkingen hebben in elk geval geen betrekking op de richting van het onderwijs.

Zoals hierboven beschreven casseerde de Hoge Raad dit arrest, omdat de Hoge Raad van oordeel was dat het niet zonder meer begrijpelijk was dat "de bedenkingen van verdachte tegen de openbare scholen niet zijn aan te merken als (overwegende) bezwaren tegen de richting van het onderwijs".⁵⁰

Dat laat onverlet dat het hof Amsterdam kennelijk op zich heeft mogen aannemen dat bedenkingen "die zijn gestoeld op tekortkomingen in de praktische organisatie van de school" geen richtingbezwaren zijn. Hetzelfde hof heeft in ieder geval ook bij eerdere gelegenheid (mede) op deze grond en met min of meer gelijke bewoordingen een beroep op richtingbezwaren afgewezen.

Een voorbeeld is een arrest van 28 juli 2016 (ECLI:NL:GHAMS:3479) waarin de volgende overweging voorkomt:

⁴⁸ Hoge Raad 12 december 2017, ECLI:NL:HR:2017:3111.

⁴⁹ Hof Amsterdam 4 februari 2016, ECLI:NL:GHAMS:2016:410.

⁵⁰

Voor zover de jongere op school volgens de verdachte onvoldoende in de Boeddhistische leer wordt onderwezen, valt niet in te zien waarom dat onderwijs niet buiten schooltijd onder verantwoordelijkheid van de ouders kan worden aangevuld. De bedenkingen van de verdachte omtrent de mogelijkheid tot meditatie zijn gestoeld op aannames over tekortkomingen in de praktische organisatie van de school, waarvoor in overleg met een school kan worden gezocht naar een oplossing. Dit heeft in elk geval geen betrekking op de richting van het onderwijs en is dan ook niet aan te merken als een overwegende bedenking tegen de richting van het onderwijs in de zin van de Lpw 1969.⁵¹

4.4 Criterium 3: "Onderwijs zoals een school dat kan bieden"

In het meergenoemde arrest van 17 december 2019 herhaalt de Hoge Raad de uit eerdere jurisprudentie bekende overweging dat:

Onder overwegend bezwaar tegen de richting van het onderwijs als bedoeld in art. 5, aanhef en onder b, Lpw is niet begrepen bezwaar tegen de soort van het onderwijs, tegen de leerplicht als zodanig of tegen de wettelijke inrichting van het onderwijs (vgl. HR 3 oktober 2000, ECLI:NL:HR:2000:ZD1985).⁵²

Nieuw is echter dat de Raad dit gedeeltelijk uitwerkt in de volgende overweging dat:

Van overwegende bedenkingen in de zin van art. 5, aanhef en onder b, LPW is voorts geen sprake indien weliswaar vanuit een godsdienstige overtuiging of levensbeschouwing bezwaren worden aangevoerd, maar die bezwaren in onvoldoende mate verband houden met onderwijs aan kinderen zoals een school dat kan bieden.⁵³

Het derde criterium voor de toetsing of aangevoerde bedenkingen overwegend zijn is dan ook dat deze "verband houden met onderwijs zoals een school dat kan bieden".⁵⁴

In de bewuste zaak casseerde de Hoge Raad juist op grond van dit criterium:

Het oordeel van het Hof dat de bezwaren van de verdachte zijn aan te merken als bezwaren tegen de richting van het onderwijs als bedoeld in art. 5 Lpw is, in het licht van hetgeen hiervoor onder 2.4 is overwogen, niet toereikend gemotiveerd. Als de voor zijn oordeel relevante feiten en omstandigheden heeft het Hof in de kern slechts in aanmerking genomen dat in de objectivistische benadering in de interactie tussen leraar en leerling niet wordt gehandeld vanuit een gezagsrelatie maar vanuit de keuzevrijheid van het kind, dat de ouders door te kiezen voor 'radical

⁵¹ Een ander voorbeeld is Hof Amsterdam 23 oktober 2014, ECLI:NL:GHAMS:2014:4626.

⁵² R.o. 2.4.1.

⁵³ R.o. 2.4.3.

⁵⁴ R.o. 2.4.4.

onschooling' afstand hebben genomen van op scholen gebruikelijke werkwijzen en materialen en dat het adagium 'samen spelen is samen delen' afbreuk doet aan een opvoeding overeenkomstig de objectivistische benadering. Nog daargelaten of het Hof op grond van één en ander heeft kunnen oordelen dat deze objectivistische benadering een welbepaalde godsdienstige overtuiging of levensbeschouwing betreft, zijn de door het Hof in aanmerking genomen feiten en omstandigheden in elk geval ontoereikend om te kunnen aannemen dat sprake is van voldoende concrete en voldoende zwaarwegende bezwaren die verband houden met onderwijs zoals een school dat kan bieden, zoals hiervoor onder 2.4.3 bedoeld.

Hier lijkt de Hoge Raad expliciet de deur te sluiten voor bedenkingen die zich – los van de specifieke richting van de school – in het bijzonder richten op het feit dat het onderwijs in schoolvorm wordt gegeven. Mevis ziet in zijn noot⁵⁵ een verband met een eerdere verwijzing van de HR naar EHRM-jurisprudentie waarin het belang benadrukt wordt 'dat een kind zich binnen een (scholen)gemeenschap, waaraan ook andere kinderen deelnemen, kan ontwikkelen en vormen'.⁵⁶

Hier kan ook verwezen worden naar een arrest van het hof Arnhem-Leeuwarden uit 2015⁵⁷ waarin het hof overwoog:

Het is het hof onvoldoende duidelijk geworden welke wezenlijke bedenkingen tegen de richting van het onderwijs verdachte koestert. De opgegeven bezwaren hebben veeleer betrekking op de manier waarop op reguliere scholen het geven van onderwijs is georganiseerd en/of betreft de wijze waarop de richting in de praktijk tot uiting komt. Het hof is van oordeel dat deze bezwaren niet vallen onder de in de Leerplichtwet 1969 bedoelde bedenkingen tegen de richting, maar meer de inrichting van het onderwijs betreffen. Aan deze conclusie liggen de volgende overwegingen ten grondslag.

Wat betreft de wijze waarop basisscholen tegenwoordig hun onderwijs inrichten betreft het een feit van algemene bekendheid dat deze in vele gevallen de ontwikkeling van de individuele leerling als uitgangspunt nemen. Klassikaal onderwijs waarbij de leerkracht de inhoud en het tempo van de lesstof bepaalt, is op veel scholen niet meer aan de orde. Het onderwijs wordt niet meer zozeer toegesneden op het gemiddelde kind, maar men probeert aan te sluiten bij de ontwikkeling van individuele scholieren. Voor welke organisatievorm een school kiest hangt af van de pedagogische noties die daarbij als uitgangspunt zijn genomen. Verdachte heeft onvoldoende aan kunnen geven en onderbouwen dat zijn levensvisie en zijn oriëntatie op het mens-zijn van zijn zoon bij geen van de bestaande onderwijsinstellingen past en niet binnen redelijke afstand van zijn woning aanwezig was. Dat de verdachte thuisonderwijs de beste vorm van onderwijs vindt voor zijn zoon, doet daar niet aan af, nu ook dat onvoldoende aangeeft wat de overwegende bezwaren zijn tegen de richting van bestaande onderwijsinstellingen.

⁵⁵ NJ 2021/281, onderdeel 14.

⁵⁶ HR 26 mei 2015, ECLI:NL:HR:2015:1338, r.o. 5.4.

⁵⁷ Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden 6 februari 2015, ECLI:NL:GHARL:2015:1284.

Al is het 'onderwijs zoals een school dat kan bieden'-criterium nieuw geformuleerd, inhoudelijk betekent het geen markante koerswijziging. In het vorige WBOM-advies werd reeds aandacht geschonken aan HR 11 februari 2003, ECLI:NL:HR:2003:AF0453 waarin de Raad overwoog:

In het licht van hetgeen ter terechtzitting namens de verdachte is aangevoerd en door de op verzoek van de verdediging gehoorde getuigedeskundige is verklaard is het oordeel van de Rechtbank ook zonder nadere motivering, niet onbegrijpelijk. Daarbij neemt de Hoge Raad in aanmerking dat het ter terechtzitting naar voren gebrachte bezwaarlijk anders kan worden verstaan dan dat het bezwaar in overwegende mate betreft het ontbreken van de vrijheid van het kind om al of niet naar school te gaan en om te kiezen wat het wil leren, terwijl de enkele omstandigheid dat de betrokken ouder het bezwaar zelf aanmerkt als stoelend op een levensovertuiging, niet meebrengt dat dit oplevert een overwegend bezwaar tegen de richting van het onderwijs als bedoeld in art. 5, aanhef en onder b, (oud) van de Leerplichtwet 1969 (vgl. HR 3 oktober 2000, LJN ZD1985, NJ 2000, 703).⁵⁸

In de zaak die aanleiding had gegeven tot het arrest van de Hoge Raad van 30 juni 2020, ECLI:NL:HR:2020:1157 kwam bij het gerechtshof Arnhem-Leeuwarden alsnog een veroordeling uit de bus.⁵⁹

De levensbeschouwing die in deze zaak centraal stond was het holisme. De Hoge Raad casseerde de vrijspraak, omdat het hof, zoals hiervoor (in par. 4.2) besproken, het verkeerde toetsingskader had toegepast⁶⁰. Na terugwijzing paste het gerechtshof alsnog het juiste kader toe. Met betrekking tot het derde criterium overwoog het hof:

Dat deze door verdachte geuite bedenkingen verband houden met het onderwijs dat een school in de regio kan bieden, is naar het oordeel van het hof evenwel onvoldoende gebleken. Het hof acht namelijk dat wat hiertoe is aangevoerd te algemeen is om te kunnen voldoen aan de eis van "ernstige gemoedsbezwaren". Weliswaar heeft verdachte, zoals hierboven besproken, naar voren gebracht hoe onderwijs voor zijn dochter vanuit zijn holistisch gedachtengoed idealiter vormgegeven zou moeten worden en hierbij ook voorbeelden genoemd; naar het oordeel van het hof is de verdediging er evenwel niet in geslaagd in dat verband daarbij concreet en voldoende bepaalde bezwaren te noemen tegen de richting van het regulier onderwijs in de regio die zouden moeten leiden tot de conclusie dat er sprake is van overwegende bedenkingen. Verdachte heeft bijvoorbeeld, ter invulling van dat begrip, niet aangevoerd hoe en op welke wijze de ontwikkeling van zijn dochter bij het volgen van onderwijs op een van de aangewezen scholen zou kunnen stagneren of zelfs geschaad zou kunnen worden, noch heeft hij anderszins het bestaan van ernstige gemoedsbezwaren nader geconcretiseerd. De door hem voorgestane noodzaak tot educatie buiten schooltijd om en buiten de traditionele kaders van het klaslokaal, leidt, los van het gegeven dat het verdachte vrijstaat het doceren van zijn dochter in het holistisch gedachtengoed buiten de school ter hand te nemen, niet tot

⁵⁸ R.o. 6.6.

⁵⁹ 28 december 2020, ECLI:NL:GHARL:2020:10830.

⁶⁰ Cassatietechnisch kwam dit neer op de constatering van een motiveringsgebrek.

de conclusie dat er reeds daarmee bezwaren tegen de richting van het onderwijs zijn aan te nemen.

In een uitspraak van 9 september 2020 kon de Rotterdamse kantonrechter betrekkelijk eenvoudig aannemen dat aan het derde criterium was voldaan. De bedenkingen waren namelijk ingegeven door het Puritanisme, een vertakking van het protestantisme. Uit het feit dat er puritanistische scholen bestaan – al waren die dan niet op redelijk afstand van de woonplaats van het gezin gevestigd – leidde de kantonrechter af “dat de bedenkingen van de verdachte zich niet richten tegen de leerplicht als zodanig of tegen de wettelijke inrichting van het onderwijs”.⁶¹

In het aan het begin van deze paragraaf besproken arrest van 17 december 2019 wees de Hoge Raad de zaak terug naar het gerechtshof Den Haag. Dat hof sprak de verdachte opnieuw vrij.⁶² Het Hof haalde in dat verband de drie door de Hoge Raad geformuleerde criteria aan als relevant toetsingskader. Bij de bespreking van het tweede criterium stelt het hof voorop dat:

(...) verdachte uitdrukkelijk heeft betoogd geen bezwaren te hebben tegen de inrichting van het onderwijs als zodanig. Zo heeft verdachte geen bedenkingen tegen groepsactiviteiten, bepaalde (les)methoden en is hij evenmin principieel voorstander van thuisonderwijs boven onderwijs op een school. Het thuisonderwijs vergt juist aanzienlijke investeringen van de ouders teneinde aan de certificering te voldoen.

Bij de bespreking van het derde criterium geeft het gerechtshof een uitvoerig overzicht van door verdachte bij verschillende gelegenheden opgegeven “concrete en zwaarwegende bezwaren die verband houden met onderwijs zoals de scholen gelegen binnen redelijke afstand van zijn woning waarop zijn kinderen geplaatst zouden kunnen worden”. Het hof oordeelt dat die bezwaren “in deze zaak” voldoende concreet en voldoende zwaarwegend zijn. Daar waar men volgens het beoordelingscriterium van de HR in het arrest een beantwoording zou verwachten van de vraag of de bezwaren “verband houden met onderwijs zoals een school dat kan bieden” overweegt het hof als volgt:

De heersende opvatting in Nederland is dat kinderen naar school behoren te gaan, omdat zij recht hebben op onderwijs en zich het beste kunnen ontwikkelen in een (school)gemeenschap waaraan ook andere kinderen deelnemen (zie bijvoorbeeld Advocaat-Generaal Spronken in ECLI:NL:PHR:2017:1334 onder 5.22). Het hof is er van overtuigd geraakt dat deze twee elementen door de verdachte goed geborgd zijn. Immers, verdachte en zijn partner zijn gecertificeerd in het geven van thuisonderwijs en het hof heeft uit de stukken en hetgeen de verdachte ter terechtzitting naar voren heeft gebracht, stellig de overtuiging gekregen dat hij en zijn partner goed in staat zijn om passend (en hoogwaardig) onderwijs te verzorgen. Verder heeft de verdachte aangegeven voldoende oog te hebben voor de sociale ontwikkeling van zijn kinderen doordat veelvuldig lessen met andere kinderen die thuisonderwijs genieten, worden gecombineerd en vaak activiteiten worden ondernomen met andere gezinnen van

⁶¹ ECLI:NL:RBROT:2020:8082.

⁶² Gerechtshof Den Haag 23 maart 2021, ECLI:NL:GHDHA:2021:505.

thuisonderwijs (met verschillende achtergronden), waardoor [naam] en [naam] veel contact hebben met leeftijdsgenoten. Er zijn naar het oordeel van het hof dan ook geen aanwijzingen dat het de kinderen aan iets ontbreekt in het licht van artikel 29 Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind.

Het is tegen die achtergrond dat het hof overweegt – gelet op de feiten en omstandigheden, zoals hiervoor weergegeven – dat met een te restrictieve uitleg van artikel 5, aanhef en onder b, van de Leerplichtwet, in deze zaak de materiële gerechtigheid komt te ontvallen hetgeen een onnodig hard oordeel jegens de verdachte – en, gegeven de inmiddels zeer lange duur van de procedure, zijn kinderen – oplevert.

Deze overweging zou men zo kunnen verstaan dat het hof weliswaar van oordeel is dat verdachte niet aan het derde criterium heeft voldaan, maar dat de “materiële gerechtigheid” vergt dat in casu dat criterium niet dient te worden toegepast.

Men kan dit arrest als een witte raaf zien vanwege het feit dat het hof benadrukt dat de gekozen argumentatie waarom de richtingbezwaren alleen ‘in deze zaak’ gelden. Niettemin geeft het gerechtshof het feit dat de kinderen kennelijk adequaat thuisonderwijs hebben gekregen een importantie waarvoor geen basis in de geldende wetgeving of de jurisprudentie van de Hoge Raad is te vinden. Ook in het ter (internet)consultatie voorgelegde, maar nooit ingediende wetsvoorstel (Wet voorschriften vrijstelling leerplicht bij richtingbezwaren) was het geven van genormeerd thuisonderwijs geen voorwaarde om vrijstelling te krijgen, maar een eis waaraan voldaan moest worden, nádat men vrijstelling verkregen had op grond van richtingbezwaren.

Mevis schrijft hierover:

Interessant is een andere parallel met de hierna opgenomen zaak [HR 30-06-2020, ECLI:NL:HR:2020:1157, m.nt. P.A.M. Mevis]: waar de Hoge Raad op een hoog niveau van abstractie enig beroep dat gebaseerd is op deze levensovertuiging lijkt af te wijzen, is het hof de welwillende ouders i.c. bepaald ter wille. De ouders hebben zich zeer ingespannen om in adequaat en kwalitatief hoogstaand thuisonderwijs te voorzien en de kinderen (extra) veel in contact te brengen met leeftijdsgenoten. Het hof heeft enerzijds een punt waar ook de concept-wetgever in juni 2020 uitgaat van adequaat thuisonderwijs als voorwaarde voor een beroep op de vrijstelling, maar wel pas na wettelijke regeling van de aan dat verplichte thuisonderwijs te stellen eisen. Het hof i.c. relateert ook zonder zodanige wettelijke basis het belang van onderwijs op school gegeven de inspanningen van de ouders t.a.v. thuisonderwijs, overweegt dat er geen aanwijzingen zijn ‘dat het de kinderen aan iets ontbreekt in het licht van artikel 29 IVRK’ (onderwijs als basis voor alles, de ontplooiing van de persoonlijkheid voorop) en stelt expliciet dat met een ‘te restrictieve uitleg’ van art. 5 LPW ‘de materiële gerechtigheid komt te ontvallen’. Wie zijn klassiekers kent, zou menen dat de schoolstrijd hier wordt voortgezet. Meer juridisch zullen we het antwoord op de vraag of de Hoge Raad dit bedoelde met zijn bovenstaand arrest in

deze strafzaak echter niet vernemen; het OM heeft van een nieuw beroep in cassatie afgezien.⁶³

5 Enkele slotopmerkingen

Het WBOM-advies over het begrip 'richting' in artikel 5 Lpw uit 2012 sloot af met de opmerking dat "de Hoge Raad de rechter ruim baan geeft om – indien deze dat nodig acht – ten behoeve van de toetsing of van richtingbedenkingen sprake is, van de verdachte te verlangen dat hij zijn bedenkingen toelicht en concretiseert".

Inmiddels kan men vaststellen dat de Hoge Raad strenger is geworden ten opzichte van de lagere rechter. Deze krijgt niet alleen de ruimte om "van de verdachte te verlangen dat hij zijn bedenkingen toelicht en concretiseert", maar in voorkomende gevallen ook de plicht. Met een aantal recente arresten heeft de Hoge Raad de lat hoger gelegd voor degene die zich beroept op richtingbezwaren en daarmee de kans in het leven roept dat een kind verstoken blijft van onderwijs in schoolverband of zelfs in het geheel geen onderwijs krijgt. De Raad hecht duidelijk aan de gedachte dat schoolbezoek een wezenlijk element is in de ontwikkeling van een kind.

Een van de strengere eisen die de Hoge Raad thans stelt is dat godsdienst of de levensovertuiging waarop een ouder zich beroept 'welbepaald' is. Daarmee sluit de Hoge Raad de deur voor al te vage of vluchtige levensfilosofieën als basis voor een vrijstelling.

Door specifiek het criterium te benoemen dat de bezwaren "verband moeten houden met onderwijs zoals een school dat kan bieden" onderstreept de Hoge Raad bovendien dat – zolang de wetgever niet anders heeft geoordeeld – een overtuiging, hoe diepgeworteld ook, dat thuisonderwijs of 'radical unschooling' het beste is voor een kind, geen recht geeft op vrijstelling.

In het arrest van 17 december 2019 merkt de Hoge Raad op dat een rechter het beroep op vrijstelling al af kan wijzen wanneer hij van oordeel is dat aan een van de drie criteria niet is voldaan. Dit kan men lezen als een aansporing aan de rechtspraak om niet te welwillend te staan tegenover 'gemankeerde' verzoeken om vrijstelling.

⁶³ NJ 2021/281, onderdeel 15.

Voorts geeft de Hoge Raad een ruim toepassingsbereik aan de in art. 8, tweede lid, Lpw vastgelegde voorwaarde dat een beroep op vrijstelling niet geldig is wanneer een kind al eerder ingeschreven.

Ten slotte is de Nederlandse vrijstellingsregeling niet in strijd met het EHRM, het BUPO of het EU-Handvest voor de Grondrechten, zo is in verschillende arresten duidelijk gemaakt.

Tegelijkertijd biedt de wettelijke regeling ook binnen het strakker door de Hoge Raad geformuleerde toetsingskader nog altijd de mogelijkheid dat ouders zich met succes kunnen beroepen op vrijstelling van de inschrijvingsverplichting.

Dat geldt in de eerste plaats natuurlijk voor aanhangers van min of meer gevestigde godsdiensten en levensovertuigingen. De rechtspraak van de afgelopen jaren laat echter zien dat ook personen die zich laten inspireren door bijvoorbeeld het puritanisme, het objectivisme of het messianisme met succes hun zaak voor de strafrechter hebben bepleit. Wat wel duidelijk is, is dat, zeker nu de Hoge Raad strengere eisen aan de toelichting van het beroep op de vrijstelling stelt en aan de motivering van de rechter, het in belangrijke mate afhangt van de vaardigheid waarmee een ouder (of diens raadsman) zijn bezwaren concretiseert of dat beroep gehonoreerd wordt.

Document 55

From: "5.1.2.e (AP Amsterdam)"
Sent: Thu, 2 Oct 2025 18:23:03 +0200
To: "5.1.2.e (Parket-Generaal)" <5.1.2.e@om.nl>
Subject: Woo- verzoek Leerplicht 5b: Landelijk Platform Jeugd OM

Van: 5.1.2.e (AP Amsterdam) <5.1.2.e@om.nl>
Verzonden: maandag 17 maart 2025 10:20
Aan: 5.1.2.e (AP Amsterdam) <5.1.2.e@om.nl>
Onderwerp: FW: Landelijk Platform Jeugd OM - herbezinning rol OM aanpak schoolverzuim - intrekken zaken van zitting art. 5 onder b Leerplichtwet (richtingbezwaren) tot nadere besluitvorming

Van: 5.1.2.e (AP Amsterdam)
Verzonden: maandag 17 maart 2025 10:07
Aan: '5.1.2.e (LBVr 's-Gravenhage)' <5.1.2.e@rechtspraak.nl>; '5.1.2.e (Rechtbank Midden-Nederland)' <5.1.2.e@rechtspraak.nl>
CC: 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e@om.nl>
Onderwerp: Landelijk Platform Jeugd OM - herbezinning rol OM aanpak schoolverzuim - intrekken zaken van zitting art. 5 onder b Leerplichtwet (richtingbezwaren) tot nadere besluitvorming

Goedemorgen 5.1.2.e en 5.1.2.e

Hierbij een bericht voor jullie en de Expertgroep Kinderrechters.

Zoals jullie weten is het OM aan het onderzoeken of een strafrechtelijke aanpak van schoolverzuim nog wel past bij het kinderrechtenperspectief en de kerntaken van het OM. Dit is ook besproken bij het CB jeugd.

Bij de zaken die gaan om richtingbezwaren tegen onderwijs art. 5 onder b Leerplichtwet hebben wij al vast advies gevraagd bij ons Wetenschappelijk Bureau OM (WBOM). Voor het advies verwijs ik jullie graag naar de bijlage.

In lijn met dit advies en met instemming van onze PG, hebben wij afgelopen donderdag tijdens ons landelijk platform jeugd OM besproken dat wij - in afwachting van nadere besluitvorming – geen nieuwe zaken meer aanbrengen bij de kinderrechter.

Zaken die al op zitting staan ingepland, waarvan de inhoudelijke behandeling nog niet is aangevangen, zullen wij gaan intrekken.

Op 24 maart hebben wij op bestuurlijk niveau een gesprek over de brede aanpak schoolverzuim met Ingrado, Raad voor de Kinderbescherming en JenV.

Wij zullen jullie van het vervolg daarvan op de hoogte houden.

Mijn verzoek aan jullie is om de leden van de Expertgroep Kinderrechters al vast op de hoogte te brengen van het advies van het WBOM aangaande richtingsbezwaren en het feit dat wij geen nieuwe zaken op zitting zullen aanbrengen.

Mochten jullie hier vragen over hebben laat ons dat dan weten.

Groet,

5.1.2.e

mede namens 5.1.2.a en

5.1.2.e

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

Openbaar Ministerie
Arrondissementsparket Amsterdam
Beleid & Strategie

06 5.1.2.e

5.1.2.e [@om.nl](mailto:5.1.2.e@om.nl)

www.om.nl

secretariaat: 5.1.2.e 06 5.1.2.e 5.1.2.e [@om.nl](mailto:5.1.2.e@om.nl)

afwezig op vrijdag

Document 56

From: "5.1.2.e (AP Amsterdam)"
Sent: Thu, 2 Oct 2025 18:25:30 +0200
To: "5.1.2.e Parket-Generaal" <5.1.2.e@om.nl>
Subject: Woo- verzoek Leerplicht 5b Communicatiebericht vanuit het OM naar Ingrado 5b LPW (branchevereniging leerplichtambtenaren)

Van: 5.1.2.e (AP Amsterdam) <5.1.2.e@om.nl>
Verzonden: woensdag 26 maart 2025 12:02
Aan: 5.1.2.e (AP Amsterdam) <5.1.2.e@om.nl>
Onderwerp: FW: Communicatiebericht vanuit het OM naar Ingrado 5b LPW (branchevereniging leerplichtambtenaren)

Van: 5.1.2.e (AP Amsterdam) <5.1.2.e@om.nl>
Verzonden: dinsdag 25 maart 2025 11:28
Aan: 5.1.2.e (AP Amsterdam) <5.1.2.e@om.nl>
Onderwerp: Communicatiebericht vanuit het OM naar Ingrado 5b LPW (branchevereniging leerplichtambtenaren)

Ter info voor jullie.

Maandag 24 maart heeft een bestuurlijk overleg plaatsgevonden tussen OM, Ingrado, Raad voor de Kinderbescherming en JenV over de rol van het OM bij leerplichtzaken en in het bijzonder de zaken die gaan over vrijstelling van de richtingbezwaren.

Daarna is door Ingrado gevraagd om een communicatiebericht vanuit het OM, zie hieronder.

Groet,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e@om.nl>
Verzonden: maandag 24 maart 2025 17:04
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@ingrado.nl>; 5.1.2.e @ingrado.nl; <5.1.2.e@ingrado.nl>
CC: 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (AP Amsterdam) <5.1.2.e@om.nl>
Onderwerp: Communicatiebericht Ingrado 5b LPW

Beste 5.1.2.e

Zoals afgesproken hierbij het bericht namens het OM.

Mede namens 5.1.2.e 5.1.2.e

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

Aan Ingrado,

Zoals besproken is het OM aan het onderzoeken of een strafrechtelijke aanpak van schoolverzuim nog wel past bij het kinderrechtenperspectief en de kerntaken van het OM. Dit is ook besproken met de ketenpartners bij het Coördinerend Beraad Jeugd.

Bij de zaken die gaan om richtingbezwaren tegen onderwijs art. 5 onder b Leerplichtwet heeft het OM inmiddels advies gevraagd bij het Wetenschappelijk Bureau OM (WBOM). Het advies is bijgevoegd. Uit het advies volgt dat strafrechtelijke vervolging niet meer opportuun is.

Dit is inmiddels het derde advies van het WBOM over deze problematiek. Het eerste advies is in 2012 ook gedeeld met het ministerie van OCW met het signaal dat een toetsingskader voor strafrechtelijke handhaving om meer duidelijkheid vraagt. De wetgeving is echter juist ruimer geworden voor het oprichten van scholen zonder duidelijke richting of religieuze grondslag, zie het artikel van Philipsen waar in het advies van WBOM naar wordt verwezen.

Hierbij is van belang dat slechts een beperkt aantal strafzaken op grond van artikel 5b Lpw instroomt, terwijl het aantal verleende vrijstellingen aanzienlijk hoger is zonder dat het OM zicht heeft op de toetsing. In deze afweging speelt mede een rol dat de strafrechtelijke procedures niet tot effect lijken te hebben dat kinderen weer naar school gaan en de procedures bovendien langdurig en zeer complex zijn.

In lijn met dit advies heeft het OM inmiddels gecommuniceerd naar de verantwoordelijk jeugdofficieren dat er geen nieuwe zaken meer bij de kinderrechter worden aangebracht en dat zaken die al op zitting staan ingepland zullen worden ingetrokken.

Het OM gaat graag in gesprek met Ingrado en de ketenpartners over welke alternatieven er zijn, zoals het doen van een zorgmelding.

Document 57

From: "5.1.2.e" (AP Amsterdam)"
Sent: Thu, 2 Oct 2025 18:27:24 +0200
To: "5.1.2.e" (Parket-Generaal)" 5.1.2.e @om.nl>
Subject: Woo-verzoek Leerplicht 5b, Update stand van zaken communicatiebericht
Importance: High

Van: 5.1.2.e (AP Amsterdam)

Verzonden: donderdag 27 maart 2025 21:21

Aan: 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (AP Limburg) <5.1.2.e@om.nl>;
 5.1.2.e (AP Limburg) 5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Noord-Holland) 5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e
 (AP Noord-Nederland) 5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Oost-Brabant) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (AP
 Oost-Nederland) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (Ressortsparket, Legal Office Executie)
 5.1.2.e >; 5.1.2.e (AP Zeeland-West-Brabant) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e
 (Ressortsparket, Amsterdam) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (Ressortsparket, 's-Hertogenbosch)
 5.1.2.e >; 5.1.2.e (Ressortsparket 's-Hertogenbosch) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (AP Noord-
 Nederland) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (AP Noord-Holland) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (AP
 Rotterdam) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (AP Noord-Nederland) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (AP Rotterdam)
 <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (AP Zeeland-West-Brabant) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (AP
 Midden Nederland) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (AP Amsterdam) 5.1.2.e @om.nl>; Expertisecentrum Penitentiaire
 Zaken (Ressortsparket, Arnhem-Leeuwarden) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (AP Midden-Nederland)
 <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (AP Midden Nederland) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (AP Den
 Haag) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (AP Oost-Nederland) 5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (Parket-Generaal)
 <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (AP Midden-Nederland) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (AP Den Haag)
 <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (AP Amsterdam) <5.1.2.e@om.nl>
CC: 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e@om.nl>;
 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e@om.nl>

Onderwerp: Update stand van zaken communicatiebericht - OM behandelt geen art 5b Leerplichtzaken meer - bezwaren tegen de richting van het onderwijs

Urgentie: Hoog

Beste allen,

Hierbij een korte update.

We werken aan een communicatiebericht over de art. 5b Leerplicht zaken met de communicatieafdeling van het PaG.

Dit wordt afgestemd met het College.

De verwachting is dat dit bericht er begin volgende week uit zal gaan.

Eerder is helaas niet mogelijk.

Ook heeft 5.1.2.e deze week een aantal keren de bestuurder van Ingrado gesproken.

Daarbij is net als afgelopen maandag telkens naar voren gebracht dat wij met Ingrado, OCW en JenV verder in gesprek zullen gaan

over alternatieven om te bevorderen dat zoveel mogelijk kinderen onderwijs volgen.

We sluiten niet uit dat daarvoor wetgeving zal moeten worden aangepast (*voorzichtige formulering*).

Verder willen we benadrukken – voor het geval dat nog onvoldoende duidelijk was – dat zaken waarbij niet voldaan is aan formele vereisten voor een aanvraag voor een vrijstelling, voornamelijk wel strafrechtelijk vervolgd zullen worden. Daarbij kan het gaan om een te late aanvraag of een kind dat al eerder op een school ingeschreven heeft gestaan. In dat geval is de overtreding immers eenvoudig vast te stellen.

Dit communiceren wij ook naar Ingrado.

Voor tussentijdse vragen of berichten kunnen jullie mij benaderen. En dat doet jullie nu (*gelukkig*) ook al.

Morgen hoop ik een aantal van jullie te zien bij de al weer tweede actualiteitendag jeugd van de SSR!
Dit onderwerp wordt dan enkel kort 'aangestipt'.....

Wordt vervolgd.

Groet,

5.1.2.e

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

Openbaar Ministerie
Arrondissementsparket Amsterdam
Beleid & Strategie

06 5.1.2.e

5.1.2.e @om.nl

www.om.nl

secretariaat: 5.1.2.e 06 5.1.2.e 5.1.2.e @om.nl

afwezig op vrijdag

Document 58

Van: Nederlandse Vereniging voor Thuisonderwijs <[redacted]>@nvvto.nl>

Verzonden: woensdag 2 april 2025 09:37

Aan: [redacted] (Parket-Generaal) [redacted]>@om.nl>

CC: [redacted]>@nvvto.nl

Onderwerp: Contact over beslissing OM inzake leerplichtwet artikel 5 onder b

Geachte mevrouw [redacted]

Als Nederlandse Vereniging voor Thuisonderwijs (NVVTO) vertegenwoordigen wij ongeveer 1000 gezinnen die thuisonderwijs geven, waarvan het grootste deel dat doet op basis van een vrijstelling van de leerplichtwet op basis van richtingsbezwaren, artikel 5 onder b Leerplichtwet. We hebben kennis genomen van [het bericht](#) dat het Openbaar Ministerie besloten heeft geen nieuwe zaken rondom dit onderwerp op te pakken als ook de huidige lopende zaken in te trekken, waarbij we ook kennis hebben genomen van het advies van het Wetenschappelijk Bureau Openbaar Ministerie aan u gericht. We willen onze leden zo volledig mogelijk informeren over dit besluit, maar we hebben slechts het bericht dat verstuurd is aan Ingrado en dit roept nog een aantal vragen op. Zou het mogelijk zijn eens over het besluit van het OM te bellen en, indien u antwoorden kunt geven, daarover te spreken? Onze contactgegevens vindt u onderaan dit bericht.

Enkele concrete vragen die we hebben:

- We gaan er vanuit dat wanneer ouders een kennisgeving op basis van artikel 5 sub b doen die niet voldoet aan artikel 8 lid 2, er nog altijd wel zaak opgemaakt zal worden. Met andere woorden: ouders kunnen hun kinderen nu niet zomaar van school halen en beroep doen op richtingsbezwaren zonder gevolgen.
- Het is ons duidelijk dat huidige zaken worden ingetrokken. Heeft dit ook invloed op de rol die het OM zal nemen in zaken waarin reeds een veroordeling is geweest en ouders hoger beroep hebben aangetekend?

We zijn daarnaast benieuwd naar het nadere standpunt van het OM. Zelf zijn wij namens de NVVTO in gesprek met OCW, over een eventuele pilot, welke ziet op eventueel toekomstig toezicht en over de huidige procedure rondom de vrijstellingen 5 onder b. Als vereniging herkennen we veel van de conclusies uit het advies van het WBOM, waaronder de constatering dat er sprake is van rechtsongelijkheid. Ook hierover zijn we in gesprek met het ministerie. Mocht het (WB)OM een concrete zienswijze of gedachten hebben over wijzigingen aan deze procedure of de wetgeving die hierover gaat, dan zijn wij hier erg benieuwd naar.

Alvast hartelijk dank voor uw reactie!

Met vriendelijke groeten,

[redacted]

[redacted]

[redacted]

[redacted]

Document 59

From: "5.1.2.e (Parket-Generaal)"
Sent: Thu, 2 Oct 2025 08:15:01 +0200
To: 5.1.2.e (Parket-Generaal)" <5.1.2.e@om.nl>; "5.1.2.e (Parket-Generaal)" <5.1.2.e@om.nl>
Subject: FW: Position Paper RvdK Schoolverzuim uit Jeugdstrafrecht
Attachments: Position Paper Schoolverzuim uit Jeugdstrafrecht d.d. 25-03-2025.lin.docx

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e
5.1.2.e
5.1.2.e

Van: 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e@om.nl>
Verzonden: dinsdag 25 maart 2025 12:07
Aan: 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (AP Amsterdam) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e@om.nl>
CC: 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e@om.nl>
Onderwerp: FW: Position Paper RvdK Schoolverzuim uit Jeugdstrafrecht

Hoi 5.1.2.e

Ik las de paper van de RvdK. 5.2.1
5.2.1
5.2.1

Bovendien is het nu net of het OM deze beweging in gang heeft gezet. Dat is niet het geval, komt vanuit gemeenten/leerplicht met omslag naar leerrecht. De vraag moet dan ook volgens mij zijn wat is er nodig om binnen 2 jaar tot de gewenste omslag te komen? De goede voorbeelden staan eigenlijk al genoemd.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e
5.1.2.e
5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@rvdk.nl>
Verzonden: dinsdag 25 maart 2025 09:53
Aan: 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@rvdk.nl>; 5.1.2.e @minjenv.nl' <5.1.2.e@minjenv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@rvdk.nl>; 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (AP Amsterdam) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e

<5.1.2.e [redacted]@ingrado.nl>; '5.1.2.e [redacted]' <5.1.2.e [redacted]@ingrado.nl>; 5.1.2.l [redacted] 5.1.2.e [redacted] '5.1.2.l [redacted]@5.1.2.e [redacted]'>;
5.1.2.e [redacted] (Parket-Generaal) <5.1.2.e [redacted]@om.nl>
CC: 5.1.2.e [redacted] (Parket-Generaal) <5.1.2.e [redacted]@om.nl>; 5.1.2.e [redacted] Parket-Generaal)
5.1.2.e [redacted]@om.nl>

Onderwerp: RE: Position Paper RvdK Schoolverzuim uit Jeugdstrafrecht

Beste allen,

Hierbij stuur ik jullie een iets aangepast Position Paper *Schoolverzuim uit het Jeugdstrafrecht* met het verzoek deze versie te gebruiken (en de versie van gisteren niet).

Alvast bedankt.

Met vriendelijke groet,

Drs. 5.1.2.e [redacted]
Senior beleidsadviseur

Raad voor de Kinderbescherming
Landelijke Staforganisatie
Turfmarkt 147 | 2511 DP | Den Haag

M : 5.1.2.e [redacted]

5.1.2.e [redacted]@rvdk.nl
www.kinderbescherming.nl

Van: 5.1.2.e [redacted]
Verzonden: maandag 24 maart 2025 18:31
Aan: '5.1.2.e [redacted] (Parket-Generaal)' <5.1.2.e [redacted]@om.nl>; 5.1.2.e [redacted] <5.1.2.e [redacted]@rvdk.nl>;
'5.1.2.e [redacted]@minjenv.nl' <5.1.2.e [redacted]@minjenv.nl>; 5.1.2.e [redacted] <5.1.2.e [redacted]@rvdk.nl>; 5.1.2.e [redacted]
(Parket-Generaal) <5.1.2.e [redacted]@om.nl>; 5.1.2.e [redacted] (AP Amsterdam) <5.1.2.e [redacted]@om.nl>; 5.1.2.e [redacted]
<5.1.2.e [redacted]@ingrado.nl>; 5.1.2.e [redacted] <5.1.2.e [redacted]@ingrado.nl>; 5.1.2.l [redacted] 5.1.2.e [redacted] '5.1.2.l [redacted] 5.1.2.e [redacted]'>;
5.1.2.e [redacted] (Parket-Generaal) <5.1.2.e [redacted]@om.nl>
CC: 5.1.2.e [redacted] (Parket-Generaal) <5.1.2.e [redacted]@om.nl>; 5.1.2.e [redacted] (Parket-Generaal)
5.1.2.e [redacted]@om.nl>

Onderwerp: Position Paper RvdK Schoolverzuim uit Jeugdstrafrecht

Dag allen,

Zoals vandaag afgesproken stuur ik jullie hierbij het Position Paper *Schoolverzuim uit Jeugdstrafrecht* van de RvdK.

Met vriendelijke groet,

Drs. 5.1.2.e [redacted]
Senior beleidsadviseur

Raad voor de Kinderbescherming
Landelijke Staforganisatie
Turfmarkt 147 | 2511 DP | Den Haag

M

: 5.1.2.e

5.1.2.e @rvdk.nl

www.kinderbescherming.nl**Van:** 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e @om.nl>**Verzonden:** maandag 17 maart 2025 15:11**Aan:** 5.1.2.e <5.1.2.e @rvdk.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e @rvdk.nl>; '5.1.2.e @minjenv.nl'

<5.1.2.e @minjenv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e @rvdk.nl>; 5.1.2.e (Parket-Generaal)

<5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Amsterdam) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e

<5.1.2.e @ingrado.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e @ingrado.nl>; '5.1.2.i 5.1.2.e '5.1.2.i @5.1.2.e >;

5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e @om.nl>

CC: 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (Parket-Generaal)

5.1.2.e @om.nl>

Onderwerp: Overleg+ bijlagen 24 maart as 14.00-16.00 herbezinning OM rol schoolverzuim met Ingrado

Beste allemaal,

Op 24 maart as spreken we elkaar over de herbezinning OM rol schoolverzuim.

Bijgaand treffen jullie de agenda en twee bijlagen aan over Herbezinning OM rol schoolverzuim en een Advies handhaving leerplichtwet.

Het overleg is gepland van 14.00-16.00.

Locatie Parket-Generaal, Prins Clauslaan 16, Den Haag.

Tot dan!

Met vriendelijke groet,

Mede namens 5.1.2.e en 5.1.2.e

5.1.2.e
BeleidsadviseurOpenbaar Ministerie
Parket Generaal

Afdeling Beleid & Strategie

06 – 5.1.2.e

5.1.2.e @om.nl

www.om.nl

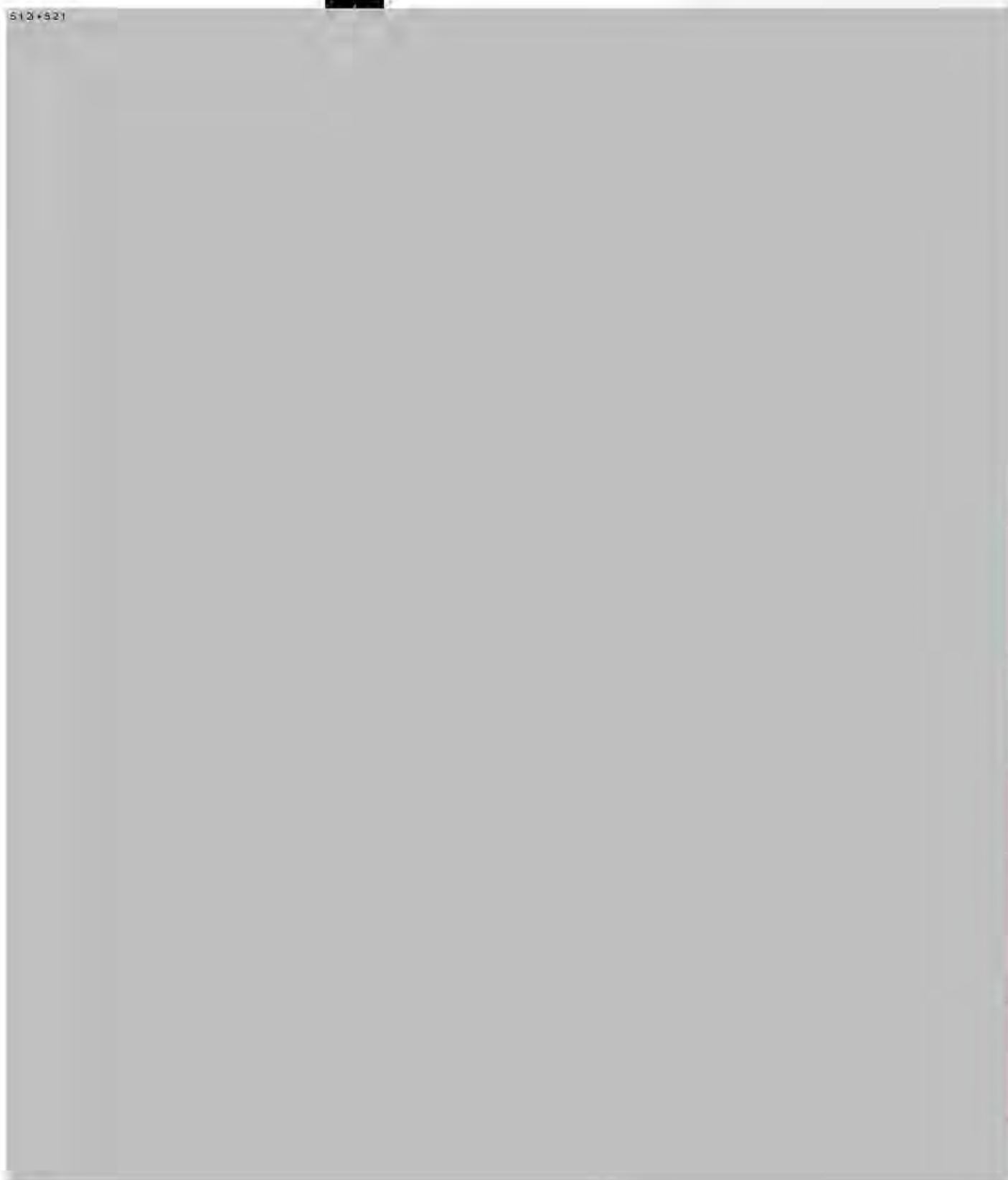
Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

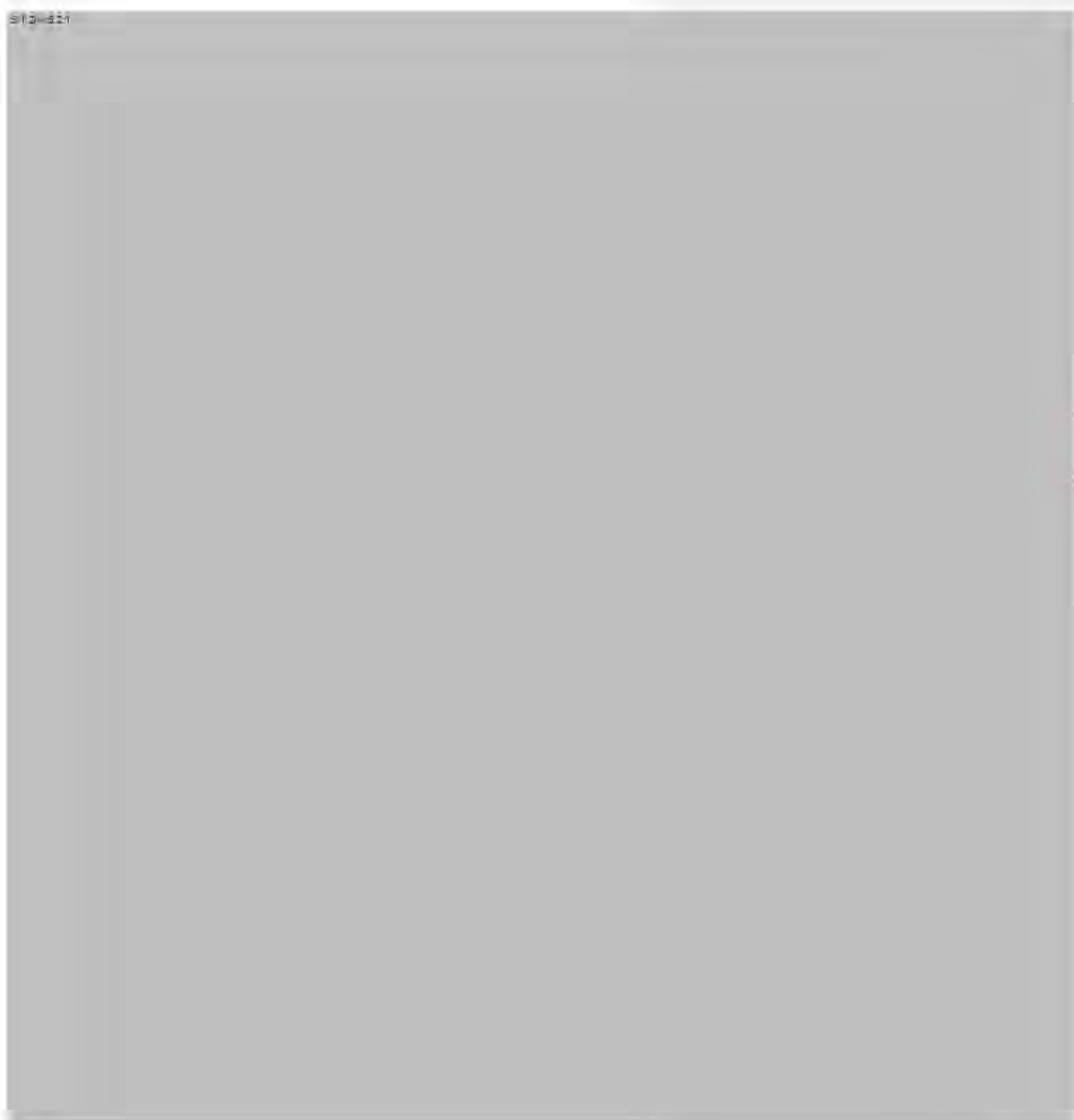
Document 60

513+521

912-121

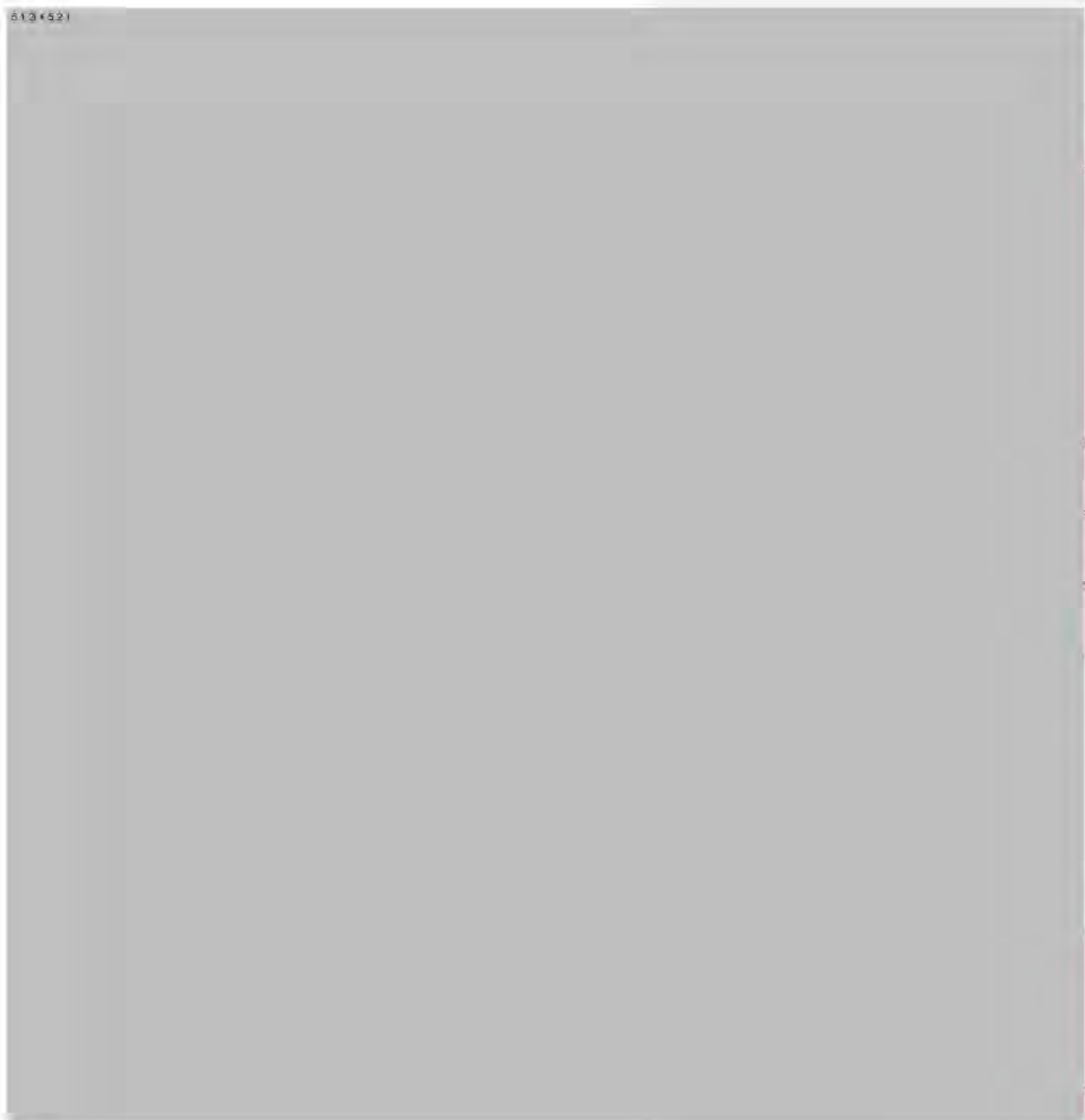

3 (2483)

5124691

5124821

513 x 521

Document 61

From: "5.1.2.e (Parket-Generaal)"
Sent: Thu, 2 Oct 2025 08:18:22 +0200
To: 5.1.2.e (Parket-Generaal)" <5.1.2.e@om.nl>; "5.1.2.e (Parket-Generaal)"
 5.1.2.e @om.nl>
Subject: FW: Actie en besluitenlijst 24 maart as 14.00-16.00 herbezinning OM rol schoolverzuim met Ingrado
Attachments: Postion Paper Herziening wetgeving schoolverzuim en vrijstellingen van Ingrado.pdf

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e
 5.1.2.e
 5.1.2.e
 5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@ingrado.nl>

Verzonden: vrijdag 4 april 2025 09:35

Aan: 5.1.2.e (Parket-Generaal) 5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e@om.nl>;
 '5.1.2.e' <5.1.2.e@rjdk.nl>; 5.1.2.e @rjdk.nl <5.1.2.e@rjdk.nl>;
 '5.1.2.e @minjenv.nl' <5.1.2.e@minjenv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@rjdk.nl>; 5.1.2.e
 (Parket-Generaal) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (AP Amsterdam) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e
 <5.1.2.e@ingrado.nl>; 5.1.2.e 5.1.2.i @ 5.1.2.e >

CC: 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e (Parket-Generaal)
 <5.1.2.e@om.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@ingrado.nl>

Onderwerp: RE: Actie en besluitenlijst 24 maart as 14.00-16.00 herbezinning OM rol schoolverzuim met Ingrado

Beste allemaal

In de bijlage vinden jullie het position paper van Ingrado.

Daarnaast heb ik tijdens het overleg op 24 maart jl. aangegeven dat Ingrado zich nog beraadt op deelname aan het meeschrijven van een gezamenlijke notitie richting OCW. Na interne afweging heb ik besloten om die keuze gaandeweg het proces te maken.

Ingrado grote waarde aan het gesprek over de toekomst van het leerrecht en het ontwikkelen van een nieuwe Leerplichtwet. Vanuit onze expertise en betrokkenheid bij het recht op onderwijs en ontwikkeling van jongeren blijft Ingrado graag aangesloten bij de verdere inhoudelijke wisseling en vervolggesprekken.

Ik hoor graag op welke manier die betrokkenheid vorm kan krijgen.

Met een vriendelijke groet,

5.1.2.e

Bestuurder

5.1.2.e @ingrado.nl 5.1.2.e

Ingrado

085 -

Hofplein 20
3032 AC Rotterdam
www.ingrado.nl

Van: 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e @om.nl>

Verzonden: dinsdag 25 maart 2025 09:57

Aan: 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e @rvdk.nl>; 5.1.2.e @rvdk.nl <5.1.2.e @rvdk.nl>; 5.1.2.e @minjenv.nl <5.1.2.e @minjenv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e @rvdk.nl>; 5.1.2.e Parket-Generaal <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Amsterdam) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e @ingrado.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e @ingrado.nl>; 5.1.2.e 5.1.2.i 5.1.2.e >

CC: 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (Parket-Generaal)

5.1.2.e @om.nl>

Onderwerp: Actie en besluitenlijst 24 maart as 14.00-16.00 herbezinning OM rol schoolverzuim met Ingrado

Sommige mensen die dit bericht hebben ontvangen, ontvangen niet vaak e-mail van 5.1.2.e @om.nl. [Ontdek waarom dit belangrijk is](#)

Beste allemaal,

In de bijlagen de actie- en besluitenlijst van het overleg van maandag 24 maart. Mochten er onjuistheden in staan, laat het mij weten dan zorg ik dat het aangepast wordt.

Het advies van het WBOM ook nog een keer in de bijlage, deze versie mag verspreid worden.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e
Beleidsadviseur

Openbaar Ministerie
Parket-Generaal
06 – 5.1.2.e
5.1.2.e @om.nl
www.om.nl

Van: 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e @om.nl>

Verzonden: maandag 17 maart 2025 15:11

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e @rvdk.nl>; 5.1.2.e @rvdk.nl <5.1.2.e @rvdk.nl>; 5.1.2.e @minjenv.nl <5.1.2.e @minjenv.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e @rvdk.nl>; 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (AP Amsterdam) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e @ingrado.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e @ingrado.nl>; 5.1.2.i 5.1.2.e 5.1.2.i 5.1.2.e >; 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e @om.nl>

CC: 5.1.2.e (Parket-Generaal) <5.1.2.e @om.nl>; 5.1.2.e (Parket-Generaal) 5.1.2.e @om.nl>

Onderwerp: Overleg+ bijlagen 24 maart as 14.00-16.00 herbezinning OM rol schoolverzuim met Ingrado

Beste allemaal,

Op 24 maart as spreken we elkaar over de herbezinning OM rol schoolverzuim.

Bijgaand treffen jullie de agenda en twee bijlagen aan over Herbezinning OM rol schoolverzuim en een Advies handhaving leerplichtwet.

Het overleg is gepland van 14.00-16.00.

Locatie Parket-Generaal, Prins Clauslaan 16, Den Haag.

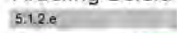
Tot dan!

Met vriendelijke groet,

Mede namens en

Beleidsadviseur

Openbaar Ministerie
Parket Generaal
Afdeling Beleid & Strategie

@om.nl
www.om.nl

Document 62

OPENBAAR MINISTERIE

Parket-Generaal

Postbus 20305, 2500 EH Den Haag

Dhr 5.1.2e 5.1.2e

Uitsluitend per email:

5.1.2e@gmail.com

Prins Clauslaan 16
2595 AJ Den Haag
T +31 88 699 11 00
www.om.nl

Datum 14 augustus 2025
Onderdeel Bestuurlijke en Juridische Zaken
Ons kenmerk PAG/BJZ/184147/427335
Contactpersoon 5.1.2e 5.1.2e
Doorkiesnummer(s) 088 - 5.1.2e 5.1.2i
E-mail 5.1.2e@om.nl 5.1.2i
Bijlage(n) Antwoord op schriftelijke Kamervragen 5b Lpw
Onderwerp Uw email over de Leerplichtwet

Bij beantwoording de datum en
ons kenmerk vermelden.

Geachte heer 5.1.2e 5.1.2e

Op 5 april 2025 heeft u per email aan het arrondissementsparket Oost-Brabant uw zorgen geuit over het besluit van het Openbaar Ministerie om de leerplichtzaken op grond van artikel 5b Leerplichtwet (hierna: 'Lpw') niet meer te vervolgen. In uw email geeft u aan dat het recht op onderwijs voor kinderen een groot goed is, wat niet lichthartig mag worden gezien. Het besluit van het Openbaar Ministerie baart u zorgen. Volgens u brengt dit besluit mogelijk de veiligheid van kinderen en kwaliteit van hun onderwijs in gevaar.

Het Openbaar Ministerie deelt graag uw opvatting dat het recht op onderwijs van ieder kind een groot goed is. In Nederland zijn kinderen vanaf 5 jaar leerplichtig. In sommige gevallen kan er vrijstelling gevraagd worden van de leerplicht. Bijvoorbeeld vanwege ziekte of 'richtingsbezwaren'. Dit laatste betekent dat er volgens de ouders geen scholen in de nabije omgeving zijn die aansluiten bij hun geloofsovertuiging of levensopvatting. Het aanvragen van deze vrijstelling, wordt beoordeeld door de leerplichtambtenaar. In 2024 hadden meer dan 2100 jongeren een vrijstelling van de leerplicht vanwege richtingsbezwaren. Wanneer de leerplichtambtenaar het verzoek tot vrijstelling afwijst, wordt er een proces-verbaal opgemaakt. In 2024 ging dit om zo'n 160 strafzaken. Dat is in dat jaar nog geen 8% van het totaal verleende vrijstellingen vanwege richtingsbezwaren.

Het gewijzigd standpunt van het Openbaar Ministerie is gebaseerd op een advies van het Wetenschappelijk bureau van het Openbaar Ministerie. De afgelopen jaren is gebleken dat het toetsingskader waarmee de leerplichtambtenaren deze

Datum 14 augustus 2025
Ons kenmerk PAG/5.12.e/184147/427335
Pagina 2/2

vrijstellingen beoordelen, onvoldoende duidelijk is en de procedures lang en complex zijn. De wettelijke bepalingen met betrekking tot richtingsbezwaren worden verschillend geïnterpreteerd. Dit komt bijvoorbeeld tot uiting in de jurisprudentie. Hieruit volgt geen eenduidige lijn en dit leidt naar het oordeel van het Openbaar Ministerie tot een onvoorspelbare uitkomst van strafrechtelijk procedures. Het moet voor ouders duidelijk zijn wanneer zij de wet overtreden en wel of niet strafbaar zijn. Omdat de wettelijke bepalingen verschillend worden geïnterpreteerd kan er sprake zijn van ongelijke behandeling. Onder deze omstandigheden meent het Openbaar Ministerie dat het niet langer verantwoord is om strafrechtelijke vervolging voort te zetten, behoudens de zaken waarin op formele gronden ten onrechte een beroep op de vrijstelling wegens richtingsbezwaren wordt gedaan.

Voorts heeft het Openbaar Ministerie na jarenlange zeer langdurige en ingewikkelde procedures geconcludeerd dat voorzetting van de strafrechtelijke handhaving ook nauwelijks enig effect heeft. De door de rechter opgelegde sancties (deels voorwaardelijke geldboetes) hebben veelal niet geleid tot het alsnog naar school gaan van de kinderen.

Het Openbaar Ministerie is onder andere in gesprek met Ingrado (de Landelijke Vereniging voor Leerplichtambtenaren), het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en het Ministerie van Justitie en Veiligheid om te onderzoeken of er alternatieven zijn om de schoolgang van kinderen alsnog te bevorderen.

Naar aanleiding van het besluit van het Openbaar Ministerie hebben leden van de Tweede Kamer Kamervragen gesteld aan de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Ter informatie treft u in de bijlage de beantwoording van de Kamervragen aan.

Ik vertrouw erop u met deze brief voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

het College van procureurs-generaal,
namens het College,
het Hoofd Bestuurlijke en

5.12.e

5.12.e

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

> Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

De voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

**Onderwijspersoneel en
Primair Onderwijs**
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon

Onze referentie
52224451

Uw brief
9 april 2025

Uw referentie
2025Z06861

Datum 27 mei 2025

Betreft Antwoord op schriftelijke vragen van Kisteman (VVD)

Hierbij stuur ik u, mede namens minister van Justitie en Veiligheid, de antwoorden op de vragen van het lid Kisteman (VVD) over het bericht 'Ouders die kind van school houden vanwege geloofsovertuiging worden niet meer vervolgd'.

De vragen werden ingezonden op 9 april 2025 met kenmerk 2025Z06861.

De staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Mariëlle Paul

De antwoorden op de schriftelijke vragen van het lid Kisteman (VVD) over het bericht 'Ouders die kind van school houden vanwege geloofsovertuiging worden niet meer vervolgd', ingezonden op 9 april 2025.

Onze referentie
52224451

Vraag 1

Bent u bekend met het artikel in het Algemeen Dagblad van 5 april 2025 getiteld 'Ouders die kind van school houden vanwege geloofsovertuiging worden niet meer vervolgd'?

Antwoord 1

Ja, ik ben bekend met dit artikel.

Vraag 2

Klopt het dat ouders die zonder toestemming hun kinderen thuishouden uit religieuze of andere motieven niet langer vervolgd worden door het Openbaar Ministerie? Hoe beoordeelt u dit nieuws?

Antwoord 2

Dit klopt deels. Het OM heeft laten weten zaken waarin op formele gronden ten onrechte een beroep op de vrijstelling wegens richtingsbezwaren wordt gedaan, zoals beroepen voor kinderen die al ingeschreven hebben gestaan op een school, nog wel te vervolgen. De overige zaken met betrekking tot deze vrijstelling vervolgt het OM inderdaad niet meer omdat de wettelijke bepalingen met betrekking tot richtingsbezwaren verschillend worden geïnterpreteerd. Dit komt bijvoorbeeld tot uiting in de jurisprudentie. Hieruit komt geen eenduidige lijn naar voren en dit leidt naar het oordeel van het OM tot een onvoorspelbare uitkomst van strafrechtelijke procedures. Omdat de wettelijke bepalingen verschillend worden geïnterpreteerd kan er sprake zijn van ongelijke behandeling. Onder deze omstandigheden meent het OM dat het niet langer verantwoord is om strafrechtelijke vervolging voort te zetten, behoudens de zaken waarin op formele gronden ten onrechte een beroep op de vrijstelling wegens richtingsbezwaren wordt gedaan. Ik betreur dat het OM zich genoodzaakt ziet om dit besluit te nemen en ben aan het bezien welke mogelijkheden er zijn om te zorgen dat ook deze kinderen onderwijs krijgen.

Vraag 3

Deelt u de zorgen dat het niet strafrechtelijk vervolgen van het ongegrond thuishouden van leerplichtige kinderen een precedent schept voor bredere onttrekking aan de leerplicht, op basis van ideologische of religieuze overtuigingen? Vindt u dit wenselijk?

Antwoord 3

Ik deel de zorg dat door het ontbreken van handhaving een ongewenste groei van het aantal vrijstellingen kan ontstaan. Deze zorgen heb ik ook met het OM gedeeld. Het OM deelt de zorgen over het stijgend aantal thuiszitters. Daarbij geeft het OM aan dat de strafrechtelijke handhaving veelal niet het effect heeft dat kinderen weer naar school gaan. Een mogelijke groei van het aantal leerlingen dat geen onderwijs krijgt, vind ik niet wenselijk en daarom wil ik elk alternatief overwegen dat ertoe leidt dat deze kinderen wel onderwijs krijgen.

Vraag 4

Acht u het denkbaar dat meer ouders hun kinderen thuis gaan houden nu er geen consequenties tegenover staan? Hoe verhoudt zich dit bericht met de eerdere zorgen die verschillende gemeenten vorig jaar hebben geuit over een forse toename van kinderen die niet naar school gaan?

Antwoord 4

Een mogelijke toename van het aantal beroepen op vrijstellingen vanwege richtingsbezwaren door het ontbreken van handhaving acht ik denkbaar. Dat komt bovenop de groei van het aantal leerlingen dat om verschillende redenen thuiszit. De zorgen van gemeentes deel ik. Mijn uitgangspunt blijft onverminderd dat ieder kind naar school moet gaan, behoudens die gevallen waar op grond van de wet vrijstelling voor is verkregen, en dat alleen in zeer uitzonderlijke gevallen vrijstelling van de leerplicht mogelijk zou moeten zijn.

Vraag 5

Heeft het Openbaar Ministerie richting uw departement of uzelf gecommuniceerd over dit besluit? Zo ja, heeft zij aangegeven op basis van welke overwegingen is besloten om deze vervolgingen te staken?

Antwoord 5

Het OM functioneert ten aanzien van de strafoplegging in strafzaken zelfstandig en onafhankelijk. Het OM heeft niet direct richting mijn departement over dit besluit gecommuniceerd voorafgaand aan de bekendmaking. Ik heb naderhand kennis kunnen nemen van het besluit en de overwegingen die hieraan ten grondslag liggen, deze staan weergegeven onder het antwoord op vraag 1. Ook heeft het OM met een persbericht toelichting gegeven. De wenselijkheid van de strafrechtelijke status van de Leerplichtwet is in meer algemene zin het meest recentelijk aan de orde geweest in het beleidsoverleg Leerplicht met Ingrado, OCW, JenV en gemeenten van november 2024. Ik had bij voorkeur voorafgaand aan het besluit alternatieven voor handhaving voor deze groep kinderen onder de Leerplichtwet ontwikkeld. Op dit moment worden alle opties in kaart gebracht, om er voor te zorgen dat het recht op onderwijs van ieder kind invulling krijgt.

Vraag 6

Op welke manier heeft u gereageerd op het voornemen van het Openbaar Ministerie? Bent u voornemens om het Openbaar Ministerie aan te spreken op hun besluit?

Antwoord 6

Het OM functioneert ten aanzien van de strafoplegging in strafzaken zelfstandig en onafhankelijk. Dat neemt niet weg dat ik mijn zorgen over het besluit heb gedeeld met het OM. Ik ben aan het bezien welke mogelijkheden er zijn om kinderen die zonder toestemming thuiszitten vanwege bezwaren die voortkomen uit de geloofsovertuiging of levensopvatting van hun ouders, ook naar school te krijgen. Vanuit het belang van het beschermen van het recht op onderwijs van kinderen wil ik daarbij elke optie op tafel en ik kijk daarbij ook naar de motie Kwint/Westerveld die de regering oproept de vrijstellingsmogelijkheid te schrappen.¹

¹ Kamerstukken II 2023-2024, 36410-VIII-20

Vraag 7

Hoe verhoudt het besluit van het Openbaar Ministerie zich tot de leerplichtwet? Betekent dit dat artikelen 26 en 28 dode letters zijn?

Antwoord 7

Het besluit van het OM, dat als toegelicht onder het antwoord op vraag 1 tot stand is gekomen, en het op dit moment ontbreken van andere handhavingsmogelijkheden maakt de uitvoering van de Leerplichtwet 1969 minder effectief. De artikelen 26 en 28 zijn nog altijd van toepassing en het OM zal ten dele ook handhaven op situaties waarin de vrijstelling vanwege richtingsbezwaren niet is ontstaan (zie ook het antwoord op vraag 2). Het besluit betekent evenwel dat niet iedere mogelijke overtreding meer vervolgd wordt.

Vraag 8

Deelt u de mening van de vereniging van leerplichtambtenaren dat stoppen zonder alternatief de handvatten om toe te zien op het recht op onderwijs weg doen vallen?

Antwoord 8

De leerplicht is samen met toegankelijk onderwijs het middel om het recht op onderwijs voor alle kinderen te waarborgen. Ik deel de opvatting van Ingrado in zoverre dat het recht op onderwijs door het stoppen van de strafrechtelijke handhaving en het ontbreken van andere handhavingsmogelijkheden minder goed kan worden gegarandeerd. Ik blijf dat onwenselijk vinden en ik wil met alle betrokken partijen in gesprek over de mogelijkheden.

Vraag 9

Bent u bekend met de 'kaders' waarover het Openbaar Ministerie richting de vereniging van leerplichtambtenaren heeft gecommuniceerd? Wat houden deze kaders in?

Antwoord 9

De handreiking gebaseerd op het wettelijk kader voor formele vereisten wordt gedeeld op de site van Ingrado en houdt in dat het OM nog wel gaat vervolgen bij formele tekortkomingen. Ingrado en OM zullen gemeenten adviseren op eenduidige wijze deze procedure op grond van het wettelijk kader te volgen.

Vraag 10

Welke mogelijkheden heeft u om toe te zien op de naleving van de leerplicht? Bestaan er naast strafrechtelijke vervolging nog andere middelen om hand te haven, zoals via het bestuursrecht?

Antwoord 10

Dit ben ik nog aan het bezien; samen met het OM, Justitie en Veiligheid, VNG en Ingrado kijk ik ook naar andere mogelijkheden. Voor de zomer informeer ik u hierover.

Vraag 11

In hoeverre kan de minister van Onderwijs artikel 27 van de leerplichtwet inzetten om te handhaven op het ongegrond thuishouden van leerplichtige kinderen? Is hij voornemens om dit vaker te doen, nu het Openbaar Ministerie niet langer overgaat tot strafrechtelijk vervolgen?

Antwoord 11

Dat artikel voorziet in boetes die kunnen worden opgelegd aan schoolhoofden. Het artikel schept geen mogelijkheid om boetes op te leggen aan ouders vanwege onterecht gebruik van de vrijstelling.

Onze referentie
52224451

Vraag 12

Zijn er volgens u alternatieven voor strafrechtelijke vervolging denkbaar? Zo ja, welke? Welke wijzigingen in wetgeving zouden hiervoor nodig zijn?

Antwoord 12

Op dit moment wordt in een breder kader gekeken naar wat de meest effectieve manier is om het leerrecht voor ieder kind te borgen. In dat verband onderzoek ik ook welke opties een wetswijziging vereisen. Voor de zomer informeer ik uw Kamer over mijn inzet op dit onderwerp.

Vraag 13

Houden gemeenten, als toezichthoudende overheid, cijfers bij over het aantal kinderen dat jaarlijks vanwege religieuze overtuigingen van school wordt gehouden? Zijn die cijfers u bekend?

Antwoord 13

In de leerplichttelling wordt jaarlijks per gemeente doorgegeven hoeveel absoluut en relatief verzuim er is. Ook het aantal vrijstellingen wordt geregistreerd. Deze telling wordt ook gedeeld met uw Kamer. Het aantal vrijstellingen is de afgelopen jaren gestegen. In 2023-2024 zijn er 2475 vrijstellingen vanwege richtingsbezwaren ontstaan, waar dat in 2019-2020 nog om 1280 vrijstellingen ging.

Vraag 14

Hoe wordt gecontroleerd of kinderen die thuis worden gehouden vanwege religieuze overtuigingen enig onderwijs krijgen?

Antwoord 14

Daar vindt op dit moment geen controle op plaats en om te borgen dat iedere leerling onderwijs krijgt moet dat veranderen. Ik vind het heel belangrijk om inzichtelijk te krijgen of deze kinderen onderwijs krijgen en op de kwaliteit hiervan. Daarom werk ik aan een wetsvoorstel om dat te veranderen.

Vraag 15

Wat is de stand van zaken rond het voorgenomen Wetsvoorstel waarborgen thuisonderwijs? Ziet u door het besluit van het Openbaar Ministerie dat u meer urgentie moet geven aan dit wetsvoorstel binnen de wetsprioritering van het ministerie Onderwijs, Cultuur en Wetenschap?

Antwoord 15

Dat wetsvoorstel was in voorbereiding. December jl. heb ik uw Kamer geïnformeerd over de pilot die eerst zou worden uitgevoerd, voor het wetsvoorstel wordt afgerond en aan uw Kamer kan worden voorgelegd.² In het licht van recente gebeurtenissen zie ik hoe een en ander zich tot elkaar verhoudt. De potentiële stijging van het aantal leerlingen met een vrijstelling vraagt snel om een adequate aanpak, waarbij het belang van het kind en het recht op onderwijs voorop staan. Ik kom hier voor de zomer op terug.

² Kamerstukken II 2024-2025, 36600-VIII-151

Vraag 16

Deelt u de mening dat we te allen tijde het belang van de leerling voorop moeten zetten en dat een verdere toename van kinderen die niet naar school gaan zeer onwenselijk is en voorkomen moet worden?

Onze referentie

52224451

Antwoord 16

Deze mening deel ik volledig.

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

De voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

**Onderwijspersoneel en
Primair Onderwijs**
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon

Onze referentie
51937216

Uw brief
11 april 2025

Uw referentie
2025Z07050

Datum 27 mei 2025

Betreft Antwoord op schriftelijke vragen van Pijpelink en Westerveld (beiden
GroenLinks-PvdA) over het bericht 'Ouders die kind van school houden
vanwege geloofsovertuiging worden niet meer vervolgd'

Hierbij stuur ik u, mede namens minister van Justitie en Veiligheid, de
antwoorden op de vragen van de leden Pijpelink en Westerveld (beiden
GroenLinks-PvdA) over het bericht 'Ouders die kind van school houden vanwege
geloofsovertuiging worden niet meer vervolgd'.

De vragen werden ingezonden op 11 april 2025 met kenmerk 2025Z07050.

De staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Mariëlle Paul

De antwoorden op de schriftelijke vragen van de leden Pijpelink en Westerveld (beiden GroenLinks-PvdA) over het bericht 'Ouders die kind van school houden vanwege geloofsovertuiging worden niet meer vervolgd' met kenmerk 2025Z07050, ingezonden op 11 april 2025.

Onze referentie
51937216

Vraag 1

Bent u bekend met het bericht 'Ouders die kind van school houden vanwege geloofsovertuiging worden niet meer vervolgd'?¹

Antwoord 1

Ja, daar ben ik mee bekend.

Vraag 2

Wanneer bent u op de hoogte gesteld van het besluit van het Openbaar Ministerie (OM) om per direct te stoppen met de vervolging van ouders die hun kinderen thuishouden omdat ze vinden dat het onderwijs niet aansluit bij geloofs- of levensovertuiging?

Antwoord 2

Op 25 maart hebben wij vernomen dat het OM dit besluit genomen had. Het OM heeft laten weten zaken waarin op formele gronden ten onrechte een beroep op de vrijstelling wegens richtingsbezwaren wordt gedaan, zoals beroepen voor kinderen die al ingeschreven hebben gestaan op een school, nog wel te vervolgen. De overige zaken met betrekking tot deze vrijstelling vervolgt het OM inderdaad niet meer. Hiertoe is het OM overgegaan omdat de wettelijke bepalingen met betrekking tot richtingsbezwaren verschillend worden geïnterpreteerd. Dit komt bijvoorbeeld tot uiting in de jurisprudentie. Hieruit komt geen eenduidige lijn naar voren en dit leidt naar het oordeel van het OM tot een onvoorspelbare uitkomst van strafrechtelijke procedures. Omdat de wettelijke bepalingen verschillend worden geïnterpreteerd kan er sprake zijn van ongelijke behandeling. Onder deze omstandigheden meent het OM dat het niet langer verantwoord is om strafrechtelijke vervolging voort te zetten. Ik betreur dat het OM zich genooddaakt ziet om dit besluit te nemen en dat het ministerie van OCW hier niet van te voren op de hoogte is gesteld. Op dit moment worden alle mogelijkheden bezien die er zijn om te zorgen dat ook deze kinderen onderwijs krijgen.

Vraag 3

Heeft er overleg plaatsgevonden tussen het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) en het OM om tot dit besluit te komen? Zijn partijen als Ingrado betrokken geweest bij dit besluit?

Antwoord 3

Nee, er heeft niet op voorhand overleg plaatsgevonden over dit besluit. Naderhand heeft er wel ambtelijk overleg plaatsgevonden met het OM over het besluit en de gevolgen daarvan. De wenselijkheid van de strafrechtelijke status van de Leerplichtwet is in meer algemene zin het meest recentelijk aan de orde

¹ <https://www.ad.nl/binnenland/ouders-die-kind-van-school-houden-vanwege-geloofsovertuiging-worden-niet-meer-vervolgd~a5c36ff2/>

geweest in het beleidsoverleg Leerplicht met Ingrado, het ministerie van OCW, het ministerie van JenV en gemeenten van november 2024.

Onze referentie
51937216

Vraag 4

In Trouw noemt u de situatie onwenselijk, wat gaat u aan deze situatie doen? Zeker omdat u in hetzelfde artikel ook zegt dat 'de wet ook op dit punt moet worden gehandhaafd'?²

Antwoord 4

De afweging van het OM en het op dit moment ontbreken van andere handhavingsmogelijkheden maakt de uitvoering van de Leerplichtwet 1969 minder effectief en dat vind ik onwenselijk. Ik ben in afstemming met het OM, het ministerie van J&V, VNG en Ingrado aan het bezien of er naast strafrechtelijke vervolging ook andere handhavingsmogelijkheden zijn. Ik informeer uw Kamer daarover voor de zomer.

Vraag 5

Hoe verhoudt dit besluit zich tot de aangenomen motie van de leden Kwint/Westerveld waarin de regering wordt verzocht om alleen vrijstellingen van de leerplicht toe te staan voor leerlingen die om lichamelijke en psychische redenen niet in staat zijn om onderwijs te volgen en op welke manier is deze motie uitgevoerd?

Antwoord 5

In oktober 2023 is een aantal moties aangenomen over thuisonderwijs. Een deel van de moties riep op tot meer onderzoek naar thuisonderwijs en naar het starten van een pilot op het vlak van kwaliteitsborging.³ Ik heb als eerste gepoogd om te komen tot voorwaarden om te garanderen dat terwijl de vrijstelling blijft bestaan wordt geborgd dat kinderen goed onderwijs zouden krijgen. Dat doe ik met het wetsvoorstel 'waarborgen thuisonderwijs', waarmee we de verplichting opleggen aan ouders met een vrijstelling om vervangend onderwijs te verzorgen. In het voorstel worden inhoudelijke eisen gesteld aan het vervangende onderwijs en er wordt toezicht op geregeld. Nu de situatie anders wordt, zal ik mij opnieuw beraden op de mogelijkheden, waaronder de mogelijkheid om de vrijstelling wegens richtingsbezwaren te schrappen.

Vraag 6

Deelt u de zorgen van Ingrado dat het aantal vrijstellingen zal gaan toenemen als het OM stopt met handhaven?

Antwoord 6

Ik deel de zorg dat door het ontbreken van handhaving een ongewenste groei van het aantal beroepen op vrijstellingen kan ontstaan.

Vraag 7

² <https://www.trouw.nl/onderwijs/ongeoorloofd-thuisonderwijs-wordt-niet-altijd-meer-bestaft-onwenselijk-vindt-de-staatssecretaris~b2da7241/>

³ Kamerstukken II 2023-2024, 2024D07849

Deelt u ook de zorgen van Ingrado over hoe het recht op onderwijs voor kinderen van wie de ouders zich beroepen op een vrijstelling 5 onder b na dit besluit kan worden gewaarborgd? Komt het recht op onderwijs door dit besluit niet in gedrang?⁴

Onze referentie
51937216

Antwoord 7

Ik heb al langere tijd zorgen over deze groep leerlingen en ik wil dat hun recht op onderwijs geborgd wordt. Het besluit van het OM verandert die situatie niet, behalve dat de groep potentieel groter wordt. Er is op dit moment geen verplichting voor ouders met een vrijstelling om vervangend onderwijs te verzorgen. Zoals reeds aangegeven werk ik in dit verband aan een wetsvoorstel. In het kader van de uitwerking daarvan zal ook rekening moeten worden gehouden met recente ontwikkelingen. Ik zie mijzelf nu genoodzaakt te onderzoeken in hoeverre de vrijstellingsmogelijkheid wegens richtingsbezwaren in stand kan blijven.

Vraag 8

Hoe verhoudt dit besluit van het OM zich tot het stijgende aantal kinderen dat thuiszit en verstoken is van onderwijs? Deelt u de zorgen dat dit besluit niet helpt om het aantal thuiszittende kinderen te verminderen?

Antwoord 8

Ik vind het risico groot dat de groep thuiszittende kinderen met dit besluit verder stijgt als gevolg van een stijging van ouders die een beroep doen op een vrijstelling. Het besluit van het OM, dat op basis van inhoudelijke redenen als toegelicht onder het antwoord op vraag 2 tot stand is gekomen, en het op dit moment ontbreken van andere handavingsmogelijkheden dragen zeker niet bij aan de vermindering van het aantal thuiszittende kinderen en baart mij dan ook zorgen. Ook hierover ben ik met alle betrokken partijen in gesprek.

Vraag 9

Heeft u zicht op hoeveel ouders een vrijstelling aanvragen omdat ze vinden dat er in de buurt geen school is die aansluit op hun levensovertuiging? Hoe vaak worden die vrijstellingen ook daadwerkelijk toegekend? Kunt u een overzicht geven van het aantal aanvragen en toekenningen van de afgelopen tien jaar, specifiek op vrijstelling voor levensovertuiging?

Antwoord 9

Jaarlijks wordt met uw Kamer de leerplichttelling gedeeld waarin de relatieve en absolute verzuimcijfers per gemeente worden vermeld.⁵ Wanneer de leerplichtambtenaar het verzoek tot vrijstelling afwijst, kan er een proces-verbaal opgemaakt worden. In 2024 ging dit om zo'n 160 strafzaken. Dat is minder dan 8 procent van het totaal verleende vrijstellingen.

De cijfers van de afgelopen 10 jaar zijn als volgt voor het aantal beroepen op de vrijstelling vanwege richtingsbezwaren:

⁴ <https://ingrado.nl/actueel/items/om-behandelt-geen-nieuwe-zaken-rondom-art-5b-leerplichtwet>

⁵ Kamerstukken II 2023-2024, 2024D18454

2013-2014	575
2014-2015	619
2015-2016	705
2016-2017	813
2017-2018	931
2018-2019	1097
2019-2020	1280
2020-2021	1556
2021-2022	1771
2022-2023	2124
2023-2024	2475

Vraag 10

Hoe vaak heeft het OM de afgelopen tien jaar boetes uitgedeeld aan ouders die hun kind ongeoorloofd thuishouden?

Antwoord 10

De strafbaarstelling bij het mogelijk niet voldoen aan de vereisten voor de vrijstelling artikel 5b Leerplichtwet valt onder de bredere overtreding van artikel 2 Leerplichtwet. Exacte cijfers over overtredingen die specifiek betrekking hebben op het onjuist toepassen van de vrijstelling kunnen niet uit de systemen van het OM worden gedestilleerd. Een (handmatige) inventarisatie van het aantal zaken op basis van artikel 5b Leerplichtwet wijst uit dat er landelijk zo'n 60 zaken in behandeling waren in april 2025. Wel zijn er totale cijfers beschikbaar over de algemene overtreding van artikel 2 van de Leerplichtwet. In de afgelopen 10 jaar zijn er in totaal 1.739 zaken door het OM vervolgd op grond van een overtreding van dit artikel. De wijze van afdoening verschilde per zaak. Bij veroordeling wordt de overtreding veelal afgedaan met opleggen van een boete.

Vraag 11

Ingrado roept op niet langer te wachten met het afschaffen van vrijstellingen op grond van een geloofs- of levensovertuiging en het recht op thuisonderwijs wettelijk te verankeren zodat er beter toezicht kan worden gehouden, hoe staat u hier tegenover?⁶

Antwoord 11

In Nederland hebben we een rijk en divers scholenaanbod. Mijn uitgangspunt blijft onverminderd dat ieder kind naar school moet gaan, behoudens die gevallen waar op grond van de wet vrijstelling voor is verkregen, en dat alleen in zeer uitzonderlijke gevallen vrijstelling van de leerplicht mogelijk zou moeten zijn.

Toelichting: deze vragen dienen ter aanvulling op eerdere vragen terzake van het lid Kisteman (VVD), ingezonden 9 april 2025 (vraagnummer 2025Z06861)

⁶ <https://ingrado.nl/actueel/items/herziening-wetgeving-schoolverzuim-en-vrijstellingen---position-paper>

Document 63

OPENBAAR MINISTERIE

College van procureurs-generaal

Ter Besluitvorming**(OPLEG)NOTA Schriftelijke procedure***Aan* Het College van procureurs-generaal*Datum* 31-03-2025*Bijlagen* a. Advies handhaving Vrijstelling Leerplichtwet WBOM*Datum**Akkoord**Door tussenkomst**van* De Collegesecretaris*Van*

5.1.2e

5.1.2e

Opsteller/tel.nr.

5.1.2e

5.1.2e

(5.1.2e

5.1.2e

Afgestemd met

PG Sue Preenen

*Onderwerp***Standpunt vervolging artikel 5 onder b leerplichtwet***Besispunten/
Bespreekpunten*

Het College wordt verzocht om in te stemmen met het standpunt om artikel 5 onder b Leerplichtwet zaken, mits aan de formele vereisten is voldaan, niet langer te vervolgen.

Aanleiding

In de collegevergadering van 11 maart 2025 is door PG Sue Preenen de mededeling gedaan dat er ontwikkelingen zijn in de jeugdportefeuille m.b.t. leerplicht. Hier is ook gesproken over de artikel 5 onder b Leerplichtwet zaken. In deze nota volgt de onderbouwing voor het standpunt om de zaken niet meer te vervolgen en wordt het College gevraagd om hiermee in te stemmen.

Toelichting

- Het OM is aan het onderzoeken of een strafrechtelijke aanpak van schoolverzuim nog wel past bij het kinderrechtenperspectief en de kerntaken van het OM. Daar gaan komende tijd gesprekken over gevoerd worden met de betrokken ketenpartners.
- Binnen de strafrechtelijke aanpak van schoolverzuim is nu specifiek de strafrechtelijke vervolging van ouders op grond van artikel 5 onder b Lpw een belangrijk onderdeel. Hiervoor is advies opgevraagd bij het WBOM. Uit het advies volgt dat strafrechtelijke vervolging niet meer opportuun is. Dit is inmiddels het derde advies van het WBOM over deze problematiek. Het eerste advies is in 2012 ook gedeeld met het ministerie van OCW met het signaal dat een toetsingskader voor strafrechtelijke handhaving om meer duidelijkheid vraagt. De wetgeving is echter juist ruimer geworden voor het oprichten van scholen zonder duidelijke richting of religieuze grondslag.
- Hierbij is van belang dat slechts een beperkt aantal strafzaken op grond van artikel 5 onder b Lpw instroomt, terwijl het aantal verleende vrijstellingen aanzienlijk hoger is zonder dat het OM zicht heeft op de toetsing. Het gaat jaarlijks om zo'n 160 strafzaken en inmiddels tegen de

OPENBAAR MINISTERIE

College van procureurs-generaal

2000 vrijstellingen. In deze afweging speelt mede een rol dat de strafrechtelijke procedures niet tot effect lijken te hebben dat kinderen weer naar school gaan en de procedures bovendien langdurig en zeer complex zijn.

- Het standpunt om de artikel 5 onder b Lpw zaken niet meer te vervolgen, wanneer geen vrijstelling is verleend vanwege de richtingsbedenking, wordt ondersteund door het ministerie van J&V. Dit is ook gedeeld met Ingrado. Zaken waarbij er overduidelijk niet is voldaan aan overige formele vereisten - zoals het tijdig aanvragen van een vrijstelling voordat het kind leerplicht is - zullen (vooralsnog) wel strafrechtelijk worden vervolgd. Deze kunnen mogelijk worden afgedaan door een OMSB.
- In lijn met het WBOM advies en met instemming van onze PG, is tijdens het landelijk platform jeugd OM van 13 maart besproken dat wij - in afwachting van nadere besluitvorming - geen nieuwe zaken meer aanbrengen bij de kinderrechter. De zaken die al op zitting staan ingepland zullen worden ingetrokken. Het advies is om deze strafzaken af te doen d.m.v. een sepot 20 (andere dan strafrechtelijke vervolging prevaleert), tenzij er niet is voldaan aan formele vereisten of het evident gaat om een onzinnige overtuiging.
- Het OM gaat in overleg met de betrokken ketenpartners zoals Ingrado, het ministerie van J&V en het ministerie van OCW over alternatieven om te bevorderen dat zo veel mogelijk kinderen onderwijs volgen.

Implicaties n.v.t.
Bedrijfsvoering

Medezeggenschap n.v.t.

Communicatie Er wordt gewerkt aan een communicatiebericht voor wat extern gedeeld kan worden. Dit bericht wordt ook op de website www.OM.nl geplaatst.

Samenvatting Advies handhaving Vrijstelling Leerplichtwet WBOM (datum 6-2-2025)
achterliggende
stukken

Document 64

OPENBAAR MINISTERIE

Parket-Generaal

Ondewerp Position Paper Herbezinning rol OM schoolverzuim

Datum 11 juni 2025

Herbezinning rol OM bij aanpak schoolverzuim

Aanleiding

Ieder kind heeft recht op onderwijs. Dit volgt onder meer uit artikel 28 van het Internationaal Verdrag Inzake de Rechten van het Kind. Kinderen moeten in staat worden gesteld zich zo goed mogelijk te ontwikkelen ter voorbereiding op een verantwoord leven in de samenleving.

Daarnaast is uit onderzoek bekend, dat als jongeren niet of nauwelijks onderwijs volgen, dit een voorspeller kan zijn voor toekomstig delinquent gedrag. Vroegtijdig signaleren van schoolverzuim en het tijdig bieden van hulp en ondersteuning aan jongeren en ouders om de schoolgang te bevorderen is daarbij van groot belang.

In Nederland kan schoolverzuim op basis van de Leerplichtwet ook leiden tot strafrechtelijk optreden tegen zowel de ouders als hun minderjarige kind. De strafrechtelijke aanpak van schoolverzuim is in Europa vrij uitzonderlijk.¹ Het VN Kinderrechtencomité heeft in dat verband in het gezaghebbend General Comment nummer 10 al eerder aangegeven dat het onwenselijk is om probleemgedrag als spijbelen, wat vaak het resultaat is van psychologische en/of sociaaleconomische problemen, strafbaar te stellen. Oplossingen zouden eerder gevonden kunnen worden in sociale beschermingsmaatregelen, waaronder ondersteuning van ouders en kind.

Het OM constateert al vele jaren, dat de handhaving op leerplicht per gemeente verschillend is en dat het onderscheid tussen geoorloofd en ongeoorloofd verzuim lastig is. Dit is mede afhankelijk van het aantal registraties en meldingen vanuit scholen en de inzet en beoordelingen van leerplichtambtenaren. In dat verband is relevant dat een aantal gemeenten de omslag maakt van 'leerplicht' naar 'leerrecht'; een beweging die het OM steunt. Dit is echter een langdurig traject en de hybride situatie kan leiden tot willekeur en rechtsongelijkheid

Bij de aanpak van schoolverzuim gaat het om lichte strafbare feiten, te weten overtredingen, waarbij doorgaans taakstraffen en boetes worden opgelegd. Er is vaak sprake van zwaardere achterliggende problematiek,

¹ Zimring e.a.2015, p. 17; voor België zie: Vaes 2014, p.10, 11.

waarbij het de vraag is of een strafrechtelijke aanpak proportioneel en effectief is. Daarnaast is de problematiek van thuiszitters en ongeoorloofd schoolverzuim complex² en gaat het om ingewikkelde regelgeving. Slechts een beperkt aantal zaken stroomt daadwerkelijk in bij het OM³.

Vanwege het principiële uitgangspunt op basis van het kinderrechtenperspectief, de focus op het inzetten van preventieve maatregelen en het uiteenlopende handavingsbeleid, leidt dit bij het OM tot de vraag of een strafrechtelijke handhaving van de Leerplichtwet nog wel kan worden gerechtvaardigd. Deze herbezinning van de rol van het OM in de aanpak van schoolverzuim is eveneens in lijn met de huidige prioriteiten van het College van procureurs-generaal. Het College verdiept de koers 'de basis op orde en meer rolvastheid inzake kerntaken'. Daarom wil het OM samen met de betrokken stakeholders in gesprek om te kijken of het recht op onderwijs van alle jongeren wettelijk beter te borgen is en of er nog wel een rol voor het strafrecht weggelegd is.

Wettelijk kader

Ad a. Problematisch verzuim

In de Leerplichtwet is schoolverzuim strafbaar gesteld voor jeugdigen tot 18 jaar voor zover zij nog niet hun startkwalificatie hebben behaald. Leerplichtambtenaren kunnen daarvoor een proces-verbaal opmaken wat door het OM beoordeeld wordt. Landelijk is al geruime tijd een versnipperd beeld van deze aanpak te zien. Er lijkt bij leerplichtambtenaren geen eenduidig beleid te zijn wanneer strafrechtelijk wordt ingegrepen. Op dit moment vindt bij de leerplichtambtenaren een omslag plaats van 'leerplicht' naar 'leerrecht'.

Vanuit het OM wordt gezien dat een strafrechtelijke aanpak op gespannen voet staat met het recht van jongeren op onderwijs en dus het zogenaamde 'leerrecht'. Een aanpak buiten het strafrecht, gericht op tijdige begeleiding en hulpverlening, eventueel aangevuld met een beschermingsonderzoek en civiele maatregel lijkt meer voor de hand te liggen. Het OM onderschrijft dan ook dat de omslag naar 'leerrecht' in combinatie met inzet op 'aanwezigheid' zinvol is en ondersteunt deze omslag.

Ad b. Luxe verzuim

De melding vanuit scholen en de handhaving door leerplichtambtenaren ten aanzien van het schoolverzuim in verband met vakanties buiten de

² Nederlands JeugdInstituut, cijfers over schoolverzuim en thuiszittende leerlingen.

³ Cijfers lopen per regio sterk uiteen, instroom is minder dan 10% van verschillende typen verzuim.

toegestane periode is onoverzichtelijk en uiteenlopend. Het OM kan zich niet aan de indruk onttrekken, dat de goed opgeleide, ondernemende ouder(s) veelal wel tijdig toestemming voor verlof weten te krijgen en dat het OM vooral strafzaken voor luxe verzuim ziet voor ouders, die wat minder handig zijn of de boete niet op de koop toe kunnen nemen. Bovendien is er een alternatief beschikbaar voor de inzet van het strafrecht, namelijk bestuurlijke handhaving van dit type verzuim.

Hoeveel zaken ziet het OM in het strafrecht?

Parket	2022	2023	2024
Amsterdam	319	265	184
Den Haag	290	399	460
Limburg	142	176	163
Midden-Nederland	347	395	353
Noord-Holland	318	344	375
Noord-Nederland	265	394	514
Oost-Brabant	153	218	288
Oost-Nederland	405	487	553
Rotterdam	721	991	860
Zeeland-West-Brabant	208	342	302
Eindtotaal	3168	4011	4052

Tabel 1: instroom leerplichtzaken OM (problematisch en luxe verzuim)

Conclusie

Vanuit het OM wordt gezien dat een strafrechtelijke aanpak van schoolverzuim op gespannen voet staat met het belang van jongeren vanuit kinderrechtenperspectief. Bij de aanpak van schoolverzuim gaat het immers om lichte feiten, te weten overtredingen, met vaak zwaardere achterliggende problematiek, waarbij het de vraag is of een strafrechtelijke aanpak proportioneel is. Oplossingen zouden eerder gevonden kunnen worden in sociale beschermingsmaatregelen, waaronder ondersteuning van ouders en kind.

Daarnaast is de handhaving al jaren te uiteenlopend, wat kan leiden tot willekeur en rechtsongelijkheid. Daarom wil het OM samen met stakeholders in gesprek om te kijken of het recht op onderwijs beter te borgen is met een alternatieve route buiten het strafrecht. Het OM is van oordeel dat voorzetting van de handhaving van de Leerplichtwet op den duur niet meer opportuun is.

Document 65

Aan betrokken ketenpartners

Landelijke Staforganisatie

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.kinderbescherming.nl

Contactpersoon

S.1.2.e
T. S.1.2.e

Datum

25 maart 2025

Projectnaam

Schoolverzuim uit JSR

Ons kenmerk

memo

Position Paper RvdK: Schoolverzuim uit Jeugdstrafrecht

Aanleiding

Het onderwerp *Schoolverzuim uit het Strafrecht* is vanuit het OM geagendeerd. Op 24 maart 2025 vond hierover een ketenbreed verkennend overleg plaats waarvoor de RvdK, Ingrado¹ en J&V ook zijn genodigd. Bij het OM speelt hierbij onder meer de focus op efficiëntie en de huidige krapte bij de afhandeling van strafzaken een rol. De kans bestaat dat het OM (steeds meer) processen-verbaal schoolverzuim niet-ontvankelijk gaat verklaren en niet in behandeling gaat nemen. De zaken rond vrijstellingen (art. 5 onder b) wil het OM z.s.m. niet meer gaan behandelen.

Ingrado legt steeds meer de nadruk op leerrecht dan op leerplicht en wil gaan onderzoeken wat het betekent als schoolverzuim buiten het strafrecht valt. Uit de stukken die het OM ter bespreking agendeert voor bovengenoemd overleg, blijkt dat het OM de voorkeur heeft voor het afschaffen van zowel het volwassenenstrafrecht als het jeugdstrafrecht bij schoolverzuim.

Samenvattend:

Jongeren die veelvuldig/ herhaaldelijk verzuimen van school vormen een diverse en veelal problematische groep die aandacht verdient. De huidige praktijk is niet ideaal maar de alternatieven voor de aanpak na het afschaffen van jeugdstrafrecht voor de groep ook niet.

De kans dat vooral jongeren met achterliggende problematiek uit gezinnen zonder hulpvraag -na het afschaffen van het jeugdstrafrecht voor schoolverzuim- onder de radar blijven, geen hulp krijgen en pas later met problemen als delict gedrag en/of werkloosheid weer in beeld komen, is groter dan bij het in stand houden van de leerplicht voor jongeren.

Advies vanuit landelijk beleid RvdK

Het jeugdstrafrecht voor de aanpak van schoolverzuim van 12-18 jarigen kan alleen verantwoord worden afgeschaft als de alternatieven voor de aanpak van het schoolverzuim voldoende beschikbaar zijn en goed werken. Helaas is dat nog niet het geval. Om deze reden is de RvdK op dit moment geen voorstander van het afschaffen van het jeugdstrafrecht voor schoolverzuim van 12-18-jarigen. Het is wel raadzaam samen met betrokken ketenpartners te verkennen wat de aanpak van schoolverzuim kan verbeteren.

¹ Ingrado is de vereniging voor Leerplicht en Doorstroompunt (RMC)

Inhoud memo

Hoewel het voorstel van het OM is om ongeoorloofd schoolverzuim zowel uit het volwassenen- als het jeugdstrafrecht te halen, ziet dit memo hierna verder alleen op het afschaffen van het **jeugd**strafrecht voor schoolverzuim. In dit memo komen achtereenvolgens aan bod: de huidige praktijk, alternatieven voor jeugdstrafrecht (JSR) bij schoolverzuim, de voor- en nadelen van het afschaffen van JSR, een samenvatting en het advies vanuit landelijk beleid van de RvdK.

Datum

10 maart 2025

Ons kenmerk

-

Juridisch kader

Nederland en Noord-Korea zijn de enige landen in de wereld die wettelijke leerplicht hebben voor minderjarigen. De Leerplichtwet (LPW) 1969 biedt de mogelijkheid om de *overtreding* ongeoorloofd relatief schoolverzuim van jongeren tussen de 12- 18 jaar strafrechtelijk te laten vervolgen via het opmaken van een proces-verbaal (pv) door de leerplichtambtenaar (LpA).

Leerplicht bestaat voor jongeren tot 16 jaar en voor jongeren zonder startkwalificatie tot 18 jaar. Zij kunnen een pv krijgen bij schoolverzuim als de LpA de verwijtbaarheid daarvan kan vaststellen.

Op basis van het IVRK hebben kinderen recht op ontwikkeling en recht op onderwijs. Er is derhalve een leerplicht en een leerrecht voor jongeren 12-18 jaar.

Ouders kunnen bij luxe verzuim, relatief of absoluut verzuim te maken krijgen met het volwassenenstrafrecht of het bestuursrecht ('Last onder dwangsom' van de gemeente). Ook kunnen ouders vrijstelling van onderwijs voor hun kinderen aanvragen op basis van beperkingen van het kind (art 5 onder a LPW) of op basis van richting bezwaren (art. 5 onder b LPW). Indien een kind thuis zit en de ouders hebben geen vrijstelling aangevraagd of ontvangen, kunnen de ouders ook strafrechtelijk worden vervolgd. Tot slot kunnen ouders ook vrijstelling vragen wanneer een kind onderwijs volgt in het buitenland (art. 5 onder c. LPW).

Huidige praktijkMAS

In de huidige praktijk werken de ketenpartners, waaronder de RvdK vanaf 2017 met de MAS (Methodische Aanpak Schoolverzuim). De MAS is ingevoerd als opvolger van de SAS (Strafrechtelijke Aanpak Schoolverzuim) om over te stappen van de voornamelijk strafrechtelijk aanpak naar een methodische aanpak met de focus op het inzetten van jeugdhulp bij schoolverzuim met achterliggende problematiek. Uit onderzoek was namelijk gebleken dat de doelgroep jongeren die met een pv-schoolverzuim bij de RvdK instromen veel vaker te maken hadden met achterliggende problematiek waarvoor jeugdhulp nodig is, dan gemiddeld in de groep jongeren met een reguliere strafzaak.

Door invoering van de MAS is het aantal pv's schoolverzuim, dat bij de RvdK instroomt, met 2/3 gedaald (van ca 5.000 per jaar in 2017 naar 1.700 per jaar (2024)). De laatste twee jaar is het aantal pv's schoolverzuim wel weer enigszins gestegen o.a. vanwege de wachtlijsten voor jeugdhulp..

De MAS biedt vier routes waaruit de LpA een keuze kan maken: 1. Vrijwillige jeugdhulp; 2. Halt; 3. Strafrechtelijke aanpak 4. Civielrechtelijke aanpak.

NB. Voordat een pv schoolverzuim wordt opgemaakt is in de regel eerst minimaal een keer Halt ingezet.

Er is nog geen onderzoek gedaan naar de effectiviteit van de strafrechtelijke aanpak van schoolverzuim. Wel zijn er signalen dat de jongeren meestal wel baat hebben bij de inzet van jeugdhulp maar dat het verzuim niet altijd stopt.

Landelijke Staforganisatie

Datum

10 maart 2025

Ons kenmerk

-

Regionale verschillen in aantallen processen-verbaal schoolverzuim bij de RvdK²

Tussen gemeenten bestaan grote verschillen in het percentage pv's schoolverzuim in relatie tot het aantal jongeren 12-18 jaar in die gemeenten. Vooral tussen de G4 bestaan grote verschillen: Amsterdam heeft de helft van het aantal pv's t.o.v. Rotterdam. Verschillen tussen gemeenten worden veelal veroorzaakt door visieverschillen van wethouders over een effectieve aanpak van schoolverzuim. Amsterdam maakt weinig pv's op omdat men de verwijtbaarheid van de jongere lastig vast te stellen vindt als de jongere lang moet wachten op jeugdhulp en tijdens die periode nog verzuimt. Rotterdam maakt juist veel pv's schoolverzuim op omdat er anders geen jeugdhulp komt.

Het OM benoemt het grote verschil in aantallen pv's schoolverzuim als rechtsongelijkheid maar in juridische zin is – in een gedecentraliseerd stelsel – verschillend beleid tussen gemeenten geen rechtsongelijkheid³. En de reden van de verschillen kan bijvoorbeeld ook liggen in het feit dat de ene gemeente zijn aanbod van jeugdhulp beter op orde heeft dan de andere gemeente waardoor geen pv nodig is. Zo is bijvoorbeeld het % jongeren van 12-18 jaar dat een pv schoolverzuim krijgt en daardoor instroomt bij de RvdK, in Rotterdam (0,32%) twee keer zo hoog als in Amsterdam (0,16%). Rotterdam geeft als reden aan dat er na een pv tenminste wel jeugdhulp kan worden ingezet. Amsterdam is vanuit gemeentelijk beleid terughoudend met opmaken pv's. Het landelijke gemiddelde ligt op 0,15% pv's schoolverzuim van het aantal 12-18-jarigen.

Doorlooptijden

Na het opmaken van een pv schoolverzuim tegen een jongere duurt het vaak een half jaar tot een jaar voordat de zaak op zitting komt. Vaak loopt het verzuim dan gewoon door omdat er nog geen interventies zijn ingezet. De weg terug naar school/onderwijs wordt door deze lange termijnen steeds moeilijker evenals het inzetten van een interventie die de jongere kan teruggeleiden naar onderwijs.

Ouders

Oudervereniging Balans heeft kritiek op de huidige situatie waarin onvoldoende passend onderwijs beschikbaar is voor hoogbegaafde of autistische kinderen: "In plaats van leerplicht zou het systeem moeten uitgaan van leerrecht. Dat is het recht dat ieder kind heeft op ontwikkeling in een passende en veilige omgeving. Bovendien zou ieder kind onderwijs moeten krijgen volgens de eisen van het VN-Kinderrechtenverdrag. Hierin staat dat onderwijs voor elk kind toegankelijk moet zijn en moet aansluiten bij de belevingswereld en het leerniveau van een kind." De meeste ouders hechten sowieso aan passend onderwijs met een goed zorgaanbod op school en willen niet dat schoolverzuim in het strafrecht zit.

NB. Een zorgelijke ontwikkeling is dat het aantal ouders dat een vrijstelling van onderwijs aanvraagt, toeneemt en dat er geen toezicht geregeld is op (de kwaliteit van) het thuisonderwijs dat deze kinderen dan zouden moeten krijgen.

² Het gaat in deze paragraaf om jongeren die instromen bij de RvdK voor een Raadsonderzoek en -advies in het kader van strafrechtelijke vervolging vanwege een pv schoolverzuim tegen de jongere.

³ Verwijzing naar deze afspraak zo mogelijk nog toevoegen na ontvangst via Ingrado

Zware doelgroep

Schoolverzuim is een risicofactor voor het plegen van criminele feiten. Het vergroot de kans op rondhangen op straat en het daardoor krijgen van 'verkeerde vrienden', een toekomst zonder startkwalificatie voor de arbeidsmarkt en een afname van de kans op werk. Uit onderzoek naar de achtergrond van veelplegers met veelvuldig en/of ernstig delict gedrag, blijkt dat zij in hun verleden vaak met herhaaldelijk schoolverzuim te maken hebben gehad (naast andere risicofactoren). Schoolverzuim kan dan ook een signaal zijn voor achterliggende problematiek.

In de zaken die met een proces-verbaal schoolverzuim bij de RvdK komen, zien wij over het algemeen meer en meer diverse achterliggende (gezins-) problematiek bij de jongere dan gemiddeld in de reguliere strafzaken. Een opvallend verschil is de oververtegenwoordiging van internaliserende problematiek (zoals depressie, angsten, psychische problemen) bij jongeren die verzuimen van school.

Het is derhalve een 'zware' doelgroep die aandacht verdient en in ieder geval niet moet worden genegeerd.

Landelijke Staforganisatie

Datum

10 maart 2025

Ons kenmerk

-

Alternatieven voor het niet meer afdoen van schoolverzuimzaken binnen het jeugdstrafrecht

Uit de bovenstaande paragraaf blijkt duidelijk dat de huidige praktijk van de aanpak van schoolverzuim niet ideaal is en zijn beperkingen kent. Maar wat zijn de alternatieven voor een aanpak van schoolverzuim buiten het jeugdstrafrecht? Hieronder een kleine opsomming van mogelijkheden die in feite allemaal al bestaan.

Ouders

Ouders/ verzorgers kunnen zelf actie ondernemen bij schoolverzuim van hun kind o.a. door inzet van jeugdhulp bij verzuim vanwege achterliggende problematiek en/of aan te sturen op meer passend onderwijs. Opgemerkt dient te worden dat van beide een tekort is dus dat is beide niet eenvoudig te regelen.

School

De school kan actie ondernemen om beginnend schoolverzuim -in overleg en afstemming met ouders en jongere- te stoppen. Voorbeelden van deze acties zijn: de inzet van een mentor/ zorgcoördinator/ interne begeleider of het schoolmaatschappelijk werk, het passender maken van het onderwijs voor de leerling of een verwijzing naar vrijwillige hulp. Uiteraard is de inzet afhankelijk van de reden van het verzuim. Preventief kan de school zorgen voor een goed en veilig schoolklimaat en anti-pest-protocol.

Halt

Bij schoolverzuim kan via de LpA een Halt-afdoening worden ingezet. Dit gebeurt veel maar is niet altijd voldoende of passend om de jongere terug te geleiden naar onderwijs. Het onderzoek naar de effectiviteit van Halt loopt en is 2026 gereed.

Vrijwillige hulp inzetten

De LpA kan vanuit de focus op leerrecht van een jongere achterliggende problematiek signaleren bij schoolverzuim en ouders en jongere zo nodig

proberen toe te leiden naar vrijwillige jeugdhulp⁴⁵. De ouders moeten zich dan melden bij het Sociaal Wijkteam met een eigen hulpvraag. Bij gezinnen die hieraan meewerken en in regio's waar de benodigde **jeugdhulp beschikbaar** is, kan dit goed helpen om de jongere weer terug te leiden naar onderwijs.

Landelijke Staforganisatie

Datum

10 maart 2025

Ons kenmerk

-

Er zijn echter ook onmachtige of zorg mijddende ouders die niet meewerken aan dit traject. Het niet meewerken aan benodigde vrijwillige hulpverlening kan een reden zijn om op te schalen naar de Jeugdbeschermings- (JB)-tafel maar de vraag is of dit bij enkel schoolverzuim wel gebeurt. De LpA is geen jeugdprofessional en niet SKJ-geregistreerd. Dit betekent dat de LpA niet zelf een gezin/ jongere mag melden bij de JB-tafel. Alléén in een drietal gemeenten (waaronder Den Haag en Nijmegen) mogen de LpA zelf een gezin melden bij de JB-tafel maar in alle andere gemeenten is dit voorbehouden aan de jeugdprofessionals. Navraag wijst uit dat de jeugdprofessionals niet of nauwelijks opschalen naar de JB-tafel in dergelijke situaties met schoolverzuim. De reden die zij daarvoor noemen is dat de ouders geen hulpvraag hebben en dat ze daardoor angst voor klachten hebben. De LpA loopt op deze manier tegen muren op en de benodigde jeugdhulp komt niet tot stand via de vrijwillige inzet noch via de civielrechtelijke route.

Veilig Thuis (VT)

Een enkele keer doet de LpA vanwege schoolverzuim een melding bij Veilig Thuis. Veilig Thuis kijkt vooral of er sprake is van Huiselijk Geweld of Kindermishandeling (HGKM). Als er alléén sprake is van schoolverzuim en niet van HGKM dan wordt dit meestal niet gezien als voldoende reden om er verder werk van te maken en stopt het proces daar.

NB. Meldingen bij VT vanwege schoolverzuim hebben al zeer boze reacties van ouders opgeleverd, zeker als het ouders betreft die er alles aan doen om hun puber weer naar school te krijgen maar bij wie dat niet lukt. De route via VT is dan ook niet ideaal omdat het vaak beter werkt om de ouders op een positieve manier te betrekken bij de aanpak van het verzuim.

Civielrechtelijke route

Precieze cijfers zijn helaas niet bekend maar het komt zeer weinig voor dat een gezin alléén vanwege schoolverzuim van een (van de) kind(eren) een Kinderbeschermings-(KB)-onderzoek krijgt. Vaak wordt het verzuim niet als ernstig genoeg gezien voor een OTS. Deze reden geldt ook vaak bij het niet melden aan de JB-tafel of bij VT. Voor het inzetten van de civielrechtelijke route zijn in feite altijd ook signalen nodig van een ernstig opvoedingsproblemen en /of een ernstig bedreigde ontwikkeling van de jeugdige. Daarnaast vindt er in slechts 2% van de schoolverzuimonderzoeken bij de RvdK, een ambtshalve melding voor een KB-onderzoek van de RvdK plaats.

Bestuursrechtelijke route

Het OM stelt voor om bij schoolverzuim het bestuursrecht in te zetten in plaats van het strafrecht. De bestuurlijke handhaving kan alleen bij ouders worden ingezet. Het gaat dan om een last onder dwangsom vanuit de gemeente. Deze route wordt nu slechts weinig gebruikt, duurt lang en de vraag is of een boete

⁴ In het kader van Preventie met Gezag wordt nu soms *Kansrijk* ingezet bij schoolverzuim, een vrijwillige vorm van jeugdhulp en begeleiding door de Jeugdreclassering van de GI.

⁵ De leerplichtgesprekken door kinderrechtters die op enkele plaatsen in het land voorkomen, kunnen wellicht ook onder vrijwillige jeugdhulp worden geschaard.

voor de ouders helpend is om een kind weer terug te geleiden naar onderwijs. Uit onderzoek is bekend dat boetes voor ouders kunnen leiden tot stress (o.a. vanwege schulden) in het gezin en daardoor tot (extra) opvoedproblemen.

Landelijke Staforganisatie

Datum

10 maart 2025

Ons kenmerk

-

Voor- en nadelen van afschaffen van jeugdstrafrecht voor schoolverzuim

Voordelen

Er zijn nu jaarlijks ongeveer 1.700 pv's schoolverzuim tegen minderjarigen (cijfer 2024). Als deze zaken niet meer via het jeugdstrafrecht worden afgedaan, scheelt dit op jaarbasis capaciteit van de RvdK, het OM, de kantonrechter en de GI's/ JR.

Nadelen

- Halt heeft geen stok achter de deur meer; de bereidwilligheid van jongeren om aan Halt mee te werken, neemt waarschijnlijk af. En de mislukte Halt-zaken kunnen niet meer automatisch bij de RvdK in een onderzoek schoolverzuim komen, zoals tot nu toe gebeurt;
- Jeugdreclassering. Er zijn jongeren die baat hebben bij toezicht en begeleiding van de Jeugdreclassering in een gedwongen kader. Ook ouders kunnen zich daardoor gesteund voelen. Dit komt te vervallen.
- Leerstraffen. Voor schoolverzuim dat is gerelateerd aan gebrek aan sociale vaardigheden of aan agressiebeheersing zijn nu leerstraffen beschikbaar die de jongere verplicht moet volgen. Deze kunnen niet meer worden ingezet.
- Mogelijk blijven jongeren met problematiek langer buiten beeld en komen ze pas weer in het vizier als ze delicten gaan plegen. De aanpak is dan moeilijker en duurder dan bij eerder ingrijpen.
- Maatschappelijke kosten: mogelijk neemt het aantal jongeren zonder een diploma of een startkwalificatie voor de arbeidsmarkt toe, met als mogelijk gevolg uitkeringsafhankelijkheid.

Samenvattend:

Jongeren die veelvuldig/ herhaaldelijk verzuimen van school vormen een diverse en veelal problematische groep die aandacht verdient. De huidige praktijk is niet ideaal maar de alternatieven voor de aanpak na het afschaffen van jeugdstrafrecht voor de groep ook niet. De kans dat vooral jongeren met achterliggende problematiek uit gezinnen zonder hulpvraag-na het afschaffen van het jeugdstrafrecht voor schoolverzuim- onder de radar blijven, geen hulp krijgen en pas later met problemen als delict gedrag en/of werkloosheid weer in beeld komen, is groter dan bij het in stand houden van de leerplicht voor jongeren.

Advies vanuit landelijk beleid

Het jeugdstrafrecht voor de aanpak van schoolverzuim van 12-18 jarigen kan alleen verantwoord worden afgeschaft als de alternatieven voor de aanpak van het schoolverzuim voldoende beschikbaar zijn en goed werken. Helaas is dat nog niet het geval. Om deze reden is de RvdK op dit moment geen voorstander van het afschaffen van het jeugdstrafrecht voor schoolverzuim van 12-18-jarigen. Het is wel raadzaam samen met betrokken ketenpartners te verkennen wat de aanpak van schoolverzuim kan verbeteren. Hierbij is aandacht nodig voor voldoende wettelijke mogelijkheden tot ingrijpen én bewustwording van de ernst van schoolverzuim als signaal van een bedreigde ontwikkeling van de jeugdige.